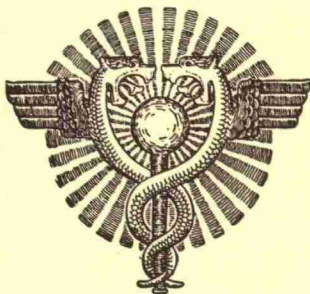

KAUPPA- KORKEAKOULU

1970 — 1971

HELSINGISSÄ 1971

KAUPPA-
KORKEAKOULU

KERTOMUS LUKUVUODESTA

1970—1971

Oy Weilin + Göös Ab
TAPIOLA 1971

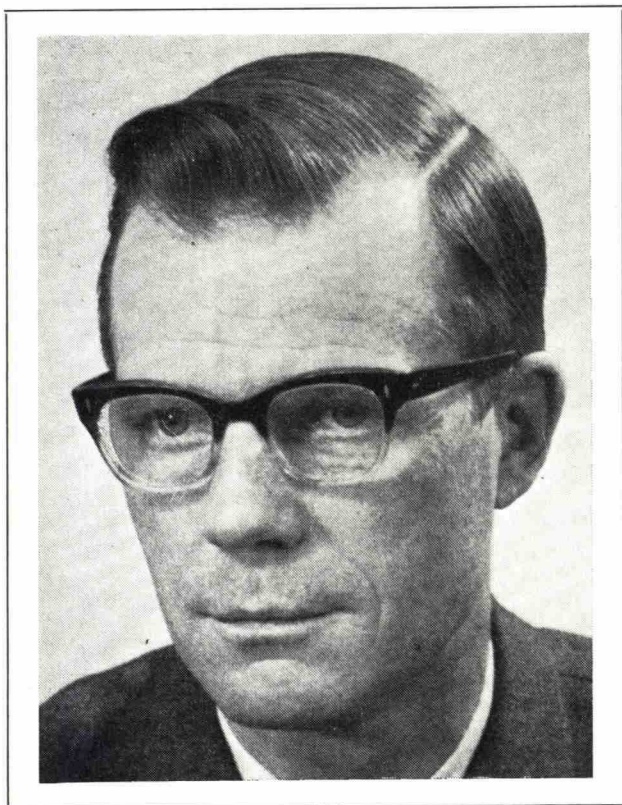
KAUPPA- KORKEAKOULU

KERTOMUS LUKUVUODESTA
1970 — 1971

TOIMITTANUT
KORKEAKOULUN REHTORI

HELSINGISSÄ 1971

LEHTORI SOLMU OUTERI KALLIONIEMI

Marraskuun viimeisenä päivänä, 30. 11. 1970, päättyi pitkäaikaisen, vaikean sairauden jälkeen korkeakoulun pikakirjoituksen lehtorin Solmu Outeri Kallioniemen elämäntaival.

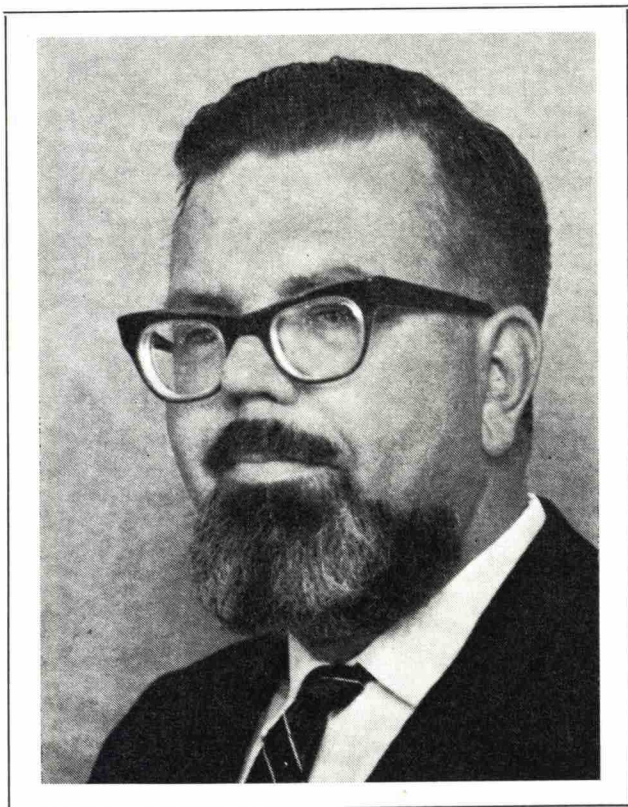
Lehtori Kallioniemi oli syntynyt 10. 11. 1913. Ylioppilaaksi hän tuli Helsingin suomalaisesta normaalilyseosta vuonna 1931 ja suoritti filosofian kandidaatin tutkinnon Helsingin yliopistossa vuonna 1937.

Isältään Kaarlo Sakari Kallioniemeltä, joka Kauppakorkeakoulun perustamisesta vuoteen 1936 toimi korkeakoulun pikakirjoituksen opettajana, Outeri Kallioniemi oli varmaankin saanut kiinnostuksensa

alaan, josta tuli hänen elämäntyönsä. Kauppakorkeakoulun pikakirjoituksen opettajaksi hän tuli isänsä jälkeen vuonna 1936. Vuonna 1954 hänet nimitettiin aineen vt. vakinaiseksi opettajaksi, vuotta myöhemmin vakinaiseksi opettajaksi ja vuonna 1957 hänet nimitettiin korkeakoulun pikakirjoituksen lehtoriksi. Tätä virkaa hän hoiti vuoteen 1969, jolloin hän vaikean sairauden vuoksi siirtyi eläkkeelle.

Vuosina 1945—56 maisteri Kallioniemi toimi kansanhuoltoministeriössä ja sosiaaliministeriössä osasto- ja jaostosihteerinä. Pikakirjoitusta hän hoiti Kauppakorkeakoulun lisäksi myös muissa oppilaitoksissa. Maisteri Kallioniemi osallistui molempiin sotiin ja oli sotilasarvoltaan yliluutnantti.

Kauppakorkeakoulu muistaa kiitollisena ja kaivaten rehtiä ja uskollista opettajaansa.

KAUPPATIETEIDEN LISENSIAATTI
ARVO LAURI JOHANNES PUUKARI

26. 12. 1970 kuoli lomamatkallaan Kauppakorkeakoulun entinen lehtori Arvo Puukari, joka Suomesta oli siirtynyt Yhdysvaltoihin opetus- ja konsulttitehtäviin.

Lis. Puukari oli syntynyt 13. 10. 1912 Viipurissa. Ylioppilaaksi hän tuli Helsingin suomalaisesta yksityislyseosta vuonna 1932 ja valmistui ekonomiksi Kauppakorkeakoulusta 1934, jonka jälkeen hän vuonna 1936 suoritti kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon. Kauppatieteiden lisensiaatiksi hän tuli vuonna 1949.

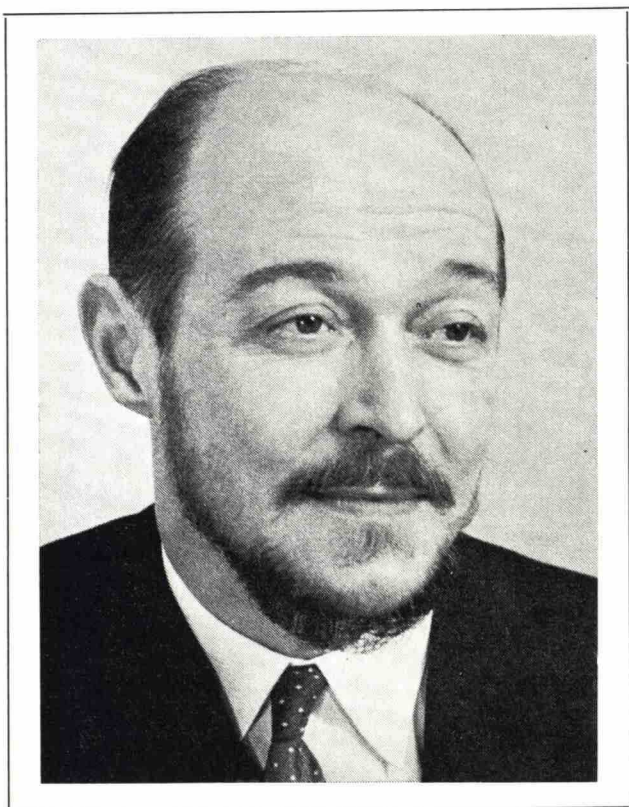
Kauppakorkeakoulun ylimääräisenä opettajana Arvo Puukari toimi 1946—52 ja myynti- ja mainosopin lehtoriksi hänet nimitettiin 1953. Tätä virkaa hän hoiti vuoteen 1961, jolloin hän siirtyi markkinointikon-sultiksi Yhdysvaltoihin ja toimi siellä myöhemmin kahdessa eri yliopis-tossa kansainvälisen markkinoinnin professorina vuosina 1966—70.

Syksyllä 1970 hän perusti oman yrityksen Executive Learning.

Arvo Puukari oli Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan talouden-hoitajana 1933 sekä myöhemmin KY:n lehdistökerhon ja käytännön kerhon kuraattorina Yhdysvaltoihin siirtymiseensä saakka. Ylioppilas-kunnan ansiomerkin hän sai 1950.

Arvo Puukarin ansiokas panos Kauppakorkeakoulun hyväksi muiste-taan korkeakoulussamme kiitollisuudella ja arvonnalla.

APULAISSPROFESSORI REINO HAKAMIES

Kesäkuun 19. päivänä kantautui korkeakouluun jälleen surunviesti. Kauppakorkeakoulussa jo kolmatta vuosikymmentään opetustehtävissä aloittanut ranskan kielen apulaisprofessori Reino Hakamies oli poistunut sairauden murtamana.

Apulaisprofessori Hakamies oli syntynyt 23. 10. 1917. Hän tuli ylioppilaaksi Helsingin suomalaisesta normaalilyseosta vuonna 1936. Filosofian kandidaatiksi hän valmistui vuonna 1945 sodan päätyttyä Helsingin yliopistosta. Filosofian lisensiaattitutkinnon hän suoritti vuonna 1951 ja väitteli samana vuonna tohtoriksi.

Apulaisprofessori Hakamies ehti kolmen vuosikymmenen aikana antaa mittavan panoksen opettajana ja tutkijana. Hän hoiti Suomalaisen normaalityön latinan ja kreikan kielen yliopettajan virkaa vuosina 1948—49 ja siirtyi sitten päätoimisesti Kauppakorkeakouluun vuonna 1950. Ranskan kielen lehtorin virkaa hän hoiti 1950—66, jolloin virka muutettiin apulaisprofessorin viraksi, jota hän hoiti kuolemaansa saakka. Romaanisen filologian dosentiksi apulaisprofessori Hakamies nimitettiin vuonna 1958 Kauppakorkeakoulussa. Helsingin yliopiston latinan kielen dosentina hän toimi vv. 1955—60.

Apulaisprofessori Hakamiehen laaja julkaisutoiminta keskittyi romaanisten kielten alueelle. Hänen laajat tietonsa klassisista kielistä yhdistettynä hänen laajalla humanisuudella viljelemäänsä ranskan kieleen jättivät hänestä muiston opettajana ja tutkijana, joka sarkaansa hoiti huolella.

Apulaisprofessori Hakamies oli yhteiskunnallisissa tehtävissä mm. jäsenenä valtioneuvoston asettamassa ranskankielisiin maihin suuntautuvia kulttuurisuhteita hoitavassa toimikunnassa, Suomi—Ranska-yhdistyksen hallituksen jäsen 1949, Suomen kirkkohistoriallisen seuran jäsen vuodesta 1957 sekä Romanistisches Jahrbuchin toimituskunnan jäsen vuodesta 1962. Hän oli sotilasarvoltaan yliluutnantti ja osallistui molempiin viime sotiimme haavoittuen vaikeasti jatkosodan aikana.

Kauppakorkeakoulu tuntee kiitollisuutta ansioitunutta opettajaa ja tutkijaa kohtaan muistaen samalla hänen aidosti kulttuurihenkisen elämäntyönsä.

I Hallinto, opettajat, laitokset sekä viran- ja toimenhaltijat 31. 5. 1971

Hallinto

Kauppakorkeakoulun kansleri

WARIS, KLAUS HENRIK, FT, KTT h.c., 14; 67.

Valtuuskunta

Puheenjohtaja: WALDEN, JUUSO WALFRID, ekon., vuorineuvos, Kauppakorkeakoulun kunniajäsen, Liikesivistysrahaston valitsema. 07; 50.

Varapuheenjohtaja: VIIMA, EERO JALMARI, KTM, vuorineuvos, Helsingin kauppakamarin valitsema. 07; 57.

AHLSTRÖM, BÖRJE BERTEL, ekon., johtaja, Kymenlaakson kauppakamarin valitsema. 11; 58.

AHLSTRÖM, KAUKO KALERVO, ekon., kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 14; 63.

ANGERVO, TAUNO PIETARI, LaL, VT, toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 08; 60.

ARO, EINO JOHANNES, MH, kauppaneuvos, Pohjois-Karjalan kauppakamarin valitsema. 09; 59.

FREDRIKSON, MAUNO FREDRIK, dipl.ekon., toimitusjohtaja, Kanta-Hämeen kauppakamarin valitsema 14; 71.

HALLE, KAARLO PENTTI, DI, vuorineuvos, Liikesivistysrahaston valitsema 08; 69.

HIRVONEN, EINO, KTK, KTT h.c., Liikesivistysrahaston valitsema. 02; (48) 51.

HONKAJUURI, PAAVO MIKKO, DI, vuorineuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 14; 66.

HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT, professori, Kauppakorkeakoulun rehtori. 22; 63.

HULKKO, VIHTORI OLAVI, ekon., kauppaneuvos, Oulun kauppakamarin valitsema. 04; 64.

KAUPPINEN, AULIS PIETARI, KTM, kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 03; 50.

KOSKELO, AARNE KAARLO, KTM, pääkonsuli, Liikesivistysrahaston valitsema. 00; 61.

KOSKINEN, URHO VIHTORI, ekon., johtaja, Riihimäen—Hyvinkään kauppakamarin valitsema. 09; 64.

KUUSINEN, KALLE JUHO PETTER, Kauppakorkeakoulun kunniajäsen, KTT h.c., kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 89; 56.

LAPPALAINEN, ESKO, KTM, kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 20; 63.

LIPSANEN, ERKKI AUGUST, ekon., kauppaneuvos, Porin kauppakamarin valitsema. 11; 50.

MÄLKÄ, AARNE, toimitusjohtaja, Länsi-Uudenmaan kauppakamarin valitsema. 00; 53.

NIEMI-ARO, VEIKKO JOHANNES, toimitusjohtaja, teollisuusneuvos, Etelä-Pohjanmaan kauppakamarin valitsema. 13; 70.

PARTANEN, ERKKI JOHANNES, LaL, vuorineuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 15; 67.

PENTTILÄ, ONNI ANTERO, ekon., VT, vuorineuvos, Lahden kauppakamarin valitsema. 15; 62.

PYLKKÄNEN, MATTI TAPIO, DI, toimitusjohtaja, Mikkelin kauppakamarin valitsema. 24; 71.

RAADE, TAUNO UOLEVI, ekon., DI, vuorineuvos, Turun kauppakamarin valitsema. 12; 61.

ROSSI, TARU REINO KAI, FT, pääjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 19; 71.

RUOHO, VILJO KALEVI, ekon., kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 16; 67.

SALMINEN, LAURI ALEKSI, ekon., dipl.-ins., Lapin läänin kauppakamarin valitsema. 19; 71.

SALOJÄRVI, PEKKA TAPANI, ekon., toimitusjohtaja, Keski-Suomen kauppakamarin valitsema. 40; 69.

SALOVAARA, EERO ILMARI, ekon., pääjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 18; 68.

SWANLJUNG, KAJ TORSTEN, KTM, konsuli, toimitusjohtaja, Vaasan kauppakamarin valitsema. 16; 65.

TELARANTA, KAARLO ARMAS, LaT, professori, Kauppakorkeakoulun vararehtori. 15; 69.

TIIVOLA, CARL MIKAEL (MIKA), LOK, VTM, Pohjoismaiden Yhdyspankin pääjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 22; 67.

VAINIO, EERO RAIMO, ekon., toimitusjohtaja, Keski-Pohjanmaan kauppakamarin valitsema. 29; 65.

VAINIO, VALDE ANTON, KTM, konsuli, toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 01; 59.

VARANKO, ERKKI VILHO PERTTELI, KTM, kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 04; 54.

VARTIAINEN, OSMO JOHANNES, ekon., kauppaneuvos, Kuopion kauppakamarin valitsema. 10; 50.

VIRKKUNEN, LAURI VEIKKO, DI, konsuli, toimitusjohtaja, Tampereen kauppakamarin valitsema. 20; 65.

VIRKKUNEN, MATTI SAMULI, VT, FT h.c., KTT h.c., Kansallis-Osake-Pankin pääjohtaja, Turun yliopiston kunniajäsen, Liikesivistysrahaston valitsema. 08; 50.

WIRO, PAULI JULIUS, KTM, pääkonsuli, Liikesivistysrahaston valitsema. 07; 64.

VÄYRYNEN, TAUNO VEIKKO, kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 11; 59.

YLIJOKI, YRJÖ ENSIO, DI, toimitusjohtaja, Kaakkois-Suomen kauppakamarin valitsema. 15; 63.

YRJÖNEN, KAARLO SAKARI, VT, toimitusjohtaja, Keskuskauppakamarin valitsema. 23; 66.

Hallitus

Puheenjohtaja: VIRKKUNEN, MATTI SAMULI, VT, FT h.c., KTT h.c., Kansallis-Osake-Pankin pääjohtaja. 08; 50.

Varapuheenjohtaja: KIRVES, LAURI KALERVO, KTM, toimitusjohtaja. 14; 50.

HEIKKILÄ, PENTTI REINO, ekon. vuorineuvos, Kauppakorkeakoulun kunniajäsen. 15; 67.

HIRVONEN, EINO, KTK, KTT h.c. 02; (46) 50.

HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT, professori, Kauppakorkeakoulun rehtori. 22; 63.

KOSKI, TAPIO JOHANNES, VT, vuorineuvos. 20; 69.

SAARINEN, SEVERI MIKAEL, ekon., kauppaneuvos. Kauppakorkeakoulun kunniajäsen. 05; 50.

SOHLBERG, JORMA OLAVI, VT, vuorineuvos. 08; 60.

TELARANTA, KAARLO ARMAS, LaT, professori, Kauppakorkeakoulun vararehtori. 15; 69.

Rehtori**HONKO, JAAKKO OLAVI**

Professori

Opettajaneuvoston, laajennetun opettajaneuvoston ja opettajakunnan puheenjohtaja.

Rehtori kesäkuun 1 p:stä 1969.

Vararehtori**TELARANTA, KAARLO ARMAS**

Professori

Vararehtori kesäkuun 1 p:stä 1969.

Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiö**Johtokunta**

Puheenjohtaja Matti Virkkunen, jäsenet Pentti Heikkilä, Eino Hirvonen, Jaakko Honko, Lauri Kirves, Tapio Koski, Severi Saarinen, Olavi Sohlberg ja K. A. Telaranta.

Opettajakunta**Varsinaiset professorit**

SAARIO, MARTTI KAARLO, KTT, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 06; 48.

HEINÄNEN, PEKKA BERNHARD, FT, (Tavarateknologia). 04; 50.

KASKIMIES, MAURI MIKA KULLERVO, KTT, (Liiketaloustiede, markkinointi). 19; 59.

HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 22; 60.

MATTILA, KAARLO SAKARI, FT, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 15; 60.

TELARANTA, KAARLO ARMAS, LaT, Helsingin yliopiston dosentti, (Oikeustiede). 15; 62.

VAIVIO, FEDI LENNART, KTT, (Kansantaloustiede). 27; 63.

PAAKKANEN, JOUKO SAKARI, KTT, (Kansantaloustiede). 28; 63.

MUUKKONEN, PERTTI JUHANI, LaT, Helsingin yliopiston dosentti, (Oikeustiede). 27; 63. Virkavapaa kevätlukukaudella 1971.

LEIVO, VEIKKO ARMAS ILMARI, TkT, (Liiketaloustiede, markkinointi). 25; 68.

LEPONIEMI, ARVI KALEVI, VTT, (Kansantaloustiede, erikoisalana ekonometria). 26; 69.

NYBERG, AARNI VEIKKO JUHANI, VTT, (Perustutkimuksen laitoksen johtaja). 26; 70.

JÄÄSKELÄINEN, VEIKKO SAKARI, KTT, (Liiketaloustiede, kvantitatiivinen suunnittelu). 31; 70.

HELLE, REIJO KALERVO, FT, (Talousmaantiede). 31; 71. Virkaa on hoitanut koko lukuvuoden 1970—71 VUORISTO, KAI-VEIKKO, FT, dosentti.

Liiketaloustieteen professorin virka (organisaatio ja henkilöhallinto) on täyttämättä. Sitä on hoitanut WIIO, OSMO ANTERO, YT, dosentti. 28; 69.

Liiketaloustieteen professorin virka (vientimarkkinointi) on täyttämättä. Sitä on hoitanut syyslukukaudella 1970 KASKIMIES, MAURI MIKA KULLERVO, KTT, professori, avustajanaan HASSELBLAD, FRITZ E.P., jur.kand., MBA sekä kevätlukukaudella 1971 GRUB, PHILLIP D., professori.

Julkisoikeuden professorin virka on täyttämättä. Sitä on hoitanut KILPI, LASSI TOPIAS TAAVETTI VOLTER, LaT, hallintoneuvos. 20; 67.

Apulaisprofessorit

PENTTILÄ, ERKKI AULIS, FT, Helsingin yliopiston dosentti, (Englannin kieli). 08; 64.

KUNZE, ERICH EMANUEL, FT, professori, Helsingin yliopiston dosentti, (Saksan kieli). 05; 65.

MANNINEN, JOUKO JUHA, FT, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 28; 66. Virkavapaa lukuvuonna 1970—71.

HAKAMIES, REINO SEVERI, FT, (Ranskan kieli). 17; 66.

LOUHIJA, JARL ALBIN, FT, (Suomen kieli ja tyylioppi). 08; 67.

VALKONEN, YRJÖ TAPANI, VTT, (Sosiologia), 41; 71.

SIIRILÄ, SEPPO ILMARI, FT, (Talousmaantiede), 37; 71. Virkaa on hoitanut lukuvuoden 1970—71 ajan LAULAJAINEN, RISTO ILMARI, KTT, dosentti, 37; 69.

Liiketaloustieteen apulaisprofessorin virka (organisaatio ja henkilöhallinto) on täyttämättä. Sitä on hoitanut LAAKSONEN, OIVA JOHAN, VTT avustajanaan AHLSTEDT, KARL LEO, KTL.

Liiketaloustieteen apulaisprofessorin virka (markkinointi) on täyttämättä. Sitä on hoitanut SÄRKISILTA, MARTTI SAKARI, KTT, dosentti, avustajinaan HIRVELÄ, HANNU, TkL ja PASANEN, JORMA, KTT.

Liiketaloustieteen apulaisprofessorin virka (laskentatoimi) on täyttämättä. Sitä on hoitanut ARTTO, EERO VEIKKO, KTT, dosentti.

Liiketaloustieteen apulaisprofessorin virka (laskentatoimi) on täyttämättä. Sitä on hoitanut JÄÄSKELÄINEN, VEIKKO SAKARI, KTT, professori, avustajinaan PITKÄNEN, EERO KALERVO, KTT ja JÄRVINEN, RISTO ANTERO, KTL.

Dosentit

KAITILA, ESA HEIKKI, FT, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 09; 46. Vapautettu luennoimisvelvollisuudesta.

ROSSI, TARU REINO KAI, FT, (Kansantaloustiede). 19; 58.

LINDGREN, KAJ BRYNOLF, FT, Helsingin yliopiston professori, (Saksan kieli ja kirjallisuus). 22; 58.

ERÄMETSÄ, ERIK HARALD, FT, Jyväskylän yliopiston professori, (Saksan kieli ja kirjallisuus). 19; 62. Vapautettu luennoimisvelvollisuudesta.

ALHO, KEIJO OLAVI, FT, (Taloushistoria). 07; 64.

AALTIO, ERKKI AULIS, TkT, (Tavaraoppi ja teknologia). 22; 65.

LASSILA, JAAKKO SAKARI, KTT, (Kansantaloustiede). 28; 66.

SÄRKISILTA, MARTTI SAKARI, KTT, lehtori, (Liiketaloustiede, markkinointi). 28; 68.

ARTTO, EERO VEIKKO, KTT, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 30; 69.

KOTKANSALO, ALEKSANTERI, OTT, (Finanssioikeus). 26; 70.

WIIO, OSMO ANTERO, YT, (Viestintä). 28; 70.

KELOHARJU, RAIMO JYRKI JUHANI, KTT, DI, (Tuotannon johtaminen). 28; 70.

LAULAJAINEN, RISTO ILMARI, KTT, (Talousmaantiede). 37; 70.

HELENIUS, RALF HARRY, VTT, (Valtio-oppi). 38; 71.

Yliassistentit ja lehtorit

TERÄS, JALMARI JOHANNES (HANNU), FM, (Saksan kieli). 07; 49.

VON WILLEBRAND, CARL-AUGUST JOSEPH CURTSON, FK, (Saksan kieli). 23; 53.

BINHAM, PHILIP FRANK, MA, (Englannin kieli). 24; 53.

SEVELIUS, MARTIN, FM, (Ruotsin kieli). 13; 55.

VIERIKKO, ERKKI, FK, (Espanjan kieli). 24; 56.

JUTILA, JUKKA HELJO, FM, (Tavaraoppi ja teknologia). 23; 57.

AHLSTEDT, KARL LEO, KTL, (Liiketaloustiede, hallinto). 29; 61.

Virasta vapaa. Virkaa ovat hoitaneet MOISIO, TEUVO, YM ja VOUTILAINEN, EERO, KTM.

SAARSALMI, MEERI MARJATTA, KTL, DBA, (Liiketaloustiede, markkinointi). 23; 61. Virasta vapaa. Virkaa ovat hoitaneet MANNERMAA, MAURI KARI KALERVO, KTM 42; 70 ja AUVINEN, EERO ILMARI, KTM 41; 69.

VON VOLBORTH, DOROTHEA, FK, (Venäjän kieli). 25; 62.

ARTTO, EERO VEIKKO, KTT, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 30; 63. Virasta vapaa. Virkaa on hoitanut HALLAMAA, TIMO UOLEVI, KTK, 43; 66.

HAVUKKALA, JAAKKO MARTTI, FL, (Talousmaantiede). 23; 64.

LAUTSILA, ERKKI, ILMARI, FM, (Saksan kieli). 30; 64.

NORKO-TURJA, ELVI SIRKKA-LIISA, FM, (Englannin kieli). 11; 64. Virasta vapaa 23. 11. 1970—28. 2. 1971 ja puolesta viran hoidosta 1. 3.—30. 6. 1971, jona aikana SALO, EIJA, FM on hoitanut puolta virkaa.

VUORINEN, ELSA MARIA, FM, (Englannin kieli). 08; 64.

SÄRKISILTA, MARTTI SAKARI, KTT, (Liiketaloustiede, markkinointi). 28; 65. Virasta vapaa. Virkaa ovat hoitaneet GRANFELT, JARMO ALLAN, KTM, 32; 69 ja LAHDENPÄÄ, MARKKU JUHANI, KTK, 43; 70.

RIISTAMA, VEIJO OLAVI, KTL, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 32; 66. Virasta vapaa. Virkaa on hoitanut PREPULA, EERO ANTTI, KTM, 43; 68.

PULKKINEN, KYÖSTI, JOHANNES, KTL, (Liiketaloustiede, hallinto). 21; 66.

SAARIO, HILKKA MIRJA INKERI, FM, (Englannin kieli). 20; 66.

LEHTOVUORI, JOUKO TUOMAS, KTL, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 33; 67. Virasta vapaa. Virkaa on hoitanut KALLIO, KAIJU KATRIINA, KTK, 44; 67.

MURRAY, JAMES, MA, (Englannin kieli). 36; 67.

TEVAJÄRVI, TUOMO MATIAS, FM, (Ruotsin kieli). 27; 68.

LARMOLA, EERO ANTERO, KTM, (Tietojenkäsittelyoppi). 37; 68.

KAILA, LEO TORSTEN, FL, (Pikakirjoitus). 19; 71. Virkaa on hoitanut lukuvuoden 1970—71 ajan TORMAS, KATARIINA, FK. 17; 70.

JALOVAARA, LIISA, FK, ekonomi, (Ruotsin kieli). 28; 71. Virkaa on hoitanut lukuvuoden 1970—71 ajan KETTUNEN, RAUHA RAAKEL, FK. 31; 65.

Opettajat

PEITSO, JUKKA TAPANI, FM, MA, (Portugalin kieli). 17; 51.

NENONEN, AARRE VILHO, FL, (Ruotsin kieli). 17; 53.

LAINE, NAIMI, FM, (Saksan kieli). 04; 55.

NIKOLOWSKI, FERODORO MAX OTTO, FT, Helsingin yliopiston saksan kielen lehtori, (Saksan kieli). 19; 57.

NURMINEN, LAILA MARIA, FM, (Englannin kieli). 11; 59.

KAREOJA, SIRKKA-LIISA, FM, (Ranskan kieli). 28; 59.

SAVINEN, SEPPO TAPIO, ekon., (Suomen kieli ja tyylioppi). 33; 61.

GOLDTHWAIT-VÄÄNÄNEN, HELEN MARY, BA, (Englannin kieli). 05; (49) 62.

PENTTI, LAURI JOHANNES, FM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 31; 62.

FIELDS, DONALD, MA, (Talousmaantiede ja englannin kieli). 37; 63.

VENTO, REINO RAIKAS, KTM, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 19; 63.

KYLÄKALLIO, REINO JUHANI, OTT, professori, (Oikeustiede). 30; 63.

SALO, EIJA, FM, (Englannin kieli). 28; 64.

PORKO, LEENA, FM, ekon., (Liiketaloustiede, markkinointi ja englannin kieli). 23; 65.

MOISIO, TEUVO, YM, (Liiketaloustiede, hallinto). 28; 65.

PITKÄNEN, EERO KALERVO, KTT, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 30; 66.

HELLEVUO, TAUNO KAARLO, FM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 06; 66.

WILENIUS, REIJO VALFRID, VTT, (Filosofia). 30; 66.

VAHERI, ANNA KAARINA, FM, (Englannin kieli). 39; 66.

HONKAVAARA, KIRSTI TUULA AULIKKI, FM, (Ranskan kieli). 40; 66.

KONTTINEN, RAIJA AINO SISO, FM, kirjeenvaihtaja, (Suomen kieli ja tyylioppi). 33; 67.

LAAKSONEN, OIVA JOHAN, VTT, (Liiketaloustiede, hallinto) 24; 67.

PITKÄNEN, HANNU AUKUSTI, FM, (Saksan kieli). 32; 67.

BLÅFIELD, MARI, BA, (Englannin kieli). 42; 68.

HUHTALA, MARJA-LEENA, HuK, (Englannin kieli). 39; 68.

JUTILA, HELMI JOHANNA, KTM, (Englannin kieli). 33; 68.

JÄRVINEN, RISTO, ANTERO, KTL, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 34; 68.

LAMPIKOSKI, KARI AHTI ARMAS, FL, (Sosilogia). 39; 68.

MAURANEN, TIMO UOLEVI, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 32; 68.

SIUKOSAARI, ASKO EERO ILMARI, ekon., (Liiketaloustiede, markkinointi). 32; 68.

SLOTTE, KRISTIAN, FK, (Ruotsin kieli). 40; 68.

TURUNEN, KARI ARMAS, kirjastonhoitaja, (Filosofia). 35; 68.

AUVINEN, EERO ILMARI, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 41; 69.

- GRANFELT, JARMO ALLAN, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 32; 69.
- HOLOPAINEN, TOIVO, OTT, (Oikeustiede). 29; 69.
- KOSONEN, PAAVO ASKO TAPANI, KK (Sosiologia). 44; 69.
- MYLLYNIEMI, OSSI OLAVI, FL, (Liiketaloustiede, hallinto). 33; 69.
- PÄRNÄNEN, MAURI HEIKKI ILMARI, VTL, (Liiketaloustiede, hallinto). 33; 69.
- AIRAMO, MARTTI MAUNO, KTL, (Liiketaloustiede, hallinto). 27; 70.
- ALENGRY, GEORGES, ylim. op., (Ranskan kieli), 41; 70.
- ALHAVA, MARKKU JOUNI, KTK, (Liiketaloustiede, markkinointi). 42; 70.
- BERG, ARNO, lehtori, ylim. op., (saksan kieli). 21; 70.
- HAAPALA, PANU JOUNI, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 35; 70.
- HARLIO, HELKA ELINA, KTK, (Ruotsin kieli). 41; 70.
- HELME, EERO, ekon., (Liiketaloustiede, markkinointi). 29; 70.
- HIRVELÄ, HANNU JAAKKO, TkL, (Liiketaloustiede, markkinointi). 15; 70.
- INGMAN, LILIAN ANNEVI LIS-SOPHIE, KTM, HuK, (Ruotsin kieli). 32; 70.
- JÄPPINEN, ERKKI KALEVI, KTM, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 38; 70.
- KAHILA, SEPPO AARNO OLAVI, FM, (Suomen kieli). 31; 70.
- KAILASVUORI, AARNE KALEVI, KTL, (Kansantaloustiede). 33; 70.
- LAHDENPÄÄ, MARKKU JUHANI, KTK, (Liiketaloustiede, markkinointi). 43; 70.
- LAMPÉN, ERKKI KALEVI, KTM, (Kansantaloustiede). 43; 70.
- MANNERMAA, MAURI KARI KALERVO, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 42; 70.
- PASANEN, JORMA KALEVI, KTT, (Liiketaloustiede, markkinointi). 11; 70.
- ROSSI, LAURI, FL, (Filosofia). 44; 70.
- STÄHLE, EEVA KAARINA, KTK, (Englannin kieli). 37; 70.
- TALONEN, PENTTI KALEVI, TkT, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 35; 70.
- TAURIAINEN, LAURI JUHANI, VTT, (Sosiologia). 41; 70.
- TUOMINEN, EVA MARIA, merkonomi, (Konekirjoitus). 31; 70.
- VOUTILAINEN, EERO ANTTI, KTM, (Liiketaloustiede, hallinto.) 36; 70.
- KYLÄKOSKI, KALEVI, TTM, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 39; 71.
- ROYO ARPON, JOSÉ MARIÀ, ylim. op., (Espanjan kieli). ; 71.

Assistentit

- WOIVALIN, PENTTI KALEVI, FK, (talousmatematiikka ja tilastotiede). 38; 64.
- OJANEN, LASSE ILMARI, OTL, HuK, (Oikeustiede). 40; 65.
- VISAPÄÄ, MARKKU TAPANI, KTK, (Talousmaantiede). 41; 65.
- HALLAMAA, TIMO UOLEVI, KTM, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 43; 66.
- HARJULA, MARKKU SAKARI, KTK, (Kansantaloustiede). 43; 67.
- KALLIO, KAIJU KATRIINA, KTK, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 44; 67.
- NUUTINEN, VEIKKO JUHANI EMIL, VT, (Oikeustiede). 38; 67.
- HEIKKILÄ, MARKKU ANTERO, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 44; 68.
- MALMIO, JYRKI SAKARI, KTM, (Kansantaloustiede). 44; 68.
- NIEMI, EERO JUHANI, FM, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 42; 68.
- PREPULA, EERO ANTTI, KTM, (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 43; 68.
- SAARIKOSKI, JUSSI MATTI, KTK, (Liiketaloustiede, markkinointi). 42; 68.
- SEPPÄLÄ, VESA JUSSI, KK, (Sosiologia). 41; 68.
- TAKALA, LIISA ANNELI, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 44; 68.
- LINNASALMI, LEENA ANNELI, KTM, (Englannin kieli). 44; 69.
- OUKARI-HANNONEN, TYTTI TELLERVO, KTM, (Talousmaantiede). 43; 69.
- ANTTILA, MAI, KTM, (Liiketaloustiede, markkinointi). 46; 70.
- DAHLSTEDT, ROY CLAES GUNNAR, KTM, (Kansantaloustiede). 45; 70.
- ROIHIO, MARKKU RISTO, VT, (Oikeustiede). 41; 70.
- YLIKOSKI, TUIRE ELINA, KTK, (Liiketaloustiede, markkinointi). 46; 70.
- BÄCKSTRÖM, ANNA ELINA, MMK, (Tavarateknologia). 46; 71.
- MÖLLER, KARL EDVARD KRISTIAN, KTK, (Liiketaloustiede, markkinointi). 48; 71.
- RIITALA, LEILA HANNELE, FK, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 46; 71.
- Vt. LINDQVIST, HILKKA KAARINA, ekon., (Liiketaloustiede, systeemit), 45; 69.
- Vt. AKKANEN, PEKKA SAKARI, ekon., (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 43; 70.
- Vt. ALALUUSUA, SEPPO, ekon., (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 46; 70.
- Vt. ASP, KARI ANTERO, ekon., (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 48; 70.

- Vt. LEHTI, MATTI VERNER, ekon., (Liiketaloustiede, hallinto). 47; 70.
 Vt. RUUTH, RISTO TAPIO, ekon., (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 45; 70.
 Vt. TORKKO, PAULI JUHANI, ekon., (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 47; 70.
 Vt. VAINIO, RISTO JUHANI, ekon., (Liiketaloustiede, laskentatoimi). 46; 70.
 Vt. GAHMBERG, HENRIK JOHANNES, ekon., (Liiketaloustiede, hallinto). 46; 71.
 Vt. KORPELA, ASKO JUHANI, KTM, (Kansantaloustiede). 37; 71.
 Vt. NAARVALA, LEO JUHANI, ekon., (Kansantaloustiede). 45; 71.
 PALMQVIST, OSSI MIKAEL, kauppat.yo., (Yrityspeliharjoitusten tunti-ass.) 45; 70.
 VIITANEN, JORMA TAPIO JUHANI, ekon., (Sosiologian tuntiassistentti). 41; 70.
 NÄYKKI, PIIRJO TELLERVO, ekon., (Vientimarkkinoinnin tuntiassistentti). 49; 71.
 PESOLA, RITVA ANNIKKI, akat.siht., (Kielten ja sihteeriaineiden tunti-assistentti). 46; 71.

Eläkkeellä olevat opettajat

- HILDEN, BROR ERIK, FM, saksan kielen lehtori. 84; täysinpalv. 54.
 KIVIKOSKI, ERNST ENSIO, FT, talousmatematiikan professori, 91; täysinpalv. 58.
 HANGASJÄRVI, RUTH ANNA KATARINA, konekirjoituksen opettaja. 99; täysinpalv. 66.
 RANINEN, HUUGO VALTTER, KTL, LaT, liiketaloustieteen professori. 99; täysinpalv. 67.
 HOMI, MARTTA ELISABETH, FM, ruotsin kielen lehtori. 07; täysinpalv. 70.

Yleiset laitokset

Kirjasto

- NURKKALA, AINO LEMPI LAHJA, VTM, kirjastonhoitaja. 04; (27) 60.
 TAMMINEN, KAISA KYLLIKKI, FM, nuorempi alikirjastonhoitaja. 22; 60.
 RUOKONEN, KYLLIKKI AINO ANNELI, FM, nuorempi alikirjastonhoitaja. 33; 60.
 VAISTO, ERKKI YRJÖ, HOK, vanh. amanuenssi. 35; 61.
 RAUTIAINEN, PENTTI ILMARI, VTM, vanh. amanuenssi. 40; 69.

KIVIHOLMA-HAIKARA, HELLY MARJATTA, HuK, amanuenssi. 34; 65.
 RUHANEN, TUULA KRISTIINA, FM, amanuenssi. 44; 70.
 AHTI, EEVA KRISTIINA, kirjastonhoitaja, amanuenssi. 43; 70.
 PIRILÄ, MARJA, HuK, amanuenssi 44; (68,) 70.
 KARLIN, SEIJA KAARINA, kirjastoapulainen. 45; 65.
 VIITANEN, ARJA SINIKKA, yo-merkonomi, konekirjoittaja. 47; 69.
 OJALA, SIRKKA INKERI, järjestelyapulainen. 49; 70.
 KOSKINEN, SEIJA HELENA, järjestelyapulainen. 53; 71.
 WALLENIUS, LIISA ANNIKKI, yo, konekirjoittaja. 44; 71.
 HEINÄNEN, SEIJA MARJATTA, LuK. 35; 68.
 AARNIO, MARJA-LEENA, HuK. 44; 69.
 KAHRI, MARKKU, HuK. 43; 69.
 LAAKSONEN, PIRJO MARJATTA, HuK. 43; 69.
 ETELÄ, TAUNO, HuK. 26; 70.
 KARJALAINEN, RITVA, HuK. 44; 70.
 KOLEHMAINEN, HELINÄ, HuK. 44; 70.
 LAUKKANEN, MARJA LEENA, Kyo. 45; 70.
 HAKALA, LEA MARJATTA, HuK. 45; 71.
 MÄKINEN, TUULA, HuK. 43; 71.
 SUNDQUIST, RITVA, FM. 39; 71.
 TIENAHÖ, RAIJA KAARINA, Kyo. 48; 71.
 KAJAANI, ANJA MIRJAM SYNNÖVE, sairaanhoitaja, 32; 70.
 SEPPÄNEN, SEPPO UNTAMO, ekon., 24; 70.
 KOKKALA, IRJA LIISA. 39; 71.

Perustutkimuksen laitos

NYBERG, AARNI VEIKKO JUHANI, VTT, professori, laitoksen johtaja.
 26; 70.
 SAARSALMI, MEERI MARJATTA, KTL, DBA, tutkija. 23; 69.
 RUUHELA, REIJO TUOMAS, KTL, tutkija. 35; 69.
 GUSTAFSSON, KAJ MAURITZ, KTM, tutkija. 37; 70.
 PRIHTI, AATTO EERO MATIAS, KTK, tutkija. 39; 70.
 VIRTANEN, KALERVO ENSIO, KTK, tutkija. 41; 70.
 HAAVISTO, KARI, KTM, tutkija. 41; 71.
 LEHTINEN, UOLEVI VALDEMAR, KTM, tutkija. 41; 71.
 LEHTONEN, PEKKA ANTONI, KTK, tutkija. 46; 71.
 SALMI, TIMO YRJÖ, KTM, tutkija. 45; 71.
 URRILA, MATTI OLAVI, KTK, tutkija. 41; 71.

ATK-laitos

JÄÄSKELÄINEN, VEIKKO SAKARI, KTT, professori, esimies.
 OHRANEN, JYRKI KALLE ILMARI, kauppat.yo., ATK-päällikkö. 37; 67.
 SALO, HELVI HELENA, ekon., ohjelmoija. 43; 68.
 KIVI, PENTTI OSKARI, ekon., suunnittelija. 43; 70.
 KORHONEN, MARJA-LIISA TELLERVO, operaattori. 42; 70.

Audiovisuaalinen laitos

VON WILLEBRAND, CARL-AUGUST, FK, lehtori, kielistudion esimies.
 MYLLYRINNE, SULO KULLERVO, kuvalaitoksen hoitaja. 36; 51.
 TAMMISTO, CHRISTINE MARGARETE, HuK, kielistudioamanuenssi.
 32; 71.

Ainelaitokset**Liiketaloustiede, hallinnon laitos**

WIIO, OSMO ANTERO, YT, dosentti, laitoksen esimies.

Liiketaloustiede, laskentatoimen laitos

ARTTO, EERO VEIKKO, KTT, dosentti, laitoksen esimies.

Liiketaloustiede, markkinoinnin laitos

LEIVO, VEIKKO ARMAS ILMARI, TkT, professori, laitoksen esimies.

Liiketaloustiede, systeemien laitos

JÄÄSKELÄINEN, VEIKKO SAKARI, KTT, professori, laitoksen esimies.

Kansantaloustieteen laitos

VAIVIO, FEDI LENNART, KTT, professori, laitoksen esimies.

Oikeustieteen laitos

TELARANTA, KAARLO ARMAS, LaT, professori, laitoksen esimies.

Talousmaantieteen laitos

VUORISTO, KAI-VEIKKO, FT, vt. professori, laitoksen esimies.
 KALLIONIEMI, EEVA ESTERI, kartografi, 26; 61.

Talousmatematiikan ja tilastotieteen laitos

MATTILA, KAARLO SAKARI, FT, professori, laitoksen esimies.

Tavarateknologian laitos

HEINÄNEN, PEKKA BERNHARD, FT, professori, laitoksen esimies.
KAINULAINEN, YRJÖ, laboratoriomestari. 16; 53.

Virkailijat ja toimenhaltijat**Talousjohtaja**

TARPILA, OLLI PERTTI, VT. 19; 51.

Sihteeri

SARAKONTU, MATTI VELI, KTM, 33; 66.

Tiedotussihteeri

SIPILÄ, KARI SAULI TAPIO, ekon., 40; 70.

Opintos sihteeri

PESOLA, TAUNO JUHANI ENSIO, ekon., 45; 70.

Kanslerin virasto

HUHTALA, JUKKA AARNE ANTERO, KTM, kanslerin sihteeri. 41; 67.
KARHU, TUULA-MARJA, kirjeenvaihtaja. 40; 68.

Rehtorin virasto

TEMMES, AIRI ANNIKKI, akat.siht. 47; 71.

Keskuskanslia

TASKINEN, ELLI MARIA, VTM, kamreeri. 06; 50.
BORG, TAIMI ELINA, toimistosihteeri. 25; 50.
MÄKIPÄÄ, SYLVI ANNA-KRISTINA, kanslisti. 05; 50.

KAARTOTIE, ARJA AINIKKI, kanslisti. 19; 52.
 LUUKKANEN, LISA MARITA SOFIA, kanslisti. 20; 59.
 KAINULAINEN, HELKA TUULIKKI, kanslisti. 15; 61.
 HALME, KERTTU TELLERVO, merkonomi, kassanhoitaja. 22; 62.
 LAHONEN, LEA REGINA, kanslisti. 24; 65.
 HYVÄRINEN, IRMA TELLERVO, sosionomi, kirjanpitäjä. 44; 69.
 JÄNTTI, TUIJA KAARINA, merkonomi, kanslisti. 43; 69.
 RUOKONEN, ULLA MARIA, merkonomi, kanslisti. 39; 70.

Laitoskansliat

MIETTINEN, EIJA AULIKKI, kanslisti. 40; 69.
 HAKALA, VIRPI SINIKKA, yo-merkonomi. 46; 70.
 KÄRKKÄINEN, ANNA-LIISA, merkonomi. 50; 70
 RUOHONEN, RIITTA KAARINA, merkonomi. 47; 70.
 JAAKKOLA, MARJA KAARINA, merkonomi. 47; 71.
 VOUTILAINEN, TERTTU TUULIKKI, yo-merkonomi. 38; 71.

Vahtimestarit

LAINEN, NILO ORVO, ylivahtimestari. 17; 65.
 SUNDSTRÖM, JOHAN EDVIN, vahtimestari. 15; 53.
 LAUKKANEN, KEIJO TAPIO, vahtimestari. 44; 62.
 HELMINEN, LEO, vahtimestari. 19; 65.
 HAMMARSTRÖM, BENGT GUNNAR, vahtimestari. 37; 70.
 HERTTELI, PENTTI ANTERO, ylim. vahtimestari. 50; 68.

Puhelinkeskukset

TÖTTERMAN, KAARINA ELISABETH, keskuksenhoitaja. 19; 50.
 HAMMARSTRÖM, RITVA SINIKKA, keskuksenhoitaja. 38; 70.

Konemestari ja talonmiehet

TÖTTERMAN, JOHAN GUNNAR, konemestari. 16; 50.
 LINDSTRÖM, KNUT VILHELM, talonmies. 31; 62.
 HURME, JORMA, talonmies. 43; 70.

Eläkkeellä olevat virkailijat ja toimenhaltijat

VIRTANEN, NILO PAAVO, FM, kirjastonhoitaja. 05; sai eläkkeen 56.
 NURMI, AARNE ANSHELM, ylivahtimestari. 96; täysinpalv. 65.

II Yleisiä tietoja

Kanslerin ja rehtorin toimet

Kanslerina on koko lukuvuoden ajan toiminut FT *Klaus Waris*.
Rehtorina on ollut professori *Jaakko Honko* ja vararehtorina professori *K. A. Telaranta*.

Kauppakorkeakoulun hallintoa koskevia tapahtumia

Valtuuskunta

Korkeakoulun valtuuskunta on kertomusvuoden aikana kokoontunut kaksi kertaa.

Syyskokouksessaan 25. 11. 1970 valtuuskunta hyväksyi talousarvion vuodelle 1971. Korkeakoulun hallituksen jäseneksi kolmivuotiskaudeksi 1971—73 valittiin uudelleen erovuorossa ollut KTT h.c. *Eino Hirvonen*. Virallisten asiain käsittelyn jälkeen rehtori *Honko* selosti valtuuskunnalle korkeakoulun tapahtumia valtuuskunnan edellisen kokouksen jälkeen. Kokouksen lopuksi professori *Aarni Nyberg* selosti Kauppakorkeakoulun perustutkimuksen laitoksen toimintaa.

Vuosikokouksessaan 29. 3. 1971 valtuuskunta valitsi puheenjohtajakseen vuodeksi 1971 uudelleen vuorineuvos *J. W. Waldenin* ja varapuheenjohtajakseen samoin uudelleen vuorineuvos *Eero Wiiman*. Hallituksen vuosikertomus hyväksyttiin, korkeakoulun tilinpäätös vahvistettiin ja hallitukselle myönnettiin yksimielisesti vastuuvapaus. Vuoden 1971 tilejä tarkastamaan valittiin uudelleen entiset tilintarkastajat: professori *Martti Saario*, KTM, KHT *Tyko Vanhala* sekä KTM, KHT *Olle V. Salmi*, jonka tehtävänä on toimia myös valvontatarkastajana. Varatilintarkastajiksi valittiin kauppaneuvos *Aulis Kauppinen* ja toimitusjohtaja, pääkonsuli *Pauli J. Wiro*. Virallisten asiain käsittelyn jälkeen rehtori *Honko* selosti

valtuuskunnalle korkeakoulun viimeaikaisia tapahtumia, mm. tutkintojen suorittamismääriä, virkojen ja toimien täyttämisiä, tutkintojen uudistamissuunnitelmien valmistumista jne. Kokouksen päätteeksi yliassistentti, KTL *Leo Ahlstedt* selosti johtamistehtäviin valmistavan jatkokoulutusohjelman toteuttamista Kauppakorkeakoulussa.

Valtuuskunnan kokoonpanossa on tapahtunut toimintavuoden aikana seuraavat muutokset. Niistä jäsenistä, jotka joutuivat erovuoroon 1. 1. 1971, ovat asianomaiset järjestöt valinneet uudelleen valtuuskunnan jäseniksi kolmivuotiskaudeksi 1971—73 seuraavat: kauppaneuvos *Kauko Ahlström* (Liikesivistysrahasto), kauppaneuvos *Eino J. Aro* (Pohjois-Karjalan kauppakamari), vuorineuvos *Pentti Halle* (Liikesivistysrahasto), pääkonsuli *Aarne Koskelo* (Liikesivistysrahasto), kauppaneuvos *Erkki Lipsanen* (Porin kauppakamari), kauppaneuvos *Aarne Mälkiä* (Länsi-Uudenmaan kauppakamari), pääjohtaja *Reino Rossi* (Liikesivistysrahasto), kauppaneuvos *Viljo K. Ruoho* (Liikesivistysrahasto), pääjohtaja *Eero Salovaara* (Liikesivistysrahasto), toimitusjohtaja *Raimo Vainio* (Keski-Pohjanmaan kauppakamari), konsuli *Valde Vainio* (Liikesivistysrahasto), kauppaneuvos *Erkki Varanko* (Liikesivistysrahasto), pääjohtaja *Matti Virkkunen* (Liikesivistysrahasto), toimitusjohtaja *L. Veikko Virkkunen* (Tampereen kauppakamari) ja kauppaneuvos *Tauno Väyrynen* (Liikesivistysrahasto). Kanta-Hämeen kauppakamari on valinnut jäseneksi toimitusjohtaja *Anders Kuusterän* tilalle toimitusjohtaja *Mauno Fredriksonin*, Lapin läänin kauppakamari toimitusjohtaja *Antti Porasen* tilalle dipl.ins., ekonomi *Lauri Salminen* ja Mikkelin kauppakamari kaupunginjohtaja *Ensio Häyrisen* tilalle toimitusjohtaja *Matti Pyllkäsen*.

Hallitus

Hallitus on kertomusvuoden aikana kokoontunut kuusi kertaa. Perussääntöjen 20 §:n mukaisesti se on käsitellyt pääasiallisesti korkeakoulun hallintoon kuuluvia taloudellisia asioita. Kokouksessaan 10. 2. 1971 hallitus valitsi puheenjohtajakseen edelleen vuodeksi 1971 pääjohtaja *Matti Virkkusen* ja varapuheenjohtajakseen toimitusjohtaja *Lauri Kirveksen*.

Opettajaneuvosto

Opettajaneuvosto on lukukausien aikana kokoontunut eräitä poikkeuksia lukuunottamatta joka toinen perjantai. Lisäksi on pidetty tarvittaessa muina aikoina kokouksia, mm. elokuussa uusien oppilaiden valitsemiseksi. Päätökset, joita kokouksissa on tehty, ja toimenpiteet, joita on suoritettu, tulevat suurelta osalta selostetuiksi eri asiain yhteydessä tässä kertomuksessa.

Virat ja toimet

Professorin virat

Avoinna olevan liiketaloustieteen professorin viran, jonka erikoisalana on kvantitatiivinen suunnittelu, hakijoille myönnetty lisäpätevytymisaika päättyi, kuten edellisessä vuosikertomuksessa jo todettiin, 20. 5. 1969. Asiantuntijoiksi pyydettyjen professorien *Curt Kihlstedtin*, *Olli Lokin* ja *Lars Wahlbeckin* annettua lausuntonsa peruutti KTT *Raimo Keloharju* hakemuksensa. Ainoan jäljellä olevan hakijan, apulaisprofessori, KTT *Veikko Jääskeläisen* pidettyä näyteluentonsa 4. 9. 1970 opettajaneuvosto samana päivänä pidetyssä kokouksessaan julisti hänet kelpoiseksi liiketaloustieteen professorin virkaan, jonka erikoisalana on kvantitatiivinen suunnittelu, ja asetti hänet siihen ehdolle. Päätöksellään 5. 10. 1970 kansleri nimitti apulaisprofessori, KTT *Veikko Jääskeläisen* kyseiseen virkaan.

Avoinna olevan talousmaantieteen professorin viran hakijoille myönnetty lisäpätevytymisaika päättyi, kuten edellisessä vuosikertomuksessa jo mainittiin, 21. 10. 1969. Asiantuntijoiksi pyydettyjen professorien *Sven Dahlin*, *Stig Jaatisen*, *Auvo Kiiskisen* ja *Mauri Palomäen* annettua lausuntonsa peruutti FT *Juhani Hult* hakemuksensa. Jäljellä olevien hakijoiden, vt. professori, FT *Reijo Helteen*, apulaisprofessori, FT *Kalevi Rikkisen* ja vt. professori, FT *Kai-Veikko Vuoriston* pidettyä näyteluentonsa 15. 4. 1971 opettajaneuvosto 30. 4. 1971 pitämässään kokouksessa julisti kaikki mainitut kolme hakijaa kelpoisiksi talousmaantieteen professorin virkaan ja asetti siihen ehdolle professori *Reijo Helteen* ensimmäiselle sijalle, apulaisprofessori *Kalevi Rikkisen* toiselle sijalle ja vt. professori *Kai-Veikko Vuoriston* kolmannelle sijalle. Päätöksellään 2. 6. 1971 kansleri nimitti professori, FT *Reijo Helteen* kyseiseen virkaan 1. 8. 1971 lukien. Virkaa on hoitanut kuluneen lukuvuoden ajan dosentti, FT *Kai-Veikko Vuoristo*.

Avoinna olevan liiketaloustieteen professorin viran, jonka erikoisalana on organisaatio ja henkilöhallinto, hakijoille myönnetty lisäpätevytymisaika päättyi, kuten edellisessä vuosikertomuksessa jo mainittiin, 28. 4. 1970. Asiantuntijoiksi pyydettyjen professorien *Eric Rhenmanin* ja *Eino M. Niinin* annettua lausuntonsa peruutti dosentti, KTT *Jorma Pasanen* hakemuksensa. Kokouksessaan 26. 5. 1971 opettajaneuvosto päätti pyytää professori *Lars Wahlbeckilta* lisäasiantuntijalausannon ainoan jäljellä olevan hakijan, dosentti, YT *Osmo A. Wiion* tieteellisestä pätevyydestä hakemaansa virkaan. Virkaa on hoitanut 16. 9. 1970 lukien dosentti *Wiio*, joka on myös määrätty hoitamaan sitä edelleen siksi,

kunnes virka vakinaisesti täytetään, enintään kuitenkin 31. 5. 1972 saakka.

Kauppakorkeakouluun 1. 9. 1970 lukien perustettu uusi liiketaloustieteen professorin virka, jonka erikoisalana on vientimarkkinointi, julistettiin haettavaksi 4. 9. 1970. Sitä haki 5. 10. 1970 päättyneenä määräaikana dosentti, KTT *Martti Särkisilta*, joka pyysi yhden vuoden lisäaikaa pätevyytensä täydentämiseksi. Kokouksessaan 16. 10. 1970 opettajaneuvosto myönsi dosentti Särkisillalle lisäpätevyitysmisäaikaa 5. 10. 1971 saakka. Virkaa on hoitanut syyslukukaudella 1970 professori *Mika Kaskimies* oman toimensa ohella avustajanaan jur.kand., MBA *Fritz E. P. Hasselblad* sekä kevätlukukaudella 1971 professori *Phillip D. Grub*. Syyslukukaudeksi 1971 mainittua virkaa on määrätty hoitamaan professori *Harold J. Heck*.

Avoimena oleva julkisoikeuden professorin virka julistettiin uudelleen haettavaksi 4. 9. 1970. Virkaa hakivat 5. 10. 1970 päättyneenä määräaikana dosentti, OTT *Aleks. Kotkansalo*, apulaisprofessori, OTT *Jaakko Voipio* sekä kaksi henkilöä, jotka eivät halua nimiään mainittavan julkisuudessa. Kaikkien hakijoiden pyydettyä vuoden lisäaikaa pätevyytensä täydentämistä varten opettajaneuvosto kokouksessaan 16. 10. 1970 myönsi hakijoille lisäpätevyitysmisäaikaa 5. 10. 1971 saakka. Virkaa on hoitanut kuluvan lukuvuoden ajan hallintoneuvos, LaT *Lassi Kilpi*, joka myös on määrätty edelleen hoitamaan virkaa 1. 6. 1971 lukien siksi, kunnes se vakinaisesti täytetään, enintään kuitenkin 31. 5. 1972 saakka.

1. 8. 1971 lukien avoimeksi tulleen tavarateknologian professorin viran hakijoille myönnetty lisäpätevyitysmisäaika päättyi 25. 5. 1971. Ennen sen päättymistä peruutti TkL *Hannu Hirvelä* hakemuksensa. Opettajaneuvosto on päättänyt kokouksessaan 26. 5. 1971 pyytää asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa jäljellä olevien hakijoiden, dosentti, TkT *Erkki Aaltion*, dosentti, FT *Eero Avelan*, vt. apulaisprofessori, TkT *Rakel Kurkelan*, dosentti, FT *Lauri Pekkarisen*, lehtori, TkL *Martti Ratun* ja dosentti, TkT *Seppo Wilskan* tieteellisestä pätevyydestä hakemaansa virkaan professorit *Carl Eric Carlsonin*, *Olavi Harvan*, *Leif Hummelstedtin* ja *Eino M. Niinin*. Virkaa hoitamaan on määrätty dosentti, TkT *Erkki Aaltio* 1. 8. 1971 lukien siksi, kunnes virka vakinaisesti täytetään, enintään kuitenkin 31. 7. 1972 saakka.

Kansleri on 30. 4. 1971 tekemällään päätöksellä myöntänyt professori *Martti Saariolle* anomuksesta eron liiketaloustieteen professorin virasta 1. 8. 1971 lukien. Kokouksessaan 26. 5. 1971 opettajaneuvosto päätti esittää kanslerille, että kyseisen liiketaloustieteen professorin viran ope- tusala täsmennettäisiin olemaan liiketaloustiede, erikoisalana laskenta-

toimi ja että viran haettavaksi julistaminen saataisiin siirtää tapahtuvaksi niin, että hakuaika päättyisi elokuun 1971 lopussa. Päätöksellään 8. 6. 1971 kansleri hyväksyi opettajaneuvoston esitykset. Virkaa hoitamaan on määrätty dosentti, KTT *Eero Artto* 1. 8. 1971 lukien siksi, kunnes virka vakinaisesti täytetään, enintään kuitenkin 31. 7. 1972 saakka.

Professori *Pertti Muukkonen* on ollut virkavapaana kevätlukukauden 1971 ajan, tieteellisen tutkimustyön tekemistä varten.

Apulaisprofessorin virat

Avoinna olevan liiketaloustieteen apulaisprofessorin viran, jonka opetusalanana on organisaatio ja henkilöhallinto, hakijoille myönnetty lisäpätevyöitymisaika päättyi 6. 10. 1970. Ennen sen päättymistä peruuttivat hakijat KTL *Leo Ahlstedt*, VTT *Oiva Laaksonen* ja KTL *Kyösti Pulkkinen* hakemuksensa. Kokouksessaan 16. 10. 1970 opettajaneuvosto päätti pyytää asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa jäljellä olevan hakijan, dosentti, KTT *Jorma Pasasen* tieteellisestä pätevyydestä hakemaansa virkaan professori *Eino M. Niinin* ja apulaisprofessori *Sven E. Kockin*. Virkaa on hoitanut kuluneen lukuvuoden ajan ja on määrätty hoitamaan edelleenkin toistaiseksi VTT *Oiva Laaksonen* KTL *Leo Ahlstedtin* avustamana.

Avoinna olevan liiketaloustieteen apulaisprofessorin viran, jonka opetusalanana on laskentatoimi, hakijoille myönnetty lisäpätevyöitymisaika päättyi, kuten edellisessä vuosikertomuksessa jo mainittiin, 28. 4. 1970. Asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa jäljellä olevan hakijan, dosentti, KTT *Eero Arton* tieteellisestä pätevyydestä ovat suostuneet professorit *Reginald Jägerhorn* ja *Lars Wahlbeck*. Virkaa on hoitanut kuluneen lukuvuoden ajan dosentti *Artto*. KTL *Veijo Riistama* on määrätty 1. 8. 1971 lukien avustamaan dos. *Arttoa* kyseisen viran hoidossa.

Professori *Veikko Jääskeläisen* tultua 5. 10. 1970 nimitetyksi liiketaloustieteen professorin virkaan erikoisalana kvantitatiivinen suunnittelu julkisti opettajaneuvosto kokouksessaan 16. 10. 1970 haettavaksi näin avoimeksi tulleen liiketaloustieteen apulaisprofessorin viran, jonka opetusalanana on laskentatoimi. Virkaa hakivat 16. 11. 1970 päättyneenä määräaikana yliassistentti, KTL *Jouko Lehtovuori*, KTT *Eero Pitkänen* sekä lisäksi yksi henkilö, joka ei halua nimeään mainittavan julkisuudessa. Kaikkien hakijoiden pyydettyä vuoden lisäaikaa pätevyytensä täydentämistä varten opettajaneuvosto kokouksessaan 27. 11. 1970 myönsi lisäpäte-

voitymisaikaa 16. 11. 1971 saakka. Virkaa on hoitanut kuluneen lukuvuoden ajan professori *Veikko Jääskeläinen* avustajinaan puolen viran hoidon osalta KTT *Eero Pitkänen* ja KTL *Risto Järvinen*.

Avoinna olevan liiketaloustieteen apulaisprofessorin viran, jonka opetusalanana on markkinointi, uudelleen haettavaksi julistaminen siirtyi kanslerin 27. 5. 1970 tekemällä päätöksellä syyslukukauden 1970 alkuun. 5. 10. 1970 päättyneenä määräaikana virkaa hakivat DBA, KTL *Meeri Saarsalmi* ja dosentti, KTT *Martti Särkisilta*, jotka kumpikin pyysivät vuoden lisäaikaa pätevyytensä täydentämistä varten. Kokouksessaan 16. 10. 1970 opettajaneuvosto myönsi hakijoille lisäpätevoitymisaikaa 5. 10. 1971 saakka. Virkaa on hoitanut ja sitä on edelleenkin määrätty hoitamaan dosentti *Särkisilta* avustajinaan TkL *Hannu Hirvelä* ja DBA, KTL *Meeri Saarsalmi*.

Avoinna olevan talousmaantieteen apulaisprofessorin viran hakijoille myönnetty lisäpätevoitymisaika päättyi, kuten edellisessä vuosikertomuksessa jo mainittiin, 28. 4. 1970. Viran hakijoista apulaisprofessori, FT *Kalevi Rikkinen* peruutti hakemuksensa 11. 9. 1970. Asiantuntijoiksi pyydettyjen professorien *Stig Jaatisen* ja *Mauri Palomäen* annettua lausuntonsa huhtikuussa 1971 peruuttivat FT *Lauri Hautamäki* ja FT *Juhani Hult* hakemuksensa. Jäljellä olevien hakijoiden, dosentti, KTT *Risto Laulajainen*, vt. professori, FT *Seppo Siirilän* ja vt. professori, FT *Kai-Veikko Vuoriston* pidettyä näyteluentonsa opettajaneuvosto 13. 5. 1971 pitämässään kokouksessa julisti kaikki mainitut kolme hakijaa kelpoisiksi talousmaantieteen apulaisprofessorin virkaan ja asetti siihen ehdolle vt. professori *Seppo Siirilän* ensimmäiselle sijalle, vt. professori *Kai-Veikko Vuoriston* toiselle sijalle ja dosentti *Risto Laulajaisen* kolmannelle sijalle. Päätöksellään 14. 6. 1971 kansleri nimitti vt. professori, FT *Seppo Siirilän* kyseiseen virkaan 1. 8. 1971 lukien. Virkaa on hoitanut kuluneen lukuvuoden ajan dosentti, KTT *Risto Laulajainen*.

Avoinna olevan sosiologian apulaisprofessorin viran hakijoille myönnetty lisäpätevoitymisaika päättyi, kuten edellisessä vuosikertomuksessa jo mainittiin, 17. 2. 1970. Asiantuntijoiksi pyydettyjen professorien *Yrjö Littusen* ja *Paavo Seppäsen* annettua lausuntonsa peruuttivat hakijat YT *Raimo Blom*, dosentti, VTT *Paavo Piepponen* ja VTT *Paavo Uusitalo* hakemuksensa. Koska kansakoulunopettaja *Kirsti Piekkari* ei saapunut pitämään näyteluentoa, katsottiin hänen myös luopuneen hakemuksestaan. Ainoan jäljellä olevan hakijan, dosentti, VTT *Tapani Valkosen* pidettyä 15. 1. 1971 näyteluentonsa opettajaneuvosto samana päivänä pitämässään kokouksessa julisti hänet kelpoiseksi sosiologian apulaisprofessorin virkaan ja asetti siihen ehdolle. Päätöksellään 17. 2. 1971 kansleri nimitti dosentti *Tapani Valkosen* kyseiseen virkaan. Virkaa on hoitanut

syyslukukauden 1970 ajan professori *Paavo Seppänen* avustajinaan FL *Kari Lampikoski* ja VTL *Juhani Tauriainen*.

Opettajaneuvoston esityksestä ja hallituksen annettua kokouksessaan 17. 3. 1971 suostumuksensa kansleri vahvisti 6. 4. 1971 tekemällään päätöksellä korkeakouluun perustettavaksi 1. 9. 1971 lukien uuden liiketaloustieteen apulaisprofessorin viran, jonka opetusalanana on systeemit, sisältäen kvantitatiivisen suunnittelun ja tietojen käsittelyn. Virka julistettiin haettavaksi 7. 5. 1971 päättyneenä määräaikana. Sitä haki dosentti, KTT *Raimo Keloharju*. Kokouksessaan 26. 5. 1971 opettajaneuvosto päätti pyytää asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa dosentti Keloharjun tieteellisestä pätevyydestä hakemaansa virkaan professorit *Olli Lokin* ja *Lars Wahlbeckin*. Virkaa hoitamaan on määrätty dosentti Keloharju avustajanaan TkL *Eero Tamminen*.

Dosentin toimet

Kuten edellisessä vuosikertomuksessa jo mainittiin, esitettiin opettajaneuvoston kokouksessa 3. 10. 1969 KTT *Raimo Keloharjun* anomus, että hänet nimitettäisiin tuotannon johdon ja teknologian dosentiksi. Sittemmin tri Keloharju muutti anomustaan siten, että se koski tuotannon johtamisen dosentiksi nimittämistä. Asiantuntijoiksi pyydettyjen professorien *Pentti Malaskan* ja *Eino M. Niinin* annettua lausuntonsa ja hakijan pidettyä 16. 10. 1970 näyteluentonsa opettajaneuvosto samana päivänä pidetyssä kokouksessaan julisti KTT Keloharjun kelpoiseksi tuotannon johtamisen dosentin toimeen. Päätöksellään 30. 10. 1970 kansleri nimitti KTT Keloharjun tuotannon johtamisen dosentiksi.

15. 5. 1970 oli opettajaneuvoston kokouksessa esitetty KTT *Risto Laulajaisen* anomus, että hänet nimitettäisiin talousmaantieteen dosentiksi erikoisalana liikennemaantiede ja keskushierarkia. Asiantuntijoiksi pyydettyjen professori *Stig Jaatisen* ja vt. professori *Reijo Helteen* annettua lausuntonsa ja tri Laulajaisen pidettyä 16. 10. 1970 näyteluentonsa samana päivänä pidetyssä kokouksessaan opettajaneuvosto julisti KTT Laulajaisen kelpoiseksi talousmaantieteen dosentin toimeen erikoisalana liikennemaantiede ja keskushierarkia. Päätöksellään 30. 10. 1970 kansleri nimitti KTT Laulajaisen kyseiseen dosentin toimeen.

Samaten oli opettajaneuvoston kokouksessa 15. 5. 1970 esitetty myös VTT *Ralf Heleniuksen* anomus, että hänet nimitettäisiin valtio-opin dosentiksi. Asiantuntijoiksi pyydettyjen professorien *Olavi Borgin* ja *Jan-Magnus Janssonin* annettua lausuntonsa ja tri Heleniuksen pidettyä 12. 3. 1971 näyteluentonsa opettajaneuvosto samana päivänä pidetyssä kokouksessaan julisti VTT Heleniuksen kelpoiseksi valtio-opin dosentin toimeen.

Päätöksellään 26. 3. 1971 kansleri nimitti VTT Heleniuksen kyseiseen dosenttin toimeen.

Kansleri on myöntänyt dosentti *Esa Kaitilalle*, dosentti *Jaakko Lassilalle* ja dosentti *Reino Rossille* päätoimen hoitamisen vuoksi vapautuksen dosenttin opetusvelvollisuudesta lukuvuodeksi 1971—72.

*Yliassistentin ja lehtorin virat, muut opettajan tehtävät
ja assistentin toimet*

Yliopistojen ja korkeakoulujen lehtorien aseman, tehtävien ja palkkauksen uudelleen järjestelyjen eräänä osana vuoden 1969 Korkeakoululehtoritoimikunta ehdotti mietinnössään, että osa kauppakorkeakoulujen lehtorin viroista muutettaisiin yliassistentin viroiksi. Perusteluna tälle ehdotukselle oli erityisesti se, että useimpien ns. taloudellisten aineiden lehtorin virkoja ei voida pitää pääasiallisesti opetusvirkoina, vaan niihin on liitettävä mahdollisuus myös tutkimuksen suorittamiseen.

Valtion vuoden 1971 tulo- ja menoarviossa oli mainitun korkeakoulu-lehtoritoimikunnan ehdotuksen mukaisesti hyväksytty Kauppakorkeakoulun osalta kahdeksan liiketaloustieteen lehtorin viran muuttaminen vastaaviksi yliassistentin viroiksi 1. 1. 1971 lukien. Korkeakoulun hallituksen annettua 17. 3. 1971 suostumuksensa kyseiseen virkojen muutokseen on kansleri 6. 4. 1971 tekemällään päätöksellä opettajaneuvoston esityksestä muuttanut seuraavat lehtorin virat vastaaviksi yliassistentin viroiksi 1. 1. 1971 lukien sekä siirtänyt ja nimittänyt kyseisten virkojen haltijat uusiin yliassistentin virkoihin heidän oman suostumuksensa mukaisesti:

liiketaloustiede: hallinto	KTL <i>Leo Ahlstedt</i>
” ”	KTL <i>Kyösti Pulkkinen</i>
” laskentatoimi	KTU <i>Eero Artto</i>
” ”	KTL <i>Jouko Lehtovuori</i>
” ”	KTL <i>Veijo Riistama</i>
” markkinointi	DBA, KTL <i>Meeri Saarsalmi</i>
” ”	KTU <i>Martti Särkisilta</i>
” tietojenkäsittelyoppi	KTM <i>Eero Larmola</i>

Lehtori *Outeri Kallioniemelle* myönnetyn eron jälkeen avoimeksi tullut pikakirjoituksen lehtorin virka julistettiin haettavaksi 16. 10. 1970. Sitä hakivat 16. 11. 1971 päättäneenä määräaikana FL *Leo Kaila*, FM *Kaija Tormas* ja FM *Anna-Liisa Valta*. Kokouksessaan 27. 11. 1971 opettaja-

neuvosto päätti pyytää asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa hakijain kelpoisuudesta virkaan FM, lehtori *Fabian Fabritiuksen* ja FM, toimistopäällikkö *Unto Rädyn*. Hakijoiden pidettyä näyteluentonsa 29. 1. 1971 ja asiantuntijoiden annettua lausuntonsa opettajaneuvosto julisti kokouksessaan 26. 2. 1971 kaikki hakijat, FL *Leo Kailan*, FM *Kaija Tormaksen* ja FM *Anna-Liisa Vallan* kelpoisiksi pikakirjoituksen lehtorin virkaan ja asetti siihen ehdolle ensimmäiselle sijalle FL *Leo Kailan*, toiselle sijalle FM *Anna-Liisa Vallan* ja kolmannelle sijalle FM *Kaija Tormaksen*. Päätöksellään 1. 4. 1971 kansleri nimitti FL *Leo Kailan* pikakirjoituksen lehtorin virkaan 1. 8. 1971 lukien. Virkaa on hoitanut lukuvuoden 1970—71 ajan vt:nä FM *Kaija Tormas*.

Avoinna olevan ruotsin kielen lehtorin viran hakijoille myönnetty lisäpäätevyitymisaika päättyi 4. 11. 1970. Lisäpäätevyitymisajan kuluessa peruuttivat FK *Sirkka Carlson*, FM *Heikki Siirala* ja FM *Seija Tiisala* hakemuksensa. Opettajaneuvosto pyysi tämän jälkeen professori *Lars Huldenilta* ja professori *Björn Petterssonilta* asiantuntijalausunnot hakijoiden kelpoisuudesta ruotsin kielen lehtorin virkaan. Sitten kun KTK *Helka Harlio* oli ennen näyteluentojen pitämistä peruuttanut hakemuksensa ja muut jäljellä olevat hakijat, FK *Sirkka Hautamäki*, KTK, HuK *Lilian Ingman*, FK, ekonomi *Liisa Jalovaara*, FK *Raakel Kettunen*, FK *Juhani Meriluoto* ja FM *Lars Nyström*, olivat 12. 2. 1971 pitäneet näyteluentonsa, antoivat asiantuntijat maaliskuun loppuun mennessä lausuntonsa. Lausuntojen tultua avatuiksi peruutti vielä FK *Sirkka Hautamäki* hakemuksensa. Tämän jälkeen opettajaneuvosto kokouksessaan 30. 4. 1971 julisti kaikki jäljellä olevat hakijat kelpoisiksi ruotsin kielen lehtorin virkaan ja asetti siihen ehdolle ensimmäiselle sijalle FK, ekonomi *Liisa Jalovaaran*, toiselle sijalle KTK, HuK *Lilian Ingmanin* ja kolmannelle sijalle FM *Lars Nyströmin*. Päätöksellään 4. 6. 1971 kansleri nimitti FK, ekonomi *Liisa Jalovaaran* ruotsin kielen lehtorin virkaan 1. 8. 1971 lukien. Virkaa on hoitanut lukuvuoden 1970—71 ajan vt:nä FK *Raakel Kettunen*.

Opettajaneuvoston esityksestä ja korkeakoulun hallituksen annettua kokouksessaan 17. 3. 1971 suostumuksensa kansleri vahvisti 6. 4. 1971 tekemällään päätöksellä korkeakouluun perustettavaksi 1. 9. 1971 lukien neljä uutta lehtorin virkaa, joista kaksi on liiketaloustieteen, toisen opetusalanana laskentatoimi ja toisen markkinointi, yksi kansantaloustieteen ja yksi talousmatematiikan lehtorin virka. Kaikki neljä virkaa julistettiin haettaviksi 7. 5. 1971 päättyneenä määräaikana.

Laskentatoimen lehtorin virkaa haki KTL *Risto Järvinen*. Opettajaneuvosto päätti kokouksessaan 26. 5. 1971 pyytää asiantuntijalausunnot hänen kelpoisuudestaan virkaan professori *Martti Saariolta* ja professori

Reginald Jägerhornilta. Virkaa hoitamaan on määrätty TTM *Kalevi Kyläkoski*.

Markkinoinnin lehtorin virkaa hakivat KTM *Kaj Gustafsson*, KTM *Liisa Takala*, KTK *Matti Urrila* sekä lisäksi yksi henkilö, joka ei halua nimeään mainittavan julkisuudessa. Hakijoista KTM *Kaj Gustafsson*, KTM *Liisa Takala* ja KTK *Matti Urrila* pysyivät vuoden lisäaikaa pätevyytensä täydentämistä varten. Opettajaneuvoston päätettyä kokouksessaan 26. 5. 1971 olla myöntämättä lisäpätevoitymisaikaa peruuttivat mainitut kolme hakijaa hakemuksensa. Samassa kokouksessa opettajaneuvosto päätti pyytää asiantuntijalausunnot jäljellä olevan hakijan kelpoisuudesta professori *Eino M. Niiniltä* ja dosentti *Martti Särkisillalta*. Virkaa hoitamaan on määrätty KTT *Jorma Pasanen*.

Kansantaloustieteen lehtorin virkaa hakivat lehtori, KTL *Kari Castrén*, KTK *Kari Haavisto*, KTM *Asko Korpela*, KTM *Jyrki Malmio* sekä VTK *Juhani Parkkonen*, joista muut paitsi KTL *Castrén* pysyivät vuoden lisäaikaa pätevyytensä täydentämistä varten. Kokouksessaan 26. 5. 1971 opettajaneuvosto päätti myöntää kaikille hakijoille lisäpätevoitymisaikaa 8. 5. 1972 saakka. Virkaa hoitamaan on määrätty KTM *Asko Korpela*.

Talousmatematiikan lehtorin virkaa hakivat FK *Tapani Lehtonen*, FK *Keijo Pihlajamäki*, FK *Pertti Toivonen* ja FK *Pentti Woivalin*, joista hakijat *Lehtonen* ja *Woivalin* pysyivät vuoden ja hakija *Toivonen* 30. 11. 1971 saakka lisäaikaa pätevyytensä täydentämistä varten. Kokouksessaan 26. 5. 1971 opettajaneuvosto päätti myöntää kaikille hakijoille lisäpätevoitymisaikaa 8. 5. 1972 saakka. Virkaa hoitamaan on määrätty FK *Pentti Woivalin*.

YM *Teuvo Moisio* ja KTM *Eero Voutilainen* ovat lukuvuoden 1970—71 ajan hoitaneet liiketaloustieteen (hallinto) yliassistentin virkaa, josta KTL *Leo Ahlstedt* on ollut vapautettuna toisen viran hoitamisen takia. Samaa virkaa on määrätty vt:nä hoitamaan 1. 7.—31. 12. 1971 välisen ajan FL *Ossi Myllyniemi* ja 1. 1.—30. 6. 1972 välisen ajan KTM *Eero Voutilainen*.

Liiketaloustiede (laskentatoimi) yliassistentin virkaa, josta dosentti *Eero Artto* on ollut vapautettuna toisen viran hoitamisen vuoksi, on hoitanut kuluneen lukuvuoden ajan KTK *Timo Hallamaa*. Hänet on määrätty edelleen hoitamaan kyseistä yliassistentin virkaa. Samaten on KTK *Kaiju Kallio*, joka on hoitanut liiketaloustieteen (laskentatoimi) yliassistentin virkaa KTL *Jouko Lehtovuorelle* toisen viran hoitamisen takia myönnetyn virkavapauden ajan, määrätty edelleen hoitamaan mainittua yliassistentin virkaa lukuvuoden 1971—72 ajaksi. KTM *Eero Preppula* on ollut määrättynä hoitamaan liiketaloustieteen (laskentatoimi)

yliassistentin virkaa KTL *Veijo Riistamalle* ulkomaisen opintomatkan takia myönnetyn virkavapauden ajaksi lukuvuonna 1970—71 ja hänet on edelleen määrätty hoitamaan samaa virkaa lukuvuoden 1971-72 ajan KTL Riistaman saatua siitä vapautuksen toisen viran hoitamisen takia.

KTM *Jarmo Granfelt* ja KTK *Markku Lahdenpää* ovat kevätlukukauden 1971 aikana hoitaneet liiketaloustieteen (markkinointi) yliassistentin virkaa, josta KTT *Martti Särkisilta* on ollut vapautettuna toisen viran hoitamisen vuoksi. Lukuvuoden 1971—72 ajaksi kyseistä virkaa on määrätty hoitamaan KTM:t *Eero Auvinen*, *Jarmo Granfelt* ja *Markku Heikkilä*.

KTM:t *Eero Auvinen* ja *Kari Mannermaa* ovat kuluneen lukuvuoden ajan hoitaneet liiketaloustieteen (markkinointi) yliassistentin virkaa, josta KTL *Meeri Saarsalmi* on saanut virkavapautta 1. 7. 1970—31. 12. 1971 väliseksi ajaksi perustutkimuksen laitoksen tutkijana toimimisen takia. Mainittua virkaa hoitamaan on määrätty syyslukukauden 1971 ajaksi FM *Tauno Hellevuo* ja KTM, DI *Ilpo Linko*.

Lehtori *Sirkka-Liisa Norko-Turjalle* on myönnetty sairauden takia virkavapautta 23. 11. 1970—28. 2. 1971 väliseksi ajaksi. Hänet on edelleen vapautettu puolesta viran hoidosta 1. 3.—30. 6. 1971, joksi ajaksi FM *Eija Salo* on määrätty hoitamaan puolta kyseisestä lehtorin virasta.

Liiketaloustieteen (hallinto) assistentiksi on määrätty KTM *Kari Lilja* kolmivuotiskaudeksi 1. 9. 1971—31. 7. 1974 sekä vt. assistenteiksi ekonomit *Henrik Gahmberg* 1. 1. 1971—31. 7. 1972 ja *Matti Lehti* 1. 8. 1971—31. 7. 1972.

Liiketaloustieteen (laskentatoimi) assistentin toimeen on määrätty KTK *Kaiju Kallio* kolmivuotiskaudeksi 1. 8. 1971—31. 7. 1974, sekä vt. assistenteiksi ekonomit *Pekka Akkanen* 1. 8. 1971—31. 7. 1972, *Seppo Alahuusua* 16. 10. 1970—31. 5. 1972, *Kari Asp* 1. 8. 1971—31. 7. 1972, *Juha Nissilä* 1. 9. 1971—31. 8. 1972, *Pauli Torkko* 1. 7. 1971—30. 6. 1972 ja *Risto Vainio* 1. 7. 1971—30. 6. 1972.

KTM *Matti Varjonen* on saanut pyynnöstä vapautuksen liiketaloustieteen (markkinointi) assistentin toimesta 1. 2. 1971 lukien. Markkinoinnin vt. assistenteiksi on määrätty KTK:t *Kristian Möller* 1. 2. 1971—31. 7. 1972, *Jussi Saarikoski* 1. 8. 1971—31. 7. 1972 ja *Tuire Ylikoski* 1. 8. 1971—31. 7. 1972 sekä ekonomi *Juhani Ahtiainen* 1. 9. 1971—31. 7. 1972.

Liiketaloustieteen (systeemit) vt. assistentiksi on määrätty ekonomi *Hilkka Lindqvist* 1. 8. 1971—31. 7. 1972.

Kansantaloustieteen assistentin toimiin on määrätty KTK *Timo Airaksinen* ja KTM *Markku Harjula* kolmivuotiskaudeksi 1. 8. 1971—

31. 7. 1974 sekä KTM *Roy Dahlstedt* kaudeksi 16. 5. 1971—31. 7. 1973. Saman aineen vt. assistenteiksi on 1. 1.—31. 7. 1971 väliseksi ajaksi määrätty KTM *Asko Korpela* ja ekonomi *Juhani Naarvala*.

OTL *Ilmari Ojanen* on saanut pyynnöstä vapautuksen oikeustieteen assistentin toimesta 1. 7. 1971 lukien. Kyseiseen toimeen on määrätty OTK *Risto Nuolimaa* 1. 8. 1971—31. 7. 1972 väliseksi ajaksi. Talousmatematiikan assistentin toimeen on määrätty FK *Leila Riitala* kolmivuotiskaudeksi 1. 9. 1971—31. 7. 1974. Talousmatematiikan ja tilastotieteen vt. assistentiksi on määrätty FK *Markku Puustelli* 1. 9. 1971—31. 8. 1972. Tavarateknologian assistentin toimeen on määrätty MMK *Elina Bäckström* 16. 10. 1970—31. 7. 1973 väliseksi ajaksi.

Sosiologian assistentin toimeen on määrätty KK *Vesa Seppälä* kolmivuotiskaudeksi 1. 9. 1971—31. 7. 1974 ja englannin kielen assistentin toimeen KTM *Leena Linnasalmi* samaten kolmivuotiskaudeksi 1. 9. 1971—31. 7. 1974. Sosiologian tuntiassistentiksi on lukuvuoden 1971—72 ajaksi edelleen määrätty ekonomi *Jorma Viitanen*. Kielten ja sihteriaineiden tuntiassistentiksi on samaten lukuvuodeksi 1971—72 määrätty akat. siht. *Ritva Pesola*. Vientimarkkinoinnin tuntiassistenttina on 16. 1.—31. 5. 1971 välisenä aikana toiminut ekonomi *Pirjo Näykki*. Kielistudioamanuenssin toimeen on 1. 4. 1971 lukien määrätty HuK *Christine Tammisto*. Yrityspeliharjoitusten tuntiassistenttina on toiminut kauppat.yo. *Ossi Palmqvist* 1. 10. 1970—31. 5. 1971.

Perustutkimuksen laitoksen tutkijan toimiin on määrätty kolmivuotiskaudeksi 1. 1. 1971—31. 12. 1973 KTK *Kari Haavisto*, KTM *Uolevi Lehtinen*, KTK *Pekka Lehtonen*, KTM *Timo Salmi* ja KTK *Matti Urrila*.

Ylimääräisiksi opettajiksi on määrätty KTK, HuK *Lilian Ingman* (ruotsin kieli) 1. 9. 1970 lukien toistaiseksi, Lic. *José Marià Royo Arpon* (espanjan kieli) 1. 2. 1971 lukien toistaiseksi sekä 1. 9. 1971 lukien toistaiseksi KTM *Esa Hietala* (laskentatoimi), VTK *Kyösti Kallio* (sosio-logia), FK *Marja-Liisa Kakkuri-Ketonen* (filosofia) ja FM *Giorgio Colussi* (italian kieli).

Virkailijat

Kansleri on 18. 5. 1971 päivätyllä päätöksellä myöntänyt kirjastonhoitaja *Lempi Nurkkalalle* täysinpalvelleena eron kirjastonhoitajan virasta 1. 7. 1971 lukien. 18. 5. 1971 tehdyllä päätöksellä kansleri on muuttanut kirjastonhoitajan viran kirjastonjohtajan viraksi sekä vahvistanut tälle viralle uudet kelpoisuusvaatimukset opettajaneuvoston esityksen mukaisesti. Virka on julistettu haettavaksi 30. 6. 1971 päättyvänä määräaikana.

VTM *Pentti Rautiainen* on nimitetty vanhemmaksi amanuenssiksi

1. 6. 1970 lukien. Amanuensseiksi on nimitetty 1. 9. 1970 lukien sosionomi *Eeva Ahti* ja HuK *Marja Pirilä*. Tuntiapulaisina ovat kirjastossa toimineet FK:t *Ritva Sundqvist* ja *Eila Lappalainen*, HuK:t *Tauno Etelä*, *Ritva Karjalainen*, *Helinä Kolehmainen* ja *Tuula Mäkinen*, YK *Martti Valta*, ekonomi *Seppo Seppänen*, sairaanhoitaja *Anja Kajaani*, kauppat.yot *Leena Laukkanen* ja *Raija Tienaho*, ylioppilas *Liisa Wallenius* sekä neidit *Irja Kokkala*, *Seija Koskinen* ja *Sirkka Ojala*.

Apulaissihteerinä ja kanslerin sihteerinä toimineen KTM *Olavi Sillbergin* saatua pyynnöstä eron mainituista tehtävistä 1. 8. 1970 lukien on kansleri määrännyt sihteerikseen 15. 10. 1970 lukien KTM *Antero Huhtalan*. Apulaissihteerin tehtäviä hoitamaan on määrätty ekonomi *Kari S. T. Sipilä* 15. 8. 1970 lukien.

Rehtorin sihteeriksi on 15. 3. 1971 lukien määrätty akat.siht. *Airi Temmes*. Merkonomi *Kaija Pullille* on myönnetty pyynnöstä ero kanslistin toimesta 1. 11. 1970 lukien. Kanslistin toimeen on määrätty 1. 10. 1970 lukien merkonomi *Ulla Ruokonen*. Laitoskanslisteiksi on määrätty 1. 9. 1970 lukien merkonomit *Virpi Hakala*, *Anna-Liisa Kärkkäinen* ja *Riitta Ruohonen*, 1. 3. 1971 lukien merkonomi *Terttu Voutilainen* ja 1. 6. 1971 lukien merkonomi *Marja Jaakkola*.

Korkeakoulun lisärakennuksen Chydenian vahtimestarina on 16. 8. 1971 lukien toiminut *Bengt Hammarström*, keskuksenhoitajana rouva *Ritva Hammarström* ja talonmiehenä *Jorma Hurme*.

Ylimääräisenä vahtimestarina on 9. 7.—31. 12. 1970 toiminut *Kaj Björklund* ja 1. 2. 1971 lukien *Pentti Hertteli*.

Valtion tutkimustipendit ja opintolainatakaukset

Kauppakorkeakoululle osoitettiin vuodeksi 1971 33 valtion tutkimustipendiä à 1.500 mk, jotka myönnettiin seuraaville: KTK *Olavi Alho*, KTM *Mai Anttila*, KTM *Eero Auvinen*, KTK *Timo Hallamaa*, KTM *Markku Heikkilä*, KTM *Inkeri Hirvensalo*, KTM *Antero Huhtala*, KTM *Lauri Jalli*, KTK *Kaiju Kallio*, KTK *Pentti Koivisto*, KTM *Asko Korpela*, KTK *Markku Lahdenpää*, KTM *Eero Larmola*, KTM *Jyrki Malmio*, KTM *Kari Mannermaa*, FM *Eero Niemi*, VT *Veikko Nuutinen*, OTL *Ilmari Ojanen* (2 kpl), KTM *Tytti Oukari-Hannonen*, KTM *Kari Pekonen*, KTM *Eero Prepula*, KTL *Kyösti Pulkkinen* (2 kpl), FL *Lauri Rossi*, KTM *Matti Seppälä*, KK *Vesa Seppälä*, KTM *Liisa Takala*, KTK *Pekka Urrila*, KTK *Heidi Vanhanen*, KTM *Matti Varjonen*, KTK *Markku Visapää* ja FK *Pentti Woivalin*.

Lukuvuonna 1970—71 on Kauppakorkeakoulun opintotukilautakunta myöntänyt korkeakoulussa opiskelevien henkilöiden opintolainojen valtion takauksesta ja korkotuesta tammikuun 24 päivänä 1969 annetun lain mukaisesti noin 1400 takausta.

Opintotukilautakunnassa ovat opettajakunnan edustajina olleet professori *Jouko Paakkanen* puheenjohtajana sekä lehtori *Jaakko Havukkala* ja lehtori *Hilkka Saario*. Ylioppilaskunnan edustajina ovat olleet kauppat.yo *Tuula Kauhanen*, ekon. *Raija Lilja* sekä kauppat.yo *Ilpo Niitti*. Lautakunnan sihteerinä on ollut opintosiht. *Tauno Pesola*.

Kauppakorkeakoulun pysyvät toimikunnat

Suunnittelutoimikunta

Suunnittelutoimikunta jatkoi syksyllä 1970 työtään korkeakoulun tutkintojärjestelmän rakenteen uudistamiseksi. Kauppatieteiden kandidaatin ja ekonomin tutkintojen osalta oli toimikunta jättänyt opettajaneuvostolle uudistusehdotuksen jo huhtikuussa 1969. Syksyn 1970 aikana tarkennettiin aikaisempaa ehdotusta oppiaineiden keskinäisten suhteiden osalta, päämääränä edelleen suorituspistejärjestelmän mukainen 160 suorituspisteen ns. ylemmän tason kandidaatin tutkinto.

5. 2. 1971 suunnittelutoimikunta jätti opettajaneuvostolle ehdotuksen korkeakoulun tutkintojärjestelmän uudistamisesta. Ehdotukseen oli em. tarkennusten ohella lisätty esitys 120 suorituspisteen tasaisen liikekielten kandidaatin tutkinnon sisällyttämisestä tutkintojärjestelmään. Opettajaneuvosto käsitteli esityksen kevään 1971 aikana ja päätti, että uuteen suorituspistejärjestelmään perustuvaan tutkintoon siirrytään Kauppakorkeakoulussa 1. 9. 1973. Uusi tutkinto on 160 suorituspisteen tasainen kandidaatin tutkinto, jonka suorittamisajaksi lasketaan keskimäärin neljä vuotta. Tutkinnon suorittaneiden nimityskysymys jäi edelleen avoimeksi. Suunnittelutoimikunnan ehdottama alempi, 120 suorituspisteen tasainen tutkinto jäi siis pois. Sen sijaan laajennettiin ylemmän tutkinnon sisällä aineiden vaihtoehtomahdollisuuksia; erityisesti kieliaineiden suorittamismahdollisuuksia lisättiin.

Syksyllä 1970 suunnittelutoimikunta käsitteli myös opettajaneuvoston antamana tehtävänä korkeakoulun virkojen ja toimien kehityssuunnitelman vuosille 1972—77.

Helmikuussa 1971 suunnittelutoimikunta siirtyi aloittamaan pitkän tähtäyksen suunnitelmaa ”Kauppakorkeakoulu 1980”. Kevään kuluessa hahmottui projektin jaostosuunnitelma sekä alustava aikataulu.

Suunnittelutoimikunnan puheenjohtajana on lukuvuoden aikana toiminut rehtori *Jaakko Honko* ja jäseninä ovat toimineet kauppat.tri *Eino Hirvonen*, professori *Pertti Muukkonen* (31. 12. 1970 saakka), professori *Fedi Vaivio* (1. 1. 1971 alkaen), KTM *Matti Sarakontu*, KTM *Jyrki Malmio* ja kauppat.yo *Pasi Aalto* Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan edustajana. Toimikunnan sihteerinä on ollut ekonomi *Kari Sipilä* ja sihteerinä ”Kauppakorkeakoulu 1980”-projektissa ekonomi *Henrik Gahmberg*.

Opetustoimikunta

Opetustoimikunta on opettajaneuvoston alainen valmisteleva ja päättävä elin, joka tekee aloitteita ja esityksiä opetuksen sisältöä ja organisointia koskevista asioista. Toimikunta voi käyttää itsenäistä päätäntävaltaa opiskelijoiden ja Kauppakorkeakoulun välisissä kysymyksissä sikäli kuin ne eivät kuulu muiden erityiselinten (esim. opintotukilautakunta tai järjestystoimikunta) päätettäväksi. Toimikunnan tehtävät on täsmennetty sen ohjesäännössä ja opettajaneuvoston antamissa yleisohjeissa.

Kertomusvuoden tärkeimmäksi tehtäväksi nousi tutkintovaatimusten uusimisen yhteydessä kysymys eri aineissa annettavan opetuksen koordinoinnista. Asiaan ilmaisi kiinnostuksensa myös korkeakoulun kansleri opettajaneuvostolle lähettämässään kirjelmässä. Opetustoimikunnan esityksestä opettajaneuvosto nimesi tehtävään työryhmän puheenjohtajana prof. *Arvi Leponiemi* ja jäseninä KTL *Risto Järvinen*, KTK *Kari Lilja*, leht. *Kyösti Pulkkinen*, leht. *Meeri Saarsalmi*, KTK *Matti Vanhanen*, KTK *Jouko Ylä-Liedenpohja* sekä sihteerinä opintosiht. *Tauno Pesola*. Työryhmä kävi läpi aineiden ehdotukset uusiksi tutkintovaatimuksiksi ja antoi niistä lausunnon. Seuraavaksi työryhmä esitti ajatuksensa asioista, joihin se toivoi puututtavan suunniteltaessa opetusohjelmaa, antoi sittemmin lausunnon opetusohjelmasta ja teki ehdotuksen koordinoitavavoitteen saavuttamiseen myötävaikuttavista toimenpiteistä, joihin jatkossa tulisi ryhtyä. Opetustoimikunta pyrki jatkamaan työtä ehdotetulla tavalla.

Pitkän tähtäyksen toimenpiteenä opetustoimikunta käynnisti tutkimuksen Kauppakorkeakoulun opetuksesta. Tutkimuksessa pyritään selvittämään mm. aineyhdistelmien valintaan vaikuttavia tekijöitä, valintasuuntien muutoksia, opiskelijoiden näkemyksiä aineiden vaativuudesta sekä opintotyytyväisyyttä. Tutkimuksen suorittaa ekon. *Markku Laakso*, ja sen ensimmäinen vaihe valmistuu syyslukukaudella 1971.

Opetustoimikunta on joutunut käsittelemään ongelmia varsin laajalta alueelta. Asettamansa työryhmän esityksestä toimikunta on päättänyt

eräistä konekirjoituksen opetusta koskevista järjestelyistä. Suomen kiel-
len ainekollegion esityksestä toimikunta ehdotti opettajaneuvostolle jär-
jestyssääntömuutosta siten, että mikäli KTK-tutkinnon aineyhdistel-
mään sisältyy laudatur-arvosana englannin, ruotsin tai saksan kielessä,
voidaan siihen sisällyttää arvosana toisen äsken mainitun kielen tai
espanjan, ranskan ja venäjän ohella myös suomen kielessä ja tyyli-
opissa. Opettajaneuvoston käsittelyn jälkeen kansleri vahvisti tältä osin
järjestyssääntöjen muutoksen. Näiden lisäksi toimikunta on käsitellyt
kuulusteluihin liittyviä oikeusturvakysymyksiä, kirjeenvaihtajan ja aka-
teemisen sihteerin tutkinnon suorittaneiden aineyhdistelmäkyksymyksiä
jatko-opintovaiheessa sekä seminaariharjoitusten asemaan ja suorituk-
seen liittyviä ongelmia.

Toimikunta on kokoontunut lukukausien aikana joka toinen viikko.
Puheenjohtajana on toiminut vararehtori, prof. *K. A. Telaranta*, vara-
puheenjohtajana ja KTK-tutkinnon valvojana prof. *Arvi Leponiemi*,
ekonomin tutkinnon valvojana leht. *Jaakko Havukkala* ja akateemisen
sihteerin tutkinnon valvojana leht. *Erkki Lautsila*. Kauppa-
korkeakoulun Assistenttiyhdistyksen edustajana on toiminut ekon. *Risto Vainio*.
Kauppa-
korkeakoulun Ylioppilaskunnan nimeäminä jäseninä ovat toi-
mineet kauppat.yo *Markku von Hertzen* 26. 11. 1970 asti, josta lähtien
kauppat.yo *Matti Kyytsönen* sekä akat.siht. *Ritva Pesola* ja ekon. *Jukka*
Suomela. Opintosiht. *Tauno Pesola*, joka virkansa nojalla on toimikun-
nan sihteeri, on ollut samoin perustein myös toimikunnan jäsen.

Tutkimustoimikunta

Tutkimustoimikunta on opettajaneuvoston asettama toimikunta. Oh-
jesääntönsä mukaan sen tehtävänä on toimia Kauppa-
korkeakoulussa suoritettavan tutkimustyön ja tutkijakoulutuksen koordinointi- ja ylei-
senä suunnitteluelimenä sekä tehdä opettajaneuvostolle tutkimustoimin-
taa koskevia ehdotuksia. Toimikunta käsittelee tehtävänsä puitteissa
yleisten ja ainekohtaisten instituuttien, Perustutkimuksen laitoksen ja
Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen (LTT) toimintaan liittyviä
kysymyksiä.

Toimikuntaan kuuluvat Perustutkimuksen laitoksen johtaja ja kol-
meksi vuodeksi kerrallaan nimitettyinä yleisten instituuttien edustaja,
opettajaneuvoston vahvistama määrä ainekohtaisten instituuttien edus-
tajia, LTT:n tutkimuslautakunnan jäsen sekä yksi Kauppa-
korkeakoulun Ylioppilaskunnan nimeämä jäsen. Toimikuntaa asetettaessa otetaan
erikseen huomioon, että siinä ovat edustettuina sekä varttuneet että
nuoremmat tutkijat.

Keskeisimpiä tutkimustoimikunnassa viime vuosina käsiteltyjä kysymyksiä ovat olleet mm.:

- Kauppakorkeakoulussa suoritettavan tutkimustoiminnan taloudellinen tukeminen, sen nykytilanne ja periaatteet,
- Kauppakorkeakoulussa suoritettavan tutkimustoiminnan yleiset periaatteet, tavoitteet ja organisointi; kysymystä on selvitelty yhdessä tutkimus- ja ainelaitosten kanssa,
- Licensiaatti- ja väitöskirjantekijäin ohjausjärjestelmän kehittäminen sekä
- Kauppakorkeakoulun metodiopetuksen kehittäminen erikoisesti tutkijakoulutukseen liittyvänä, jolloin yleisperiaatteiden ohella on kiinnitetty huomiota myös konkreettisten ehdotusten tekemiseen.

Tutkimustoimikunnan puheenjohtajana on lukuvuoden aikana toiminut professori *Mika Kaskimies*. Jäseninä ovat toimineet professorit *Jouko Paakkanen* ja *Aarni Nyberg*, lehtori *Eero Larmola*, kauppat.maisterit *Kari Haavisto* ja *Uolevi Lehtinen*, ja ekonomi *Timo Summa* Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan edustajana. Toimikunnan sihteerinä on ollut KTM *Timo Airaksinen*.

Järjestystoimikunta ja tutkintolautakunnat

Edellisessä vuosikertomuksessa jo kerrottiin, että Kauppakorkeakoulun kansleri vahvisti joulukuussa 1969 järjestyssääntöjen muutokset, joiden tarkoituksena on korkeakoulun opiskelijoiden oikeusturvan parantaminen sekä kurinpito- ja järjestysasioiden käsittelyssä että opintosuorituksen arvostelussa.

Lukuvuoden 1970—71 aikana on järjestystoimikunnan puheenjohtajana toiminut professori *K. A. Telaranta*, jäseninä vt.professori *Lassi Kilpi* ja kauppat.yo *Kari Heinänen* sekä esittelijänä varatuomari *Olli Tarpila*. Järjestystoimikunta ei ole lukuvuoden aikana kokoontunut.

Tutkintolautakuntien perustaminen ei lukuvuoden 1970—71 aikana tullut ajankohtaiseksi. Lautakunnat asetetaan tarpeen mukaan kuhunkin oppiaineeseen lukuvuodeksi kerrallaan.

Muut toimikunnat ja komiteat

Määrättyjen kysymysten ratkaisemista varten sekä ratkaisujen perustelujen valmisteluun on korkeakouluun toimintavuoden aikana perustettu toimikuntia. Käsiteltyjä kysymyksiä ovat olleet mm. opetuksen koordinointi, opetusteknologia, tieteellinen informaatio, ylioppilastut-

kinnon poistamisen aiheuttamat toimenpiteet ja lukuvuoden aikana pidettyihin juhlallisuuksiin liittyvät tehtävät.

Edellisessä vuosikertomuksessa esitetty Kauppakorkeakoulun *sisäisen hallinnon uudistustoimikunta* sai työnsä päätökseen. Toimikunta sai alustavan ehdotuksensa valmiiksi 16. 6. 1970 ja siihen Kauppakorkeakoululta ja Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnalta lausunnot syyskuussa. 30. 9. 1970 toimikunta jätti mietintönsä, jonka liitteinä olivat mainitut lausunnot, opetusministeriölle. Mietintö sisälsi korkeakoulun nykyisen organisaation kartoituksen sekä ehdotuksen uudeksi organisaatioksi. Toimikunta totesi, että organisaation miehitystä koskevissa kysymyksissä jäsenten kannat poikkesivat toisistaan. Toimikunta kokoontui kaikkiaan 49 kertaa, jonka lisäksi sen työryhmät pitivät kukin saman määrän kokouksia.

Sisäisen hallinnon uudistustoimikunnan puheenjohtajana toimi kertomusajanjaksona KTL *Kyösti Pulkkinen* ja jäsenenä korkeakoulun opettajaneuvoston nimeäminä professori *Pertti Muukkonen*, dosentti *Martti Särkisilta* ja assistentti *Olavi Sillberg*. Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan nimeämät jäsenet toimikunnassa olivat KTM *Matti Uuspää* sekä kauppätieteiden ylioppilaat *Pasi Aalto* ja *Kari Ravilo*.

Korkeakoulujen sisäisen hallinnon uudistaminen

Opetusministeriön luonnos laiksi korkeakoulujen sisäisen hallinnon perusteista valmistui tammikuussa 1972. Valmistelutyössä oli käytetty mm. edellä kuvattujen kunkin yliopiston ja korkeakoulun sisäisen hallinnon uudistustoimikunnan työtuloksia.

Kauppakorkeakoulu antoi pyydetyn lausuntonsa opetusministeriön luonnokseen laiksi määräaikana maaliskuun loppuun 1971 mennessä. Lain jatkokäsittely ei kertomusvuoden aikana vielä tullut ajankohtaiseksi.

Kauppakorkeakoulun hallinnon uudistuksen kokeilutoiminta

Kauppakorkeakoulun laitoshallinnon kokeilua jatkettiin lukuvuoden 1970—71 aikana edellisessä vuosikertomuksessa esitetyllä tavalla. Aine- ja laitoshallintojen toimintaa pyrittiin tehostamaan. Kauppakorkeakoulun opettajaneuvosto ja Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan edustajisto hyväksyivät muutetut, tarkennetut alihallintokokeiluun liittyvät laitossäännöt maaliskuussa 1971. Näissä mm. rajoitettiin kollegioiden kokoa määräämällä kollegion jäsenluvuksi laitoksen koosta riippuen

6—12, sekä lisättiin opiskelijoiden osuus kollegion jäsenistä kolmanneksesta puoleen. Uusittujen kollegioiden jäsenten valinta tapahtui vielä kevään aikana.

Kauppakorkeakoulun lisätilat

Edellisessä vuosikertomuksessa jo pääosiltaan selostettu Kauppakorkeakoulun lisätilojen kuntoonsaattaminen toteutui toimintavuoden alussa. Tyttönormaalilyseon rakennuksen, joka Kauppakorkeakoulun hallituksen päätöksellä nimikilpailun jälkeen oli keväällä 1970 ristitty CHYDENIAksi, korjaus- ja muutostyöt saatiin päätökseen urakkasopimuksen mukaisesti eli 15. 9. 1970 mennessä. Talon 3—6 kerrokset vastaanotettiin 28. 8. 1970 ja 1—2 kerrokset 14. 9. 1970. Muutto rakennukseen alkoi 1. 9. 1970 ja se saatiin kirjastoa lukuunottamatta pääosiltaan suoritetuksi ennen lukukauden avajaisia. Kirjasto avattiin yleisölle 5. 10. 1970. Muutostöiden urakoitsijana toimi Laatubetoni Oy, putkityöt suoritti Suomen Vesi ja Lämpö Oy, ilmanvaihtotyöt T:mi Hanslin ja sähkötyöt Sähköhankinta Oy. CHYDENIAan toimitti laitosten ja luentosalien kaluston Asko Oy, kirjaston kalustuksen Isku Oy ja Valintakaluste sekä ravintolan kalustuksen SOK.

Laajasalon Yliskylään rakennettavan valtiolle luovutettavan vastikekoulun harjannostajaiset pidettiin 26. 6. 1970. Rakennuksen sisäpuolisten töiden loppukatselmus oli 17. 2. 1971. Tällöin rakennus myös luovutettiin valtiolle Kruunuhaan Keskikoulun käyttöön. Ulkopuolisten töiden lopputarkastus pidettiin 29. 6. 1971. Chydenian hankinnan kokonaiskustannukset, siis muutostyöt ja kalustohankinnat sekä Laajasalon Yliskylään rakennetun vastikekoulun rakennuskustannukset nousivat yhteensä noin 8,4 milj. markkaan.

Rakennustöitä valvovaan toimikuntaan ovat toimintavuoden aikana kuuluneet vuorineuvos *Pentti Heikkilä* puheenjohtajana, rehtori *Jaakko Honko*, vararehtori *K. A. Telaranta* ja varatuomari *Olli Tarpila*, sekä asiantuntijajäsenenä professori *Pekka Heinänen* ja dipl.ins. *Heino Leskelä*.

Chydenian vihkiäiset

Kauppakorkeakoulun uusi lisärakennus CHYDENIA vihittiin käyttötarkoitukseensa 1. 12. 1970. Tilaisuutta kunnioitti läsnäolollaan Tasavallan Presidentti *Urho Kekkonen*. Kutsuvieraina oli läsnä lisäksi arvovaltainen valtiovallan, talouselämän ja korkeakoulua lähellä olevien yhteisöjen edustus. Tilaisuuden ohjelma:

Kauppakorkeakoulun lisärakennuksen
Chydenian vihkiäistilaisuus.

SIBELIUS Impromptu
Helsingin kaupunginorkesterin jousisto
johtaa kapellimestari Jorma Panula

PUHE
Rehtori Jaakko Honko

MOZART Sinfonia N:o 32 (Salzburgilainen)
Menuetti. Rondo
Helsingin kaupunginorkesterin jousisto

TERVEHDYKSET
Valtiovalta ministeri Arne Berner
Talouselämä pääjohtaja Matti Virkkunen
Entiset ja nykyiset oppilaat ekonomi Kari Sipilä

ALBINONI Concerto grosso g-duuri
Andante. Finale
Helsingin kaupunginorkesterin jousisto

Kauppakorkeakoulun juhlasalista
siirrytään tutustumaan Chydeniaan.

KAHVITARJOILUA

MUSIIKKIA
Boston Promenade,
Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Laulajat,
KYL-Ekonomit

Puheessaan korkeakoulun rehtori *Jaakko Honko* lausui:

Herra Tasavallan Presidentti
Herra Ministeri
Arvoisat Kutsuvieraat
Hyvät naiset ja herrat
Ladies and Gentlemen

Kun Kauppakorkeakoulun toimitalo, jossa nyt olemme, valmistui n. 20 vuotta sitten, katsoivat monet silloin, että se tyydyttää korkeakoulun tilantarpeen pysyvästi, jopa käytettiin sanontaa ikuisiksi ajoiksi. Tänään tiedämme, että mainitsemani "ikuisiksi ajoiksi" oli vain runsaasti kymmenen vuotta. Tosiasiassa tilat alkoivat käydä meille ahtaiksi jo 1960-luvun alkupuolelta

lähtien. Siksi luonnollisesti herää kysymys, mikä on aikaansaanut tällaisen tilanteen, mitä on tapahtunut viimeisen kahden vuosikymmenen aikana?

Vain yksi lukusarja riittää jo antamaan vastauksen: korkeakoulussamme oli vuonna 1950 759 opiskelijaa, vuonna 1960 heitä oli 1 244 ja tänään yli 3 000. Talomme taas rakennettiin enintään 1 400 opiskelijaa varten. Kauppakorkeakoulu on kasvanut ja kasvanut todella voimakkaasti. Tarvitaan vain toinen lukusarja, kun jo voidaan havaita laadullinen suuntautumisemme. Kandidaatin ja sitä korkeampia tutkintoja varten opiskelevia tai muita jatko-opintoja harjoittavia oli meillä 20 vuotta sitten 184, 10 vuotta sitten 226 ja nyt yli 900. Laadullinen suuntauksemme jatko-opintojen korkeakouluksi, joka asettaa tiloille olennaisesti suuremmat vaatimukset kuin perusopetus, on viimeksi mainitun lukusarjan perusteella hyvin selvä. Laadullinen muuttumisemme on ollut vieläkin voimakkaampi kuin määrällinen.

On tunnettua kuinka paljon on hakijoita korkeakouluihin. On myös tunnettua kuinka voimakas on pyrkimys jatko-opintoihin. Esittämäni luvut kuvastavat oman korkeakoulumme vastauksia näihin korkeakoululaitoksen tärkeisiin haasteisiin tarjota sekä määrällisesti että laadullisesti lisää mahdollisuuksia opiskeluun. Kasvu ei ole ollut itsetarkoitus. Se on ollut suorastaan välttämättömyys.

Vain mainitsemani muutamat tosiasiat riittänevät osoittamaan, että Kauppakorkeakoulu tarvitsisi lisätilaa ja ongelma kävi polttavaksi jo useita vuosia sitten. Kun me tänään vietämme Antti Chydeniuksen mukaan nimensä saaneen lisärakennuksemme Chydenian juhlaa, se kruunaa monivaiheisen prosessin. Niistä ensimmäinen oli talon saaminen käyttöömme. Tämä vaihe kesti itse keskeytymättömänä toimintana runsaat pari vuotta. Sen saattoi suotuisaan lopputulokseen valtioneuvoston 7. 3. 1968 tekemä periaatepäätös, jolla valtio luovutti silloisen Tyttönormaalilyseon talon Kauppakorkeakoululle edellyttäen, että me puolestamme vaihdossa rakennamme valtiolle vastikkeeksi oppikoulutalon Laajasalon Yliskylään. Kun tämän päivän juhlamme kohde tuolloin oli perin huonokuntoinen ja sen vuoksi rakennettava sisältä kokonaan uudestaan, merkitsi päätös sitä, että meidän oli oikeastaan rakennettava kaksi taloa. Näistä vastiketalon rakentaminen jatkuikin vielä muutamia kuukausia.

Toinen vaihe, Chydenian konkreettiset rakennustyöt, on tältä erää päättynyt. Talo on sisältä kokenut täydellisen muutoksen ja tarjoaa tällä hetkellä tiloja nimenomaan tutkimuksen ja pidemmälle ehtineen opiskelun käyttöön. On joskus sanottu, ettei kaunotarta pidäkään yrittää kuvata, hänet tulee nähdä. Vaikka nyt ei olekaan kysymys kaunottaresta, jätän talon kuvaamisen kiertokäynnin ja katselemisen varaan kuitenkin todeten, että Chydenia kyllä on rinnastettavissa moneen kaunottareen siinä suhteessa, että sekin nyt näyttää nuoremmalta kuin sen todellinen ikä edellyttäisi.

Palatakseni arkeen, kolmas vaihe, rakennustöiden rahoitus, on sekin saatu toistaiseksi tyydyttävästi järjestetyksi. Rahoitus on toteutettu osaksi Liikesivistysrahaston järjestämän suurkeräyksen ja osaltaan valtion tuella sekä osittain pitkäaikaisilla luotoilla. Näiden korkojen ja lyhennyksien hoito vaatii kuitenkin vielä huomattavia ponnistuksia.

Tässä vihkiäisjuhlassa on mieluisa tehtäväni esittää Kauppakorkeakoulun parhaat kiitokset kaikille niille, jotka ovat välittömästi tai välillisesti myötävaikuttaneet siihen, että meillä on Chydenia, uusi osa Kauppakorkeakoulua. Esitän kiitokset kaikille Teille, jotka Valtioneuvostossa päätöksen tekijöinä ja tärkeillä virkapaikoilla sekä eri toimikunnissa ja neuvostoissa myötävaikutitte rakennuksen saamiseen Kauppakorkeakoululle, kaikille Teille, jotka hyvässä yhteistyössä olette tehneet mahdolliseksi konkreettisen rakennustyön, suunnittelussa, itse rakentamisessa ja erilaisissa valvontatehtävissä sekä lopuksi kaikille Teille, jotka arvokkaan suoranaisen taloudellisen tuen, keräyksiin myötävaikuttamisen tai muulla tavalla olette auttaneet rakennustyön rahoitusta. Rohkenen katsoa Chydenia-hankkeen toteutuksen näkyväksi osoitukseksi siitä myötätunnosta ja luottamuksesta, jota kautta maan tunnetaan korkeakoulumme kohtaan. Kun me tänään vietämme vihkiäisjuhlan alkua tässä salissa eikä itse juhlan

kohteessa, johtuu tämä yksinomaan siitä, että meistä, arvoisat ystävämme ja tukijamme, olisi vain murto-osa mahtunut suurimpaankin Chydenian yksittäisistä tiloista.

Tärkeän virstanpylvään saavuttaminen antaa meille aiheen pysähtyä hetkeksi puntaroi-maan Kauppakorkeakoulun eräitä keskeisiä kysymyksiä, kuten sen ja yleensä kauppakorkea-koulujen asemaa korkeakoulujen joukossa, sen sisältöä ja tulevaisuutta. Tänään ei ole katsot-tava vain taaksepäin ja nykyhetkeen, vaan nimenomaan eteenpäin.

Kauppakorkeakoulut tai niitä vastaavat laitokset ovat suurelta osalta eri maissa syntyneet viime vuosisadan lopussa tai tämän vuosisadan alkupuolella. Lukuisissa Länsi-Euroopan maissa, kuten Belgiassa, Hollannissa, Ranskassa, Englannissa jne. kauppakorkeakoulun kaltaiset itsenäiset korkeakoulut kattavat huomattavan osan akateemisesta koulutuksesta. Samoin on asian laita Yhdysvalloissa, missä tosin kauppakorkeakoulut tavallisesti ovat yliopistojen osia, mutta kuitenkin varsin itsenäisiä. Myös Itä-Euroopan maissa, niihin luettuna Neuvosto-liitto kauppakorkeakouluihin rinnastettavilla laitoksilla tai korkeakouluilla on koko koulutuksen kentässä tärkeä sijansa. Pohjoismaista on kauppakorkeakoululaitoksen osuus akateemisesta koulutuksesta huomattavan suuri nimenomaan Tanskassa ja Suomessa. Norjassa, jossa alan koulutus on toistaiseksi keskittynyt vain yhteen, tosin varsin suureen kauppakorkeakouluun, on vastaava osuus tuntuvasti pienempi. Ruotsin osalta meillä on viime aikoina eräissä yhteyk-sissä viitattu siihen, että huomattava osa sellaisesta koulutuksesta, joka lukuisissa maissa an-ne-taan kauppakorkeakouluissa, tapahtuu heillä yliopistoissa, joiden osuus alan koulutuksesta on selvästi kasvanut. Samalla on esitetty kysymys onko kehitys myös meillä ehkä menossa sa-maan suuntaan?

Arvosteltaessa kehitystä läntisessä naapurimaassamme on muistettava, että nähdäkseni keskeisenä syynä tapahtuneeseen kehitykseen etenkin 1960-luvulla oli siellä vallinnut ristiriita kauppakorkeakoulujen voimakkaasti rajoittaman opiskelijoiden sisäänoton ja valtiovallan pyrkimysten välillä lisätä alan koulutusta. Suurelta osalta tästä johtuen alettiin vastaavaa kou-lutusta järjestää myös kahteen yliopistoon. Ilmiöstä ja tilanteen erilaisuudesta verrattuna omaan maahamme antaa kuvaa toteamus, että esim. vuonna 1960 Ruotsin kauppakorkea-koulujen opiskelijain koko vuotuisen sisäänoton määrä suuresta pyrkijäluvusta huolimatta oli 350, kun taas meillä vastaava luku oli 643, siis absoluuttisestikin Ruotsia suurempi. Vuonna 1965, jolloin Ruotsin osalta jo on mukana Lundin ja Uumajan yliopistoissa käynnistetty kou-lutus, pääsi alalla aloittamaan opintonsa Ruotsissa 725 ja Suomessa 1 043 opiskelijaa.

Meillä kauppakorkeakoulut ovat jatkuvasti pyrkineet lisäämään koulutuskapasiteettiaan. Niinpä niissä opiskelijoiden kokonaisluku on viime vuosikymmenellä voimakkaasti kasvanut sekä absoluuttisesti että suhteessa akateemisia opintoja harjoittavien kokonaismäärään. Kun kauppakorkeakoulussa 1960 oli 2 363 opiskelijaa, oli heidän määränsä tämän lukuvuoden alussa jo n. 6 750, mihin lukuun sisältyy runsaat 300 opiskelijaa Tampereen Yliopiston ekono-min tutkinnon osastossa. Laadittujen alustavien suunnitelmien mukaan kohoaisi alan opiskeli-joiden luku tämän vuosikymmenen lopussa yli 10.000:n, mikä samalla vastaisi runsasta 15 %:a maamme kaikkien korkeakoulujen yhteenlasketusta opiskelijaluvusta.

Keskeisenä syynä kauppakorkeakoulujen suunniteltuun kasvuun on se seikka, että alkaneella vuosikymmenellä niissä annettavan koulutuksen kysyntä näyttää ennusteiden mukaan tulevan yhteiskunnan ja talouden kehittyessä edelleen selvästi lisääntymään. Tämä tarjoaa näiden korkeakoulujen kehittämislle avarat tulevaisuuden näkymät. Tuskin voi tässä yhteydessä kuitenkaan liiaksi korostaa sitä perusasiaa, että palvellackseen yhteiskuntaa on korkeakoulumme ja koko kauppakorkeakoululaitoksen oltava valmis vastaamaan yhteiskunnan taholta tuleviin sekä määrällisiin että laadullisiin haasteisiin. Kauppakorkeakoulujen on tyydytettävä yhteis-kunnan tarpeita ja vastattava sen päämääriä. Yhä lisääntyvien opiskelumahdollisuuksien saa-minen on kiistatta eräs haaste ja niiden tarjoaminen vastaus, jota odotetaan. Tähän vastauk-seen myötävaikuttaa myös lisärakennuksemme, jossa tapahtuvan toiminnan eräänä keskeisenä

tarkoituksena tosin on kehittää opettajia ja tutkijoita toisiin kauppakorkeakouluihin, jotta nämä puolestaan voisivat opettajapulan helpottuessa raivata kehityksensä esteitä.

Puhuessani opiskelijamääristä en ole suinkaan pyrkinyt väheksymään laadun merkitystä. Mutta haluan kuitenkin korostaa erästä varsin vähälle huomiolle jäänyttä seikkaa: laatu ja määrä eivät koulutuksessa välttämättä ole toistensa vastakohtia. Kuta korkeampi on jonkin kansakunnan tai jonkin alan yleinen tiedon taso, sen ylemmäksi absoluuttisesti — ei välttämättä suhteellisesti — saattavat kohota myös huiput. Tämän päivän huippufyysikko tuskin on enemmän keskitason kolleegansa yläpuolella kuin oli alan huippuedustaja sata tai kaksisataa vuotta sitten yläpuolella keskitason. Kehitys on tapahtunut nostamalla sekä alan huipun että keskimääräisen edustajan pätevyyttä. Kärjistääkseni esimerkin: tämän päivän loistavin opiskelija tuskin on suhteellisesti loistavampi kuin oli Sokrateen kultapoika Phaedrus, mutta ei ole varmaa osasiko tämä kirjoittaa, ja on melko todennäköistä, ettei hän osannut kertolaskua. Koulutuksen historia on todistus sekä huippujen että tason noususta ja vuorovaikutuksesta.

Arvosteltaessa jonkin korkeakoulun laatua tuskin ensisijassa ajatellaan sen toimitiloja. Laadun ja sisällön ratkaisee itse toiminta, tutkimus ja opetus. Yhdysvalloissa on Mainen valtiossa Bowdoin College, jota pidetään korkeatasoisena, mutta jonka toimitilat ovat vanhanaikaiset ja puutteelliset. Sen pitkäaikainen rehtori Kenneth Sills sanoi kerran eräässä puheessaan ”Excellent teaching in wooden halls is much better than wooden teaching in marble halls”; erinomainen opetus puutaloissa on paljon parempi kuin puiseva opetus marmoripalatsissa. Nykyiset tilamme eivät ole laadullisesti puutteellisia eivätkä uudet toimitilamme suinkaan mitään marmoripalatsia, mutta silti on syytä pitää mielessä lausuman sanoma. Entistä paremmat tilat eivät sinänsä takaa, että tutkimus ja opetus niissä tulisivat entistä paremmiksi. Mutta uudet tilat luovat siihen edellytykset ja tuovat myös suoranaisen velvoituksen kehittää korkeakoulun sisältöä.

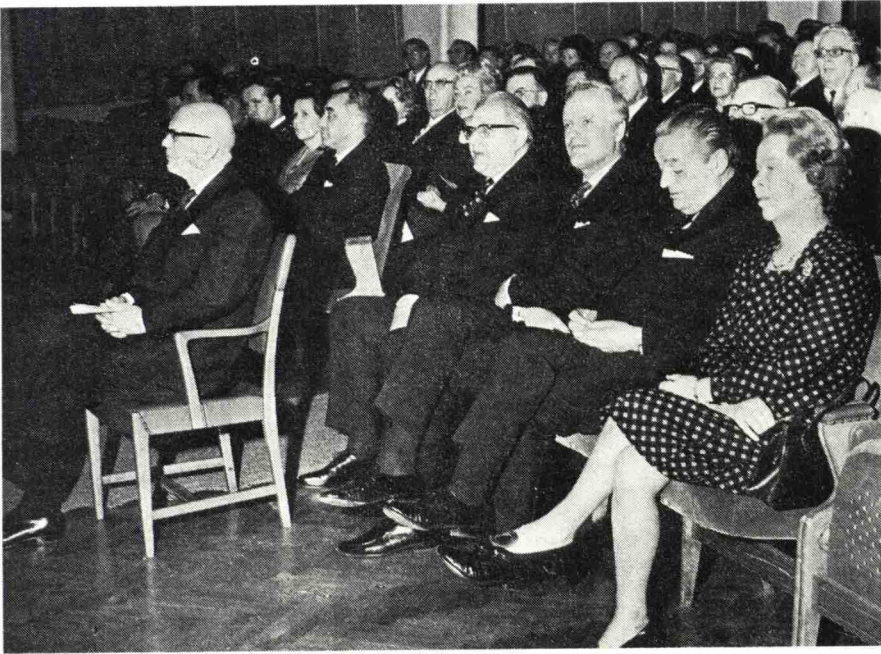
Velvoitus korkeakoulumme sisällön ja laadun kehittämisessä kohdistuu tulevaisuuteen. On muistettava, että arvokkaimmat investointimme, tämän päivän opiskelijat suorittavat elämäntyönsä huomispäivän yhteiskunnassa, joka ei muutoksien seurauksena enää ole tämän päivän kaltainen. On sen vuoksi luonnollista, että tähtäin koulutuksessa on asetettava vuosiksi ja vuosikymmeniksikin eteenpäin. On kysyttävä, millainen on huomispäivän yhteiskunta, millainen on huomispäivän yritys, mitä ne odottavat esim. ekonomilta, mitä vaatimuksia asetetaan hänen tehtävilleen? On syytä korostaa, että monet huomispäivän yhteiskunnan haasteet ovat koulutuksen haasteita jo tänään.

Ajatelkaamme nimenomaan yrityksen johtotehtävissä toimivaa ekonomia tulevaisuudessa. Hänen on pystyttävä johtamaan organisaatiota, jonka muodostavat korkeasti koulutetut ihmiset. Hänen on osattava motivoida heidät työskentelemään yhdessä ja yhteisten päämäärien hyväksi. Ja nimenomaan hänen on tunnettava kuinka yrityksestä taloudellisten resurssien käyttäjänä yhteiskunnassa tulee tuottava, kuinka tulokset syntyvät useiden ihmisten yhteisponnistusten tuloksena.

Hänen on tiedettävä kuinka kansainvälisissä puitteissa toimitaan eri kulttuurien ja traditioiden piirissä. Hänen on pystyttävä olemaan kokonaan eri kielialueilla, kyettävä työskentelemään yhteistyössä toisten ihmisten kanssa, joiden kulttuuri, kieli, rotu ja maailmankatsomuskin saattavat olla erilaiset. Hänen on tunnettava entistä paremmin yhteiskunnan eri instituutiot voidakseen työskennellä siinä monitahoisessa ympäristössä, jonka yhteiskuntamme muodostaa. Etenkin hänen on entistä paremmin ymmärrettävä näiden toistenkin organisaatioiden päämääriä ja toimintaa voidakseen menestyksellisesti johtaa omaansa. Ihmisten välisen yhteistyön haasteet kohoavat yhä enemmän etualalle.

Jotta voitaisiin vastata huomispäivän haasteisiin, on tiedon lisääminen välttämätöntä. Mutta puhuttaessa tiedosta ja sen lisäämisestä koulutuksen yhteydessä on aina muistettava, ettei tämä ole koulutuksen perimmäinen päämäärä, vaan päämäärä on aina ihminen, joka hankkii tietoa

*CHYDENIAN vihkiäisjuhlasta. Presidentti Kekkonen takana näkyvät kuvassa vasemmalta mm. rehtori Honko, rouva Waris, kansleri Waris, professori Saario, rouva Heinänen, vuorineuvos Wii-
ma, kauppinministeri Berner sekä pääjohtaja ja rouva Virkkunen.*

ja oppii ymmärtämään. Silloin ei korkeakoulun saavutuksiakaan perimmältään mittaa tieto, vaan niitä mittaa se panos, minkä korkeakoulu antaa ihmisen kehittämiseen.

Kun on kysymys ihmisen kehittämisestä, haluan tänään tuoda siitä esille nimenomaan yhden jo osittain sivuamani ulottuvuuden, nimittäin kehittämisen yhteistyöhön toisten ihmisten kanssa. Me tiedämme, että tänään ja vielä enemmän tulevaisuudessa kaikkein mittavimmat hankkeet ja tutkimustulokset syntyvät useiden, vieläpä erilaista tietämystä edustavien ihmisten yhteistyön tuloksena. Tiedämme, että osallistumisen suuntaus kaikessa inhimillisessä toiminnassa, myös koulutuksessa, perimmältään merkitsee ja edellyttää yhteistyötä ihmisten kesken. Myös tiedämme kuinka maa, joka haluaa kehittyä, voi menestyksellisesti tehdä sen kansainvälisessä yhteistyössä, ihmisten vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa inhimillisen toiminnan kaikilla aloilla. Uusissa tiloissamme on jo tällaisen kansainvälisen yhteistyön näkyvä ilmentymä 20:n yhteensä 15:a kansakuntaa edustavan kehitysmääopiskelijan muodossa.

Chydenia on syntynyt kauniin yhteistyön tuloksena. Toivon, että se auttaisi meitä pyrkimään yhteistyöhön, kehittämään ihmisiä siihen ja kohtaamaan yhteistyön velvoittavan haasteen ei vain meidän korkeakoulumme, ei vain meidän maamme, vaan koko maailman laajuisissa puitteissa. Olkoon Chydenia tällaisen yhteistyön elävä symboli.

Viennedistämiskurssi 1970.

Viennedistämiskurssi kehitysmaiden stipendiaateille

Kauppakorkeakoulussa järjestettiin syyslukukaudella jo kolmannen kerran viennedistämiskurssi (Special Course for Export Promotion) yhteistyössä Ulkoasiainministeriön poliittisen osaston kehitysyhteistyötoimiston sekä UNCTADin ja GATTin alaisen International Trade Centre'n kanssa. Kurssi pidettiin englannin kielellä ja sillä oli 20 osanottajaa kuudestatoista maasta.

Opetusohjelmasta huolehtivat lähinnä Kauppakorkeakoulun omat opettajat ja tutkijat. Kurssiin sisältyi lisäksi tutustumiskäyntejä suomalaisiin yrityksiin. Seminaariharjoituksiin kansantaloustieteen ja markkinoinnin aloilla kurssin osanottajat osallistuivat yhdessä korkeakoulun varsinaisten opiskelijoiden kanssa. Kurssin johtajina toimivat professorit *Fedi Vaivio* ja *Mika Kaskimies*, kurssisihteerinä ekonomi *Martti Lariola* ja toimistosihteerinä akat.siht. *Marjatta Tikkanen*.

Kurssin päättäjäisissä 16. 12. 1970 saivat seuraavat osanottajat todistuksen kurssin hyväksyttävästä suorittamisesta:

Ahmad Jan (Afganistan), *Joao Francisco Quadros*, *José Wilson Olivera Santos* (Brasilia), *Samuel Asfaw* (Etiopia), *Winston Headley* (Guyana), *Protip C. Gooptu*, *Davendra Kumar* (Intia), *Amrullah Jasin* (Indonesia), *Kamal Taherzadeh* (Iran), *Kantilal Raishi Shah* (Kenia), *Horacio Reza Garduno Garcia* (Meksiko), *Ram Bahadur Newa* (Nepal), *Lucia Medina* (Nicaragua), *Josefina Reyes*, *Helen Cortes* (Filippiinit), *Tamba Dumber Matturi* (Sierra Leone), *Güven Gökoglu*, *Ferit Bakay* (Turkki), *Robert Kasule-Ssebunya*, *John Mary Senyimba Kanakulya* (Uganda).

Kurssitoiminta kehitysyhteistyöalueella jatkuu Kauppakorkeakoulussa. Osanottajamäärää ei toistaiseksi laajenneta, mutta osanottajat pyritään valitsemaan maantieteellisesti rajatummalta alueelta kuin kurssitoiminnan kolmena ensimmäisenä vuonna.

Rehtorien neuvosto

Rehtorien neuvosto on lukuvuoden aikana kokoontunut säännöllisesti, ja erityisesti korkeakoulujen hallinnon uudistukseen liittyvät kysymykset ovat olleet käsiteltävinä. Rehtorien neuvoston puheenjohtajana on toiminut rehtori *Jaakko Uotila* ja varapuheenjohtajana Kauppakorkeakoulun rehtori *Jaakko Honko*.

Ulkomaisia luennoitsijoita

Tri *T. F. Gaskell*, BP, Lontoo, 1. 10. 70 "Fighting oil pollution".

Prof. *John M. Mattila*, Yhdysvallat, 11. 11. 70 "Metropolitan Area Growth and Development Models".

Prof. *Alec Nove*, Glasgow University, 2. 11. 70 "The economic models in eastern Europe".

Prof. *Sven-Erik Johansson*, 12. 11. 70, "Företagets tillväxt, räntabilitet och kapitalstruktur" ja "Värdering av företag vid frivilliga överlätelser".

Prof. *Harold J. Highland*, Yhdysvallat, 11. 2. 1971, "Tietokoneen osi-
tuskäytön mahdollisuudet opetuksessa".

Kauppakorkeakoulun julkaisusarja

Kauppakorkeakoulun oma julkaisusarja perustettiin v. 1967. Se jakaantuu kolmeen, A-, B- ja C-osasarjaan.

A- ja B-sarjat muodostavat *Acta Academiae Oeconomicae Helsinkiensis*-sarjan. C-sarja on nimeltään *Kauppakorkeakoulun julkaisuja*. A-sarjaan kuuluvat tieteelliset tutkimukset, esim. väitöskirjat, B-sarjaan taas lä-

hinnä oppikirjat. C-sarja jakaantuu kolmeen osaan: C I (oppikirjat ja luentomonisteet), C II (tutkielmat) ja C III (artikkelikokoelmat).

Julkaisusarjan toimittamisesta huolehtii julkaisutoimikunta, jonka puheenjohtajana on professori *K. A. Telaranta* ja jäsenenä professorit *Mika Kaskimies* ja *Fedi Vaivio*. Toimikunnan sihteerinä on KTM *Jarmo Granfelt*.

Lukuvuoden 1970—71 aikana ovat seuraavat teokset ilmestyneet:

C: I Oppikirjat ja monisteet:

C: I: 12 *Eero Artto*: Laskentatoimi, lyhyt oppijakso.

C: I: 13 *Dorothea von Volborth*: Venäläisen kauppakirjeenvaihdon harjoitustehtäviä.

C: I: 14 *Leena Porko*: Ajankohtainen sihteerin perussanasto suomi—englanti—suomi. Toinen korjattu painos.

C: II Tutkielmat:

C: II: 7 *Pentti Woivalin*: Yleisen Chance Constrained Programming-probleeman tarkastelua.

C: II: 8 *Eero Pitkänen*: Kustannus-hyötyanalyysi — yhteiskunnalliset ja liiketaloudelliset näkökohdat päätöksenteossa.

C: II: 9 *Lauri Rossi*: Notes on the Syntax and Semantics of Probability Logic.

Kauppakorkeakoulu 60-vuotias

16. 1. 1971 Kauppakorkeakoulun perustamisesta tuli kuluneeksi kuusi vuosikymmentä. Juhlapäivänä oli korkeakoululla vastaanottotilaisuus.

Kauppa- ja teollisuusministeriön tervehdyksen esitti kauppaministeri *Arne Berner*. Opetusministeri *Jaakko Itälä* toi opetusministeriön onnittelut. Lahjoituksin ja tervehdyksin muistivat Kauppakorkeakoulua mm. seuraavat yhteisöt ja yksityiset henkilöt:

Helsingin Yliopisto, Turun Yliopisto, Jyväskylän Yliopisto, Oulun Yliopisto, Tampereen Yliopisto, Svenska Handelshögskolan, Turun Kauppakorkeakoulu, Vaasan Kauppakorkeakoulu, Handelshögskolan vid Åbo Akademi, Sibelius-Akatemia, Teknillinen Korkeakoulu, Liikesivistysrahasto, Keskuskauppakamari, Länsi-Uudenmaan Kauppakamari, Vaasan Kauppakamari, Jenny ja Antti Wihurin Säätiö, Suomen Kulttuurirahasto, Suomen Liikemiesten Kauppaopisto-Normaali-kauppaoppilaitos, Helsingin Kauppiaitten kauppaoppilaitos, Suomen Pankki, Helsingin Osakepankki, Kansallis-Osake-Pankki, Pohjoismaiden Yhdyspankki Oy, Osuuspankkien Keskuspankki Oy, Osuuspankkien Keskusliitto ry, Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki, Suomen Säästöpankkiliitto, Postipankki, Kauppakorkeakoulun Keräyksen Naistoimikunta ry, Mikkelin kaupunki, Amer-Tupakka Oy, Weilin + Göös Oy, Merihuolto Oy,

Kauppa- ja teollisuusministeriön onnittelut kuusikymmenvuotiaalle Kauppakorkeakoululle esitti kauppaministeri Arne Berner. Kansleri Klaus Waris, rehtori Jaakko Honko ja vararehtori K. A. Telaranta ottavat vastaan tervehdyksen.

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta, Osuustukkukauppa, Neli Oy, Kaukomarkkinat Oy, Tukkukauppojen Oy, Suomen Tukkukauppiain Liitto, Hankkija-Yhtymä, Oy Paragon Ab, Oy Paraforms Ab, Oy Stockmann Ab, Ekonomiliitto ry, Suomen Lääkäriliitto, Kauppateetelinen Yhdistys ry, Olle V. Salmi, Aili ja Eino Hirvonen, Juuso W. Walden, Olavi Hulkko, Mainostoimistojen Liitto, Raision Tehtaat ja pääjohtaja Veikko Vainio, Suomen Vähittäiskauppiasliitto, Eläkevakuutusosakeyhtiö Ilmarinen, Huhtamäki-Yhtymä Oy, Ravintohuolto Oy, Rank Xerox Oy, Auran Panimo Oy, Oy Pukeva, Suomen Teknillinen Seura, Ulkomaankauppaliitto, Suomen Maanviljelijäin Kauppa Oy, Enso-Gutzeit Osakeyhtiö, Oy Mainos-TV-Reklam Ab, Tuottajain Lihakeskuskunta, Säteri Osakeyhtiö, Valtameri Osakeyhtiö, Oy Lindell Ab, Suomen Myynti- ja Mainosyhdistys ry, Suomen Myyntimiesten Keskusjärjestö ry, Oy Karl Fazer Ab, Graafinen Keskusliitto, Yrittäjien Vakuutus Keskinäinen Yhtiö, Eri Oy, Oy Yhtyneet Ravintolat Ab, Uusi Suomi, Kauppalehti, K J Gummerus Osakeyhtiö, Puhelinlaitosten Liitto ry, Talous-Osakekauppa, Otto Wuorio Oy, H Saastamoinen Oy, Saastamoisen Säätiö, Huurre Oy, Oy International Business Machines Ab, Hotelli- ja Ravintolaopistosäätiö, Upo Osakeyhtiö, Rautakonttori Oy, Liikkeenjohdon Instituutti, Teollistamisrahasto Oy, Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunta, Boston Promenade, Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunta, Helsingin Osuuskauppa, Kuusinen Oy, Suomen Tupakka Oy, Suomen Teollisuusliitto, Osuuskunta Suomen Messut, Vähittäiskaupan Keskusliitto, Superteks Oy, Korpivaara Oy, Helsingin Osuuskauppa, Rautatiekirjakauppa Oy,

KAUPPAKORKEAKOULUN PROMOOTIO 1971

Lehvänsitojaiset

Kauppakorkeakoulun kuudennen virallisen promootion juhlallisuudet alkoivat toukokuun 17 päivän iltana, jolloin vihittävät kandidaatit lehvänsitojattarineen ja officiantteineen sekä vihittävät tohtorit ja kunnia-tohtorit puolisoineen kokoontuivat lehvänsitojaisiin Kauppakorkeakoulun ravintolaan. Tilaisuudessa olivat lisäksi läsnä promoottori, professori *Mika Kaskimies*, juhlamenojen ohjaaja, professori *Jouko Paakkanen* ja kaikki ne henkilöt, joilla oli tehtäviä promootiojuhlallisuuksissa. Kutsuvieraina olivat Kauppakorkeakoulun hallintoelimien johtohenkilöt ja Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistyksen puheenjohtaja, kaikki puolisoineen, sekä entiset Merkurius-neidot. Lehvänsitojaisten isäntäväkenä toimivat professori ja rouva *K. A. Telaranta*, Merkurius-neidon, *Irena Telarannan* vanhemmat.

Tervehdyspuheessaan professori *K. A. Telaranta* loi katsauksen promootiotradition kehitykseen vuosisataisena perinteenä. Lehvien sitomisen aikana vieraiden puolesta kiitti isäntäväkeä tohtori *Veikko Jääskeläinen*. Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Laulajat tervehtivät juhlahan-saa serenadein. Lehvänsitojaisten ohjelmassa oli vielä promootioaktin harjoitukset.

Kauppaministeri *Arne Berner* tarjosi tiistaina 18. 5. valtioneuvoston juhlahuoneistossa illallisen Kauppakorkeakoulun kunnia-tohtoreiksi promovoitavien ja promoottorin kunniaksi.

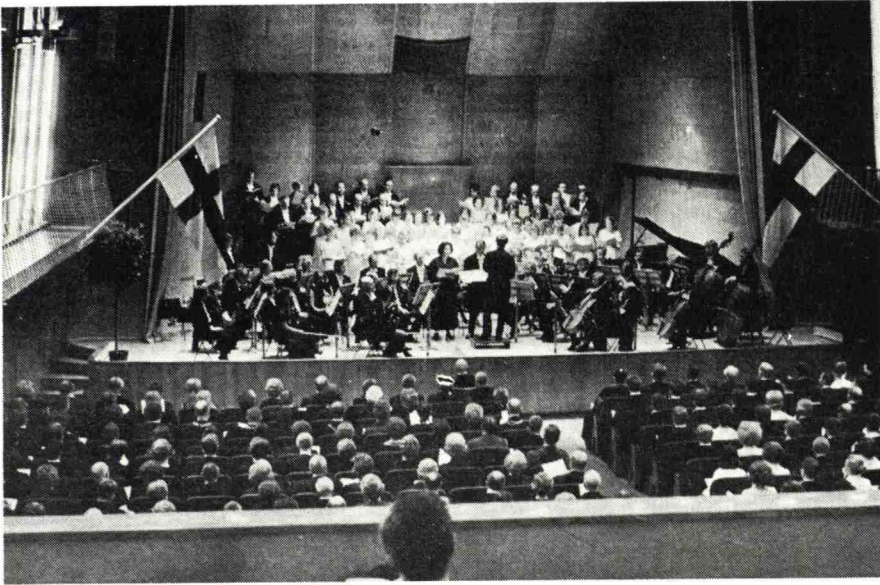
Promootio

Kauppakorkeakoulun kuudennen virallisen promootion pääjuhlallisuudet olivat toukokuun 19 päivänä, helatorstain aattona. Ennen promootioaktin alkua kävivät promootiotoimikunnan jäsenet, kauppat. kandidaatit *Lauri Jalli*, *Elsa Pöysti*, *Pirkko Rajala* ja *Tapani Saastamoinen* sekä kauppat.maisteri *Matti Kujala* laskemassa seppeleen Hietaniemen sankarihaudoille.

Kauppakorkeakoulun juhlasalissa alkoi promootioakti klo 12.15. Ennen tilaisuutta kiinnitti Merkurius-neito lehvänsitojattarien avustamana aikaisemmin promovoitujen kauppatieteiden maisterien rintaan öljypuun lehvät.

Arvovaltaisen kutsuvierasyleisön joukossa oli mm. valtiovallan, diplomaattikunnan, elinkeinoelämän, yliopistojen ja korkeakoulujen sekä julkisen sanan edustajia ja promovoitavien omaisia ja ystäviä. Tasavallan

Promootiotilaisuus 19. 5. 1971. Uuno Klammin "Kultasawallisen", Kauppakorkeakoulun promootiokantaatin esittävät kapellimestari Jorma Panulan johdolla Helsingin Kaupunginorkesteri ja Akateeminen Laulu, solisteina Marja Eskola ja Usko Viitanen.

Presidentin U. K. Kekkonen saapuessa Kauppakorkeakoululle hänet otti vastaan ulko-ovella juhlamenojen ohjaaja, professori Jouko Paakkanen ja saattoi hänet sisälle, jossa häntä tervehtivät korkeakoulun hallituksen puheenjohtaja Matti Virkkunen ja rehtori Jaakko Honko. Juhlamenojen ohjaaja ja hallituksen puheenjohtaja saattoivat Tasavallan Presidentin juhlasaliin kunniapaikalle, missä Kauppakorkeakoulun valtuuskunnan puheenjohtaja, vuorineuvos ja rouva Juuso Walden ottivat hänet vastaan.

Helsingin Kaupunginorkesterin esittäessä kapellimestari Jorma Panulan johdolla Erkki Melartinin Juhlamarssia näytelmästä Prinsessa Ruusunen saapui saliin lehvänsitojattarien ja officianttien kulkue yliairut, professori Osmo A. Wiion johtamana. Kulkueen kärjessä oli Merkuriusneito Irene Telaranta ja aikaisempien promootioiden Merkurius-neidot, Hilikka Lamminen, Kaisu Louhivuori-Erich, Karin Lehto, Marja Salminen, Kaiju Karpinen ja Inkeri Virkkunen sekä heidän jälkeensä lehvänsitojattaret ja officiantit.

Seuraavana saapui Kauppakorkeakoulun opettajien ja virkailijoiden kulkue rehtori, professori Jaakko Hongon johtamana. Kulkueessa olivat korkeakoulun professorit, apulaisprofessorit, dosentit, lehtorit ja kunkin virkailijaryhmän vanhimmat, kaikki virkaikäjärjestyksessä.

Viimeisenä saapui saliin promovendien kulkue promoottorin, professori *Mika Kaskimiehen* johtamana. Kulkueessa olivat vihittävät kandidaattit aakkosjärjestyksessä, sitten tohtoreiksi vihittävät lisensiaatit ja viimeisinä kunniatohtoreiksi vihittävät.

Kulkueiden asetuttua paikoilleen juhlasaliin Helsingin Kaupungin-orkesteri ja Akateeminen Laulu esittivät kapellimestari *Jorma Panulan* johdolla akateemikko *Uno Klamin* säveltämän Kauppakorkeakoulun promoottiokantaatin ”Kultasauvallinen”. Solisteina olivat oopperalaulajat *Marja Eskola* ja *Usko Viitanen*.

Tämän jälkeen astui katederiin Kauppakorkeakoulun kansleri *Klaus Waris*. Hän kutsui Kauppakorkeakoulun kunniajäseniksi vuorineuvos *Pentti Heikkilän*, kauppaneuvos *Severi Saarinen* ja vuorineuvos *J. W. Waldenin*:

Herra Tasavallan Presidentti,
arvoisat naiset ja herrat.

Kauppakorkeakoulun kunniajäseniksi voi kansleri korkeakoulun perussääntöjen mukaan kutsua koti- ja ulkomaisia henkilöitä, jotka erikoisen ansiokkaasti ovat toimineet Kauppakorkeakoulun tai taloudellisen kulttuurin hyväksi. Aikaisemmin on kunniajäsenen arvon saanut neljä henkilöä. Tähän promootiojuhlaan valmistauduttaessa on opettajaneuvosto yksimielisesti ja hallituksen kannattamana esittänyt kolmen uuden kunniajäsenen kutsumista. Nämä ovat vuorineuvos *J. W. Walden*, kauppaneuvos *Severi Saarinen* ja vuorineuvos *Pentti Heikkilä*.

Jokainen heistä on suorittanut pitkän ja ansiokkaan työn johtamassaan yrityksessä sekä paljon laajemmaltikin talouselämän ja yhteiskunnan palveluksessa, sananmukaisesti taloudellisen kulttuurin hyväksi. Mutta sen lisäksi he ovat itse myös tämän koulun aikoinaan käytyään sittemmin vaivojaan säästelemättä harrastaneet nimenomaan Kauppakorkeakoulun menestystä ja edistystä. Vuorineuvos *Walden* on jo kaksi vuosikymmentä ollut korkeakoulun valtuuskunnan jäsen ja viimeksi kuluneet vuodet sen puheenjohtaja. Kauppaneuvos *Saarinen*, joka ei voi tänään olla läsnä, on yhtä pitkän ajan aktiivisesti osallistunut korkeakoulun hallituksen toimintaan. Hallituksen jäsen, vuorineuvos *Heikkilä* puolestaan on erityisesti mainittava Kauppakorkeakoulun lisärakennuksen Chydenian uudistustöitä johtaneen rakennus-toimikunnan puheenjohtajana.

Kunniajäsenet vastaanottivat puheen jälkeen kanslerilta kunniajäsennille kuuluvat arvomerkin ja kunniakirjan lieriössä.

Promootioesitelmän piti maisteriksi promovoitava kauppatieteiden kandidaatti *Olavi Sillberg* aiheesta:

Teollisuuden kilpailukyky ja sen mittaaminen

Teollisuuden kilpailukyvyn ongelma on luonnollisesti yhtä vanha kuin teollisuus ja sen tuotteiden kansainvälinen vaihdantakin. Kuitenkin viime vuosina kansainvälisen kaupan vapautuessa tuo ongelma on noussut näkyviin selvempänä kuin aikaisemmin, jolloin vaihdanta vain työläästi kykeni työntymään valtioiden välisten tullimuurien ja muiden kaupan esteiden ylitse. Oman maamme teollisuuskin on laajalla rintamalla kokenut toimintaedellytyksissään

tapahtuneen voimakkaan muutoksen runsaan kymmenen viimeksi kuluneen vuoden aikana. Suomen assosioituminen EFTA:an merkitsi vakavaa haastetta maamme teollisuuden kilpailukyvyille. Paine kilpailukyvyn kohottamiseksi ei kuitenkaan kohdistunut tasaisesti teollisuuden kaikkiin toimialoihin. Suurimpana se koettiin niillä aloilla, jotka eivät olleet vielä kytkeytyneet kansainväliseen vaihdantaan, ja joissa yritysten toiminta-ajatus perustui pienten ja suojattujen kotimarkkinoiden kysynnän tyydyttämiseen.

Kilpailukyvyn käsite on hyvin monisäikeinen. Sitä voidaan tarkastella monella tasolla sen mukaan, mikä kulloinkin käsitetään yksiköksi, jonka kilpailukyvystä puhutaan. Suurimmasta pienimpään yksikköön alenevana hierarkkisena järjestelmänä voidaan puhua kansantalouden, teollisuuden, toimialan, yrityksen tai tuotteen kilpailukyvystä.

Jos ensinnä valitaan hierarkian yläpäästä tarkasteltavaksi yksiköksi koko kansantalous, niin sen kilpailukykyä muihin kansantalouksiin verrattaessa on käytettävä jotain sangen yleistä mittaava. Riittävän moniulotteisen mitan löytäminen ja kilpailukyvyn olennaisten piirteiden vangitseminen siihen ei kuitenkaan ole helppoa.

Tällä kokonaistaloudellisella tasolla voidaan esimerkiksi vaihtotaseen alijäämän katsoa osoittavan, että maamme teollisuus ei ole ollut riittävän kilpailukykyinen ulkomaisiin teollisuuksiin verrattuna. Vaikka tällä tulkinnalla ehkä on looginen oikeutuksensa, niin sillä yksinään on vähän analyttistä arvoa. Sen avulla ei vielä päästä käsiksi niihin teollisuutemme rakenteellisiin ja muihin syihin, joista heikko kilpailukyky johtuu.

Kansantaloutta pienempi yksikkö teollisuus, kun sillä tarkoitetaan koko kansantalouden teollisen toiminnan yhdistelmää, on edelleen niin laeva käsite, että sen kilpailukyvyn välitön selvittäminen pyrkii pakenemaan mittajan ulottumattomiin.

Kun tavoitteena on teollisuuden kilpailukyvyn selvittäminen siten, että saavutettu tietämys voi palvella niin teollisuuden kuin julkisen vallankin päätäntäyksiköiden päätöksenteon perustana, on tarkastelu ja mittaaminen kohdistettava homogeenisempiin ryhmiin kuin koko kansantalous tai edes koko sen teollinen sektori. Periaatteessa laajin käsitteellinen kokonaisuus, joka täyttää tämän homogeenisuusehdon on toimiala.

Jos puhtaaksiviljelty teoreettinen mallikuva teollisesta toimialasta samankaltaisten yritysten homogeenisena joukkona olisi realistinen, niin teollisuuden kilpailukyvyn selvittäminen voisi pääpiirteittäin tapahtua toimialan tasolla.

Kuitenkin teollisuuden kentässä on aina yrityksiä, jotka omaavat niin runsaasti yksilöllisiä piirteitä, että niiden kilpailukykykin on suuressa määrin niiden — voisi sanoa — persoonallisuustekijäin johdannainen eikä niiden pusertaminen väkisin johonkin toimialaan hyödytä yrityksen eikä toimialan kilpailukyvyn analyysia.

Teollisuuden kilpailukyvyn selvittämisen polttopisteeseen jää siis viime kädessä yritys. Yrityksen kilpailukyky voidaan määritellä sen kyvyksi elää markkinoilla identiteettinsä säilyttäen. Elämismahdollisuus riippuu yrityksen kannattavuudesta pitkällä tähtäyksellä. Ratkaiseva tekijä ei ole niinkään kannattavuuden absoluuttinen taso kuin sen suhde kilpailijoiden kannattavuuteen. Kun kilpailukyky määritellään näin käyttäen kannattavuutta sen mittapuuna, niin kilpailukyvyn yksikkö tulee yhteneväiseksi rahoitusyksikön eli yrityksen kanssa ja sitä suuremmilla yksiköillä kuten toimialoilla tai pienemmilla yksiköillä kuten tuotteilla on ainoastaan välineellinen merkitys kilpailukykyä selittäviä tekijöitä haettaessa. Teollisuuden kilpailukyvyn mittaamisen ydinproblema on siis kilpailevien teollisuuksien yritysten kannattavuuden selvittäminen.

Kilpailukyvyllä on myös aikaulottuvuus. Edellä kosketeltu mittaamisproblematiikan sävyttäjä tarkastelu on ollut vahvasti menneisyyden, jo toteutuneen kilpailukyvyn selvittämisen leimaama. Menneisyydellä on kuitenkin merkitystä vain sikäli, kuin se auttaa meitä ymmärtämään tulevaisuutta. Menneen ajan kilpailukyvyn toteamisen on luonnollisesti myös palveltava tätä päämäärää. Sen avulla on pyrittävä ymmärtämään, mitkä tekijät ovat

olleet olennaisia yrityksen, toimialan ja teollisuuden kilpailukyvyyn kannalta sekä arvioimaan niiden relevanssi tulevaisuudessa.

Jokaisen yrityksen on suunnittelussaan ratkaistava, minkälaisin tuottein ja millä markkinoilla se tulevaisuudessa aikoo kilpailla ostajien suosiosta. Samoin on ratkaistava minkälaisen tuotannon tekijäyhdystelmän puitteissa se näihin tavoitteisiinsa pyrkii. Nämä ratkaisut muovavat yrityksen tuotto- ja kustannusfunktiot, joiden keskinäisestä asemasta sen kannattavuus loppujen lopuksi on riippuvainen.

Suomen kaltaisen pienen maan tuleva taloudellinen kehitys riippuu ratkaisevasti sen teollisuuden ja pohjimmiltaan siis yritysten kilpailukyvyyn kehityksestä kilpailevien maiden teollisuuksiin verrattuna. Jo tämän vuosisadan alkupuolella Joseph Schumpeter esitti, että talouden muuttumisen ja kehittymisen taustalla ovat aika ajoin syntyvät innovaatiot tai uudet kombinaatiot kuten hän aluksi niitä nimitti. Hänen innovaatioiden syntymismekanismin selityksensä oli hyvin yksinkertainen. Yrittäjä loi nuo uudet yhdistelmät. Nykyään nähdään innovaatioilla olevan olennainen merkitys teollisuuden kilpailukyvyyn säilyttäjinä ja lisääjinä. Enää ei odoteta tuota innovaatioiden perheen kasvua satunnaisen iloisen perhetapahtuman kautta, vaan tälläkin alueella on ryhdytty aktiiviseen perhesuunnitteluun. Tämän suunnittelun tärkeys on tunnustettu sekä yritysten että julkisen vallan piirissä.

Esitelmän aikana kaupunginorkesteri oli siirtynyt eteisaulaan, missä se esitelmän päätyttyä soitti Sibeliuksen Kevätlaulun.

Tämän jälkeen promoottori, professori Mika Kaskimies nousi puhujakorokkeelle ja piti promootiopuheen:

Herra Tasavallan Presidentti!

Ministerit ja valtiovallan korkeat edustajat!

Yliopistojen ja korkeakoulujen kanslerit, rehtorit ja muut edustajat!

Professorit ja muut oppineet läsnäolijat!

Promovendit!

Hyvät naiset ja herrat!

Nyt meneillään oleva juhlallinen promootioakti on sovitettu Kauppakorkeakoulun 60-vuotisen toiminnan merkivuoteen ja on järjestyksessään kuudes virallinen promootio. Niitä ennen oli pidetty valmistuneiden kandidaattien ns. sormusjuhlia neljä kertaa, joten tällä kertaa ovat korkeakouluissamme opintojaan suorittaneet kandidaatit koolla kymmenennen kerran noutamassa akateemisen oppisuorituksensa tunnusmerkkejä. Hieman yli puoli vuosisataa sitten perustettiin Kauppakorkeakouluun kauppatieteiden kandidaatin tutkinto. Vuodesta 1927 lähtien on ollut mahdollisuus myös suorittaa korkein akateeminen tutkinto eli kauppatieteiden tohtorin tutkintoon oikeuttavat opinnäytteet, kuten tarkka sanonta asian ilmaisee.

Uusien tutkintojen suorittamisessa edettiin aluksi verkkaisesti, mutta jo viiden vuoden kuluttua oli kauppatieteiden kandidaatteja valmistunut niin paljon, että he perustivat yhdyssiteeseen Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistys ry:n. Tämän yhdistyksen piirissä heräsi ajatus yhteisen ja yhdistävän tunnusmerkin saamiseksi kaikille kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon suorittaneille. Tunnusmerkille päätettiin antaa kantasormuksen muoto siten, että kannan keskelle sijoitettiin Merkuriuksen sauva, tuo itämaiden muinaismytologiasta peräisin oleva, alkuaan korkeimman jumaluuden, valon, symboli, joka monivaiheisia teitä oli kulkeutunut muinaisten roomalaisten keskuuteen Merkuriuksen, kaupan jumalan, tunnusmerkiksi. Sormuksen ympärille punottiin öljypuun lehdistä seppele, jolla myös on kaupallisia perinteitä.

Suuresti ovat muuttuneet sormuksen jakamisen ulkonaiset puitteet näiden kymmenen tilaisuuden aikana. Vuonna 1928 vastaanotti peräti 30 kandidaattia sormuksensa Vanhan Ylioppilastalon musiikkisalissa monia kulttuuritapahtumia todistamassa olleen Väinämöisen soittoa esittävän maalauksen edessä. Kymmenen vuotta myöhemmin pidetyssä sormusjuhlassa sai ensimmäinen suomalainen kauppatieteiden tohtori akateemisen oppiavaronsa tunnusmerkit: tohtorin hatun ja diplomin. Vuonna 1946 pidettiin ensimmäinen virallinen promootio ensimmäisine kunniatohtoreineen. Viimeiset neljä promootiota on pidetty tässä parikymmentä vuotta sitten valmistuneessa ja aikoinaan huippumodernissa juhlasalissa. Yhteensä satalukuinen määrä kauppatieteiden kandidaatteja, kymmenkunta tohtoria ja monia taloudellisen tutkimuksen ja talouselämän palveluksessa ansioitunutta kunniatohtoreiksi vihittyä on noussut tälle parnassolle, joukossa mm. tasavaltamme edellinen ja nykyinen päämies. Tällä kerralla on promovendien lukumäärä suurempi kuin koskaan aikaisemmin.

Suuresti ovat myös näiden tilaisuuksien muodot muuttuneet sormusjuhlista virallisiin promootioihin siirryttyessä. Näissä juhlatilaisuuksissa pidettyjen puheiden teemat ja kielellinen tyyli ovat kuvastaneet pitäjiensä persoonallisuutta ja ajan henkeä. Milloin puhe on ollut lyhytsanaisen toteavaa ja kestollisestikin lyhyt, milloin taas ylevän aatteellista ja ihmisajatuksen korkeimpia sfäärejä tavoittelevaa. Juhlan luonteeseen kuuluvana on kaikissa promootiopuheissa korostettu tieteen jaloutta, totuuden etsinnän pyyteettömyyttä ja saadun akateemisen opin asettamista isänmaan käyttöön ja palvelukseen.

Epäilemättä promootiojuhlan sanoma on tänäänkin sama kuin ennen. Se on nytkin ennen kaikkea promovendien juhla, jossa halutaan kiitollisin mielin muistaa vuosikausia kestäneiden opintojen menestyksellistä päättymistä. On kuitenkin todettava, että tällainen juhla on paljon laaja-alaisempi kuin pintapuolinen havainnoitsija saattaa arvata. Promootio ei ole yksinomaan vihittävien maistereiden ja tohtoreiden juhla, vaan se on samalla mitä suurimmassa määrässä isänmaallinen, tieteellisen tutkimuksen vapautta ja korkeakoululaitoksen merkitystä korostava tilaisuus. Tänään se saa erityistä merkitsevyyttä Kauppakorkeakoulun 60-vuotisen toiminnan juhlena, jossa halutaan kunnioittaa aikaisempien opettaja- ja oppilaspolvien uurasta työtä ja saavutuksia sekä etsiä uusia kehityslinjoja tulevaisuutta varten. Se on myös tilaisuus, johon korkeakoulumme tieteellisestä työstä kiinnostuneet henkilöt ovat halunneet saapua kiittämään promovendeja heidän työstään yhteiskunnan parhaaksi. Tämä tilaisuus on kaikkien korkeakoulumme ystävien juhla, jossa promovendit läheisine omaisineen ovat yhtä juhlistajia kuin muutkin läsnäolevat: opettajat, entiset ja nykyiset oppilaat sekä kaikki taloustieteellisen tutkimuksen ystävät ja tukijat.

Maamme korkeakoululaitos on monien muiden maiden yliopistoihin ja korkeakouluihin verrattuna verraten puritaaninen instituutio mitä tulee kaavamaisiin muotoihin ja traditioihin pitäytymiseen. Mitään päästötodistuksien jakotilaisuuksia ei järjestetä, eikä opiskelijoita liioin veloiteta osallistumaan vaatimattomiin avajaisseremonioihin. Lukuvuoden päättyminen tapahtuu pääasiassa vain kalenterin muistiinpanona. Promootiojuhla muodostaa nykyisessä normeista ja juhlista perin juurin alastomaksi riisutussa ajassamme erään harvoista jäljellä olevista kohokohdista arkisen aherruksen lomassa. Pitäisikö tällaisesta keväisestä työn juhlasta luopua nyt, kun kaikki työ yhteiskunnassamme on arvostetumpaa kuin koskaan ja jolloin nimenomaan tieteellisen työn panos on yhä tärkeämpi yhteisen hyvinvoinnin lisäämiseksi?

Esiin ottamalla kysymyksellä olen kajonnut ajankohtaiseen aiheeseen, josta on esiintynyt erilaisia kannanottoja. Tässä viileän objektiivinen tutkija pysähtyy miettimään ja kysyy: mikä on oikein? mitkä ovat eri käsityskantojen esittäjien todelliset motivaatiot? mikä on loppujen lopuksi totuus? Näinkin mitättömässä päivän keskustelussa joudumme tuohon ikuisen kysymyksen: mikä on totuus? Ihmiskunnan historiassa voidaan totuudet jakaa kahteen toisilleen hyvin vastakkaiseen ryhmään. Molemmissa ryhmissä ovat totuuden puolustajat uhrautuneet jopa kuolemaan asti.

Ensimmäistä totuuden lajia voitaisiin nimittää ehdottomaksi, absoluuttiseksi totuudeksi, joka on jotain sellaista luokkaa kuin mitä Galileo Galilei edustaa lausumallaan: Se pyörii sittenkin! Vaikka hän ei pystynytäkään itse havaintoaan aikalaisilleen todistamaan, on aurinkokunnan liikkeet sittemmin laskettu sekunnin osien tarkkuudella tuhansiksi vuosiksi eteenpäin. Tällainen luonnonlain totuus on todistettavissa, se on yleispätevä ja eksakti. Matematiikka on puhtain tiede tässä suhteessa. Matematiikan lausekkeista ollaan yhtä mieltä idästä länteen.

Toinen totuuksien kategoria rakentuu arvomaailman varaan. Tieteellisen tutkimuksen tehtävänä on tällöin selvittää ne arvot, joiden varaan lausekkeet rakennetaan, ja abstrahoimaan mahdollisimman objektiivisesti asiaan vaikuttamattomat tekijät. Arvoihin nojaavat totuudet jäävät aina relatiivisiksi totuuksiksi, ja ne muuttuvat vuosisatojen aikana arvojen muuttuessa. Antiikin aikojen tiede saavutti kaikesta alkeellisuudestaan huolimatta ihailtavan objektiivisuuden ja korkean abstraktiotason. Vuosisatojen ajan arvomaailma on eri kansojen keskuudessa ollut voimakkaasti sidottuna uskontoon. Nykyään näiden arvojen valta on siirtymässä poliittisten ideologioiden arvoihin. Valtaan pyrkivät ideologiat kahlitsevat objektiivista totuuden etsintää, koska kunkin ryhmän arvomaailmaa pyritään mittaamaan kannattajien uskollisuudella ja lukumäärällä. Tieteelliselle tutkimukselle ovat kaikki pakottavat arvorakennelmat vaarallisia. Tieteellinen totuus löytyy kaikesta relatiivisuudestaankin huolimatta parhaiten ajatuksen ja ilmaisun vapauden vallitessa.

On mielenkiintoista tarkastella yhteiskuntatieteiden asemaa edellä esitettyä totuuksien kaksijakoa ajatellen. On ensin yleisesti syytä todeta, että yhteiskunta, siis ihmiset ryhmänä, ovat tieteellisesti vaikeimmin tutkittava alue. Ihminen ajattelevana, kommunikoivana ja käyttäytyvänä henkilönä on mitä monisärmäisin tutkimusobjekti. Tietomme tästä monisärmäisyydestä ovat jo nykyisellään niin vakuuttavat, että muun luonnon tutkimusta pidämme yleisesti helppona. Tosin tämä ajattelutapa johtunee enemmänkin empiirisen havaintomme rajallisuudesta ja vähäisestä tutkimuspanoksesta luontoa kohtaan. Mutta oli miten oli, tällä hetkellä näyttää siltä, että yhteiskuntatieteiden merkitys on kasvussa ja että yhteiskunnalliset totuudet ovat voimakkaasti esillä ja valinkauhassa.

Koska Kauppakorkeakoulussa tutkimuksen keskeinen kohde on taloustiede ja siinä erityisesti liiketaloustieteet, on korkeakoulumme perimmäiseltä olemukseltaan yhteiskuntatieteellinen korkeakoulu. Kauppakorkeakouluun ovat tosin perinteellisesti kuuluneet tärkeänä osana numerotieteet, ts. oppiaineet, joissa opiskelijat ovat joutuneet käyttämään numeroita. Näistä mainittakoon erityisesti sellaiset oppiainenumitykset kuin kirjanpito, kustannuslaskenta, tilastotiede ja talousmatematiikka. Tästä osittain johtunee mielikuva siitä, että Kauppakorkeakoulu on hyvin voimakkaasti kvantitatiivisiin tieteisiin suuntautunut korkeakoulu.

Viime vuosikymmenen kehitys Kauppakorkeakoulussa on kuitenkin ollut voimakkaasti suuntautumista yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen ja opetukseen päin. Samanaikaisesti taloustieteessä, niin kuin kaikessa muussakin yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa on kehitetty kvantitatiivisia menetelmiä. Tästä on saattanut olla seurauksena yleisessä ajattelussa eräänlainen näköharha siitä, että yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen tulokset ja niistä johdetut käytännön toimenpiteet olisivat siirtymässä eksaktien tieteiden puolelle, siis absoluuttisten totuuksien ryhmään. Näin ei suinkaan ole asianlaita. Pikemminkin voidaan sanoa, että yhteiskuntatieteellinen tutkimus, ja siinä erityisesti meidän kannaltamme tärkeä taloustieteellinen tutkimus on menetelmiensä parantuessa ja lisätessä valtavasti tietojamme vain johtanut toteamukseen, että aikaisemmin yksinkertaisilta näyttäneet, tosiasioina pidetyt asiat ovat mutkistuneet. Tieteen yleispäteviä tuloksia on ollut yhä vaikeampi saavuttaa. On siis todettava Sokrateen tavoin: mitä enemmän tiedämme, sitä vähemmän tiedämme.

Taloudellisten mallien rakentaminen ja toimintaverkkojen hahmottaminen ovat entistä selvemmin osoittaneet, että taloudelliset riippuvuussuhteet ovat mitä moninaisimmat ja erittäin monimutkaisesti toisiinsa kietoutuneet. Yhteiskuntatieteille luonteenomaiset väliintulevat

Olen edellä joutunut toteamaan, että taloustieteellisen tutkimuksen totuudet ovat sidottuja yhteiskunnan arvomaailmaan ja ovat siis relatiivisia. Kun arvot jatkuvasti muuttuvat yhteiskunnassa, muuttuvat myös taloustieteelliset totuudet ja niiden pohjalta tehtävät käytännön ratkaisut. Taloustieteellisen totuuden kriteerinä on tällöin kunkin ajankohdan ja nimenomaan tutkijan älyllinen rehellisyys. Hänen on väsymättömästi tunkeuduttava ilmiön kaikkiin teki-
jöihin ja pystyttävä muodostamaan niistä kokonaiskäsite objektiivisesti.

Tieteellisen objektiviteetin ainoa ohjenuora on tutkijan omatunto. Kirjailija François Rabelais on sanonut: "Science sans conscience n'est que ruine de l'ame". (Tieto ilman omaatuntoa on vain sielun surma). Tieteessä piilee suunnaton vaara, jos siltä puuttuu suhde moraalisten arvojen maailmaan ja loppujen lopuksi transsendenssiin, joihin nämä arvot perustuvat. Puhdas intellektuellismi on kaiken henkیتieteen vihollinen. Taloustieteissä on ihminen henkismoraalisena keskipisteenä. Olisi erittäin kohtalokasta, jos tämä keskipiste eliminoidaan ja vallalle pääsee teknismekaaninen ajattelu, jonka esikuvana pidetään eksakteja luonnontieteitä. Kohtalokkainta olisi, jos yhteiskuntatieteet, joiden kehitys määrää yhteiskunnan kohtalon ja itse ihmisen olemassaolon sosiaaliset ehdot, joutuisivat tällaisen rappeutumisen uhreiksi.

Puheen päätyttyä promoottori siirtyi varsinaiseen vihkitoimitukseen:

Kauppakorkeakoulun opettajaneuvoston määräämänä promoottorina ryhdyn nyt suorittamaan promovendien vihkimistä maistereiksi ja tohtoreiksi.

Arvoisat Kauppatieteiden Kandidaatit!

Olette suorittaneet kandidaatin tutkinnon, jonka korkeampien arvotuseiden saavuttamiseksi olette saaneet kosketuksen tieteellisen tutkimuksen ja totuuden etsimiseen. Tämä on tapahtunut siinä muodossa, että olette olleet velvollisia perehtymään tutkijoiden erilaisiin käsityskantoihin samoistakin taloudellisista ilmiöistä. Teiltä on edellytetty oivallista ja itsenäistä arvostelukykä siitä, mikä yleispätevyys kullakin lopputulemalla on, millä premiseillä siihen on päästy ja mikä arvo käytetylle tutkimusmenetelmälle on annettava. Te olette saattaneet opintonne menestyksellisesti päätökseen ja olette oikeutettuja saamaan valitsemanne Merkuriusneidon kiinnittämänä öljypuun lehvän tieteen vertauskuvana ja voiton merkinä. Oppiarvonne vahvistukseksi Teille annetaan diplomi. Maisterin sormus sitoo Teidät ikuiseen liittoon tieteellisen totuuden etsimiseksi.

Läsnäolevien vihittävien kandidaattien suuresta määrästä johtuen maisteriksi vihkiminen tapahtui kahdessa osassa. Merkuriusneito siirtyi promoottorin viereen, ja promovoitavien kandidaattien aakkosjärjestyksessä ensimmäinen osa siirtyi parnassolle. Promoottori kohdisti seuraavat sanansa kaikille vihittävälle kandidaateille, ja myös katsomossa olevat kuulivat ne seisten:

Ego Mauri Mika Kullervo Kaskimies, ipse promotus Magister Oeconomiae, promotor legitime constitutus, Magistros Oeconomiae, creo et omnibus huius dignitatis insignibus iuribus privilegiis munio vos Candidatos Oeconomiae, quorum nomina litterarum ordine enumerabo.

Pyydän Teitä aakkosjärjestyksessä saapumaan vihittäviksi.

Vihittävät astuivat kukin vuorollaan vastaanottamaan promoottorin kädestä sormuksen ja maisterindiplomin, jonka jälkeen Merkurius-neito kiinnitti kunkin maisteriksi vihityn rintaan öljypuun lehvän. Vihityt maisterit siirtyivät parnasson vasemmalle reunalle. Aakkosjärjestyksessä ensimmäisen osan vihittävistä saatua insigniansa siirtyi lavalle toinen osa, ensimmäisen siirtyessä paikoilleen saliin. Kaikkien saatua tunnuk-sensa promoottori onnitteli vihittyjä maistereita:

Arvoisat Maisterit!

Olette nyt saaneet öljypuun lehvän, mutta tämä ei oikeuta Teitä lepäämään laakereilla. Tiedon vanheneminen tapahtuu nykyaikana paljon nopeammin kuin fyysinen vanheneminen. Maisterin tiedot muodostavat vain perustan koko elinajan jatkuville opinnoille. Näitä opintoja joudutte harjoittamaan käytännön tehtävissä, mutta yhä enemmän myös yhteiskunta antaa mahdollisuuksia jatkokoulutukseen. Valitsettepa minkä lisäopintojen muodon tahansa, toivotan Teille siinä parhainta menestystä.

Onnittelen Teitä sydämellisesti uuden oppiarvonne johdosta! Kasvakaa ja kehittykää yhteiskunnan palvelijoina talouselämän palveluksessa!

Promoottori kääntyi seuraavaksi vihittävien liseniaattien puoleen ja kehotti heitä nousemaan parnassolle ottamaan vastaan kauppatieteiden tohtorin arvon ja siihen kuuluvat tunnukset. Yliairut Osmo A. Wiio johdatti liseniaatit *Eero Veikko Arton, Veikko Sakari Jääskeläisen, Raimo Jyrki Juhani Keloharjun, Pertti Eemil Kettusen, Risto Ilmari Laulajaisen, Eero Kalervo Pitkäsen ja Martti Sakari Särkisillan* korokkeelle, asettuen itse promoottorin vieressä olevan pöydän taakse ojentaakseen promoottorille pöydälle asetetut tohtorien hatut ja diplomit. Promoottori lausui:

Kauppakorkeakoulussa ei promoottorilla ole aiemmin ollut edessään näin lukuisaa tohtorin-arvoon oikeuttavien oppinäytteiden suorittaneiden joukkoa. Ensimmäisen kolmen vuosikymmenen aikana on valmistunut kauppatieteiden tohtoreita promootiossa vihittäviksi vain muutamia. Nyt Teitä on kaikkiaan seitsemän. Todella nyt voidaan Kauppakorkeakoulun katsoa saavuttaneen korkeakoulun tason. Me opettajat ja kaikki kauppatieteiden ystävät ja tukijat iloitsemme tästä saavutuksestanne.

Te olette ylittäneet korkeimpaan akateemiseen oppiarvoon ja tunnen tyydytystä voidessani nyt ryhtyä suorittamaan tohtorien promovointia.

Ego Mauri Mika Kullervo Kaskimies ipse promotus Doctor Oeconomiae, promotor legitime constitutus, Doctores Oeconomiae creo et omnibus huius dignitatis insinibus iuribus privilegiis munio vos Licentiatos Oeconomiae, quorum nominae litterarum ordinae enumerabo.

Pyydän Teitä aakkosjärjestyksessä saapumaan vihittäviksi.

Vihittävien tohtorien saavuttua aakkosjärjestyksessä promoottorin eteen ja tämän asetettua heidän päähänsä tohtorin hatun ja annettua

heille tohtorin diplomin, nyt vihityt tohtorit siirtyivät korokkeen vastakaiselle puolelle. Promoottori onnitteli heitä:

Herrat Tohtorit!

Te olette nyt saaneet uuden oppiarvonne tunnukset, tohtorin hatun, joka symbolisoi tieteellisen tutkimuksen itsenäisyyttä, sekä diplomin, jossa vahvistetaan korkea oppiarvonne. Onnitellen sydämellisesti Teitä saavutuksenne johdosta! Te olette jo aiemmin vihkiytyneet liittoon tieteellisen totuuden etsimiseksi. Älköön tämä juhlahetki merkitkö muuta kuin pientä levähdyshetkeä pyrkinessänne jatkuvasti uhraamaan voimianne tieteelliselle tutkimukselle!

Viimeisenä olivat vuorossa kunniatohtoreiksi vihittävät. Promoottori kohdisti sanansa kullekin heistä erikseen seuraavasti:

Perussääntöjensä mukaan on Kauppakorkeakoululla oikeus antaa kauppatieteiden kunnia-tohtorin arvo sellaisille henkilöille, jotka tieteellisen toimintansa tai taloustieteellisen viljelyn edistämällä saavuttamiensa ansioiden perusteella katsotaan tällaisen kunnianosoituksen arvoiseksi. Opettajaneuvosto on päättänyt pyytää yhden ulkomaisen ja kolmen kotimaisen henkilön ottamaan vastaan kunniatohtorin arvon tässä promootiossa, ja saanut heiltä siihen suostumuksen.

Suoritan kunniatohtoreitten promovoinnin aakkosjärjestyksessä.

Professor, ekonomie doktor Folke Kristensson

Ni har ofta gästat Kauppakorkeakoulu, men ännu oftare har våra lärare och forskare i företagsekonomi kommit i beröring med Er som en ledande gestalt och vetenskaplig rådgivare vid samnordiska yrkeskongresser. Eder ungdomliga och mångskiftande personlighet har i hög grad inspirerat denna högskolas alumner.

Personligen har jag erhållit en storartad impuls av det forskningsarbete om textilindustrins struktur som Ni utfört i slutet av 1940-talet och som på ett värdigt sätt fört den svenska distributionsekonomin traditioner vidare. Eder forskningsverksamhet har även i fortsättningen varit livaktig.

Kauppakorkeakoulu har önskat förläna Er ekonomie hedersdoktors grad för att ge uttryck för sin högaktning gentemot Er och Era stora personliga insatser inom den företagsekonomiska forskningen samt inom företagsekonomins och företagsledarutbildningens område. Jag ber Er, Herr Professor, mottaga vår hedersbetygelse. Jag ber Er, Herr professor Kristensson, stiga upp till parnassen.

Ego Mauri Mika Kullervo Kaskimies, ipse promotus Doctor Oeconomiae, promotor legitime constitutus, Te Folke Kristensson, Professore, Doctorem Oeconomiae, Oeconomiae Doctorem honoris causa creo et omnibus huius dignitatis insignibus privilegiis munio.

Kauppaneuvos Kalle Kuusinen

Te olette suorittanut pitkän elämänne aikana harvinaisen mittavan kaupallisen yrittäjän ja suuren humanistin elämäntyön. Laatokan Karjalasta olette ammentanut valoisaa ja sinnikkäästi ylöspäin pyrkivän mielenlaadun, johon lienee kasvuympäristön luonnonkauneus ja laulun läheisyys antanut rakkauden taiteisiin.

Kauppakorkeakoulu on saanut lukea Teidät ystäviinsä ja tukijoihinsa. Te olette ollut kauan valtuuskunnan jäsenenä ja tärkeillä paikoilla monissa korkeakouluamme lähellä olevissa yh-

teisöissä tukenut toimintaamme. Te olette myös yksityishenkilönä suuresti auttanut ja kannustanut korkeakoulussamme tehtävää työtä.

Henkilökohtaisena muistelona en voi olla mainitsematta, että olen oppinut tuntemaan sekä isänne että poikanne. Ystävällinen ja pienintäkin olentoa ymmärtävä mielenlaatu säilyy minulla päällimmäisenä muistamisena Kuusisten kolmesta miespolvesta. Te, Herra Kauppaneuvos, olette antamassa hyvää havainto-opetusta siitä, millainen suomalainen yrittäjä on parhaimmillaan.

Pyydän Teitä, Herra Kauppaneuvos, nousemaan parnassolle.

Ego Mauri Mika Kullervo Kaskimies, ipse promotus Doctor Oeconomiae, promotor legitime constitutus, Te Juho Kalle Petter Kuusinen, Consiliatum rerum commercialium, Doctorem Oeconomiae honoris causa creo et omnibus huius dignitatis insignibus privilegiis munio.

Professori Leo Törnqvist

Pyydettäessä Teitä suostumaan vihittäväksi kunniatohtoriksi tässä promootiossa on perustana ollut Kauppakorkeakoulun piirissä tunnettava kunnioitus ja kiitollisuus Teidän mittavaa ja kansainvälisesti tunnettua työtänne kohtaan. Teidän tieteellinen tuotantonne on laaja ja monipuolinen. Siinä kiintyy erityisesti huomio siihen, että monet varhaisimmat julkaisunne liittyvät läheisesti Kauppakorkeakoulun aihepiiriin.

Varsinainen elämäntyönne on tapahtunut talous- ja tilastotieteiden tutkimuksessa ja opetuksessa Helsingin Yliopistossa. Te olette suorittanut arvokkaan työpanoksen nuorten taloustieteilijöiden kouluttamiseksi. Tästä joukosta on myös Kauppakorkeakoulu saanut merkittävän lisän opettajiinsa ja täällä suoritettavaan tutkimustyöhön.

Koska pidän hallussani tässä korkeakoulussa markkinoinnin oppituoia, olen erityisesti kuluttajien käyttäytymisestä laadittujen teoreettisten mallien joukossa todennut Teidän tutkimuksillanne olevan pysyvän sijan ja että nimenne on tullut tunnetuksi tämän alan erittäin valikoidussa kansainvälisessä seurassa. Kauppakorkeakoulu on ylpeä voidessaan antaa Teille kauppatieteiden kunniatohtorin arvon siihen kuuluvine arvomerkkeineen.

Pyydän Teitä, Herra Professori, nousemaan korokkeelle vihittäväksi!

Ego Mauri Mika Kullervo Kaskimies, ipse promotus Doctor Oeconomiae, promotor legitime constitutus, Te Leo Waldemar Törnqvist, Professore, Doctorem Philosophiae Oeconomiae Doctorem honoris causa creo et omnibus huius dignitatis insignibus privilegiis munio.

Kansleri Klaus Waris

Harvoin osuu paremmin naulan kantaan englantilainen lause: "last but not least" kuin tällä kertaa, jolloin aakkosjärjestys määrää Teidät, herra Kansleri, vihittäväksi viimeisenä kunniatohtoriksi tässä promootiossa.

Kun Te väittelitte tohtoriksi 1940-luvun puolivälissä, olisi väitöskirjanne aiheensa puolesta hyvin sopinut Kauppakorkeakoulussa puolustettavaksi. Tienne johti kuitenkin muuanne, mutta on sittemmin tuonut Teidät Kauppakorkeakoulun piiriin sen korkeimpaan virkaan.

Toimittuanne jonkin aikaa Valtiovarainministeriön kansantalousosaston päällikkönä siirryitte kansantaloustieteen professoriksi Teknilliseen Korkeakouluun. Vuodesta 1950 lähtien olette toiminut erittäin vastuunalaisissa tehtävissä pankkilaitoksissa, lopuksi kymmenen vuoden ajan Suomen Pankin johtokunnan puheenjohtajana. Teidän tehtävänänne on ollut soveltaa talousteoraa käytäntöön olosuhteissa, jotka ovat sisältäneet paljon vaikeuksia. Teidän viisas ja taitava toimintanne maamme rahapolitiikan ruorissa on ollut menestyksellinen.

Teidän elämäntyönne on edelleen lakipisteessä. Taloustieteilijän ura on johtanut korkealle soveltavan talouspolitiikan alalla. Teidän aloiterikkautenne, josta on osoituksena taloudellisen ja teknillisen kulttuurin edistämiseksi perustettu, voimavaroiltaan oloissamme ainutlaa-

tuinen rahasto, on onneksemme yhä vaikuttamassa Teidän johdossanne. Taloudellinen viljely on Teissä saanut voimakkaan miehen, joka on piirtänyt syvälle vakoaan.

Pyydän Teitä, Herra Kansleri, nousemaan parnassolle vihittäväksi!

Ego Mauri Mika Kullervo Kaskimies, ipse promotus Doctor Oeconomiae, promotor legitime constitutus, Te Klaus Henrik Waris, Cancellarium, Doctorem Philosophiae et Oeconomiae, Oeconomiae Doctorem honoris causa creo et omnibus huius dignitatis insignibus privilegiis munio.

Lopuksi promoottori puhui kaikille promovoiduille:

Promoti! Kunniatohtorit, tohtorit ja maisterit!

Kauppakorkeakoulu ja täällä läsnäolevat onnittelevat teitä uudesta arvostanne. Toivotuksiin liittyvät kiitollisuuden tunteet kunniatohtoreiden työstä taloudellisen kulttuurin hyväksi. Kansakunnan toiveet kiinnittyvät nuorten tohtorien ja maistereiden tulevaan työhön.

Promootiopheessani olen tähdentänyt totuuden etsintää omantunnon ääntä kuunnellen. Olen myös tähdentänyt arvojen perustavaa merkitystä taloustieteellisessä tutkimuksessa ja käytännön päätöksen teossa.

Lähes päivälleen 25 vuotta sitten pidetyssä Kauppakorkeakoulun ensimmäisessä virallisessa promootiossa siteerattiin Alfred Amonnia seuraavasti: ”Talous ei ole korkeinta maailmassa, mutta se on kaiken ihmiselämän ehto”. Taloustieteen suuret tutkijat ovat tähän tapaan nähneet arvojen ja talouden välisen järjestyksen. Monet ovat myös ne käytännön liikemiehet, jotka ovat asettaneet ahkeruudella ansaitsemansa varat koko kansan käyttöön yleviin tarkoituksiin. Ihmiselämän korkeimmat arvot alkööt jääkö unhoon arkipäivän todellisuudessa!

Nuoret tohtorit ja maisterit! Nyt päättyvässä promootioaktissa on teidän seurassanne promovoitu neljä korkeasti ansioitunutta tiedemiestä ja taloudellisen viljelyn tukijaa. Olkoon heidän esimerkkinsä viitoittamassa teidän taivaltanne menestykseen, ihmiskeskeiseen toimintaan talouselämässä ja koko isänmaan parempaan tulevaisuuteen!

Juhlayleisö yhtyi Maamme-lauluun. Sen sävelten vaiettua Tasavallan Presidentti poistui, jonka jälkeen juhlamenojen ohjaaja johdatti promootiokulkueen Runebergin- ja Lutherinkatuja pitkin Taivallahden kirkkoon Temppeleiaukiolle. Promootiokulkueessa juhlamenojen ohjaajaa seurasivat järjestyksessä promoottori, vihityt kunniatohtorit, maisterit ja tohtorit, opettajien ja virkailijoiden kulkue, yliairut, lehvänsitojat ja kunniatohtoreiden rouvat.

Merkurius-neito Irena Telaranta, kauppatieteiden kunniatohtorit kansleri Klaus Waris, professori Leo Törnqvist, kauppaneuvos Kalle Kuusinen ja professori Folke Kristensson, promoottori Mika Kaskimies ja rehtori Jaakko Honko.

Promoottiokulkue lähdössä Kauppakorkeakoululta kohti Taivallahden kirkkoa. Kärjessä ovat pedellit, sitten juhlamenojen ohjaaja, promoottori, kunniatohtoreiksi vihityt sekä vihityt maisterit.

Vihityt kauppatieteiden tohtorit. Heidän jäljessään rehtorin ja vararehtorin johtama opettajien ja virkailijoiden kulkue.

Promootiojumalanpalvelus

Juhlakulkue asettui airueiden ohjaamana paikoilleen Taivallahden kirkkoon muun juhlayleisön seuraamana. Taiteilija *Tapio Tiitun* soitettua Johann Sebastian Bachin Preludin ja fuugan C-duuri, Akateeminen Laulu lääket.kir.tri *Reijo Norion* johtamana lauloi Sulo Salosen sovittaman *Sä Jeesus Kristus Herramme*. Juhlasaarnan piti tuomiorovasti *Ensio Kuula*.

Saarnan jälkeen Akateeminen Laulu esitti Sulo Salosen sovittaman *Nyt silmäni mä nostan*. Päättösliturgian, jossa tuomiorovasti Kuulaa avusti pastori *Paavo Erelä*, päätteeksi taiteilija Tiitu esitti Nicolaus Bruhnsin Preludin ja fuugan e-molli.

Promootioillalliset

Promootiojuhlallisuudet jatkuivat illalla klo 19 ravintola Adlonissa, jonne Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistys oli kutsunut vieraat promootiobankettiin. Franseesiin osallistuvat kokoontuivat harjoituksiin jo tuntia aikaisemmin.

Kunniatohtorit saapuivat bankettiin promovendien ja heidän seura-laistensa muodostamaa kunniakujaa pitkin. Vieraiden siirryttyä pöytiin Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistyksen puheenjohtaja, kauppat.maist. *Klaus Cederberg* lausui tervehdyssanat. Alkupalojen jälkeen promootion gratisti, maist. *Tapani Saastamoinen* piti puheen Kauppakorkeakoululle, ja tähän vastasi korkeakoulun rehtori *Jaakko Honko*. Promoottorille kohdisti sanansa maist. *Antti Sääskilähti* ja promoottori *Mika Kaskimies* kiitti vastakiitoksin. Pääruoan jälkeen puhui dosentti *Martti Särkisilta* kunnia-tohtoreille, ja tähän puheeseen vastasi kansleri *Klaus Waris* kunnia-tohtoreiden puolesta. Juhlavieraiden puolesta kiitti vuorineuvos *Juuso Walden*. Jälkiruoan aikana seurasi perinteellinen puhe naiselle, jonka esitti maist. *Aunus Salmi*.

Varuskuntasoittokunta aloitti illallisten jälkeen vanhat tanssit juhla-poloneesilla. Poloneesin päätyttyä tanssivat gratisti ja Merkurius-neito valssikierroksen, johon muut yhtyivät. Adlonin linnanpihan portaille muodostivat tämän jälkeen lehvänsitojattaret kunniakujan ja promoottori Kaskimies astui ensimmäiselle tasanteelle. Merkurius-neito ojensi hänelle kimpun punaisia neilikoita läsnäolijoiden laulaessa "O Alte Burschen-herrlichkeit". Tanssimestari *Osmo Voipion* johdolla ryhmittäytyivät promovoidut pareineen tämän jälkeen maisterifranseesiin. Franseesia seurasivat muut vanhat tanssit, joihin myös yleisö otti osaa. Vanhojen tanssien jälkeen esiintyi vielä Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Laulajat.

Juhla siirtyi aamuyöstä KY:n kerholle, missä se jatkui illoisissa tunnelmissa aamuun. Iltapäivällä pidetyn gratistin sillilounaan jälkeen olivatkin promootiojuhlallisuudet takana päin.

Lahjoitukset

Liikesivistysrahasto 997.282:07, *Kauppakorkeakoulun Keräyksen Naistoimikunta* 100.000:—, *Saastamoinen Oy* 20.000:—, *Mikkelin kaupunki* 5.000:—, *Julius Tallberg* 5.000:—, *Eevi ja Eemil Tannisen säätiö* 2.500:—, *Naisekonomien Kerho* 150:— sekä *Riihimäen Lasi Oy* Chydeniaan tarvittavat taide- ja käyttölasiesineet.

Stipendivarat

Seuraavassa esitetään rahastojen pääomat 1. 1. 1971 siihen saakka kertyneine korkoineen. Miten korkovaroja on stipendeinä jaettu vuonna 1971, selostetaan jäljempänä luvussa VII.

Oskari Aromaan säätiön pääoma oli 101.478:30 ja korot 8.087:30, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 8.080:—.

Professori W. Bonsdorffin rahaston pääoma oli 116.388:59 ja korot 9.695:85. Rahastosta julistettiin haettavaksi 4.840:—.

Vakuutusosakeyhtiö Fennian rahaston pääoma oli korkoineen 15.418:—.

Hanna ja Eino Haapalan lahjoitusrahaston pääoma oli 154.765:09 ja korot 11.823:54, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 11.800:—.

Kauppaneuvos Osk. Huttusen stipendirahaston pääoma oli 2.315:56 ja kertyneet korot 1.565:41. Rahastosta julistettiin haettavaksi 1.500:—, joka jaettiin.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahaston pääoma oli 65.000:—. Rahaston korkovarat olivat 8.912:69, joista julistettiin haettavaksi ja jaettiin 8.000:—.

Kalle Kaupin muistorahasto, pääoma 18.299:18 ja korko 1.449:57, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.660:—.

Kalle Kaupin erikoisrahasto, pääoma korkoineen oli 110.372:19. Rahastosta annettiin apurahoja 7.100:—.

Kauppakorkeakoulun keräyksen Naistoimikunnan stipendirahasto, pääoma 20.000:—. Rahaston korkovarat olivat 2.311:33, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.310:—.

Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistys r.y. Stipendirahasto, pääoma oli 5.723:23 ja korko 474:22, mistä julistettiin haettavaksi ja jaettiin 470:—.

Kilpiä Oy:n rahaston pääoma 12.254:57 ja korot 878:09, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 870:—.

Aleksanteri Konkosen lahjoitusrahaston pääoma oli 2.000:— ja korot 189:10, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 180:—.

Maanviljelysneuvos Alfred Kordelinin stipendirahaston pääoma oli 4.137:49 ja korot olivat 398:21, joista tänä keväänä julistettiin haettavaksi ja jaettiin 270:—.

Kauppaneuvos K. H. Lehtisen stipendirahaston pääoma oli 3.007:95 ja korot 413:01. Rahastosta julistettiin tänä keväänä stipendinä haettavaksi ja jaettiin 410:—.

Kauppaneuvoa I. Lindforssin rahasto, pääoma 20.000:— ja korot 2.318:—, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.310:—.

Kauppaneuvos P. A. Luostarisen stipendirahaston pääoma oli 5.347:26 ja korkovarot 425:67, joista tänä keväänä julistettiin stipendinä haettavaksi ja jaettiin 420:—.

Oy Mars Ab:n stipendirahaston pääoma oli 2.552:33. Rahaston korot olivat 226:45, joista tänä keväänä julistettiin stipendinä haettavaksi 220:—.

Tukkukauppias S. Mäntysen rahaston pääoma oli 13.558:16 ja korkovarot 960:38, joista julistettiin haettavaksi ja jaettiin 960:—.

Maija ja Lauri Niiniojan rahaston lahjoituksesta 1.875:— julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.875:—.

V. P. Nurmilahden muistorahaston pääoma oli 10.695:12 ja korot 854:08, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 850:—.

Gustav Pauligin stipendirahaston pääoma oli 14.265:90 ja korot 1.150:96. Julistettiin stipendinä haettavaksi ja jaettiin 1.150:—.

Pohjolan stipendirahaston pääoma oli 2.493:34 ja korot 203:30, joista tänä keväänä julistettiin haettavaksi 200:—.

Ekonomi L. Y. Sailen rahaston pääoma oli vuoden lopussa korkoineen 220.352:45.

Kauppaneuvos A. Sergejeffin stipendirahaston pääoma oli 37.420:09 ja korot 5.578:45, joista julistettiin haettavaksi ja jaettiin 5.500:—.

Oy G. W. Sohlberg Ab:n stipendirahaston pääoma oli 5.734:48 ja korkovarot 461:30, josta julistettiin haettavaksi 460:—.

Senaattori Otto Stenrothin rahaston pääoma oli 300.000:— ja stipendinä käytettävät voittovarot 60.850:—. Hakemusten perusteella jaettiin 41.000:—.

Oy Stockmann Ab:n 100-vuotisrahaston pääoma oli 73.403:33 ja korot 5.068:56, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 5.000:—.

Suomen Yhdyspankin Riemujuhlarahaston pääoma oli 32.312:35 ja korkovarot 2.559:10. Rahastosta julistettiin tänä keväänä matkastipendinä haettavaksi ja jaettiin 2.500:—.

Talous-Osakekaupan stipendirahaston pääoma oli 5.792:25 ja käytettävissä olevat korot 369:39. Koroista julistettiin haettavaksi 360:—, mikä summa jaettiin.

Eevi ja Eemil Tannisen Säätiön lahjoitus 2.500:— julistettiin haettavaksi ja jaettiin.

Weilin + Göösin stipendirahasto oli vuoden vaihteessa 84.493:— ja korko-

varat 6.800:40. Rahastosta jaettiin palkintoina seminaarikirjoituksista ja laudaturtutkielmista 6.800:—.

Professori Henrik Virkkusen muistorahaston pääoma oli 52.737:34 ja korot 4.436:38, mistä julistettiin haettavaksi 1.000:— ja jaettiin 1.000:—.

Eeva ja Matti Virkkusen rahaston pääoma oli 25.300:— ja korot 2.007:50, joista julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.000:—.

Edellä mainittujen lisäksi ovat seuraavat rahastot, joiden pääoma on alle 2.000 markkaa:

Herman Otto Geselliuksen stipendirahasto, Rudolf Geselliuksen stipendirahasto, Helsingin yleisen Ravintoyhdistyksen rahasto, Donovan Hjelmannin stipendirahasto, Kauppakorkeakoulun opettajien stipendirahasto, Konttoriteknikan palkintorahasto, Kauppaneuvos Juho Lallukan muistorahasto, Opintoyhtiö Mainos-Juniorin lahjoitus, Kauppaneuvos Otto A. Malmin stipendirahasto, Naisekonomit ry:n lahjoitus, Olga ja J. Nissisen stipendirahasto, Anni ja Samuli Pajarisen rahasto, Kauppaneuvos Juhani Santaholman rahasto, Elin ja Evert Viktor Sellgrenin stipendirahasto, Knut Wallinin stipendirahasto ja Pankinjohtaja Birger Wegeliuksen rahasto.

Kirjasto

(1970)

Pääkirjasto

Chydenia-rakennuksen muutos- ja korjaustöiden päätyttyä syyskuun alussa 1970 pääkirjasto pääsi muuttamaan sille rakennuksen ensimmäisessä ja toisessa kerroksessa varattuihin tiloihin.

Uuden pääkirjaston kokonaissuunnittelusta ja kalusteista on vastannut Arkkitehtitoimisto Kaisa Harjanne ja Maija Suurla. Kirjaston pinta-ala, joka on 1.335 neliömetriä, jakautuu siten, että lainaustoimisto siihen liittyvine kortistohalleineen ja referenssitiloineen on 300 neliömetriä, kaksi lukusalia yhteensä 280 neliömetriä ja varastot 455 neliömetriä. Varaston hyllyistä, joita on yhteensä noin 3.000 metriä, on käsikäyttöisiä Concentra-liukuhyllyjä 1.000 metriä. Lukusaleissa on yhteensä 69 lukupaikkaa, joiden lisäksi kortisto- ja referenssitiloissa on noin 40 paikkaa. Henkilökunnan käytössä on sosiaalisine tiloineen yhteensä noin 300 neliömetriä.

Kirjaston muutto, johon kuului myös entisen kirjaston hyllyjen purkamisen ja asentaminen uuteen varastoon vei aikaa noin kuukauden, ja uusi pääkirjasto voitiin avata yleisölle täysin järjestettynä lokakuun 3 päivänä.

Kurssikirjaosasto, joka oli sijainnut päärakennuksen kellarikerroksessa erittäin ahtaissa tiloissa, sai haltuunsa entisen kirjaston lukuunottamatta henkilökunnan työhuoneita, jotka annettiin opettajakunnan käyttöön. Jo ennen pääkirjaston varsinaista muuttoa oli entinen lukusali tyhjennetty kurssikirjaosaston lainaustoimiston ja kirjavaraston tarpeisiin, joten se voitiin avata opiskelijoille jo elokuussa. Entiset kirjavarastot muutettiin myöhemmin kurssikirjaosaston lukusaliksi. Muuton yhteydessä siirrettiin kurssikirjaosastoon aikaisemmin pääkirjastossa olleet cum laude- ja laudatur-arvosanojen tutkintovaatimuksiin kuuluvat kurssikirjat ja hankittiin opiskelijain käyttöön sanakirjoja ja joitakin tärkeitä hakuteoksia. Kertomus kurssikirjaosaston toiminnasta seuraa jäljempänä.

Uuden pääkirjaston tilat ovat osoittautuneet erittäin tarkoituksenmukaisiksi, joten kirjaston laajentuvien ja monipuolistuvien tehtävien hoitaminen niissä voi jatkua entistä tehokkaammin.

Kirjaston kokoelmat karttuivat vuoden kuluessa 6.918 nidoksella, joista ostanalla saatiin 3.763 ja vaihtoina tai lahjoituksina 2.076 nidosta. Näiden lisäksi vietiin hankintakirjaan 1.079 nidosta aikakauslehtiä. Vuoden lopussa oli kirjaston nidosmäärä 88.816. Varsinaisten teosten ohella kirjastossa luokiteltiin ja luetteloiitiin myös kokoomateoksiin, juhlakirjoihin ja vastaaviin sisältyviä artikkeleita n. 200.

Kirjasto on solmittujen vaihtosuhteiden perusteella saanut ulkomaisista kauppakorkeakouluista ja yliopistojen taloustieteellisistä tiedekunnista väitöskirjoja ja julkaisusarjoja.

Lahjoittajista mainittakoon seuraavat, joista useimmat jatkuvasti lähettävät julkaisuja Kauppakorkeakoulun kirjastolle.

Oy Alko Ab
Barclays Bank, London
Eduskunnan Kirjasto
Ekono
Ekonomiska Forskningsinstitutet
vid Handelshögskolan i Stockholm
Eläketurvakeskus
Eläkevarma
European Free Trade Association,
Genève
Oy Ford Ab
Geographisches Institut der Universität Bonn

Handelshögskolan i Göteborg
Handelshögskolan i Stockholm
Handelshögskolan vid Åbo Akademi
Handelshøjskolen i København
Haskola Islands, Reykjavik
Helsingin Kaupungin Kaupunkisuunnitteluvirasto
Helsingin Kaupungin Tilastotoimisto
Helsingin Kaupunkiseudun Liikennesuunnittelun Koordinointitoimisto

- Helsingin Yliopiston eri laitokset
 Helsingin Yliopiston Kirjasto
 Hitotsubashi University, Tokyo
 Hochschule für Wirtschafts- und
 Sozialwissenschaften Nürnberg
 Hochschule St. Gallen für Wirt-
 schaften- und Sozialwissenschaften
 Japanin Suurlähetystö
 Jyväskylän Yliopisto
 Jyväskylän Yliopiston Kirjasto
 Kansaneläkelaitos
 Kauppakorkeakoulun Ylioppilas-
 kunnan Sosialistiseura
 Kauppakorkeakoulun Ylioppilas-
 kunta
 Liiketaloustieteellinen Tutkimusl.
 Lunds Universitet
 Maatalouden Taloudellinen Tut-
 kimuslaitos
 Markkinointi-instituutti
 National Bank of Greece, Athens
 Neste Oy
 Neuvostoliittoinstituutti
 Nordiska Afrikainstitutet, Uppsala
 Norges Handelshøyskole, Bergen
 OECD, Paris
 Oulun Yliopisto
 Pohjoismaiden Neuvosto
 Polska Akademia Nauk, Warszawa
 Princeton University
 Rand Corporation, Santa Monica,
 California
 Ranskan Suurlähetystö
 Rauma Repola Oy
 SAFA
 Schweizerische Bankgesellschaft
 Serlachius Oy
 kotimaiset seutusuunnitteluelimet
 SITRA
 SOK
 Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
 Standard Bank Group, London
 Sun Oil Company, San Francisco
 Suomalainen Kirjakauppa
 Suomen Liikemiesyhdistys
 Suomen Pankin Taloustieteellinen
 Tutkimuslaitos
 Suomen Selluloosayhdistys
 Suomen Teollisuusliitto
 Suomen Triko
 Suomen Tukkukauppiain Liitto
 Suomen Työnantajien Keskusliitto
 Suomen Ulkomaankauppaliitto
 Suomen Vakuutusyhdistys
 Suomen YK-liitto
 Svenska Handelshögskolan
 Taloudellinen Tutkimuskeskus
 Tampereen Kaupungin Tilastotöi-
 mistö
 Tampereen Rohdos
 Tampereen Yliopisto
 Teknillinen Korkeakoulu
 Tie- ja vesirakennushallitus
 Tilastollinen Päätoimisto
 Turun kauppakorkeakoulu
 Turun Yliopisto
 Työterveyslaitos
 Ulkoasiainministeriö
 Ulkopoliittinen Instituutti
 United States Department of
 Agriculture, Washington
 United States Information Service
 Universitetet i Oslo
 Universität Erlangen-Nürnberg
 Universitäts- und Stadtbibliothek,
 Köln
 Vaasan Kauppakorkeakoulu
 Valtion Painatuskeskus
 Wirtschaftshochschule Mannheim
 Väestöpoliittinen Tutkimuslaitos
 Yrittäjien Liitto
 Åbo Akademi

Lisäksi ovat lukuisat tutkimus- ja oppilaitokset, liikeyritykset, pankit ja vakuutuslaitokset lahjoittaneet kirjastolle toimintakertomuksensa.

Kirjastolle ovat lahjoituksia tehneet myös seuraavat yksityishenkilöt: dos. Keijo Alho, KTM Asko Korpela, prof. Erich Kunze, rouva Aino Suviranta ja pääjoht. Matti Virkkunen.

Kirjasto esittää kaikille lahjoittajille parhaat kiitoksensa.

Vuoden kuluessa annettiin korkeakoulun pääkirjastosta 26.253 kotilainaa, mikä kurssikirjaosastosta annettujen lainojen kanssa teki yhteensä 57.886 kotilainaa. Lisäksi lainattiin 10.973 nidosta lukusaliin. Kaukolainoja annettiin 509 nidosta ja saatiin 15. Vuoden aikana oli päiväkirjaan merkittyjä lukusalikäyntejä 23.370. Aikakauslehtikiertoon osallistui 85 korkeakoulun opettajaa ja toimihenkilöä, joilla kiersi yhteensä n. 7.000 aikakauslehden numeroa. Kirjastoon tuli kaikkiaan 810 aikakauslehteä, joista 653 ulkomaista. Kirjastossa olevan raha-automaattilla toimivan kopiointikoneen Rank Xerox 914 käyttö on ollut erittäin suuri. Jäljenteitä otettiin sekä omia kokoelmia että asiakkaita varten 63.697 aukeamaa.

Kirjaston hankinnoista ilmestyi vuoden aikana 10 uutuustiedotusta, joita jaettiin n. 320 laitokselle ja yksityiselle henkilölle. Kortistojen, hakuteosten ja muiden tiedonlähteiden käytössä on eri aineiden seminaariryhmille annettu opetusta ja kirjastoa on eri yhteyksissä esitelty myös koti- ja ulkomaisille vierailijoille. Uusille opiskelijoille on tehty myös kirjaston käyttöä esittelevä moniste.

Kotimaisten talous- ja yhteiskuntatieteellisten aikakauslehtien indeksointia on jatkettu entiseen tapaan ja n. 950 artikkelia on luokiteltu, luetteloitu ja osa korteista varustettu lyhyin referaatein. Näistä on valittu 450 tärkeintä viitettä, joista on monistettu 3 korttisarjaa ja jaettu 45 koti- ja ulkomaiselle kirjastolle. Valikoima mainituista artikkeleista varustettuna englanninkielisin otsikkokäännöksin on toimitettu julkaistavaksi teoksissa "International bibliography of the Social sciences: Economics and Sociology", Paris.

Kirjasto ja lukusali ovat kertomusvuonna olleet avoinna klo 9—20, lauantaisin klo 9—14 sekä kesäaikana klo 14—20. Kirjasto oli suljettuna kesällä 15. 7. 1970—31. 7. 1970 sekä muuton vuoksi 1. 9. 1970—3. 10. 1970.

Kurssikirjaosasto

Kauppakorkeakoulun ja Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan yhteisen kurssikirjaosaston toiminta on jatkuvasti vilkastunut vuoden 1970 aikana. Toimintavuoden aikana annettiin 31.633 lainaa (1969 24.634).

Kirjavarasto oli vuoden lopussa 7.389 nidosta. Kurssikirjaosaston vastaavana hoitajana on toiminut HuK Markku Kahri.

Kurssikirjaosaston kirjastotoimikuntaan ovat kuuluneet Kauppakorkeakoulun edustajana HOK Erkki Vaisto sekä Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan edustajana kevätlukukaudella kauppatiet. yliopp. Juha Nissilä ja syyslukukaudella kauppatiet. yliopp. Ilmo Juntunen. Toimikunnan sihteerinä on toiminut kurssikirjaosaston vastaava hoitaja. Toimikunnan kokouksissa on ollut läsnä kirjastonhoitaja Lempi Nurkkala asiantuntijana.

Kurssikirjaosaston toimintaa on pyritty tehostamaan Kauppakorkeakoulun opiskelijoiden opiskeluolosuhteiden parantamiseksi. Toimintavuoden kirjahankinnat on kohdistettu erityisesti käsikirjaston cum laudeja laudatur-arvosanoihin kuuluvien oppikirjojen hankintaan. Toimintavuoden lopussa kurssikirjaosastossa oli kaikkiaan noin 2,5 kirjaa opiskelijaa kohden.

Kurssikirjaosasto on ollut avoinna 1. 1. 1970—31. 5. 1970 arkisin klo 10—14 ja lauantaisin ja aattoina klo 10—13. Kesällä 1. 6. 1970—31. 8. 1970 arkisin klo 16—19. 1. 9. 1970 aukioloaikoja muutettiin siten, että lukusali on ollut avoinna arkisin klo 9—20 ja lauantaisin ja aattoina klo 9—14, lainausosasto arkisin klo 11—18 ja lauantaisin ja aattoina klo 9—14. Suljettuna kurssikirjaosasto oli kesällä 15. 7. 1970—31. 7. 1970.

Jäähyväisluentotilaisuus

Professorit *Pekka Heinänen* ja *Martti Saario* jättivät lukuvuoden vaihteessa professorin virkansa täysinpalvelleina.

Jäähyväisluentotilaisuudessa 14. 5. 1971 rehtori *Jaakko Honko* luonnehti eroavien professorien elämäntyötä ja heidän panostaan erityisesti Kauppakorkeakoulun kehittämiseksi, varsinkin vuodesta 1943 lähtien, jolloin molemmat tutkimus- ja opetustoimiin korkeakoulussa astuivat. Jäähyväisluentoja seuranneessa kahvitilaisuudessa puhuivat opiskelijoina professori Heinäselle kauppat.tri *Risto Laulajainen* ja professori Saariolle kauppat.tri *Eero Artto*. Paikalla oli suuri joukko Kauppakorkeakoulun, yliopistojen ja muiden korkeakoulujen opettajia ja tutkijoita sekä virkailijoita, professorien entisiä ja nykyisiä oppilaita sekä ystäviä. Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunta kukitti vanhat inspektorinsa.

Luennossaan tavanaopillisesta kontrollitutkimuksesta professori Pekka Heinänen esitti mm.:

Tavaraopillisella kontrollitutkimuksella olen tarkoittanut niitä toimenpiteitä, joilla pyritään kauppatavaran tai valmisteen *laadun* määrittämiseen ja tarkkailuun. Korkealuokkaisia valmisteita tuottava yritys on nykyisin pakotettu ylläpitämään käyttö- tai tutkimuslaboratoriota taikka muulla tavalla valvomaan tuotteittensa laatutason säilymistä korkeana ja tarvittaessa huolehtimaan osaltaan sen kohottamisesta. Laboratorio on vuorostaan velvollinen jatkuvasti seuraamaan tavaraopillisen kontrollitutkimuksen yleistä kehitystä.

Kvaliteetti-käsite oli ennen kahden viime vuosisadan kuluessa tapahtunutta teollisuuden vallankumousta useastakin syystä helpommin ilmaistavissa kuin tänään. Ensinnäkin tuotteiden moninaisuus oli paljon vähäisempi, mikä johtui pienemmästä raaka-aineen tarjonnasta ja teknisesti mahdollisten jalostusmenetelmien kehittymättömyydestä. Toiseksi jalostajan tavoite raaka-aineesta täysvalmisteeksi oli nykyisestä oleellisesti poikkeava. Pyrittiin näet valmistamaan vain sellaisia tuotteita, joiden kesto-aika oli pitkä ja käyttöarvo korkea. Ammattikunnalliset säädökset ankarine valvontoineen pitivät huolen siitä, että tavoite myös saavutettiin.

Teollistuneen maailman ominaispiirteet ovat äsken kuvastusta täysin muuttuneet. Nykyajan tuotannolle on ominaista työn lisääntyvä koneellistuminen ja automaatio, kasvavat mahdollisuudet päästä käsiksi koko maapallon raaka-ainelähteisiin, luonnontieteiden valtava kehittyminen ja tutkimustyön merkityksen oivaltaminen. Kaikki tämä vuorostaan on ikäänkuin vetänyt mukaansa sosiaalisen kehityksen ja elintason nousun. Seurauksena on ollut markkinoiden laajentuminen ja syventyminen. Teknisten tekijäin ohella myös taloudelliset ovat tulleet ratkaisevan merkitykselliseksi. Vapaan kilpailutalouden vallitessa markkinoille ilmaantui yhä monipuolisempi ja yhä moninaisempi tavaroiden paljous, joukkoon myös laadullisesti vähemmän arvoisia uudelleen asetetun tuotannon tavoitteen mukaisesti. Tällöin tuotteiden *laatu-luokittelun* ongelma aktualisoitui uudella ja nimenomaan laajentuneella tavalla. Tarjonnan monipuolisuus muodostui, ei vain kuluttajille, vaan asiantuntijoillekin yhä vaikeammin hallittavaksi ja tuotteiden kvalifiointi sitäkin vaikeammaksi ongelmaksi.

Tällaisesta maaperästä vorsi ikäänkuin itsestään tavaraopillinen laaduntutkimus. Raaka-aineeseen kohdistuneena sitä sanotaan aineenkoetukseksi. Kirjallisuuden mukaan markkinoilla on ollut — yhden esimerkin mainitakseni — yli 3 000 erilaista nikkeliseosta, joiden nikkelipitoisuus on vaihdellut 0,01 %:sta 99,5 %:iin. Tällainen ylenpalttinen raaka-ainemoninaisuus on vuorostaan pakottanut ryhtymään rationalisointitoimenpiteisiin, normitukseen eli standardisoimiseen ja myös laatu-luokkien tarkempaan, usein varsin laajoihin kokeellisiin tuloksiin pohjautuvaan kuvaukseen. Tavarahan hintaa on usein sanottu sen laadun kriteeriksi, ”kallein on paras ja taloudellisin” saatetaan mainostaa, mutta ymmärrettävästi laadun ja hinnan suoraviivaisesta sidonnaisuudesta on osoitettavissa lukemattomia poikkeamia.

Teknisen tuotteen laatu on tavallaan useasta osatekijästä muodostuva kokonaisuus, sellaisista kuin rakenne ja konstruktio, kemiallinen koostumus ja fysikaaliset ominaisuudet, näistä erityisesti kyky sietää ulkoisten olosuhteiden, lähinnä lämpötilan ja kosteuden vaihtelua. Näiden kvaliteettikriteerien määrittäminen on aineenkoetuksen tai laajemmassa mielessä tavaraopillisen testauksen tehtävä. Se perustuu 1) kemiallisiin, 2) fysikaalisiin ja 3) biologisiin määritysmenetelmiin. Mahdollisimman perusteellisen ja luotettavan kuvan saamiseksi tuotteen kvaliteetista on suoritettava suuri joukko erilaisia kokeita, joista erityisesti kulutuskestävyyden, vanhenemistaipumuksen, pesu- ym. puhdistusmahdollisuuksien määrittäminen saattaa vuorostaan olla useiden erilaisten tutkimusten tai tutkimussarjojen summa.

Tämän jälkeen on syytä kiinnittää huomiota muutamiin seikkoihin, joilla on merkitystä tuotteiden kvaliteettitason korkeutta suunniteltaessa ja kiinni lyödessä. Tämä toimenpide riippuu oleellisesti yrityksen teknisestä tasosta ja taidosta, mutta paljolti myös niistä vaatimuksista, jotka kuluttajien ja koko yhteiskunnan taholta tuotteen laadulle asetetaan. Valtiovalta on jo kauan pyrkinyt suojaamaan kuluttajaa eräiden tuotteiden kohdalla väärinkäytöksiltä tai vahingoilta. Tällaiset tuotteet ovat viranomaisten suorittaman, pakollisen tavaraopillisen

kontrollitutkimuksen alaisia. Mainitsen näistä tässä vain erilaiset elintarvikkeet ja nautintoaineet sekä näiden aineiden käsittelyssä kysymykseen tulevat välineet, tarvikkeet ja puhdistusym. aineet. Elintarvikelaissa ja -asetuksessa sekä viranomaisten päätöksissä on ilmaistuna se normisto, joka säätelee kontrollitutkimusta ja antaa sille ohjeet. Siinä luetellaan sallitut lisäaineet, mainitaan myrkyt, joita ei saa olla lainkaan tai joiden määrä ei saa ylittää tiettyä maksimiarvoa, jne. On ilman muuta selvää, että tuottaja puolestaan pyrkii juuri sellaisiin valmisteisiin, jotka tyydyttävät ainakin viranomaisen vähimmäisvaatimukset. Hän on näin ollen pakotettu jatkuvasti tarkkailemaan omaa tuotantoaan, so. suorittamaan tavaraopillista kontrollitutkimusta.

Valtiovallan kuluttajaa suojaavat toimenpiteet rajoittuvat kuitenkin toistaiseksi suhteellisen harvojen tavararyhmien osalle. Toisaalta taas tuottajan mainoskampanja pommittaa jatkuvasti kuluttajaa yllyttäen häntä ostopäätöksiin. Hän on laatuksitteinkin osalta vaikeasti hallittavan tilanteen edessä. Sellaiset mainokset kuin "laatu myy puolestaan", "vain laatu on taloudellista", "kvaliteettia alennettuun hintaan" jne. ovat omiaan lisäämään hänen hämminkiään. Pitkääikäiseen käyttöön tarkoitettua esineen ja tavallisen kulutushyödykkeen arvojen toisiinsa vertaaminen tuottaa hänelle vaikeuksia. Nykyisin kuluttaja usein haluaakin tavaraa, jonka ei tarvitse kestää ylen kauan, mutta kuitenkin korjaamatta siihen saakka, että sen esim. mukavuus-tyistä mielellään jo vaihtaa uuteen. Oikean kestoajan ja sen seurauksena laadun oikean tason määrittäminen ei siis ole helppo tehtävä tuottajallekaan.

Tällainen tilanne taustana on ymmärrettävää, että erilaiset kuluttajajärjestöt ovat omaksuneet tärkeäksi tehtäväkseen kuluttajien tiedon tason kohottamisen eli kuluttajavalistuksen. Ne suorittavat markkinoilla vallitsevasta tavaravalikoimasta tutkimuksia ja myös julkistavat niiden tulokset. Jotta suuren yleisön luottamus niitä kohtaan syntyisi ja sen jälkeen myös säilyisi, ne on suoritettava ehdotonta tosiasioihin pitäytymistä, asiallisuutta, objektiivisuutta ja puolueettomuutta noudattaen sekä mieluummin teollisuuden, kaupan, tutkimuksen ja kuluttajasektorin yhteistoimin. Kuluttajaorganisaatiot suorittavat tosin yksinäänkin valistustyötä, meillä mm. valtioneuvoston 1965 asettama Kuluttajaneuvosto julkaisee Kuluttajatietaa-nimistä lehteä ja teettää joitakin tavaraopillisia testauksia, amerikkalainen Consumer Reports ja länsisaksalainen DM Deutsche Mark ovat tässä suhteessa aivan eri suuruusluokkaa. Olen kuullut kerrottavan, että amerikkalaisen kuluttajajärjestön palveluksessa olevat testaajat ja tutkimustyön tekijät ovat niin korkeasti palkattuja, että heitä ei hevin voida lahjoa. Ja niinpä heidän julkaisemansa raportit iskevät armotta havaitsemiinsa epäkohtiin. Meillä on menty edellä mainitsemani yhteistyön linjalle, kun v. 1956 perustettiin Tavaraselosteliitto, jonka tarkoituksena on ohjata ja edistää kuluttajien hyväksi ja opastamiseksi suoritettavaa, yhtenäisten perusteiden mukaista tavaraselostetointia, mihin oleellisena osana sisältyy tavaraselosteissa annettujen tietojen paikkansapitävyyden valvonta.

Professori Martti Saario toi luennossaan työllisyysvarauksesta esiin mm.:

Kirjanpidon käsitystä on vanhastaan hallinnut omaisuusajattelu. Sen mukaan yritys käsitetään esineistä, oikeuksista ja sitoumuksista koostuvaksi omaisuusmassaksi, josta saatua muodostua konkurssipesäkin. Omaisuustaseen alkuperäinen tarkoitus *luottokelpoisuuden* selvittäminen edellyttää, että taseeseen merkittävälle omaisuudelle ei panna liian suurta raha-arvoa. Varovainen omaisuusarvostus onkin vanhastaan kuulunut hyvään kauppiastapaan. Varovainen omaisuusarvostus tilinpäätöksessä merkitsee varovaisuutta myös voiton esittämisessä ja se taas pienempää tuloveroa. Siitä johtuen varovaisuuden suosio on vain kasvanut verojen merkityksen mukana. Näin on päädytty varovaisuuden liioitteluunkin, erityisesti arvostettaessa vaihtomaisuutta (aineita, valmisteita, kauppatavaroita jne.) Varovaisuudelle asetti uusi elinkeino-

tuloverolaki (EVL) alarajan: vaihto-omaisuus on arvostettava vähintään hankintamenoja puoleen määrään, joten aliarvostus (a) saa olla enintään 0,5 ts 50 % hankintamenoista.

Vielä myymättä olevasta tavarasta, aineesta t. valmisteesta ei vielä ole saatu mitään myyntituloa. Jos puolet tavarankäytön hankintamenoista kuitenkin vähennetään kuluna muista jo saaduista tuloista, tämä ennakoinen kulukirjaus pienentää tilinpäätösvoittoa ja siitä riippuvaa voitonjakoa mm. tuloveroja. Vero, jonka maksun ennakoinen kulukirjaus lykkää, jää vuodeksi yrityksen käyttöön ns. *veroluotto*. Tätä veroluottoa pidetään ihanteellisena rahoitusmuotona; se on korotonta, sen maksettavaksi erääntymistä voi lykätä tekemällä seuraavissakin tilinpäätöksissä vastaavan kulukirjauksen. Veroluottoa saa ilman vakuutta. Veroluottoa ei tarvitse lainkaan maksaa takaisin, jos aliarvostus puretaan tappiollisen tuloksen tasoittamiseksi.

Palkkatyö verosyrjinnän kohteena

EVL perustuu osittain meno—tulo-teoriaan, jonka mukaan kirjanpito rekisteröi tuotannon-tekijöiden ostomenoja ja suoritteiden luovutuksesta saatuja myyntituloja. Näin käsitetyssä kirjanpidossa ei tarvitse rajoittua tarkastelemaan vain omaisuutta, sen eri lajien käsitteitä, arvostusta jne. vaan voidaan ottaa esille sellaisiakin tuotannon-tekijöitä ja menolajeja, jotka omaisuuslaskentaan kuulumattomina ovat jääneet ulkopuolelle. Unohdetuista tuotannon-tekijöistä ja menolajeista tarkastellaan seuraavassa ihmistyötä ja sen hankintaan uhrattujen palkkamenojen käsittelyä verotuksessa.

Jo suoralta kädeltä on todettava palkkatyön jääneen monenlaisen verosyrjinnän kohteeksi. Se näkyy esim. seuraavista:

1. Ennakoinen kulukirjaus ei ole sallittu, kuten on vaihto-omaisuudessa ja esim. koneissa.
2. Sosiaalimenot — ei lomapalkkoja ym. palkansaajille välittömästi tulevia palkkaetuja — lisäävät palkkatyön kustannuksia, rasittaen siten työnantajaa, mutta eivät koneen omistajaa.
3. Liikevaihtoverotuksessa saa vähittäisverovelvollinen vähentää menot vaihto-omaisuudesta, mutta ei palkkamenoja.
4. Ehdotetussa lisä-arvoverotuksessa saa edelleen vähentää menot käyttöomaisuudesta ja muilta verovelvollisilta ostetuista palveluksista: veron kohteeksi jäävän lisäarvon tärkein komponentti on siten jälleen palkat.
5. Palkansaajan maksettavan tuloveronkin voi katsoa sisältyvän työnantajan palkkamenoihin.

Kaikki nämä merkitsevät tuntuvaa verosyrjintää, joka kohdistuu yritykseen työnantajana, vaan ei tuotannon-tekijäin omistajana. Kaikki palkkaverot korottavat palkkatyön kustannuksia, vähentävät palkkatyön kysyntää suunnaten sitä työtä säästäviin koneisiin, tuontivalmisteisiin jne. Joka tapauksessa palkkaverot sopivat huonosti talouspolitiikan työllisyystavoitteeseen.

Näistä palkkatyön erikoisrasituksista olisi helpoimmin poistettavissa ennakoinen kulukirjauksen kieltö. Veroluoton liittäminen palkkamenoihin saattaisikin osittain kompensoida palkkatyöhön kohdistuvaa verosyrjintää. Ennakoinen kulukirjaus ei palkkojen kohdalla tietenkään kohdistuisi jo maksettuihin ja kirjattuihin palkkoihin vaan vastaisiin palkkamenoihin, jotka maksetaan ja kirjataan tulevina vuosina. Palkka- eli työllisyysvaraus näkyisi taseessa vastattavien joukossa osoittamassa ao. yrityksen vastuuta väkensä työllisyydestä. Ennakoinen kulukirjaus tietenkin rasittaisi jo päätettävän tilivuoden tulosta.

Varastovarauksen haittoja

Vaihto-omaisuuden aliarvostamiseen eli varastovaraukseen liittyy eräitä haittoja. Niinpä se suosii ainevaltaista teollisuutta, mutta syrji esim. liikennettä ja useimpia palveluelinkeinoja. Edelleen se palkitsee hitaasti kiertäviä varastoja ja aiheuttaa pääoman sitomista ylivarastoihin, joiden päätarkoituksena on veroluoton jatkaminen tai lisääminen. Veroluotto erääntyy myös

maksettavaksi, jos varasto syystä tai toisesta pääsee tyhjenemään. Vaihto-omaisuuden verosuosinta kohdistuu yhtäläisesti tuontitavaraan kuin kotimaiseenkin vaihto-omaisuuteen.

Kun varastovarausten muutoksen vaikutus vuositulokseen ei tule näkyville tilinpäätöksestä, sen taseinformaatio menettää luotettavuutensa. Se ei anna luotettavaa tietoa tuloksesta, pääomasta, kannattavuudesta eikä johdon kyvykkyydestä. Informaation epäluotettavuus onkin eräs este osakepääomarahoituksen yleistymiselle ja syy luottamuksen puutteeseen esim. työntekijäin keskuudessa. — Kun varastovaraus on korotonta piilopääomaa vaille rahoittajien kontrollia, johto vain harvoin tuntee sen osalta samanlaista vastuuta kuin näkyvistä vastattavista.

Varastovarausten määrästä

Juuri em. syistä johtuu että varastovarausten määrästä ei ole tietoa. Suomen koko teollisuudella oli tilivuoden 1969 päättyessä taseissaan vaihto-omaisuutta yht. 4 358 milj. mk. Jos kaikilla olisi ollut täysmääräinen 50 % aliarvostus ($a = 0,5$) em. summa osoittaisi samalla varastovaroauksia. Niiden summa olisi 17 % v:n 1969 liikevaihdesta ja 72 % palkoista sosiaalikuluneen. Tämä tietenkin vastaisi $0,72 \cdot 12 = 8,6$ kuukauden palkkamenoja. Sen suuruinen *työllisyysvaraus* vastaisi siten varastovaroauksia.

Oletettu teollisuuden varastovaraussumma olisi aivan liian suuri verotettavaksi. 60 % verojen = 2,6 miljardin mk:n maksuun olisi tarvittu noin puolet liikepankkien talletuksista 1969. Summa vastaa puolta koko teollisuuden omista pääomista, samoin 1969 liikkeessä olleen setelistön kaksinkertaista määrää. Koko teollisuuden toimihenkilö- ja työntekijäpalkat 6 kuukaudelta juuri riittäisivät po. veroihin. On helppo käsittää, että tällaisen mämmittisumman ottaminen teollisuudelta — kaupalta ym. lisää — synnyttäisi arvaamattomia seuraamuksia tuotannossa, työllisyydessä, maksutaseessa jne. eikä olisi käytännössä edes mahdollistakaan. Ainoastaan valtio kykenisi rahoittamaan veromaksun myöntämällä maksuaikaa esim. 10 vuodeksi.

Veroluoton edellytyksistä

Ei sovi myöskään unohtaa, että veroluoton myöntäminen tapahtuu ”luonnollisen valinnan” perusteella. Veroluottoa voi saada vain hyvin kannattavat yritykset, huonot ja heikosti kannattavat eivät, koska niiden tulo ei riitä ennenaikaiseen kulukirjaukseen. Veroluoton saaminen edellyttää nimittäin

- menestyksellistä liiketoimintaa
- osingonjaosta pidättymistä
- sellaisia menoja, joihin liittyy oikeus ennenaikaiseen kulukirjaukseen

Tästä johtuen Fiskus joutuu, oikeammin sanoen *pääsee*, ”äänettömäksi yhtiömieheksi” vain kannattaviin yrityksiin ts. niihin, joiden käytössä Fiskuksenkin pääomapanos antaa runsaan tuoton — sekä Fiskukselle että kansantaloudelle.

”Luonnollinen valinta” rajoittuu kuitenkin huonosti tuottavien yritysten poissulkemiseen veroluottorahoituksen ulkopuolelle. Miten allokointi mukaan pääsevien toimialojen ja yritysten kesken tapahtuu, riippuu siitä minkä tuotantotekijän hankintamenoihin liitetään ennenaikaisen kulukirjauksen etuoikeus. Tähän saakka se on liitetty niihin aine-, tavara- ym. menoihin, joilla hankittu *vaihto-omaisuus* on tilivuoden päättyessä jäljellä. Jakomittapuuna on siten *vaihto-omaisuus* ja kunkin jako-osana enintään puolet siitä eli 50 % varastovaraus. Em. palkka- eli työllisyysvarauksessa mittapuuna olisi kunkin yrityksen vuotuiset palkkamenot (sosiaalikulun suhteeseen), joista määrä-% olisi ennenaikaisesti jo saadusta tulosta katettavissa.

Työllisyysvarauksen etuja

Varastovaraukseen verrattuna olisi työllisyysvarauksella mm. seuraavia etuja:

- ei sido lainkaan yrityksen pääomaa eikä siten aiheuta mitään pääomakustannuksia

- jossain määrin kompensoisi palkkatyöhön kohdistuvaa verosyrjintää
- käsittelee yrityksiä tuotantolaitoksina eikä tavaran omistajina
- seuraa palkkamenojen kasvua, olipa kasvun syynä työvoiman tai tuottavuuden lisäys, inflaatio tahi palkankorotus. Jos palkkamenot kasvavat 10 %, työllisyysvarauksen katto-kin nousee 10 %:lla
- tilinpäätösmanipulointi tulisi erittäin hankalaksi. Tilinpäätösinformaation luotettavuus paranisi ratkaisevasti.
- kulukirjausoikeuden liittäminen juuri palkkamenoihin olisi yhdenmukainen talouspolitiikan työllisyystavoitteen kanssa.
- työntekijäin palkoistakin on tullut kiinteä tuotannontekijä, joka saa myyntikatteensa vasta muuttuviin jäävien ainekustannusten jälkeen ja johon sen vuoksi liittyy suurempi tappionvaara kuin vaihto-omaisuusmenoihin. Siksi varaustarve on palkkojen osalta suurempi kuin varaston.
- työntekijäin irtisanomissuojaa koskevat työmarkkinasopimukset, ammattitaito-, koulutus-, työtottumus- ym. näkökohdat vaikuttavat, että vakinaisesti työhön otettuja on myös tarkoitus pysyväisesti pitää työssä sekä hyvinä että pahoina päivinä. Työllisyysvarauksen voisi näin selittää osoittavan yrityksen implisiittistä sitoumusta jatkaa työsuhdetta ja palkanmaksua kunnes konkurssi tai muut esteet sen katkaisevat.
- Työntekijöille olisi taseessa näkyvä työllisyysvaraus osoituksena työpaikan pysyvyydestä.
- Työllisyysvaraus joka vastaa esim. 10 kuukauden palkkoja lupaa työn jatkuvuuden varmemmin kuin 2 kuukauden varaus.

Jos suunnitellun konehankinnan johdosta palkkamenot supistuvat, ”täyteen merkittyä” työllisyysvaraustakin on vastaavasti tuloutettava verotettavaksi. Siitä johtuva lisävero on laskettava koneen kustannuksiin ja sellaisena osaltaan laimentaisi sitä houkutusta korvata palkkatyö koneella, mitä sosiaalimenot ja toisaalta ylisuuret konepoistot merkitsevät.

Jos verotus lakkaa rahoittamasta ylisuuria hidaskiertoisia varastoja, niiden kierto nopeutuu ja pääoma vapautuu tehokkaampaan käyttöön.

Taloudellisesta yhdentymisestä johtuen on kohta vaikeata erottaa ulkomaisia yrityksiä kotimaisesta ja mikä niissä on suomalaisena suosittavaa, mikä ulkomaista. Ennakkopidätyksen alainen palkkatyö lienee se tuotannontekijä, johon kohdistettu verosuositusta varmimmin on kotiin päin.

III Luennot ja harjoitukset kertomuskautena 1970–71

KAUPPATIETEIDEN LSENSIAATIN JA KANDIDAATIN TUTKINNOT

Metodiopetus

Lukuvuoden aikana on professori *Aarni Nyberg* luennoinut 2 vt. ekonometrian tilastollisista menetelmistä, erityisesti johdatuksesta regressiomalleihin ja niiden käytöstä empiirisessä tutkimustyössä.

Liiketaloustiede, hallinto

Vt. professori *Osmo A. Wiio* on luennoinut syyslukukaudella 2 vt. organisaation muutospainesta cum laude approbatur -arvosanaa suorittaville.

Lehtori *Leo Ahlstedt* on luennoinut kevätlukukaudella 2 vt. liikkeenjohto- ja organisaatiokysymyksistä cum laude approbatur -arvosanaa suorittaville.

Vt. professori *Osmo A. Wiio* on johtanut syyslukukaudella 2 vt. laudaturseminaaria.

Liiketaloustiede, laskentatoimi

Kauppatieteiden lisensiaatin ja kandidaatin tutkintoa suorittaville tarkoitetuissa seminaariharjoituksissa, joita ovat johtaneet professori *Martti Saario* ja lehtori *Jouko Lehtovuori*, on pidetty seuraavat esitelmät:

Mäkinen, Hilka, Pääoman vapautuminen investoinneista ja rahoituksen kustannukset; *Vuorinen, Hannu*, Vähittäiskaupan varastonvalvonta; *Tapanainen, Kaija*, Konsernitase; *Pekkanen, Aulis*, Rahoituksen suunnittelu ja tarkkailu konsernissa; *Ikonen, Tapani*, Osakkeen arvon muodostuminen; *Koskelainen, Maj-Lis*, Verot investointilaskelmissa; *Kämäräinen, Riitta*, Lineaarinen ohjelmointi ja tavoiteohjelmointi meedian valinnassa; *Tarkkonen, Liisa*, Lineaarinen suunnittelu ja likviditeettibudjetti.

Professori *Martti Saario* on luennoinut kevätlukukauden aikana 2 vt. verotus- ja rahoituskysymyksistä cum laude approbatur -arvosanaa suorittaville.

Professori *Veikko Jääskeläinen* on luennoinut syyslukukauden aikana 2 vt. yrityksen talouden suunnittelun ja valvonnan (yrityksen talouden hallinnon) erikoiskysymyksistä cum laude approbatur -arvosanaa suorittaville.

KT *Eero Pitkänen* on luennoinut syyslukukauden aikana 2 vt. kustannus-hyötyanalyysistä cum laude approbatur -arvosanaa suorittaville.

Liiketaloustiede, markkinointi

Kauppätieteiden lisensiaatin tutkintoa suorittaville tarkoitetuissa seminaaritilaisuuksissa, joita professori *Veikko Leivo* on johtanut syksyllä ja professori *Mika Kaskimies* keväällä, on pidetty alustukset seuraavista aiheista:

Gustafsson, Kaj, Segmentointitutkimukseen liittyvää empiiristä problematiikkaa (2 alustusta); *Heikkilä, Markku*, Tuotesuunnittelu kansainvälistä markkinointia harjoittavassa yrityksessä; *Lahdenpää, Markku*, Funktioanalyttinen tarkastelutapa mainonnan tutkimuksessa; *Lehtinen, Uolevi*, Merkinvalintaa koskevan tutkimuksen teoreettisista ja empiirisistä muuttujista; *Okosoh, Thomas K.*, Determinants of channel integration and efficiency: the case of state rice mills in Ghana; *Urrila, Matti*, Uuden kertatuotteen markkinointisuunnitelma (2 alustusta).

Professori *Mika Kaskimies* on luennoinut kevätlukukaudella 2 vt. markkinoinnin erikoiskysymyksistä ja kurssikirjallisuudesta markkinoinnissa kauppat.kand. -tutkinnossa vähintään cum laude approbatur -arvosanaa suorittaville.

Seminaariharjoituksissa, joita professori *Mika Kaskimies* on johtanut assistentti *Liisa Takalan* avustamana laudatur-arvosanaa suorittaville kahdessa ryhmässä syyslukukaudella, on pidetty seuraavat esitelmät:

Hovi, Tapio, Segmentointi markkinointistrategisena keinona; *Hämäläinen, Erkki*, Nykyinen vähittäiskaupan keskittyminen sijaintipaikkaan nähden; *Järvenpää, Väinö*, Tutkimus ns. suuren saatekeskustelun vaikutuksesta pesuaineiden mainontaan; *Kokkonen, Leo*, Suomalaisen yritysten liikeoperaatiot Latinalaisessa Amerikassa; *Luoma, Ossi*, Kilpailevien polttoaineiden vaikutus maakaasun markkinointimahdollisuuksiin Suomessa; *Möller, Kristian*, Markkinointikommunikaatio; *Olkku, Pekka*, Leipomotuotteiden jakeluteiden nykyinen rakenne ja tuleva kehitys; *Pajusalo, Matti*, Suomen tekstiiliviennin kehitys ja rakennemuutokset 1960-luvulla erityisesti EFTA-alueella; *Pasanen, Helena*, Vähittäiskaupan myyntihenkilöstö ja heidän asennoitumisensa myyntityöhön: Empiirinen selvitys K-kaupan myyntihenkilökunnasta; *Rökman, Maija*, Renkaiden jakelutiet ja jakelukustannukset sekä rengasliikkeiden kannattavuus; *Saini, Timo*, Toimintaverkot ja niiden käyttö markkinointiprojektien suunnittelussa ja valvonnassa; *Sarvikivi, Kalevi*, Suomalaisen viejien yhteistoiminnan kehittäminen; *Summa, Timo*, Keskioluen vapauttamisen

vaikutus panimoteollisuuden markkinarakenteeseen ja keskioluen vähittäiskaupalle aiheuttamat kustannukset; *Syväranta, Forma*, Huolintaliikkeen uudelleenorganisointi kuljetusvälineiden kehityksen asettamien vaatimusten mukaiseksi; *Talkamo, Vesa*, Yrityksen myynnin ennakointi tarkasteltuna erityisesti bensiniä myyvän yrityksen kannalta; *Tolvanen, Pekka*, Yrityksen tuotepolitiikka ja sen rakentaminen; *Tuuminen, Martti*, Viennin rahoituslähteet Suomessa; *Utter, Eero*, Vähittäiskaupan rakenne ja siihen vaikuttavat tekijät Suomessa; *Varhala, Johannes*, Teräksen tuonnin ennakointi; *Tlikoski, Tuire*, Matkailun taloudellinen merkitys Suomessa.

Professori *Veikko Leivo* on luennoinut syyslukukaudella 2 vt. tuotesuunnittelusta cum laude approbatur -arvosanaa suorittaville ja kevätlukukaudella 2 vt. tutkimuksen metodiikasta ja mikroteoriasta laudatur-arvosanaa opiskeleville.

Seminaariharjoituksissa, joita professori *Veikko Leivo* on johtanut vt.assistentti *Jussi Saarikosken* avustamana laudatur-arvosanaa suorittaville kahdessa ryhmässä kevätlukukaudella, on pidetty seuraavat esitelmät:

Akkanen, Pekka, Huoltotarpeen ja etäisyyden vaikutus autohuoltamon valintaan; *Alanne, Matti*, Viennin tukitoimenpiteittemme kehittäminen; *Haapa-aho, Erkki*, Kilpailijoiden reaktiot ja niiden ennustaminen vähittäiskaupassa; *Hyttinen, Pekka*, Hyödykekuva ja sen vaikutus kuluttajan ostopäätökseen ja -käyttäytymiseen; *Kiikka, Antti*, Maalien kulutuksen kehitys ja kysynnän ennakoiti; *Laaksonen, Pentti*, Hintatekijöiden vaikutus moniosaisen lomakkeiden materiaaliratkaisuihin; *Mitro, Ilkka*, Yrityskuva yrityksen myyntiin vaikuttavana tekijänä; *Mänttari, Jukka*, Markkinointipäätökset ja informaatio; *Paavolainen, Esa*, Japani Suomen vientimarkkina-alueena; *Ratia, Marja*, Kansallinen panos-tuotos mallin hyväksikäyttö markkinoinnin suunnittelussa; *Summa, Risto*, Sprinter-mallitekniikka ja sen sovellutuskokeilu uuden tuotteen päätöksenteossa; *Tyynelä, Hannu*, Markkinointiongelmien ratkaiseminen matemaattisin menetelmin Suomen teollisuudessa; *Wakkola, Marjariitta*, Muoviraaka-aineiden markkinakehitys 1970-luvulla.

Erillisessä prof. *Leivon* johtamassa tutkimusryhmässä on käsitelty seuraavat aiheet:

Kilpikoski, Pekka, Liikkeen sijainnin vaikutus autokorjaamon autohuoltoaseman valintaan; *Levonen, Anna-Liisa*, Liikkeen rakenteen ja palvelun vaikutus autohuoltoliikkeen valintaan; *Uljás, Helena*, Kokemuksen ja informaation vaikutus autokorjaamon ja -huoltamon valintaan;

Professori *Phillip D. Grub* on luennoinut kevätlukukaudella 2 vt. ja pitänyt 2 vt. harjoituksia kansainvälisestä markkinoinnista cum laude approbatur -arvosanaa opiskeleville.

Liiketaloustiede, systeemit

Dosentti *Raimo Keloharju* on luennoinut syyslukukauden aikana 2 vt. tuotannon suunnittelusta ja varaston valvonnasta sekä kevätlukukaudella 2 vt. tuotannon johtamisesta cum laude approbatur -arvosanaa suorittaville.

Kansantaloustiede

Professori *Arvi Leponiemi* on luennoinut syyslukukaudella 1 vt. ekonometrisistä makromalleista ja professori *Jouko Paakkanen* kevätlukukaudella 2 vt. taloustieteen metodologiasta lähinnä laudatur-arvosanaa opiskeleville.

Cum laude approbatur -arvosanaa opiskeleville on professori *Arvi Leponiemi* luennoinut syyslukukaudella 3 vt. makroteoriaa (tulonmuodostus- ja suhdanneteoriaa) sekä kevätlukukaudella professori *Fedi Vaivio* 3 vt. kansainvälisen talouden erikoiskysymyksistä ja professori *Jouko Paakkanen* 2 vt. hinta- ja allokaatioteoriaan liittyvistä kysymyksistä.

Professorit *Paakkanen* ja *Vaivio* ovat johtaneet laudaturseminaariryhmää, joka on kokoontunut joka toinen viikko. Ryhmässä ovat valmis-teilla olevien laudatur-töiden tekijät esitelleet aihepiirinsä sekä työn tarkastelutavan.

Oikeustiede

Professori *K. A. Telaranta* on syyslukukaudella luennoinut 2 vt. sopimus-oikeudellisista kysymyksistä oikeustapausten valossa sekä johtanut koko lukuvuoden 2 vt. laudatur-arvosanaa suorittaville tarkoitettua yksityis-oikeuden seminaaria.

Professori *P. J. Muukkonen* on luennoinut syyslukukaudella 2 vt. varallisuus-oikeuden keskeisistä kysymyksistä oikeustapausten valossa.

Talousmaantiede

Vt. professori *Kai-Veikko Vuoristo* on luennoinut kevätlukukaudella 2 vt. sovellettua maantiedettä, KTT *Risto Laulajainen* kevätlukukaudella 2 vt. johdatusta aluetieteeseen, lehtori *Jaakko Havukkala* kevätlukukaudella 2 vt. Lounais-Aasian talousmaantiedettä, *Donald Fields, MA.*, syyslukukaudella 2 vt. EEC-maiden talousmaantiedettä ja 2 vt. Kaakkois-Aasian talousmaantiedettä sekä kevätlukukaudella 2 vt. Latinalaisen Amerikan talousmaantiedettä. Luennot on pidetty erikoisluentokursseina kauppatieteiden kandidaatin tutkinnossa talousmaantieteen eri arvosanoja suorittaville.

Seminaariharjoituksia ovat johtaneet vt. professori *Kai-Veikko Vuoristo* ja vt. apul. prof. *Risto Laulajainen*.

Vt. professori *Kai-Veikko Vuoriston* ryhmässä on käsitelty aluesuunnittelua sekä siihen läheisesti liittyviä aiheita:

Arala, Pekka, Itä-Uudenmaan Seutukaavaliitto: Runkokaava 1967; *Dahlberg, Pirkko*, Teollisuuden sijaintipaikan valintaan vaikuttavat tekijät; *Hurme, Markku*, Kuntasuunnitelman käsite ja esimerkki kuntasuunnittelusta; *Hyvärinen, Ilkka*, Maamme luonnonsuojelualueet ja niiden kehittämiseen ja laajentamiseen tähtäävät suunnitelmat; *Hyvärinen, Ilkka*: Suomen vesien saastuneisuus ja suunnittelu; *Iso-Koivisto, Taina*, Helsingin kaupungin 1970-luvun liikennesuunnittelu; *Iso-Koivisto, Taina*, Urbanisaatiok kehitys ja aluesuunnittelu Espanjassa; *Jatila, Ulla*, Aluesuunnittelun organisaatio Suomessa; *Juurikkamäki, Arja*, Sininen Tie; *Kauhanen, Hilikka*, Kuntaudistus eräissä Keski-Pohjanmaan kunnissa; *Kervinen, Pirjo*, Kansainvälinen liikenne eräillä Suomen raja-aseilla; *Kettunen, Jorma*, Helsingin seudun työpaikkaliikenne rautateitse; *Kohonen, Pirjo*, Julkisen vallan toimenpiteet kehitysalueiden tuotannollisen toiminnan edistämiseksi Suomessa; *Laaninen, Pentti*, Lappeenrannan yleiskaava; *Lankinen, Tapani*, Virolahden matkailusuunnitelma; *Nummikaski, Pentti*, Suur-Helsingin väestön ulkoilumahdollisuudet; *Piltz, Martti*, Matkailun alueelliset piirteet Suomessa; *Seppä, Ritva*, Matkailusesongit alueittain ja sesonkien väliin jäävät hukka-ajat; *Silfver, Kurt*, Asemakaava, rakennuskaava ja rantakaava; *Sivunen, Satu*, Asuntoalueiden suunnittelu ja siihen liittyviä näkökohtia; *Talasterä, Hannu*, Turun Hirvensalo yhdyskuntasuunnittelun esimerkkinä; *Tapanainen, Tapani*, Liikenteen kehitys Uudenmaan satamissa sekä satamien ja satama-alueiden tarve vuoteen 2000 mennessä; *Tapanainen, Tapani*, Salon seutukaavan esittely, *Toikkanen, Lea*: Loma-asutus- ja virkistysalueista Kanta-Hämeen, Länsi-Uudenmaan ja Läntisen Uudenmaan runkokaavoissa; *Vuorensola, Jorma*, Lontoon green belt -suunnitelma.

Vt. apul.prof. *Risto Laulajaisen* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita:

Aro, Mikko, Vesiongelmia Neuvostoliiton Keski-Aasiassa; *Eronen, Jarmo*, Alueellinen kehittyneisyys ja elintaso Neuvostoliitossa; *Haataja, Kalevi*, Sukhovei-tuuli; *Hirst-Gee, Virpi*, Kaupungistuminen ja muuttoliike Neuvostoliitossa; *Hytti, Leena*, Länsi-Siperia; *Hytti, Leena* ja *Talikka, Pentti*, Regressiomalli alueellisesta kehittyneisyydestä Suomessa; *Kauria, Rauno*, Neuvostoliiton koneenrakennusteollisuus; *Keinänen, Pertti*, Vesitalous Neuvostoliitossa; *Kohonen, Pirjo*, Alueellinen kehittyneisyys Suomessa, näytteenotto; *Kronlund, Krister*, Suomen kuntien kehittyneisyysryhmittely; *Lager, Tauno*, Stoufferin malli muuttoliikkeestä; *Mattinen, Sisko*, Alueelliset hintaerot Neuvostoliitossa; *Mattinen, Sisko* ja *Selenius, Eila*, Faktorianalyysi alueellisesta kehittyneisyydestä Suomessa; *Mustanoja, Leila*, Kurskin rautamalmi; *Nummikaski, Pentti*, Neuvostoliiton sähkövoima; *Parkkivaara, Eeva*, Kuntien väliset muuttovirrat Suomessa; *Paukkunen, Eero*, Neuvostoliiton kemian teollisuus; *Pellosniemi, Jorma*, Maaseututaajamat Neuvostoliitossa; *Pesola, Riitta*, Eestin öljyliuske; *Piltz, Martti*, Neuvostoliiton kokaushiihi; *Päivinen, Osmo*, Eräitä tunnuslukuja Suomen alueellisesta kehittyneisyydestä; *Raade, Juhani*, Keski-Volgan alue; *Roman, Eero*, Eräitä Suomen alueelliseen kehittyneisyyteen liittyviä korrelaatioita; *Sten, Risto*, Muuttoliike alueellisena uudistusilmiönä.

Talousmatematiikka

Professori *Sakari Mattila* on luennoinut kevätlukukaudella 1 vt. taloustieteen matemaattisista malleista.

Tavarateknologia

Dosentti *Erkki Aaltio* on luennoinut cum laude approbatur -arvosanaa varten syyslukukaudella 2 vt. sellu- ja paperiteknologiaa sekä kevätlukukaudella 2 vt. pakkausmateriaaleista.

Sosiologia

Apul.prof. *Tapani Valkonen* on luennoinut kevätlukukaudella 2 vt. johdatusta sosiaalitutkimuksen menetelmiin, 1 vt. uutuuksien leviämisestä ja omaksumisesta ja 1 vt. sosiologisista ennusteista. Lisäksi hän on luennoinut käyttäytymistieteiden tutkimusmenetelmistä johtamistehtäviin valmistavalla liiketaloudellisella jatkokoulutuskurssilla. Johtanut kevätlukukaudella sosiologian laudaturseminaaria.

Taloushistoria

Dosentti *Keijo Alho* on johtanut proseminaari- ja kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa suorittaville tarkoitettuja seminaariharjoituksia 1 vt. Lukuvuonna on tehty seuraavat laudatur-tutkielmat:

Makkonen, Kari, Suomen kauppapolitiikka itsenäisyysajan alussa; *Collin, Raija*, Suomen sodan jälkeinen laivanrakennusteollisuus.

Englannin kieli

Apulaisprofessori *Erkki Penttilä* on lukuvuoden aikana johtanut proseminariharjoituksia cum laude approbatur-arvosanaa varten 4 vt., seminaariharjoituksia laudatur-arvosanaa varten 2 vt. joka toinen viikko; luennoinut syys- ja kevätlukukaudella semantiikan kurssin 2 vt., sekä syyslukukaudella peruskurssin englannin kielen kehityksestä 2 vt. ja kevätlukukaudella laudatur-kurssin vanhempien kielikausien tekstejä 2 vt.

Lehtori *James Murray* on luennoinut englannin kielen fonetiikan kurssin 1 vt., johtanut tulkkikoulutus- ja Use of English -harjoituksia 1 vt.

Donald Fields, MA, on lukuvuoden aikana luennoinut Englannin talousmaantiedettä 1 vt.

Lehtori *Philip Bingham* on luennoinut englannin kirjallisuuden historiaa 1 vt. ja Shakespearen draamoja 1 vt., johtanut suullisia ja kirjallisia käännösharjoituksia korkeampia arvosanoja varten 4 vt.

Espanjan kieli

Lehtori *Erkki Vierikko* on luennoinut kandidaatin tutkintoa suorittaville sl. 2 vt. Lorcan draamatuotannosta sekä kl. 2 vt. Lorcan runoudesta.

Ranskan kieli

Apulaisprofessori *Reino Hakamies* on luennoinut syyslukukaudella 2 vt. ranskan kielen historiaa ja kevätlukukaudella 2 vt. ranskan kielen lauseoppia.

Ruotsin kieli

Professori *Åke Granlund* on johtanut syys- ja kevätlukukaudella seminaariharjoituksia 2 vt., luennoinut syys- ja kevätlukukaudella ruotsin kielen historiasta 2 vt. sekä syyslukukaudella yleisestä fonetiikasta 2 vt. ja kevätlukukaudella yleisestä kielitieteestä 2 vt.

FK *Kristian Slotte* on pitänyt syys- ja kevätlukukaudella 4 vt. käännös- harjoituksia ja 2 vt. ääntämisharjoituksia.

Saksan kieli

Professori *Erich Kunze* on luennoinut syyslukukaudella peruskurssin saksan kielen kehityksestä (2 vt.) sekä kääntämisen teoriaa ja metodiikkaa (2 vt.), kevätlukukaudella stilistiikkaa (2 vt.) ja johtanut syys- ja kevätlukukaudella proseminariharjoituksia (2 vt.) sekä kevätlukukaudella oppilaiden toivomuksesta ylimääräistä proseminaria (2 vt.).

Lehtori *C.-A. v. Willebrand* on johtanut käännös- harjoituksia 3 vt.

Venäjän kieli

Lehtori *Dorothea von Volborth* on lukuvuoden aikana ohjannut cum laude approbatur käännös- harjoituksia 2 vt.

Suomen kieli ja tyylioppi

Apulaisprofessori *Jarl Louhija* on syys- ja kevätlukukaudella luennoinut suomen kielen kehityksestä, kantasuomesta ja eri murteista 3 vt. sekä sanojen etymologiasta 1 vt., lauseoppia 1 vt. ja tyylioppia 1 vt.

EKONOMIN, AKATEEMISEN SIHTEERIN JA KIRJEEN- VAIHTAJAN TUTKINNOT

Pidetetyt luennot ja harjoitukset on selostettu lukuvuoden 1970—71 opetusohjelmassa. Opetusohjelmassa ei kuitenkaan mainita, että kansainvälisen markkinoinnin professorin virkaa hoiti kevätlukukaudella professori *Phillip D. Grub* Yhdysvalloista.

LIIKKEENJOHDON TÄYDENNYSKOULUTUS

Liikkeenjohdon Instituutti

Kauppakorkeakoulu on ollut Liikkeenjohdon Instituutin kannatusyhdistyksen varsinaisena jäsenenä yhdistyksen perustamisesta lähtien v. 1964. Kannatusyhdistyksen tarkoituksena on ylläpitämällä Liikkeenjohdon Instituutti (LIFIM, Liikkeenjohdon Instituutti — Företagsledningsinstitutet — Finnish Institute of Management) -nimistä laitosta sekä toimeenpanemalla kursseja ja suorittamalla alaa koskevaa tutkimusta edistää täydennyskoulutusta liikkeenjohdon alalla.

Liikkeenjohdon Instituutin kannatusyhdistys perusti vuosikokouksessaan huhtikuussa 1970 Liikkeenjohdon Instituutin Säätiön, jonka säännöt oikeusministeriö hyväksyi 3. 11. 1970. Säätiön perustamisen ensisijaisena tarkoituksena on Instituutin organisaatiopohjan laajentaminen ja sen kansallisen edustavuuden lisääminen. Säätiön perustamisen jälkeen tulee Liikkeenjohdon Instituutin kannatusyhdistys siirtämään toimintansa Säätiölle ja kannatusyhdistys jää Instituutin tukijärjestöksi.

Liikkeenjohdon Instituutti on toimikaudella 1970—71 pyrkinyt määrittäen ennakoimaan tulevaisuuden mukanaan tuomia haasteita. Toimikauden aikana onkin tehty päätöksiä, joiden vaikutus Instituutin toimintaan tulee näkyville vasta seuraavien vuosien kuluessa, samalla kun nämä tulevat määräämään Instituutin toimintalinjat vuosiksi eteenpäin.

Johtamiskoulutuksen tehostamisessa on tärkeä osuutensa vakinaisilla opettajilla, mutta koska Instituutin taloudelliset resurssit eivät riittäneet päätoimisten liikkeenjohdon opettajien palkkaamiseen, osoitettiin kauppa- ja teollisuusministeriölle anomus opettajavirkojen rahoittamiseksi valtion tuen turvin. Anomuksen tultua hyväksytyksi, valitsi kannatusyhdistyksen hallitus kokouksessaan 2. 12. 1970 Instituutin ensimmäiset 4 päätoimista opettajaa.

Liikkeenjohdon Instituutin kannatusyhdistyksen hallituksen puheen-

johtajana on toiminut rehtori *Jaakko Honko*.

Kertomusvuonna käynnistettiin 3 liikkeenjohdon täydennyskoulutuskurssia, jotka oli jaettu 3 erilliseen jaksoon. Vuoden aikana saatettiin kokonaisuudessaan päätökseen 16. ja 17. kurssi ja 18. kurssista järjestettiin I jakso. Kaikki kurssit pidettiin Messilän lomakeskuksessa. Pohjois-Suomen talousalueen johtohenkilöille järjestettiin Pohjois-Suomen 3. liikkeenjohdon täydennyskoulutuskurssin III jakso Rovaniemellä. Kertomusvuonna täydennyskoulutuskursseihin osallistui 135 käytännön liike-elämässä johtajakokemusta saanutta henkilöä, joilla useimmilla oli jokin akateeminen loppututkiminto takanaan. Mieskurssipäiväisenä mitattu täydennyskoulutusohjelman laajuus oli toimikautena 1970—71 3515 mieskurssipäivää.

Täydennyskoulutuskurssien opettajina toimi Kauppakorkeakoulun opettajien lisäksi useita käytännön liike-elämän johtohenkilöitä ja liikkeenjohdon asiantuntijoita, kaikkiaan n. 80 henkilöä.

Vuoden tauon jälkeen käynnistettiin liikkeenjohdon täydennyskoulutuskurssien entisille osanottajille tarkoitetut jatkokoulutusseminaarit. Kertomusvuonna järjestettiin kahdesti 5-päiväinen jatkokoulutusseminaari teemanaan ”Johdon informaatiojärjestelmät”. Kolmas seminaari järjestettiin yhteistyössä ruotsalaisten asiantuntijoiden kanssa ja seminaarin teemana oli ”Hallinnon rationalisointi”.

Liikkeenjohdon Instituutti järjesti kannatusjäsenilleen, valtuuskunnan jäsenilleen ja entisille täydennyskoulutuskurssien osanottajille luentopäivän Perspektiivi —70, jonka teemana oli ”Ihminen — organisaatio — tulevaisuus”.

Liikkeenjohdon Instituutti jatkoi edellisenä vuonna aloittamaansa seminaarisarjaa, jonka nimenä on ”Ylimmän johdon kehitysseminaarit”. Seminaarit, jotka on tarkoitettu talouselämän ja julkisen sektorin ylimmälle johdolle, järjestetään yhteistyössä ulkomaisten, alansa johtavien koulutus- ja tutkimuslaitosten kanssa. Seminaarit kestävät 2—4 päivää, jona aikana syvennytään liikkeenjohdon työssään tarvitseman tietouden viimeisimpään kehitykseen. Kertomuskauden aikana järjestettiin seuraavat seminaarit:

1. Seminar on Corporate Strategy, Harvard Business School,
2. Seminar on Business Planning, Stanford Research Institute,
3. Seminariet i Framtidsanalys, Konsultkollegiet,
4. Seminar on Corporate Research Allocation, Harvard Business School.

Liikkeenjohdon Instituutin koulutustoiminta jatkuu lukuvuonna 1971—72.

Johtamistehtäviin valmistava jatkokoulutusohjelma Kauppakorkeakoulussa

Lukuvuoden aikana järjestettiin kokeiluluontoisena ensimmäisen ker-
ran kahden lukukauden mittainen johtamistehtäviin valmistava liike-
taloudellinen jatkokoulutus. Koulutusohjelman tavoitteeksi asetettiin an-
taa johtamistehtäviin valmistuville

- sellaiset henkiset johtamisen työvälineet, joita peruskoulutukseen ei normaalisti sisälly
- aikaisemmin opittuun liittyvä ja sitä täydentävä uusi tieto
- tietoa johtamisen tekniikasta ja sen yleisistä säännönmukaisuuk-
sista ja
- organisaation johtamisessa välttämätön kokonaisnäkemys

Tämän uuden koulutusmuodon perusajatuksena on koulutuksen ja
työkokemuksen vuorovaikutuksen mahdollisimman laajamittainen hy-
väksikäyttö. Tämän vuoksi koulutettavat ovat suuren osan lukuvuodesta
sekä koulutettavina että työssä.

Koulutusohjelman suunnittelussa on kiinnitetty huomiota siihen, että
sen tulisi soveltua niin talouselämän kuin julkisen hallinnonkin piirissä
toimiville johtamistehtäviin valmistuville. Osanottajilta edellytetään ylei-
sesti, että asianomaisella on riittävät perustiedot koulutuksen omaksu-
miseksi sekä käytännön kokemuksen kautta saavutettu johtamisen prob-
lematiikan tuntemus.

Jatkokoulutusohjelmaa suorittamaan hyväksyttiin lukuvuonna 1970
—71 seuraavat henkilöt:

Ainetdin, Färid, Anttila, Mikko, Aslama, Marja-Leena, Asunmaa, Martti Eerik, Charpen-
tier, Claes, Heino, Raimo Sulo, Hietasalo, Liisa Helena, Hilanne, Into, Homanen, Ilmari,
Häkkinen, Veijo, Hämäläinen, Veikko Kalevi, Höök, Anja Kaarina, Jerkku, Jorma Severi,
Karttunen, Timo Antti, Kausto, Risto Olavi, Kinnunen, Matti Reino Johannes, Kytömaa,
Jukka Kaarlo Valfrid, Laiho, Pertti Olavi, Laihonen, Lasse Sakari, Lavonius, Ilkka Her-
man, Luoma, Tapio Ilmari, Luther, Lars Ferdinand, Majander, Nils-Eric, Markelin, Reijo,
Merla, Jukka Uljas, Miettinen, Raili Inkeri, Mikkola, Pertti Olavi, Mustonen, Martti Pekka
Juhani, Niemi, Matti Olavi, Rissanen, Pentti Juhani, Roos, Raimo Uolevi, Roos, Yngve,
Saari, Pertti Kalevi, Sarekoski, Heikki Yrjö, Sarla, Ari, Schmidt, Ulf Johan Christofer, Selin,
Reima Veikko, Simolin, Hans-Viktor, Siniharju, Hannu Sakari, Strömberg, Kari Markus,
Suominen, Alpo Erland, Suonio, Risto Toivo Kalevi, Syvähuoko, Seppo Antero, Tammivuori,
Heikki Jaakko, Tanskanen, Paavo Antero, Tapiovaara, Kari Juhani, Tervonen, Osmo Tapio,
Tiainen, Jouko Jaakko Olavi, Toivio, Tero Kalevi, Winqvist, Björn-Holger, Virolainen, Ossi
Paavo, Vääriskoski, Kaarlo Juhani, Ääri, Raimo Aatos.

Opetuksesta vastasivat pääasiallisesti Kauppakorkeakoulun omat opet-
tajat. Luennoitsijoina oli myös ulkopuolisia erikoisopettajia sekä käy-
tännön johtotehtävissä toimivia henkilöitä.

Johtamiskoulutusohjelman arkea, meneillään case-harjoitus kauppat.lis. Leo Ahlstedtin johdolla.

Jatkokoulutusohjelman vastaavina henkilöinä toimivat professori *Jouko Paakkanen* valvojana, KTL *Leo Ahlstedt* johtajana sekä KTM *Antero Huh-tala* assistenttina.

Koulutustarjonnassa johtajakoulutuksessa tällä tasolla ilmenevän tarpeen ja saadun kokemuksen perusteella johtamistehtäviin valmistava liiketaloudellinen jatkokoulutusohjelma päätettiin vakinaistaa Kauppakorkeakoulun opetusohjelmaan lukuvuoden 1971–72 alusta lähtien. Vakiintuneen käsitteistön mukaan muutetaan ”jatkokoulutusohjelma” kuulumaan ”täydennyskoulutusohjelma”.

LIIKETALOUSTIETEELLINEN TUTKIMUSLAITOS (LTT) (1970)

Korkeakoulun piirissä harjoitettu instituuttimuotoinen liiketaloustieteellinen tutkimus on kuluneenakin vuonna pääosiltaan tapahtunut korkeakoulun yhteydessä toimivassa Liiketaloustieteellisessä Tutkimuslaitoksessa. Kaikkiaan on vuoden aikana tutkimusohjelmaan sisältynyt 35 erillistä tutkimusprojektia, joista huomattava osa on ollut varsin laajamittaisia. Teoreettisluontoisten perustutkimusten ohella on tutkimusohjelmaan kuluvanakin vuonna kuulunut joukko talouselämää välittömästi palvelevia sovellettuja tutkimuksia.

Tutkimusvuoden 1970 ohjelmaan sisältyneistä perustutkimuksen piiriin kuuluvista tutkimuksista mainittakoon esimerkkeinä tutkimusmenetelmistä yrityksen rahoitusaseman ja tuloksen arvostelemiseksi, tutkimus kotimaisesta matkailukulutuksesta maassamme, tutkimus Suomen ja Neuvostoliiton välisen kaupan problematiikasta sekä korjaamo- ja huoltopalvelusten ostoja servittelevä tutkimus.

Sovelletun tutkimuksen piiriin kuuluneista tutkimuksista voidaan esimerkkeinä mainita tutkimus erään suuren teollisuuslaitoksen perustamisen merkityksestä vaikutusalueensa taloudelliseen kasvuun, tutkimus yhteisöjen tietoliikennekustannuksista toimialueittain eri paikkakunnilla, tutkimus Mikkelin läänin taloudellisista kehitysedellytyksistä sekä tutkimus taloudellisista tiedoista ja asenteista Suomessa.

Tutkimuslautakuntaan ovat kertomusvuonna kuuluneet professori *Mika Kaskimies* puheenjohtajana sekä jäseninä professorit *Jaakko Honko*, *Aarni Nyberg*, *Sakari Mattila*, *Jouko Paakkanen* ja *Fedi Vaivio*.

Tutkimuslaitoksen johtajana on toiminut professori *Mika Kaskimies* ja vt. hallinnollisena johtajana KTM *Jarmo Granfelt*.

Laitoksen eri osastojen johtajina ovat toimineet:

A-osasto, organisaatio- ja henkilökuntakysymykset: KTL *Leo Ahlstedt*

C-osasto, kannattavuus- ja kustannuskysymykset: Professori *Jaakko Honko*

D-osasto, kotimaan jakelutaloudelliset kysymykset: KTM *Jarmo Granfelt* (vt. os.joht.)

E-osasto, ulkomaankauppakysymykset: Professori *Fedi Vaivio*

M-osasto, markkinoinnin strategiakysymykset: Professori *Veikko Leivo*

S-osasto, menekinedistämiskysymykset: Dosentti *Martti Särkisilta*

Laitoksen organisaatiota ja toimintaa selostetaan lähemmin sen omassa toimintakertomuksessa.

IV Opettajain ja virkailijain kirjallinen tuotanto sekä toiminta korkeakoulun ulkopuolella

Toiminnastaan korkeakoulun ulkopuolella, luottamustehtävistään, saamistaan huomion- ja kunnianosoituksista ja kirjallisesta tuotannostaan ovat opettajat ja virkailijat antaneet vuosikertomusta varten seuraavat tiedot:

AALTIO, ERKKI:

Lohjan kaupungin vesilautakunnan varapuheenjohtaja. Teknillisen korkeakoulun paperikemian dosentti. Teollisuustaloustieteen apulaisjohtaja insinööritoimistossa Jaakko Pöyry & Co. As. Oy Pähkinäranta, johtokunnan puheenjohtaja.

Asia Newsprint Study'n (UNDP/FAO) kenttämätka Kauko-Idässä 15. 1.—27. 2. 1971.

Luennoinut Teknillisessä korkeakoulussa paperikemiaa 2 vt. kevätlukukaudella. Luennoinut INSKO'n jatkokoulutuspäivillä 20. 10. 1970 ja 2. 3. 1971 aiheesta "Paperilajien laadun optimointi".

Julkaisut:

"Paperilajien laadun optimointi massakoostumuksen ja paperinvalmistusoperaatioiden avulla" 19 sivua, Insinöörijärjestöjen koulutuskeskuksen julkaisu 22—70, Helsinki, 1971.

AHLSTEDT, LEO:

Liikkeenjohdon Instituutin sivutoiminen johtaja. International University Contact for Management Education (IUC) järjestön Council'in jäsen. Liikkeenjohdollisen tutkimusryhmän sihteeri.

Osallistunut IUC-järjestön vuosikongressiin Bergenissä 24.—26. 8. 70.

Luennoinut Liikkeenjohdon Instituutin ym. yhteisöjen ja yritysten erilaisissa koulutustilaisuuksissa. Osallistunut liikkeenjohdon peruskysymysten opetukseen Ulkoasiainministeriön Kansainvälisen kehitysavun toimiston järjestämässä International Seminar for Co-operative Development-seminaarissa kesällä 1970. Toiminut erilaisissa konsultointitehtävissä.

Julkaisuut:

Yritysgorganisaatio yhteistoiminnan ohjausjärjestelmänä. 140 s. Tapiola 1971. — Tiivis yhteistyö liikkeenjohdon menestyksellisen koulutuksen edellytys. 2 s. Suomen Tukkukauppa 2/1971.

ALHAVA, MARKKU:

Tukkukauppojen Oy:n vähittäiskaupan tutkimusryhmän esimies.

ALHO, KEIJO:

Toiminut Therapie-säätiön valtuuskunnan jäsenenä vuodesta 1970. Os.-avd. Alho/SFK:n puheenjohtaja vuodesta 1965 lähtien.

ANTTILA, MAI:

Opiskellut Salzburgin yliopistossa heinäkuun 1970 aikana.

Julkaisuut:

Leivo, Veikko—Lehtinen, Uolevi—Anttila, Mai ”Persoonallisuusmuuttajat kuluttajan käyttäytymisen selittäjinä”, Liiketaloudellinen Aikakauskirja I/1971. Hki 1971.

ARTTO, EERO:

Helsingin Suomalaisen Säästöpankin hallituksen varapuheenjohtaja. Eläketurvakeskuksen luottovakuutustoiminnan johtokunnan jäsen. Vuositilintarkastajana, valvontatarkastajana ja neuvottelevana asiantuntijana eräissä yhteisöissä.

Julkaisuut:

Laskentatoimi, lyhyt oppiakso. 125 s. Helsinki 1971.

AUVINEN, EERO:

Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos, vanhempi tutkija. Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen Kannatusyhdistyksen asiamies. Kehitysalueiden neuvottelukunnan matkailujaoston sihteeri. Pohjois-Pohjalaisen Osakunnan tutkimusneuvoston jäsen. Hotelli- ja Ravintolaopiston matkailuopin opettaja.

BINHAM, PHILIP:

Toiminut englannin kielen opettajana Vientikoulutussäätiön kurssilla 1970—71. Toiminut alustajana Ekonomiliiton sihteeripäivillä Aulangolla 5.—6. 3. 71 ja 6.—7. 5. 71. Osallistunut kauppakorkeakoulujen kieltenopettajien neuvottelupäiville Helsingissä 8.—9. 1. 71 ja toiminut alustajana Turussa 23. 4. 71. Esitelmöinyt Riihimäen Kauppaoppilaitoksessa 19. 4. 71 kieli-studion käyttömahdollisuuksista opetettaessa vieraita kieliä ja vientimarkkinoita.

Julkaisuut:

Executive English Book 3, nauhoineen. 121 s. London 1970. Proosakirjallisuuden pääkääntäjä The Literary Review: Finland -julkaisussa. 128 s. New Jersey 1970.

BLÄFIELD, MARI:

Helsingin Yliopiston englantilaisen filosofian lehtori. Helsingin seudun kesäyliopiston luennoitsijana. Helsingin Yliopiston Lehtorit ry:n hallituksen jäsen.

ERÄMETSÄ, ERIK:

Jyväskylän yliopiston germaanisen filologian professori. Helsingin yliopiston germaanisen filologian dosentti. Jyväskylän kielitieteellisen yhdistyksen puheenjohtaja. Savonlinnan kielinstituutin johtokunnan puheenjohtaja. Saksan kielen tutkimuslaitoksen (Mannheim) tieteellisen neuvoston kirjeenvaihtajajäsen.

Valtion Humanistisen toimikunnan jäsen 1. 9. 66—31. 12. 70.

Toiminut asiantuntijana täytettäessä Vaasan Kauppakorkeakoulun saksan kielen apulaisprofessorin virkaa sekä päätettäessä saksan kielen dosentin toimen hakijan pätevyydestä Jyväskylän yliopistossa ja Svenska Handelshögskolanissa.

Opetusministeriön asettaman "Korkeakoulutasoisen kielistudio-opetuksen yleistä kehitystä suunnittelevan toimikunnan" puheenjohtaja.

Osallistunut maaliskuussa Institut für deutsche Sprache'n vuosikongressiin Mannheimissa.

Suomen Leijonan ritarikunnan komentajamerkki 6. 12. 70.

Julkaisut:

Deutsch-finnische Konfrontation im Bereich des Objekts. Schriften des Instituts für deutsche Sprache, ss. 150—159. Düsseldorf 1970.

(Arvostelu) F. Tschirch, Geschichte der deutschen Sprache Bd. II. Neuphilologische Mitteilungen 71, 1970, ss. 515—518.

GRANFELT, JARMO:

Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos, vt. hallinnollinen johtaja, D-osaston vt. johtaja. Kauppakorkeakoulun julkaisutoimikunnan sihteeri. Lapin teollisuustoimikunnan sihteeri v:sta 1959 alkaen. Lapin Tutkimusseuran hallituksen jäsen.

Esitelmäinyt eräiden yhteisöjen kokouksissa ja koulutustilaisuuksissa.

GUSTAFSSON, KAJ:

Asiantuntijaryhmän jäsen puutuotteiden loppukäyttöä selvittelevässä komiteassa. Hakalehdon Yhteiskoulun johtokunnan jäsen. Tilintarkastajana muutamissa yhteisöissä.

Luennoinnut syyslukukaudella Kauppakorkeakoulussa järjestetyllä UNCTAD/GATT/ITC Export Promotion -kurssilla 15 tuntia aiheesta "Export Marketing Research", luennoinnut Yhdyskuntasuunnittelun Jatkokoulutusseminaarissa 21. 1. 71 aiheesta "Markkinoinnin koko kuva", Rastorin 25. 3. 71 järjestämässä seminaarissa "Yritystoiminta ja käyttäytymistieteet" aiheesta "Markkinoinnin segmentoinnin ongelmista" sekä 28—29. 4. 71 SOK:n Liikkeenjohdon Jatkokoulutuskurssilla 5 tuntia aiheesta "Marknadsföring som en del av affärsledningens uppgiftsfält".

HAAPALA, PANU:

Suomen Gallup Oy:n toimitusjohtaja.

Tilintarkastajana eri yhteisöissä ja yrityksissä.

Luennoinut markkinointiin liittyvistä kysymyksistä eri yhteisöjen ja yritysten koulutustilaisuuksissa.

Julkaisut:

Kuluttajanvalistus (117 s.) Markkinointi-instituutin kirjasarja N:o 6 Tapiola 1971.

HAAVISTO, KARI:

Osallistunut Tanskassa 24. 8.—5. 9. 1970 pidettyyn pohjoismaiseen taloustieteilijöiden kurssiin "Externality theory and applications to environmental pollution". Ottanut osaa valtiovarainministeriön järjestämään kustannus-hyötyanalyysiseminaariin Espoossa 23. 4.—26. 4. ja 10. 5.—12. 5. 1971.

Luennoinut kansantaloustieteen peruskysymyksistä historianopettajien koulutuspäivillä 16—18. 8. 1970. Esitelmöinyt Vientikoulutussäätiön kursseilla Suomen ulkomaankaupasta. Pitänyt alustuksen yrityksen hinnoittelusta Ekonomiliiton hintaseminaarissa 10. 9. 1970. Esitelmöinyt KKK:n Studia generalia sarjassa aiheesta Saastumisongelma talousteorian näkökulmasta.

Julkaissut:

Kirja-arvostelu Kansantaloudellisessa Aikakauskirjassa.

HAKAMIES, REINO:

Edelleen Romanistisches Jahrbuchin toimituskunnan jäsen.

Julkaissut:

Florilège de textes commerciaux. IIIe Edition 1970.

HALLAMAA, TIMO:

Toiminut laskentatoimen opettajana Unitas-Opistossa (PYP). Luennoinut eri yhteisöjen mm. Liikkeenjohdon Instituutin, Ekonomiliitto ry:n, Insinöörijärjestöjen Koulutuskeskus r.y:n ja Rationalisointiliiton järjestämässä koulutustilaisuuksissa. Toiminut liikkeenjohdon koulutuksen suunnittelu- ja opetustehtävissä sekä laskentatoimen konsulttina eräissä yrityksissä.

Valvonta- ja vuosilintarkastajana eräissä yrityksissä.

Julkaissut:

Mitä taseet kertovat/Vad balanserna berättar, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kalevan vuosikertomus. Helsinki 1970.

HAVUKKALA, JAAKKO:

Osallistunut seuraaville Insinöörijärjestöjen koulutuskeskuksen järjestämille kursseille: Ilma-kuvaus- ja tulkintateknikka 12—13. 1. 1971, Teknillinen korkeakoulu, Otaniemi sekä Ilmakuvien tulkinta yhdyskuntasuunnittelussa 25—27. 5. 1971, Tampereen teknillinen korkeakoulu.

HEIKKILÄ, MARKKU:

Markkinointiseura r.y:n sihteeri. Vatevan leninkijaoston hallituksen jäsen. Toiminut markkinoinnin suunnitteluun liittyvissä konsulttitehtävissä eräissä yrityksissä.

Luennoinut 30 tuntia Kauppakorkeakoulun ja Ulkoasiainministeriön Kehitysaputoimiston toimesta järjestetyillä Export Trade Promotion/GATT -kursseilla aiheesta "Export Practise" ja 10 tuntia aiheesta "Product Planning for Export".

Luennoinut 4 tuntia Markkinointi-instituutin järjestämällä "nykyaikaisen markkinoinnin" luentopäivillä aiheesta "Markkinointi ja tuotesuunnittelu". Esitelmöinyt Oy Ahlström Ab:n Karhulan lasitehtaan seminaarissa aiheesta "Tuotesuunnittelussa hyväksikäytettävät menetelmät" sekä pitänyt yhteenvetoesitelmän Tuotanto ja Markkinoinnin Psykologia Tuki r.y:n toimesta järjestetyssä yrityskuva-seminaarissa.

HEINÄNEN, PEKKA:

Lääkintöhallituksen pysyvä asiantuntija, Valtion kielitutkintolautakunnan apujäsen, Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen, Lvv-tavaratoimikunnan puheenjohtaja.

Antanut asiantuntijalausannon fil.tohtori Eero Avelan kelpoisuudesta Turun Kauppakorkeakoulun tavarateknologian dosentin toimeen.

Matemaattisten aineiden aikakauskirjan toimituskunnan jäsen, Suomen Kemistiliiton neuvottelukunnan puheenjohtaja, Suomalais-Itävaltalaisen yhdistyksen puheenjohtaja, KY:n kunniavaltuuskunnan jäsen, Liikesivistysrahaston hallituksen ja sen stipendivaliokunnan jäsen, Liikeloustieteellisen Tutkimuslaitoksen Säätiön hallintoneuvoston jäsen 31. 12. 1970 saakka, Niilo Helanderin Säätiön hallituksen jäsen, Kaupallisten ja teknillisten tieteiden Tukisäätiön kahden erikoisrahaston neuvottelukuntien jäsen ja samalla toisen (Kaartokulman rahaston) puheenjohtaja, Tavaraselosteliiton ja sen hallituksen puheenjohtaja, Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiö Kalervon hallintoneuvoston puheenjohtaja, Keskinäisen Vakuutusyhtiö Kalevan hallintoneuvoston jäsen, Orion-yhtymä Oy:n hallintoneuvoston jäsen, Kansallis-Osake-Pankin Arkadian konttorin valvoja.

Osallistunut Liikesivistysrahaston järjestämille Taloudellisen kulttuurin päiville Kouvolassa 14.—15. 10. 1970 (toisen esitelmätilaisuuden puheenjohtaja ja päätössanojen esittäjä).

Julkaisut:

(& Inmar Okkola ja Juhani Heinänen) Kemia 1 lukioluokkia varten, kokeilumoniste. 179 s. Hki—Porvoo 1970.

(& Pentti Woivalin) Matematiikan esimerkkikirja IV, Ylioppilastehtävät 1951—1970. 8. painos. 313 s. Hki—Porvoo 1970 ja 8. painoksen lisäpainos 1971.

Kauppakorkeakoulun kuudes vuosikymmen. 24 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 1/1971. Hki 1971.

HELENIUS, RALF:

Svenska Handelshögskolan, valtio-opin yl.pl. assistentti. Työväen Akatemia, luentosarja puolueideologioista.

Valtiotieteellinen yhdistys, hallituksen jäsen.

Luentoja työväen- ja kansalaisopistoissa.

Julkaisut:

Ideologiernas högkonjunktur, Kirke og Kultur LXXV 1970 — Valtio-opista politiikkatieteeksi, Liiketaloudellinen Aikakauskirja n:o 1/1971.

Artikkeleita päivä- ja aikakauslehdissä.

HELME, EERO:

Mainonnan luennoitsija Markkinointi-instituutin markkinointikoulussa 1959—.

Mainoshoitajain yhdistys, puheenjohtaja 1970—. — Oy Interplan Ab, toimitusjohtaja, 1964—. — Luentotehtäviä alan yhdistyksissä. — Artikkeleita mainosalan julkaisuissa.

HIRVELÄ, HANNU:

Toiminut KHO:ssa yli-insinöörineuvoksena.

HOLOPAINEN, TOIVO:

Helsingin yliopiston hallinto-oikeuden apulaisprofessori.

Helsingin yliopiston hallinto-oikeuden vt.professori.

Helsingin yliopiston kanslerinsihteeri.

Valtiokonttorin eläkelautakunnan jäsen, Työtuomioistuimen varajäsen.

HONKAVAARA, KIRSTI:

Tehnyt heinäk. —70 opintomatkan Ranskaan, jossa suorittanut kuukauden kurssin audio-visuaaliseen metodiin perehtymiseksi.

HONKO, JAAKKO:

International University Contact for Management Education'in varapresidentti. Ruotsin Institutet för Företagsledning'in kehittämisneuvoston jäsen. Aikakauskirjan The Swedish Journal of Economics (Stockholm) Corresponding Editorial Committee'n jäsen.

Suomen korkeakoulujen rehtorien neuvoston varapuheenjohtaja. Talouselämän johtamiskoulutuksen neuvottelukunnan puheenjohtaja. Valtionhallinnon henkilökuntakoulutuksen neuvottelukunnan jäsen. Valtioneuvoston organisaatiokomitean jäsen.

Liiketaloustieteellisen tutkimuslaitoksen tutkimuslautakunnan jäsen ja C-osaston johtaja. Liikkeenjohdon Instituutin kannatusyhdistys r.y.:n hallituksen puheenjohtaja. Suomalais-amerikkalaisen stipenditoimikunnan kauppar korkeakouluja edustava jäsen. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan jäsen. Kalliolan kannatusyhdistys r.y.:n johtokunnan jäsen. Yrjö Jahnssonin Säätiön hallituksen jäsen.

Suomalaisen Tiedekatemian varsinainen jäsen vuodesta 1966.

Oy Pohjoismaiden Yhdyspankin, Rautaruukki Oy:n ja Amer Tupakka Oy:n hallintoneuvoston jäsen. Eräiden yhteisöjen tilintarkastaja.

Osallistunut pohjoismaiseen ekonomikongressiin Helsingissä 14. 6. —17. 6. 70 ja International University Contact for Management Education -nimisen järjestön 17. vuosikonferenssiin Bergenissä 23. 8. —26. 8. 70 toimien yleiskeskustelun puheenjohtajana aiheesta "Participation — industrial democracy". Ollut Plehanovin Instituutin vieraana Moskovassa 25. 10. —30. 10. 70. Toiminut kutsuttuna puheenjohtajana Amsterdamissa 10. 3. —11. 3. 71 pidetyssä yleiseurooppalaisessa kokouksessa, jossa käsiteltiin kansainvälisten kauppar korkeakoulujen ja johtamiskoulutuslaitosten perustamista Eurooppaan.

Em. pohjoismaisessa ekonomikongressissa pitänyt esitelmän aiheesta "Vilka krav ställs för utbildningen för att möta den internationella konkurrensen" 17. 6. 70. Plehanovin Instituutin vieraana pitänyt luennon aiheesta "Education in the Schools of Economics in Finland" Moskovassa 28. 10. 70. Luennoin Institutet för Företagsledning -nimisen instituutin kursseilla Ronnebyssä aihepiiristä "Investeringsplanering och dess samordning med finansiell planering" 17. 8. —19. 8. 70, yht. n. 15 luentoa.

Kotimaassa pitänyt joukon esitelmiä, mm. Maanpuolustuskorkeakouluyhdistyksen 10-vuotisjuhlassa 20. 4. 71 juhlaesitelmän aiheesta "Johtamiskoulutuksen näkymiä". Edelleen luennoin Liikkeenjohdon Instituutin kursseilla sekä lukuisissa eri yhteisöjen järjestämissä tilaisuuksissa.

Julkaisut:

Planering och kontroll av investeringar, 220 s. Falköping 1971.

Liiketaloustiede, 2. painos, 204 s. Tapiola 1970.

(& Leo Ahlstedt) An Integrated National Plan for Management Development in Finland. 19 s. Hki 1970.

Ks. Ed. V - kertomus: Second Int Mgt Sem, Joulus...

Kauppakorkeakoulu ja yhteiskunta. Kauppakorkeakoulun avajaisissa 11. 9. 1970 pidetty puhe. Eripainos tämän vuosikertomuksen liitteestä. 16 s. Tapiola 1970.

Morgondagens chefer går i skola hela sitt liv. 8 p. Ekonomen nr 19/1970, Stockholm 1970.

Some basic problems and future trends in management. Kokoomateoksessa *The Human Factor in Agricultural Management*. 8 s. Warszawa 1970.

Mietteitä Kauppakorkeakoulun kehittämisestä. 19 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja N:o I/1971, Hki 1971.

Yrityksen toiminta-ajatus. 5. p. Suomen Tukkukauppa 9/1970, Hki 1970.

Toimittanut: Kauppakorkeakoulu. Kertomus lukuvuodesta 1970—71.

Joukko artikkeleja päivälehdissä.

JUTILA, HELMI:

Huolinta-alan ammattikurssin englannin kielen opettaja syksystä 1970. Suomen Urantia-ryhmän kääntäjäjäsen kevästä 1970 lähtien.

Julkaisut:

(Penttilä—Jutila—Vaheri) *A Guide to English Business Correspondence*, 220 s. Hki 1970.

JÄPPINEN, ERKKI:

Helsingin Osakepankin johtokunnan sihteeri. Kansainvälisen kauppakamarin Suomen osaston kansainvälisiä valuuttasuhteita käsittelevän valiokunnan jäsen.

Esitelmöinyt Lakimiesliiton koulutuskeskuksen Ulkomaankaupan kauppasopimukset-kursilla Aulangolla 14. 10. 1970 aiheesta "Kansainvälisten valuuttahäiriöiden vaikutukset kauppasopimuksiin".

Julkaisut:

Kansainvälisen ja Suomen talouselämän näkymiä. 12 s. Maanpuolustus n:o 9/1970.

JÄRVINEN, RISTO:

Tampereen yliopiston yrityksen taloustieteen vt. apulaisprofessori. Kirjanpitolakiehdotuksen tarkistustoimikunnan jäsen. Valtion tilintarkastajan varamies. Keskusverolautakunnan jäsenen varamies. Keskuskauppakamarin veroneuvottelukunnan jäsen. Vakuutusyhtiöiden keskusliiton verotoimikunnan jäsen. Verotuslehden toimituskunnan jäsen. Tilintarkastajana ja toimikuntien puheenjohtajana muutamissa yhteisöissä. Esitelmiä yritysten ja järjestöjen tilaisuuksissa.

Julkaisut:

Suuren pääoman pelisiirrot tietoon. 1 s. Helsingin Sanomat 24. 10. 70. — Kirjanpito- ja osakeyhtiölait koordinoitava EVL:n kanssa. 2 s. Kauppalehti 21. 10. 70. — Suhdannevaraus syventää lamakautta. 1 s. Helsingin Sanomat 28. 11. 70. — Suhdannetalletus vaiko investointi-rahastosiirto. 9 s. Verotus 5/1970. — & Korpela: Suomalaisen suhdannepolitiikan paradoksi. 4 s. Uusi ekonomia 10/1970. — Kirjanpitolakiehdotuksen tarkistustoimikunnan ehdotus uudeksi kirjanpitolainsäädännöksi. 2 s. Tilintarkastus 3/1971.

JÄÄSKELÄINEN, VEIKKO:

Toiminut Talousneuvoston rahoitusjaoston jäsenenä.

Esitelmöinyt Kansantaloudellisen yhdistyksen kokouksessa 13. 4. 1971 aiheesta "Sijoitus-yhtiöt ja rahoitusmarkkinoiden kehittäminen."

Julkaisut:

Liikkeenjohto ja kvantitatiivinen suunnittelu. 187 s. Tapiola 1971.

Uusi laki jokamiehen osakekaupasta. Helsingin Sanomat 29. 12. 1970.

Sang Lee and Veikko Jaaskelainen, "Goal Programming: Management's Math Model", Industrial Engineering, February, 1971. 6 s.

KAHILA, SEPPO:

Markkinointi-instituutin suomen kielen ja tyyliopin opettaja 31. 12. 1970 saakka. Nimitetty 1. 1. 1971 lähtien Oy. Yleisradio Ab:n kouluradiopäälliköksi ja 1. 5. 1971 lähtien saman yhtiön koulutuspäälliköksi.

Käynyt kesäkuussa 1970 Wesleyanin yliopiston humanistisen laitoksen (Center for the Humanities) kutsumana konsultoivana lingvistina Yhdysvalloissa.

Luennoinut kirjallisen kommunikaation kysymyksistä liike- ja talouselämän järjestämissä eri tilaisuuksissa.

Julkaisut:

"Markkinointikommunikaation etiikasta". 4 s., Markkinointi-instituutti 1970. Hki 1970. Artikkeleita Suomen Kuvalehteen.

KAILASVUORI, KALEVI:

Suomen Teollisuusliiton osastopäällikkö. Valtion suhdannevarauskomitean jäsen. Kehitysalueiden neuvottelukunnan varajäsen. Kehitysalueiden neuvottelukunnan erilliskustannusjaoston jäsen.

Osallistunut Econometric Society'n kokoukseen Cambridge'issä 1.—14. 9. 1971.

KAREOJA, SIRKKA-LIISA:

Opintomatka Ranskaan; ranskan kielen opettajien täydennyskurssi Sèvres'issä. Italian kielen alkeis-, pro exercitio- ja approbatur-opetusta Helsingin Yliopistossa. Syyslukuk. opettajana Vientikoulutussäätiön vientikaupallisella ranskan kielen kursseilla. Kevätlukuk. ranskan kielen opetusta Helsingin Sihteeriopistossa. Osallistunut Linguaphone-opiston toimittaman ranskan kielen kurssin ja AAC-opiston toimittaman italian kielen kielilaboratoriokurssin laatimiseen.

Dante Alighieri-seuran sihteeri.

KELOHARJU, RAIMO:

Avustanut liiketaloustiede II:n professorin viran hoidossa 1/3 viran osalta Turun Kauppakorkeakoulussa.

Luennoinnut liikkeenjohdon koulutustilaisuuksissa.

KILPI, LASSI:

Hallintoneuvos Korkeimmassa Hallinto-oikeudessa.

Toiminut eräiden yhteisöjen tilintarkastajana.

Julkaisut:

Kuntien välisestä liiketulojen jaosta kunnallisverotuksessa, 16. s. Lakimies 6/1970.

Kirjanpidon oikeudellisesta merkityksestä, 6 s. Liiketaloudellinen Aikauskirja I/1971.

Onko asunto-osakeyhtiöön sovellettava elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia? Verotus 2/1971.

Lakimies-aikakauslehdessä oikeustapa- ja kirjaselostuksia.

KONTTINEN, RAIJA:

Luennoinut kauppakirjeenvaihdosta Mercuri-Sihteerin-Instituutissa helmi-, maaliskuu- ja huhtikuussa 1971.

Luennoinut kielenkäytön kysymyksistä Konekirjoituksen edistämisyhdistys ry:n jatkokoulutuspäivillä helmikuussa 1971.

Pitänyt kurssin kirjallisen tarjouksen laadinnasta Oy Hedengren Ab:ssä maaliskuussa 1971.

Toiminut Mainoshoitajain Yhdistys ry:n järjestämän Asiaviestinnän seminaarin vetäjänä huhtikuussa 1971.

Julkaisuut:

Liikekirjeen laatijan tavoite. Kirjallisen ilmaisun taloudellisuus. 5 s. Yritystalous 8/1970. Hki 1970. Tautologiset ilmaisut — liikekirjeiden kielenkäytön häiriöitä. 5 s. Yritystalous 11/1970. Hki 1970. Puhujan muistio. 2 s. Uusi Ekonomia 10/1970. Hki 1970. Dynaaminen liikekirje I. 5 s. Yritystalous 5/1971. Hki 1971.

KORPELA, ASKO:

Talouselämän avustaja.

Luennot ja esitelmät:

Suomen kansantalouden rakenne ja kehitys. Naistoimittajien koulutuspäivä 12. 5. 1970.

Struktura i razvitije finljandskogo narodnogo hozjaistva.

Plehanov-Instituutin 4 vuosikurssin seminaari 29. 10. 1970.

Yritysten suhdannetalletusjärjestelmä. Keskustelu MTV-2:ssa 26. 11. 1970.

Julkaisuut:

Rahateorian perusteet. Rahan kiertokulku. Rahan arvo. (Yhdessä Fedi Vaivion kanssa).

Rahatalouden tietokirja, toim. Kimmo Kara ja Rolf Kullberg. Porvoo 1970.

Kansantaloutemme osat ja kokonaisuus, 166 s. Tampere 1970.

Kansantaloutemme peruspiirteet, 87 s. Tampere 1970.

Kansantaloutemme osat ja kokonaisuus. Harjoituskirja 38 s. Helsinki 1970.

Suomalaisen suhdannepolitiikan paradoksi. (yhdessä Risto Järvisen kanssa) Uusi Ekonomia 3 s. 10/1970.

Ekonomian suuntaviivat ja vastaavat kommentit, Uusi Ekonomia 1—8/1970.

KOTKANSALO, ALEKSANTERI:

Helsingin yliopiston finanssioikeuden dosentti.

Julkaisuut:

Onko työvoiman ”vuokraaminen” liikevaihtoverolain alaista, Yritystalous 1/70. 3 s.

Näkökohtia perustevalitusoikeudesta ja jälkiverotuksesta liikevaihtoverotuksessa. Lakimies 3/70. 24 s.

Liikevaihtovero finanssioikeudessa. Lakimies 7/70. 17 s.

Tavanomainen lahja liikevaihtoverotuksessa. Defensor Legis 8/70. 7 s.

Näkökohtia verovelkasuhteesta liikevaihtoverotuksessa. JFT 7/70 28 s.

Eräitä lentoliikenteen harjoittajia koskevia tulkintakysymyksiä liikevaihtoverotuksessa. Verotus 2/1970. 3 s.

Veron laskeminen liikevaihtoverotuksessa. Verotus 5/1970. 13 s.

KUNZE, ERICH:

Kutsuttu Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjeenvaihtajajäseneksi 3. 2. 1971.

V:sta 1970 lähtien tieteellisen seuran "Deutsche Gesellschaft für Allgemeine und vergleichende Literaturwissenschaft" jäsen.

Pyynnöstä saanut eron Helsingin Yliopiston saksalaisen ja vertailevan kirjallisuudenhistorian dosentin toimesta.

Tehnyt opintomatkan kesä- ja elokuussa Hampuriin ja Göttingeniin.

Julkaissut:

Nachklänge von Goethes "Finnischem Lied". Die Version von Geibel und J. G. Seidl sowie ahd. und. mhd. Bearbeitungen. 17 s. Neuphilologische Mitteilungen LXXI 3. Hki 1970.

Internationale Bibliographie zur Geschichte der deutschen Literatur. Teil I Berlin 1969. 2 s. Arvostelu Neuphilologische Mitteilungen'issa LXX 3. Hki 1970.

KYLÄKALLIO, JUHANI:

Turun yliopiston siviilioikeuden professori.

Turun Kauppakorkeakoulun kauppaoikeuden dosentti.

Luennoinut työoikeutta ja oikeustieteen peruskurssin, pitänyt vero-oikeuden seminaarin sekä hoitanut osittain kauppaoikeuden professorin virkaa Turun Kauppakorkeakoulussa.

Julkaissut:

Osakeyhtiön yhtiökokouksen päätöksen pätemättömyydestä. XVII + 327. Vammala 1970.

LAAKSONEN, OIVA:

Pohjoismaiden Yhdyspankin koulutuskeskuksen, Unitas-opiston, johtaja, Valtion henkilökuntakoulutuksen neuvottelukunnan jäsen.

Tehnyt kesäkuussa 1970 opintomatkan Sveitsiin ja osallistunut samalla kansainväliseen ope-
tusvälinenäyttelyyn ja -seminaariin "Didactaan" Baselissa.

Luennoinut Helsingin kaupungin, Johtamistaidon Opiston, Liikkeenjohdon Instituutin valtiovarainministeriön ym. yhteisöjen johdon valmennustilaisuuksissa.

LAHDENPÄÄ, MARKKU:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen vanhempi tutkija, Helsingin Yliopiston maatalous-
metsätieteellisen tiedekunnan liiketaloustieteen opettaja, Markkinointi-instituutin yhteysmies-
koulutuksen opettaja.

Suunnitellut ja pitänyt alustuksia Ekonomiliiton, Rastorin, Markkinointi-instituutin ja
eräiden muiden yhteisöjen ja yritysten koulutustilaisuuksissa markkinointiin liittyvistä aiheista.
Myynnin ja Mainonnan Tiedotuskeskuksen tutkimustoimikunnan jäsen. Finnovatio 70 kong-
ressia koskevan kirjan "Ihminen ja tuotesuunnittelu" toimittaja.

Opintomatka Ruotsiin 15—21. 8.—70.

Julkaissut:

"Mainonta on osa yrityksen kokonaiskommunikaatiopanosta", Uusi Ekonomia, 11—12/1970
sekä lyhyitä artikkeleita ja kirja-arvosteluja Uudessa Ekonomiasa ja Mainosuutisissa.

LAULAJAINEN, RISTO:

Yhdyskuntasuunnittelun jatkokoulutuskollegin jäsen Teknillisessä Korkeakoulussa.

Sovelletun maantieteen erikoisopettaja Teknillisessä Korkeakoulussa.

Suomen Maantieteellisen Seuran työjäsen.

Regional Science Associationin kesäseminaari Karlsruhessa 20. 7—14. 8. 1970.

Kansainvälinen liikennemaantieteen symposium Turussa 26—28. 4. 1971, alustus aiheesta
Physical distribution of oil products in Central Finland, an operational approach.

Julkaisut:

Keskusten välisestä järjestyksestä. 57 s. Hki 1970. Opetusmoniste.

Johdatusta aluetieteeseen. 80 s. Teknillisen Korkeakoulun Yhdyskuntasuunnittelun laitok-
sen julkaisuja b 11. Hki 1971. Opetusmoniste.

LAUTSILA, ERKKI:

Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen.

Jäsen työryhmässä, joka on laatinut v. 1971 ylioppilastutkinnon saksan puhutun kielen
ymmärtämiskokeet.

Toiminut Suomen Saksankielen Opettajien Yhdistyksen työvaliokunnan jäsenenä.

LEIVO, VEIKKO:

Hoitanut Vaasan Kauppakorkeakoulun liiketaloustiede II:n professorin virkaa 31. 3. 1970
asti. Teknillisessä korkeakoulussa markkinoinnin dosentti.

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen M-osaston johtaja. Rationalisointiliiton ratio-
nalisointitut-kintoon sisältyvän sovelletun matematiikan ja tutkimustekniikkain osan tentaattori
31. 12. 70 saakka.

European Association for Industrial Marketing Research'in (EVAF), Industrial Marketing
Management Journal'in Advisory Board Scientific'in, International University Contact for
Management Education'in (IUC), American Marketing Association'in, American Mana-
gement Association'in, European Society for Opinion and Marketing Research'in (ESOMAR)
ja Suomen kuljetustaloudellisen yhdistyksen kuljetustaloudellisen asiantuntijalautakunnan
jäsen. Rationalisointiliiton tutkimuslautakunnan puheenjohtaja 31. 12. 70 saakka, Rationali-
sointiliiton puheenjohtaja 1. 1. 71 lähtien ja Työtehovaltuuskunnan hallituksen jäsen 1. 1. 1971
lähtien.

Osallistunut ESOMAR'in vuosikongressiin Barcelonassa 7. 9.—11. 9. 70 ja EVAF'in vuosi-
kongressiin Lontoossa 10. 5.—14. 5. 71.

Esitelmöinyt Rationalisointiliiton kesäpäivillä 13. 8. 71 aiheesta Rationalisoinnin kehitys-
näkyymiä 1970-luvulla, Finnovatio-päivillä 25. 8. 71 aiheesta Tuotesuunnittelun dimensiot.
Luennoin Liikkeenjohdon Instituutin ja Ekonomiliiton täydennyskoulutuskursseilla sekä
useiden muiden yhdistysten ja yritysten koulutustilaisuuksissa.

Julkaisut:

Persoonallisuusmuuttajat kuluttajan käyttäytymisen selittäjinä. 19 s. Liiketaloudellinen
Aikakauskirja I/1971, Hki 1971. Uolevi Lehtisen ja Mai Anttilan kanssa.

Tuotesuunnittelun moniulotteisuus. 8 s. Yritystalous 1/1971, Hki 1971.

Rationalisoinnin kehittämisenäkymiä 1970-luvulla. 2 s. Tuottavuus 4/1970, Hki 1970.

Experiences of Application of Modern Management Techniques in the CECIOS Area. Teok-
sessa The New Role of Management. Innovation, Integration and Internationalization. 5 s.
International Management Association of Japan.

LEPONIEMI, ARVI:

Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kansantaloustieteen vt. apulaisprofessori.

Yrjö Jahnssonin Säätiön tieteellinen asiantuntija v:n 1970 apurahoja jaettaessa.
 Kyösti Haatajan Rahaston sihteeri.
 Kansantaloustieteen professorien ja dosenttien yhdistys ry:n varapuheenjohtaja.

Julkaisut:

Ekonometrian kehitys ja saavutukset. 12 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 3/1970.
 Taloudellisen ennustamisen keinoja. Nonparelli — Liikkeenjohdon erikoisnumero, syksy 1970.
 Talouspolitiikan konflikteista. 4 s. Osuuspankkilehti 5/1970.

LINDGREN, KAJ B:

Helsingin yliopiston germaanisen filologian professori. Saksan kielen tutkintolautakunnan puheenjohtaja. Ylioppilastutkintolautakunnan, valtion humanistisen toimikunnan ja kieli-instituuttien neuvottelukunnan jäsen. Aikakauslehti Germanistikin (Tübingen) avustaja. Saksan kielen tutkimuslaitoksen (Mannheim) tieteellisen neuvoston kirjeenvaihtajajäsen.

Asiantuntija Lundin yliopiston saksan kielen professorin virkaa täytettäessä sekä Jyväskylän yliopiston ja Svenska Handelshögskolanin dosentin toimia varten.

Esitelmöinyt Saarbrückenin, Heidelbergin, Tübingenin, Bochumin ja Düsseldorfin yliopistoissa kesäkuussa 1970.

LOUHIJA, JARL:

Kauppakorkeakoulun opettajaneuvoston asiantuntijajäsen 30. 4. 1971 alkaen.

Turun Kauppakorkeakoulun suomen kielen ja tyyliopin vt. professori lukuvuonna 1970—71. Kirjallisuuden tutkijain Seuran työjäsen. Suomen Näytelmäkirjailijaliiton kunniapuheenjohtaja. Niit'ahon Jussin Seuran puheenjohtaja. Suomi-Seuran hallituksen jäsen. Tiedotusmiehet r.y:n jäsen.

Tutkimusmatka Lontooseen huhtikuussa 1971.

Luennoinut Hotelli- ja Ravintolaopiston, Merkonomiliitto — Merkonomförbundet ry:n ja Rastor Oyn järjestämällä kursseilla aiheesta Liikekirjeen tyyliin vaikuttavat tekijät.

MALMIO, JYRKI:

Helsingin Yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan kansantaloustieteen opettaja. Kauppakorkeakoulun Assistentit ry:n puheenjohtaja.

Luennot ja esitelmät: Varkauden kauppakamariosaston vuosikokousesitelmä "Talouselämän kiertokulku" 29. 10. 1970. Pellervo-seuran johtajakoulutusseminaari Tuusulassa "Sosialismi ja kapitalismi talousjärjestelminä sekä niiden lähestymisteoria" 11. 3. 71 ja 25. 3. 71. Rationalisointiliitto ry:n 4. rationalisointikurssi "Kansantaloustieteen perusteet" 19. 3. 71.

MANNINEN, JOUKO:

Luennoinut kauppaopistojen matematiikan opettajien päivillä Helsingissä 2. 10. 70. matemaattisen tilastotieteen perusteista sekä esitelmöinyt valtion koulutuskeskuksen järjestämässä laskentatoimen seminaarissa Espoossa 19. 3. 71. aiheesta: Lineaarinen suunnittelu — analyyttinen apuväline päätöksentekijälle.

Osallistunut TIMS'in kansainväliseen kongressiin Lontoossa 29. 6—3. 7. 70 sekä 7. matemaattisen suunnittelun symposiumiin Haagissa 14—18. 9. 70.

Julkaisut:

Matemaattinen suunnittelu — teorian ja käytännön apuväline. 15 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja I/1971. Hki 1971.

MATTILA, SAKARI:

Oikeustieteellisten tiedekuntien ja suomenkielisten kauppakorkeakoulujen oppilasvalinta-toimikunnan puheenjohtaja.

Matematiikan ja tilastotieteen opettaja Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisessä tiedekunnassa. Länsi-Suomen korkeakoulu yhdistys r.y.:n hallituksen jäsen. Oy Länsi-Suomen johtokunnan jäsen. Tietotehdas Oy:n tieteellisen neuvottelukunnan jäsen.

Toiminut asiantuntijana Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa tilastotieteen apulaisprofessorin virkaa täytettäessä.

Osallistunut ESOMARin kongressiin Barcelonassa 6.—10. 9. 1970.

Esitelmöinyt kauppaoppilaitosten matematiikan opettajien luentopäivillä tilastotieteen opetuksen kehittämisestä kauppaopistoissa.

MAURANEN, TIMO:

Markkinointi-instituutin opettaja. Suomen Markkinointitutkimusseura ry:n johtokunnan jäsen ja sihteeri. Karjalan Sivistysseura ry:n johtokunnan jäsen ja sihteeri.

Vaasan Höyrymylly Osakeyhtiön PTS-päällikkö.

Osallistunut ESOMAR-seminaariin Frankfurt am Mainissa 4.—7. 11. 1970.

MOISIO, TEUVO:

Markkinointi-instituutin suullisen esittämisen ja neuvottelutaidon opettaja sekä teollisuuden ja kaupan konsulenttikurssin johtaja. Logonomiyhdistys ry:n puheenjohtaja.

Osallistunut Liikkeenjohdon Instituutin 8-viikkoiselle jatkokoulutuskurssille ja Logonomipäiville 6. 1. 1971.

Luennoin suullisesta esittämisestä, neuvottelutaidosta ja kokoustekniikasta sekä ohjannut niihin liittyviä harjoituksia eräiden liikeyritysten ja järjestöjen kursseilla.

Julkaisut:

Liike-elämän puhe- ja neuvottelutaito. 276 s. Markkinointi-instituutin kirjasarja n:o 5. Hki 1971.

Kuluttajien tuotetietoisuus. 85 s. Markkinointi-instituutin julkaisuja n:o 35. Hki 1971.

MUUKKONEN, PERTTI:

Hoitanut puolta Turun yliopiston toisen siviilioikeuden professorin virasta. Siviilioikeuden dosentti Helsingin yliopistossa.

Antanut asiantuntijalausannon Turun Kauppakorkeakoululle tri Hannu Tapani Klammin pätevydestä dosentin toimeen ja Helsingin yliopiston oikeustieteelliselle tiedekunnalle hakijan pätevydestä siviilioikeuden apulaisprofessorin virkaan.

Suomen Lakimiesliiton koulutuskeskuksen johtoryhmän varapuheenjohtaja. Suomen Ulkomaankauppaliiton ulkomaanoikeuden valiokunnan puheenjohtaja. KOP:n Keski-Töölön konttorin valvoja. Korkeakoulujen Professoriliiton valtuuskunnan jäsen. Arkadian yhteislyseon johtokunnan varapuheenjohtaja. Hallituksen jäsen seuraavissa säätiöissä: Maaliskuun 25 päivän rahasto, Arkadian Yhteislyseon Ystävien säätiö ja Ada Äijälän Koulusäätiö. Eräiden osakeyhtiöiden johtokunnan jäsen. Lääkehuoltokomitean jäsen.

Pitänyt useita esitelmiä eri aiheista mm. Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen eräissä paikallis-osastoissa, Vientikoulutussäätiön, Suomen Lakimiesliiton ja Insinöörijärjestöjen Koulutuskeskuksen tilaisuuksissa.

MYLLYRINNE, KULLERVO:

Valtion Filmiteknillisen lautakunnan jäsen.

Toiminut luennoitsijana sekä harjoitusten ohjaajana Valtion Filmiteknillisen lautakunnan järjestämällä elokuvakoneenhoitajakursseilla 3.—18. 5. 1971.

Julkaisut:

Elokuvakoneenhoitajan käsikirja, luvut: Filmit, Elokuvakoneet, Valolähteet, optiikka ja kuvakoot, Esitystekniikka. 44 s. Hämeenlinna 1971.

NENONEN, A. V:

Suomen Pankin kirjeenvaihto-osaston päällikkö.

Kotimaisten kielten tutkintolautakunnan jäsen, jonka alana on talouselämän tuntemus.

NIKOLOWSKI, FERODORO:

Helsingin yliopiston saksan kielen lehtori. Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen v:sta 1968.

Antanut saksan kielen opetusta Ulkoasiainministeriön virkailijoille.

Käännöksiä saksan kielelle:

Prof. Nils Erik Wickbergin kirjoittaman Carl Ludwig Engelin elämäkerran ja näyttelyluettelon Berlinissä 2.—31. 10. 70 pidettyä muistonäyttelyä varten; Berlin 1970, 80 sivua; ja useita tieteellisiä artikkeleita.

PASANEN, JORMA:

Forssan kaupunginvaltuuston jäsen. Forssan asemakaavalautakunnan puheenjohtaja. Forssan seurakunnan kirkkovaltuuston ja -neuvoston jäsen.

Turun Kauppakorkeakoulun liiketaloustiede II:n dosentti.

Käsi- ja Pienteollisuusliiton tarkastusmestari. Forssan Seudun Kiinteistöyhdistys r.y.:n hallituksen jäsen. Forssan Yhteiskoulun johtokunnan puheenjohtaja.

Esitelmöinyt Suomen Numismaattisen Yhdistyksen vuosikokouksessa 16. 4. 1971 aiheesta "Tilapäiset maksuvälineet Suomessa 1860 ja 1918."

PEITSO, JUKKA:

PYP:n ulkomaansihteeristön kamreeri. Suomalais-amerikkalaisen stipenditoimikunnan jäsen.

Toiminut opetusministeriön määräyksestä valantehneistä kielenkääntäjistä annetun asetuksen edellyttämän portugalin kielen tutkintolautakunnan puheenjohtajana.

PENTTILÄ, ERKKI:

Helsingin yliopiston englantilaisen filologian dosentti. Ylioppilastutkintolautakunnan jäsen. Keskukskauppakamarin kielenkääntäjälautakunnan jäsen ja puheenjohtaja.

PITKÄNEN, EERO:

Valtiovarainministeriön suunnittelusihteeristö, kustannusanalyysi- ja budjetointitoimiston päällikkö. Koulukustannustoimikunnan puheenjohtaja.

Osallistunut pohjoismaiden valtionhallinnon rationalisointielinten konferenssiin 8.—10. 6. 1970 Tukholmassa.

Luennoin ohjelmabudjetoinnista Yhdyskuntasuunnittelun seura ry:n ja Tampereen kesäyliopiston järjestämässä seminaarissa 11. 6. 1970, valtion laskentatoimesta sairaaloiden talouspäälliköiden neuvottelupäivillä Turussa 6. 6. 1970, julkisten investointien suunnittelusta Helsingin yliopistossa kevätlukukaudella 1971 järjestetyllä julkistalouden kurssilla sekä valtiontalouden suunnitteluun ja valvontaan liittyvistä kysymyksistä erilaisissa valtionhallinnon sisäisissä seminaareissa ja muissa koulutustilaisuuksissa.

Julkaisut:

Goal Programming and Operational Objectives in Public Administration. 8 s. The Swedish Journal of Economics 3/1970. Stockholm 1970.

Kustannus-hyötyanalyysin käsitteestä ja merkityksestä, 11 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 1/1971. Hki 1971.

Kustannus-hyötyanalyysi, yhteiskunnalliset ja liiketaloudelliset näkökohdat päätöksenteossa. 185 s. Hki 1971.

Kirja-arvostelu Uudessa Ekonomiassa.

PITKÄNEN, HANNU:

Kadettikoulun englannin ja saksan kielen lehtori.

Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen.

Johtanut englantilaisen filologian opetusta Helsingin seudun kesäyliopistossa.

Suomen kielistudion yhdistyksen puheenjohtaja.

Opintomatka Saksaan ja Sveitsiin, tutkimusmatka Englantiin 1970.

Toimittanut Otavalle suomeksi ”Englisch, wie es nicht im Wörterbuch steht”.

PREPULA, EERO:

Helsingin yliopiston farmasian laitoksen apteekkialan liiketalouden opettaja.

Yliopiston Farmasiakunta r.y:n tilintarkastaja.

Valvontatarkastajana eräässä yhteisössä.

Esitelmöinyt Suomen Apteekkariyhdistyksen järjestämällä koulutuspäivillä syksyllä 1970 aiheista Kirjanpitolain uudistus ja Varaston täydennys ja valvonta sekä keväällä 1971 aiheesta Kirjanpitovelvollisuus.

PULKKINEN, KYÖSTI:

Liikearkistoyhdistys r.y:n koulutustoimikunnan puheenjohtaja ja hallituksen jäsen. Eräiden yhteisöjen tilintarkastaja.

Luennoin sihteeriseminaarissa Savonlinnan kesäyliopistossa 7. 7.—10. 7. 1970 sekä Vaasan Kauppakorkeakoulun ja Liikkeenjohdon valmennus—Rastorin järjestämässä sihteerien koulutustilaisuuksissa. Luennoin Suomen neljänsillä liikearkistopäivillä 23. 11. 1970 aiheesta ”Arkisto yrityksen informaatiojärjestelmän osana” ja VIII tilimiespäivillä 20. 4. 1971 aiheesta ”Yrityksen organisaatio ja informaatiojärjestelmä”.

Toiminut Kauppakorkeakoulun hallinnonuudistustoimikunnan puheenjohtajana sekä jäsenenä Kauppakorkeakoulun opettajaneuvoston asettamassa ns. koordinoititryöryhmässä.

Julkaisuut:

Yrityksen organisaation rakentumisen, miehityksen ja toiminnan perustekijät, Hki 1970, 148 s. (Luentomoniste)

Konttori yrityksen informaatiojärjestelmän osatekijänä, Liiketaloudellinen Aikakauskirja I/1971.

RIISTAMA, VEIJO:

Työskennellyt lukuvuoden ASLA-tutkijastipendiaattina Graduate School of Industrial Administration/Carnegie-Mellon University'ssä, Pittsburgh, Pennsylvania, USA.

Julkaisuut:

(& Esa Jyrkkiö): Operatiivinen laskentatoimi; johdatus perusteisiin ja hyväksikäyttöön, 336 s, Tapiola 1971.

ROSSI, LAURI:

Kansanedustajien ja tutkijoiden seuran Tutkas ry:n johtokunnan jäsen.
Suomi – Vietnam-seuran johtokunnan jäsen.

Osallistunut Jyväskylän yliopiston järjestämille 'Tieteen filosofian päiville' (marraskuu 1970) esitelmällä Kyberneettiset struktuurit modernissa tieteessä ja Heuristinen dialektiikka yhteiskunnallisissa prognooseissa ja analyyseissä, Suomen Filosofisen Yhdistyksen Tampereella järjestämille 'Marx ja marxismi'-päiville (marraskuu 1970) esitelmällä Marxilainen dialektiikka ja ristiriidattomuuden periaate ja Kauppakorkeakoulun filosofian opiskelijoiden seminaariin 'Tuotannon automaation yhteiskuntapoliittiset seuraukset' esitelmällä Automaation anatomia ja fysiologia.

Pitänyt Helsingin Yhteiskunnallisessa Opistossa kaksi yleisöesitelmää Yhteiskunta kyberneettisenä systeiminä ja Kybernetiikka ja ideologinen luokkataistelu sekä 20 tuntisen luentosarjan Kybernetiikka ja sen sovellutuksia.

Kirjoittanut päivä- ja aikakauslehtiin n. 30 artikkelia yhteiskunnallisista kysymyksistä.

Julkaisuut:

Notes on the Syntax and Semantics of Probability Logic, Kauppakorkeakoulun julkaisuja C:II; 10, 1971, 40 sivua.

The Definition of Randomnes, Theoria 3/1971, 13 sivua.

RUOKONEN, KYLLIKKI:

Suomen tieteellisen kirjastoseuran vaalivaliokunnan ja retkitoimikunnan jäsen.

Tehnyt opintomatkan lokakuussa 1970 Hollannin ja Englannin tieteellisiin kirjastoihin Liikesivistysrahaston myöntämän apurahan turvin.

Luennoinut tieteellisten kirjastojen virkatutkintoa suorittaville aiheesta taloustieteelliset tiedonlähteet 26. 5. 1970, aiheesta hankintatoiminta 10. 5. 1971, aiheesta aikakauslehtien ja sarjojen valinta ja hankinta 12. 5. 1971; Helsingin seudun kirjastoharjoittelijoille aiheesta KKK:n hankintatoiminta 2. 4. 1970 ja 25. 2. 1971; Suomen Kirjallisuuspalvelun seuran kursseilla teollisuuskirjastojen kirjastoapulaisille aiheesta hankintatoiminta 2. 5. 1971; Osallistunut Suomen tieteellisen kirjastoseuran ja Suomen kirjallisuuspalvelun seuran järjestämiin luentopäiviin "Tieteelliset aikakausjulkaisut" sekä toiminut niillä hankintaseminaarin johtajana 7. – 9. 1. 1971.

Julkaisuut:

Tietokone kirjastorutiineissa. Eräs sovellutus. 2 s. Kirjastolehti 12/1970. Hki 1970. — Ostoista kirjoitettua. 2 s. Osto 11/1970. Hki 1970. — Kirjallisuusluettelo henkilökunta-asioita käsittelevistä julkaisuista. 2 s. ATK:n tietosanomat 1/1970. Hki 1970. — Hollannin taloustieteellisen keskuskirjaston toimintaa. 2 s. Signum 4/1971. Hki 1971. — Kybernetiikkakirjallisuutta. 3 s. ATK:n tietosanomat 4/1971. Hki 1971.

RUUHELA, REIJO:

Avustanut liiketaloustieteen professorin viran hoidossa Vaasan Kauppakorkeakoulussa.

SAARIO, HILKKA:

Kauppakorkeakoulun Lehtorit ry:n hallituksen jäsen.

Opintomatka Englantiin kesäk. 1970 korkeakoulun kanslerin myöntämän apurahan turvin.

SALO, EIJA:

Helsingin Akateemiset Naiset r.y:n johtokunnan jäsen.

Toimii Oy Stockmann Ab:n palveluksessa englannin kielen opettajana.

Toiminut englannin kielen opettajana Vientikoulutussäätiön kursseilla 1970—1971.

Opintomatka Englantiin kesällä 1970.

Luennoinut englannin kielen kauppakirjeenvaihdosta Ekonomiliitto r.y:n sihteeriseminaareissa syksyllä 1970.

SAVINEN, SEPPO:

Kirja- ja Paperikauppojen Liitto ry:n toimitusjohtaja. Luennoinut Kirjakauppakoulussa suomen kielestä ja tyyliopista.

Kirjakauppakoulun rehtori.

Kirja ja Paperi -lehden päätoimittaja.

SIUKOSAARI, ASKO:

Suomen Myynti- ja Mainosyhdistyksen varapuheenjohtaja, Mainostoimistojen Liiton Koulutustoimikunnan jäsen, Pohjoismaiden Markkinointiliiton Presidiumin ja työryhmän jäsen.

Oy STB Mainos Ab:n toimitusjohtaja.

Esitelmä: "Onko konsulentti mainos vai mainostaja?"

Konsulenttipäivillä tammikuussa 1971.

TAKALA, LIISA:

Osallistunut Cambridge'in yliopiston luentokurssille ja kansantaloustieteen seminaariin Englannissa 8. 7.—5. 8. 70.

Vieraillut Kölnin ja Münchenin yliopistojen liiketaloustieteen laitoksilla kesäk. 70.

Osallistunut Pohjoismaiden Neuvoston kuluttajapolitiikkaa ja markkinointia käsittelevään seminaariin 21-22. 4. 71.

Toiminut Liiketaloudellisen Aikakauskirjan Kauppakorkeakoulun 60-vuotisjuhlanumeron toimituskunnan sihteerinä.

Suomentanut Johansen, Leif: Julkisen sektorin talous, Hki 1970.

TAMMINEN, KAISA:

Luennoinnut Tampereen Yliopiston jatkokoulutuskeskuksen järjestämällä kirjastonhoitajien informatiikkakurssilla aiheista yhteiskuntatieteelliset tiedonlähteet sekä taloustieteelliset tiedonlähteet.

Luennoinnut Suomen kirjallisuuspalvelun seuran järjestämällä 3. informatiikkakurssilla liiketaloustieteellisistä tiedonlähteistä.

Luennoinnut Suomen kirjallisuuspalvelun seuran järjestämällä teollisuuskirjastonhoitajien jatkokoulutuspäivillä kirjastojen hankinta- ja luettelointiosastojen yhteistyön rationalisoinnista.

Luennoinnut tieteellisten kirjastojen harjoittelijoille UDK-luokitusysteemistä.

Osallistunut Suomen kirjallisuuspalvelun seuran järjestämään UDK-luokitusseminaariin.

Suomen kirjallisuuspalvelun seuran UDK-kerhon työryhmän jäsen, sen yhteiskunnallistaloustieteellisen ryhmän koollekutsuja.

Opintomatka Ruotsiin 6.—13. 12. 1970.

TELARANTA, K. A:

Siviilioikeuden dosentti Helsingin yliopistossa.

Kaupallista edustusta koskevaa yhteispohjoismaista lainsäädäntöä valmistelevaan asetetun Suomen komitean puheenjohtaja. Lainvalmistelukunnan erityinen asiantuntija ja oikeusministeriön edustaja pohjoismaisessa lakiyhteistyössä oikeustoimilain osittaista uudistamista varten. Opetusministeriön asettaman, valantehneistä kielenkääntäjistä annetussa laissa tarkoitetun ranskan kielen tutkintolautakunnan lakimiesjäsen. Vakuutusalan liiketapaneuvoston varapuheenjohtaja. Lääkemainonnan valvontakunnan varapuheenjohtaja. Teknokemian liiketapavalvontakunnan puheenjohtaja. KOP:n Erottajan konttorin valvoja. Pelastakaa Lapset r.y.:n hallintoneuvoston puheenjohtaja. Mannerheimin lastensuojeluliiton liittoneuvoston jäsen. Lasten Päivän säätiön valtuuskunnan jäsen. Genevessä kotipaikan omaavan Service social international'in hallituksen jäsen.

Osallistunut oikeusministeriön määräämänä Suomen edustajana pohjoismaista lakiyhteistyötä koskevaan neuvotteluun Tukholmassa 4.—5. 12. 1970 ja 27. 1. 1971. Osallistunut ulkoasiainministeriön määräämänä Suomen edustajana Roomassa 29. 6.—4. 7. 1970 pidettyyn Unidroit'n asiantuntijakomitean kokoukseen, joka käsitteli komissiota ja agentuuria koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamista.

TERÄS, HANNU:

Ylioppilastutkintolautakunnan jäsen. Valtakunnallista puhutun kielen ymmärtämiskoetta valmistelevan toimikunnan saksan jaoston puheenjohtaja 1970—71. Vieraiden kielten tutkijalautakunnan jäsen. Toiminut saksan kielen opettajana Vientikoulutussäätiön kurssilla 1970—71. Toiminut opettajana Ekonomiliiton kaksipäiväisessä sihteeriseminaarissa Aulangolla huhtik. 1971.

Opintomatka Saksaan ja Itävaltaan touko—kesäkuussa 1970.

TORMAS, KAIJA:

Pitänyt esitelmän Suomen Pikakirjoittajayhdistys r.y.:n syyskokouksessa 21. 10. 70 ruotsin kielen pikakirjoituksen uudesta opetuskokeilusta Kauppakorkeakoulussa.

J u l k a i s s u t :

Ruotsin kielen sovitteen opetuskokeilusta Kauppakorkeakoulussa. 4 s. Pikakirjoituslehti 5/70.

TUOMINEN, EVA:

Osallistunut Konekirjoituksen Edistämisyhdistys r.y.:n järjestämiin opintopäiviin Helsingissä 21. 11. 1970.

Tutustunut konekirjoituksen opetukseen Itävallassa Wienin yliopiston konekirjoituksen opettajan johdolla 11. 1. 1971.

Osallistunut Konekirjoituksen Edistämisyhdistys r.y.:n jatkokursseihin Tapiolassa 6. 2. 1971.

VAISTO, ERKKI:

Luotsikirjaston kirjastonhoitaja. Suomen Kirjastoseuran asettaman kirjastonhoitajan asemaa ja tehtäviä nyky-yhteiskunnassa tutkivan työryhmän jäsen.

Toiminut asiantuntijana Mainonnan tietopalvelua perustettaessa Markkinointi-instituuttiin. Signum ja Aihefilatelisti-lehtien toimituskunnan jäsen.

Osallistunut Suomen Kirjallisuuspalvelun Seuran III informatiikkakurssille 1970—71.

Julkaisut:

Markkinoinnin kommunikaation kirjallisuus Suomessa vuosilta 1945—1969. 187 s. Hki 1970. Kauppakorkeakoulun julkaisuja C:II: 6.

Suomen liikunta- ja urheilukirjallisuus 1945—1967. 462 s. Hki 1970. Liikuntatieteellisen Seuran julkaisuja 18.

Sama: II. Henkilöbibliografia. 74 s. Hki 1971. Liikuntatieteellisen Seuran julkaisuja 19.

Sama: III. Voimistelu- ja liikuntaohjelmat. 67 s. Hki 1971. Liikuntatieteellisen Seuran julkaisuja 20.

Matkailuun liittyvää kirjallisuutta ja artikkeliaineistoa. 8 s. Hki 1971. Suomen Matkailuliitto.

Filateliaa aikakauslehdissä. Suomen Postimerkkilehti. 2 s. 12/1970.

Seuraavat kirjallisuusluettelot Mainosuutisissa:

Matkailu ja matkailumainonta. 2 s. 9/1970. Kulutus, kuluttajavalistus ja tavaraselosteet. 3 s. 10/1970, 1 s. 1/1971. Joukkotiedotustoiminta ja propaganda. 1 s. 1/1971, 1 s. 2/1971. Taloudellinen kasvatus. 1 s. 3/1971. Tekninen mainonta. 1 s. 3/1971. Kansainvälinen mainonta ja mainonta eri maissa. 1 s. 3/1971.

Joukko kirjoituksia Aihefilatelisti-, Luotsi- ja majakka- sekä Signum-lehdissä.

VALKONEN, TAPANI:

Helsingin yliopiston sosiologian dosentti, sosiologian vt. professori syyslukukaudella 1970.

Kehitysalueiden neuvottelukunnan asennejaoston asiantuntijajäsen ja tutkimuksen johtaja.

Pitänyt esitelmän Sociological forecasts in city planning sosiologian maailmankongressissa Varnassa 14.—19. 9. 1970, osallistunut Varsovassa 24.—27. 3. 1971 pidettyyn kongressiin The future of rural communities in industrialised societies, pitänyt esitelmän Sociologisk forskning om befolkningens förhållanden och attityder i de finska utvecklingsområdena pohjoismaisessa aluepoliittisessa seminaarissa Åbo Akademissa 16.—17. 4. 1971.

Julkaisut:

Sociological forecasts in city planning, Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen tutkimuksia n:o 154, 1970, 11 s.

Suomalainen yhteiskunta 1970—1980-luvuilla, Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti, 5/1970, 8 s.

Tulevaisuus ja strategiset tavoitteet, Sosiologia 5/1970, 1 s.

Urbanisme et prévisions sociologiques, Analyse & Prévision 2/1971, 11 s.

Kirja-arvostelu Acta Sociologica.

VENTO, REINO:

Tilintarkastajana useissa yhteisöissä. Keskuskauppakamarin tilintarkastajalautakunnan jäsen 1970. KHT-tilintarkastajatutkintovaliokunnan varapuheenjohtaja. HTM-tilintarkastajatutkintolautakunnan varapuheenjohtaja. Ammattitilintarkastajat r.y:n hallituksen jäsen. KHT-yhdistyksen lausuntovaliokunnan jäsen. Marimekko Oy:n johtokunnan jäsen. PYP-Kulosaaren konttorin valvoja.

Esitelmöinyt: 7. 1. 1971 TVH:ssa tarkastustoiminnasta. 12. 1. 1971 Suomen Kiinteistöliittossa asunto-oy:n tilintarkastuksesta.

VIERIKKO, ERKKI:

Toiminut edelleen Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsenenä, valantehneistä kielenkääntäjistä annetun lain edellyttämän espanjan kielen tutkintolautakunnan varapuheenjohtajana sekä Keskuskauppakamarin kielenkääntäjälautakunnan jäsenenä.

Antanut espanjankielen opetusta Helsingin seudun kesäyliopistossa.

Toiminut Suomen Ibero-Amerikkalaisen Instituutin johtajana sen lakkauttamiseen saakka toukok. 1971. Toiminut Suomen Ibero-Amerikkalainen Yhdistys ry:n johtokunnan varapuheenjohtajana.

Kutsuttu valtioneuvoston asettaman kielitaidon laajentamiskomitean jäseneksi.

Tehnyt opintomatkan Espanjaan heinä—elokuussa 1970.

Julkaissut uuden espanjan kielen peruskurssin *Textos Españoles*, monisteita, 115 s. Laatinut espanjan kielen alkeiskurssin kielistudiota varten.

WIIO, OSMO:

Helsingin seudun kesäyliopiston hallituksen puheenjohtaja. SITRAn asiamies.

Osallistuminen Ruotsin Utrikespolitiska Institutetin järjestämään Pohjolan tulevaisuutta käsittelevään seminaariin Hässelbyssä sekä samassa paikassa Eurooppa 2000 kongressiin syksyllä 1970.

Vakituista luentotoimintaa eri järjestöjen ja yritysten koulutustilaisuuksissa sekä vuosikokouksissa. Viisiosainen TV-sarjaohjelma Ihmisen ulottuvuudet kevätkaudella 1971.

Valtion tiedonjulkistamispalkinto v. 1971.

Julkaisut:

Valinnan yhteiskunta (yhdessä Klaus Wariksen ja Erik Allardtin kanssa), Weilin+Göös 1970, 261 s.

Värderingsförändringar och den ekonomiska utvecklingen (teoksessa: Nordiska framtidsperspektiv, Utrikespolitiska Institutet, 1970) 10 s.

Comprehension and Interest of Radio Programs (yhdessä Kaarle Nordenstrengin kanssa), *Journalism Quarterly*, Autumn 1970, 3 s.

Arvojen muuttuminen, *Teknillinen aikakauslehti* 10/1970

Organisaatio muuttuvassa yhteiskunnassa, *Puhelin* 1/1971 s. 2—6.

Uusimpia organisaatiokäyttämisen malleja, *Liiketaloudellinen Aikakauskirja* 1/1971, s. 152—167.

Ymmärretäänkö sanomasi, 3. painos, Weilin+Göös 1971, 230 s.

WILENIUS, REIJO:

Helsingin yliopiston dosentti, käytännöllisen filosofian vt. professori 1. 1. 1970—31. 5. 1971. Rudolf Steiner-koulun opettaja.

Suomen filosofisen yhdistyksen hallituksen ja vuosikirja "Ajatuksen" toimituskunnan jäsen. Koulutuspolitiikan tehtäviä määrittelevän komitean jäsen.

Julkaisu:

Yhteiskuntatieteiden filosofiasta. 20 s. Teoksessa: Filosofian tila ja tulevaisuus, toim. J. Hintikka ja L. Routila. Hki 1970.

VON WILLEBRAND, CARL-AUGUST:

Edelleen valtioneuvoston asettaman Kansainvälisten kulttuurisuhteiden toimikunnan jäsen saksankielisiä maita varten. Jäsenenä opetusministeriön asettamassa kielistudiotoimikunnassa. Edelleen toiminut Radio Bremenin kirjeenvaihtajana Suomessa.

Antanut Vientikoulutussäätiön vientimarkkinoidjakoulutuksessa saksan kielen opetusta 4 vt. syys- ja kevätlukukaudella.

Kielistudio-Yhdistyksen perustajajäsen ja hallituksen jäsen. Suomalais-Saksalaisen Yhdistyksen johtokunnan jäsen. Puheenjohtaja Deutsches Bibliotheksverein'issa.

Tutustunut "DIDACTA" -näyttelyyn Baselissa toukok. 27.—30. pñä 1970.

Osallistunut "Ohjelmoidun opetuksen seminaariin" Turussa lokak. 2.—4. pñä 1970.

Toiminut opettajana lehtori H. Teräksen kanssa Ekonomiliiton järjestämässä saksan kielen seminaarissa Aulangolla maalisk. 12.—13. pñä 1971.

Osallistunut esitelmöitsijänä kielistudio-yhdistyksen järjestämiin neuvottelupäiviin maalisk. 20.—21. pñä 1971.

Julkaisu:

Städte und Menschen. Texte zum Nacherzählen (opettaja- ja oppilasvihko sekä ääninauha). Otava, Hki 1970.

VON VOLBORTH, DOROTHEA:

Kauppakorkeakoulun kielilaboratoriotomikunnan jäsen.

Osallistunut venäjän kielen opettajien seminaariin kesäkuussa 1970 Helsingissä.

Julkaisu:

Venäjän kielen kaupunkirjeenvaihdon harjoitustehtäviä. 133 s. Hki 1970.

VOUTILAINEN, EERO:

Suomen Työnantajain Keskusliiton asiamies, erikoisalueena yritysten henkilöstöhallintoon liittyvät kysymykset.

Luennoinut henkilöstöhallintoon ja hallinnon rationalisointiin liittyvistä asioista Johtamistaidon Opiston, Liikkeenjohdon Instituutin, E-Instituutin, Rastorin, Suomen Osuuskauppaopiston, Tietomiehen ym. yhteisöjen järjestämissä koulutustilaisuuksissa.

Suorittanut opintomatkan Ruotsiin ja Norjaan perehtyen yrityshallinnon kehittämiskysymyksiin ja yritysdemokratiakokemuksiin (SITRA:n apuraha).

VUORISTO, KAI-VEIKKO:

Kulttuurimaantieteen dosentti Helsingin yliopistossa. Helsingin yliopiston maantieteen laitoksen yp. assistentti.

Teossarjan "Suomenmaa" (WSOY) neuvottelukunnan jäsen.

"Kaupunkitutkimus —70" neuvottelukunnan jäsen.

Suomen Teiden Historiatomikunnan jäsen.

Peruskoulun maantiedon oppikirjasarjaa tekevän työryhmän jäsen (WSOY)

Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen.

Kutsuttu Suomen Maantieteellisen Seuran hallituksen jäseneksi.

Osallistunut Helsingin Kaupungin Satamapäiville 10. 11. 1971 ja Luonnonsuojeluvuoden 1970 valtakunnalliseen konferenssiin Helsingissä 23. —24. 11. 1970.

Esitelmöinyt Suomen Maantieteellisen Seuran työjäsenten vaalikokouksessa Helsingissä 11. 12. 1970 Kauppakorkeakoulun talousmaantieteen laitoksen toiminnasta.

Esitelmöinyt Yhdyskuntasuunnittelun jatkokoulutusseminaarissa Otaniemessä 5. 2. 1971 aiheesta "Matkailijan Suomi".

Julkaisuut:

Leirintäalueilla yöpyneiden ulkomaalaisten jakautuma ja kansallisuuteen sitoutuneet alueelliset piirteet. 4 s. Leirintätutkimukset 4/70. Suomen matkailuliitto.

V Tilastollisia tietoja oppilaista

Korkeakoulun oppilaat voivat olla:

1. *varsinaisia oppilaita*, jotka opiskelevat suorittaakseen ekonomin tutkinnon tai akateemisen sihteerin tutkinnon;

2. ekonomin tutkinnon tai muiden korkeakoulujen loppututkinnon suorittaneita, jotka harjoittavat opintoja *kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa* varten;

3. *ylimääräisiä* tai *kuuntelioppilaita*, jotka harjoittavat opintoja erinäisissä aineissa.

Varsinaisiksi oppilaisiksi haki 1970 1969 henkilöä, joista hyväksyttiin ekonomin tutkintoa suorittamaan 437 ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittamaan 167. Hyväksytyistä aloitti ekonomin tutkinnon opinnot 384 ja akateemisen sihteerin tutkinnon opinnot 141 eli yhteensä 525 opiskelijaa.

Kertomusvuonna on korkeakoulussa syyslukukauden alussa ollut yhteensä 2984 opiskelijaa, joista

	I vsk. v. 1970 al.	II vsk. v. 1969 al.	III vsk. v. 1968 al.	Yhteensä	Aikais. aloitt.	Kaik- kiaan
Ekon. tutk. suor.	384	427	390	1 201	478	1 679
Kirj.vaiht. tutk. suor. ..	—	—	—	—	10	10
Akat.siht. tutk. suor. ..	141	109	108	358	191	549
	525	536	498	1 559	679	2 238
Kand. tutk. suor.						746
						2 984

**Ekonomin ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien oppilaiden lukumäärä
lukuvuoden alussa**

	I vsk. 1970		II vsk. 1969		III vsk. 1968		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
Miehiä	260	49,5	241	45,0	251	50,4	752	48,2
Naisia	265	50,5	295	55,0	247	49,6	807	51,8
Yhteensä ..	525	100	536	100	498	100	1 559	100

**Ekonomin, kirjeenvaihtajan ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien
oppilaiden lukumäärä**

	I vsk. 1970		II vsk. 1969		III vsk. 1968		Aikaisemmin aloittaneet			Yhteensä			Yht.
	ek	aks	ek	aks	ek	aks	ek	kv	aks	ek	kv	aks	
Syyslukukausi ..	384	141	427	109	390	108	478	10	191	1 679	10	549	2 238
Keskeyttäneet ./.	—	—	—9	—2	—4	—2	—24	—2	—6	—37	—2	—10	—49
*)	+50	—50	+5	—5	+2	—2	+2	—	—2	+59	—	—59	—
**)	—	—	—	—	—	—	+1	—1	—	+1	—1	—	—
Valmistuneet ./.	—	—	—	—	—16	—	—85	—2	—35	—101	—2	—35	—138
Kevätlukukausi	434	91	423	102	372	104	372	5	148	1 601	5	445	2 051
Keskeyttäneet ./.	—8	—3	—5	—	—4	—3	—20	+1	—3	—37	+1	—9	—45
*)	+6	—6	+3	—3	+4	—4	+3	—	—3	+16	—	—16	—
**)	—	—	—	—	—	—	—	—1	+1	—	—1	+1	—
Valmistuneet ./.	—	—	—11	—	—125	—18	—90	—5	—47	—226	—5	—65	—296
Lukuv. lopussa	432	82	410	99	247	79	265	—	96	1 354	—	356	1 710

*) akat.sihteerin tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan ekonomin tutkintoa

**) kirj.vaihtajan ,, ,, ,, ,, akat.siht. tutkintoa

Ekonomin ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien opiskelijoiden kotipaikka

	I vsk. 1970		II vsk. 1969		III vsk. 1968		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
Helsinki	203	38,7	212	40,4	182	36,6	597	38,6
Muu Uudenmaan lääni ...	103	19,6	74	14,1	70	14,1	247	15,9
Turun ja Porin lääni	18	3,4	24	4,6	27	5,4	69	4,4
Ahvenanmaan lääni	0	0	0	0	0	0	0	0
Hämeen lääni	69	13,1	64	12,2	69	13,9	202	13,0
Kymen lääni	36	6,9	40	7,6	45	9,0	121	7,8
Mikkelin lääni	16	3,1	17	3,2	17	3,4	50	3,2
Pohjois-Karjalan lääni	14	2,7	20	3,8	17	3,4	51	3,3
Kuopion lääni	17	3,2	18	3,4	13	2,6	48	3,1
Keski-Suomen lääni	17	3,2	19	3,6	13	2,6	49	3,1
Vaasan lääni	18	3,4	15	2,9	20	4,0	53	3,4
Oulun lääni	11	2,1	15	2,9	18	3,6	44	3,8
Lapin lääni	3	0,6	7	1,3	7	1,4	17	1,0
Yhteensä	525	100	525	100	498	100	1 548	100

Ekonomien tutkintoon suorittavat

	I vsk. v. 1970 aloittaneet					II vsk. v. 1969 aloittaneet					III vsk. v. 1968 aloittaneet					Kaikkiaan				
	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.
Syyslukausi	259	67,4	125	32,6	384	241	56,4	186	43,6	427	251	64,4	139	35,6	390	751	62,5	450	37,5	1201
Keskeyttäneet ./.	—	—	—	—	—	—5	—4	—4	—9	—9	—3	—3	—1	—4	—4	—8	—5	—5	—13	—13
*)	—	—	+50	—	+50	—	+5	+5	+5	+5	—	—	+2	+2	+2	—	+57	+57	+57	+57
Valmistuneet ./.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—14	—14	—2	—16	—16	—14	—2	—2	—16	—16
Kevätlukausi ..	259	59,7	175	40,3	434	236	55,8	187	44,2	423	234	62,9	138	37,1	372	729	59,3	500	40,7	1229
Keskeyttäneet ./.	—6	—2	—2	—6	—8	—3	—2	—2	—5	—5	—4	—4	—	—4	—4	—13	—4	—4	—17	—17
*)	—	—	+6	—	+6	—	+3	+3	+3	+3	—	—	+4	+4	+4	—	+13	+13	+13	+13
Valmistuneet ./.	253	58,6	179	41,4	432	233	55,3	188	44,7	421	230	61,8	142	38,2	372	716	58,4	509	41,6	1225
*) ..	—	—	—	—	—	—8	—3	—3	—11	—11	—86	—86	—39	—125	—94	—42	—42	—42	—136	—136
Valmistuneet ./.	253	58,6	179	41,4	432	225	54,9	185	45,1	410	144	58,3	103	41,7	247	622	57,1	467	42,9	1089

*) akat.sihteen tutkintoon suorittavat siirtynneet suorittamaan ekonomin tutkintoon

Akateemista sihteen tutkintoon suorittavat

	I vsk. v. 1970 aloittaneet					II vsk. v. 1969 aloittaneet					III vsk. v. 1968 aloittaneet					Kaikkiaan				
	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.
Syyslukausi	1	0,7	140	99,3	141	—	—	109	100	109	—	—	108	100	108	1	0,3	357	99,7	358
Keskeyttäneet ./.	—	—	—	—	—	—	—2	—2	—2	—2	—	—	—2	—2	—2	—	—4	—4	—4	—4
*)	—	—	—50	—50	—50	—	—5	—5	—5	—5	—	—	—2	—2	—2	—	—57	—57	—57	—57
Kevätlukausi ..	1	1,1	90	98,9	91	—	—	102	100	102	—	—	104	100	104	1	0,3	296	99,7	297
Keskeyttäneet ./.	—	—	—3	—3	—3	—	—	—	—	—	—	—	—3	—3	—3	—	—6	—6	—6	—6
*)	—	—	—6	—6	—6	—	—3	—3	—3	—3	—	—	—4	—4	—4	—	—13	—13	—13	—13
Valmistuneet ./.	1	1,2	81	98,2	82	—	—	99	100	99	—	—	97	100	97	1	0,4	277	99,6	278
*) ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—18	—18	—18	—	—18	—18	—18	—18
Valmistuneet ./.	1	1,2	81	98,2	82	—	—	99	100	99	—	—	79	100	79	1	0,4	259	99,6	260

*) akat.sih. tutkintoon suorittavat siirtynneet suorittamaan ekonomin tutkintoon

**Ekonomin ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien
opiskelijoiden vanhempien ammatti**

Sosiaaliasemaryhmän mukaan					Yhteiskunnallisen aseman mukaan		
	I vsk. 1970		II vsk. 1969			III vsk. 1968	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%		Luku- määrä	%
1. Ylemmät toimihenkilöt ja heihin verrattavat yrittäjät: Työnantajat (ei maatal.) ..... Toimihenk. joht. asemassa ja heihin verratt. yritt. .... Muut ylemmät toimihenk.	1	0,2			1. Itsenäiset yrittäjät: Tehtailijat ja tukku- kauppiaat ..... Vähittäiskauppiaat ja muut liikkeen- harjoittajat ..... Maanviljelijät	12	2,4
	98	18,7	107	20,4		73	14,7
	53	10,1	51	9,7		74	14,9 32,0
2. Alemmat toimihenkilöt ja pienyrittäjät: Myyntimiehet ja heihin verrattavat yrittäjät ..... Alemmat toimihenkilöt ja pienyrittäjät ..	19	3,6	8	1,5	2. Kaupan ja teollisuuden palveluksessa olevat: Johtavassa asemassa olevat ..... Toimihenkilöt ..... Työntekijät	56	11,2
	104	19,8	134	25,5		62	12,5
						84	16,9 40,6
3. Ammattitaitoiset työntekijät: Myymläapulaiset .. Henkilölliseen palvelukuntaan kuuluvat .. Muut ammattitaitoiset työntekijät	4	0,8			3. Valtion ja kunnan palveluksessa olevat: Johtavassa asemassa olevat ..... Virka- ja toimihenkilöt ..... Työntekijät	41	8,2
	1	0,2				59	11,8
	104	19,8	97	18,5		26	5,2 25,2
4. Ammattitaidottomat työntekijät: Maa- ja metsätalouden, kalastusalan työntekijät ..... Henkilölliseen palvelukuntaan kuuluvat .. Muut ammattitaidottomat työntekijät ...	1	0,2			4. Vapaiden ammattien harjoittajat	5	1,0
	4	0,8	1	0,2			
	19	3,6	16	3,0			
5. Maanviljelijät: Maanviljelijät ilman erittelyä ..... Maanviljelijät, opistotasoa	75	14,3	75	14,3	5. Ei ilmoitettu ammattia	6	1,2
	1	0,2					
6. Sijoittamattomat ja ei ilmoitetut ammatit	41	7,8	36	6,9			
Yhteensä	525	100	525	100	Yhteensä	498	100

**Ekonomin ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien
opiskelijoiden vanhempien ammatti**

Ammattiryhmien mukaan					Elinkeinon mukaan		
	I vsk. 1970		II vsk. 1969			III vsk. 1968	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%		Luku- määrä	%
1. Tekniikka, tieteet, taiteet, opetus, sairaanhoito yms. työ	66	12,6	72	13,7	1. Maa- ja metsätalous sivuelinkeinoineen . . .	81	16,3
2. Hallinnollinen, tilinpidollinen ja konttoritekniillinen työ	107	20,4	126	24,0	2. Teollisuus	133	26,7
3. Kaupallinen työ . .	44	8,4	51	9,7	3. Rakennustoiminta	40	8,0
4. Maatalous, metsätyö ja kalastus . . .	85	16,2	81	15,4	4. Kauppa	91	18,3
5. Kaivos- ja louhintatyö	1	0,2	1	0,2	5. Liikenne	38	7,6
6. Kuljetus- ja liikennetyö	53	10,1	34	6,5	6. Palvelukset	109	21,9
7. Teollisuus ja käsityö	93	17,7	87	16,6	7. Sijoittamattomat ja ei ilmoitetut ammatit	6	1,2
8. Palvelukset	19	3,6	23	4,4			
9. Muualla luokittelematon työ ja ei ei ilmoitettua ammattia	57	10,8	50	9,5			
Yhteensä	525	100	525	100	Yhteensä	498	100

Kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa suorittavat

	M	N	Yhteensä
Kirjoissa syyslukukauden alussa	514	232	746
Uusia hyväksytty	131	104	235
Uudelleen kirjoihin hyväksytty	19	5	24
	664	341	1 005
Valmistunut ./	20	7	27
Keskeyttänyt ./	52	24	76
Kevätlukukausi	592	310	902
Uusia hyväksytty	72	42	114
Uudelleen kirjoihin hyväksytty	14	4	18
	678	356	1 034
Valmistunut ./	47	19	66
Keskeyttänyt ./	49	20	69
Kirjoissa kevätlukukauden lopussa	582	317	899

Opiskelijain lukumäärä

Heinäkuun 31 p:nä 1970 päättyneen hakuajan kuluessa korkeakoulun varsinaisiksi oppilaiksi pyrki 1 969 ylioppilasta (edellisenä vuonna 1 532), joista ensisijaisesti ekonomin tutkinnon suorittajiksi 1409 (miehiä 782, naisia 627) ja akateemisen sihteerin tutkinnon suorittajiksi 560 (miehiä 4, naisia 556). Hakijoista hyväksyttiin yhteensä 604 eli 30,7 %. Hyväksytyistä oli ekonomin tutkintoa opiskelevia 437, niistä miehiä 277 ja naisia 160, sekä akateemista sihteerin tutkintoa opiskelevia 167 (miehiä 1, naisia 166). Hyväksytyistä aloitti opiskelun 525 henkilöä. Kertomusvuoden päättyessä oli korkeakoulussa ensimmäistä loppututkintoa varten opintoja harjoittavia oppilaita yhteensä 1710, edellisen vuoden vastaavan luvun oltua 1713.

Kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon suorittajiksi on kertomusvuoden aikana hyväksytty 391 henkilöä, joista ekonomeja 300, kirjeenvaihtajan tutkinnon suorittaneita 15, dipl.insinöörejä 15, valtiotieteen kandidaatteja 5. Lisäksi on hyväksytty kauppat. kandidaatin tutkintoa suorittamaan 13 oikeust. kandidaattia, 8 fil. maisteria, 1 taloustieteiden kandidaatti, 1 maat.-metsät. kandidaatti, 1 sotakorkeakoulutuk. suorittanut sekä 33 akateemisen sihteerin tutkinnon suorittanutta henkilöä. Ekonomin, akateemista sihteerin, kirjeenvaihtajan ja kauppat. kandidaatin tutkintoa varten opiskelevia oli lukuvuoden lopussa yhteensä 2609. Lukuvuoden päättyessä oli kauppat. kandidaatin tutkintoa varten opiskelevia 899, edellisen lukuvuoden päättyessä vastaava luku oli 746.

Ylimääräiseksi tai kuuntelijaoppilaaksi on hyväksytty 60 henkilöä.

Kertomusvuoden aikana on ekonomin tutkinnon suorittanut 326, kirjeenvaihtajan tutkinnon 7, akateemisen sihteerin tutkinnon 99 sekä kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon 93 opiskelijaa.

VI Oppiarvot ja tutkinnot

Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinto

Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinnon ovat suorittaneet

Kemppinen, Veikko Martti Ilmari, *4. 3. 34, KTL 20. 11. 70, ltt: laskentatoimi: ”Lineaarisen ohjelmoinnin hyväksikäyttö tuotannon suunnittelussa ja tuotevalikoiman optimoinnissa sarja-tuotantoa harjoittavassa monituoteyrityksessä tuotannon ja myynnin kausivaihtelut huomioon ottaen”; KTK 1967, tilastotiede, ekonomi 1958

Koivisto, Pentti Juhani, *25. 6. 37, KTL 26. 5. 71, kansantaloustiede: ”Kansainväliset emissio-markkinat pääoman allokoijana”; KTK 1966, kansantaloustiede, ekonomi 1961

Luostarinen, Reijo Kalevi, *26. 12. 39, KTL 12. 2. 71, kansantaloustiede: ”Foreign Operations of the Firm, Their Quantitative Structure and the Factors behind them”; KTK 1967, kansantaloustiede, ekonomi 1964

Lukuvuonna 1970—1971 on hyväksytty seuraavat lisensiaattitutkimukset:

KTM *Reijo Luostarinen*, kansantaloustiede, Foreign Operations of the Firm, Their Quantitative Structure and the Factors behind them.

Kauppätieteiden kandidaatin tutkinto

Kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon ovat kuluneen lukuvuoden aikana suorittaneet:

Aalto, Pirkko Kaarina, s. *Timonen* *2. 8. 45, KTK 24. 2. 71, ltt: markkinointi; ekonomi 1968

Aalto, Ulla-Marja, s. *Järvi*, *14. 2. 39, KTK 18. 5. 71, englanti; kirjeenv.tutk. 1966

Aho, Atso Akseli, *25. 9. 38, KTK 23. 4. 71, ltt: systeemit; ekonomi 1961

Airaksinen, Timo Juhani, *6. 6. 46, KTK 10. 3. 71, kansantaloustiede; ekonomi 1968

Airisto, Liisa Alli Alise, *24. 2. 23, KTK 3. 11. 70, englanti; ekonomi 1946

Alanko, Jorma Salomon, *7. 6. 43, KTK 12. 2. 71, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1966

Alho, Olavi Juhani, *5. 8. 44, KTK 19. 10. 70, kansantaloustiede; ekonomi 1969

Collin, Raija Irmeli, s. *Nojonen*, *12. 11. 43, KTK 13. 5. 71, taloushistoria; ekonomi 1966

Dahlstedt, Roy Claes Gunnar, *19. 5. 45, KTK 30. 4. 71, kansantaloustiede; ekonomi 1968

Haavisto, Pirkko Hilikka Kaarina s. *Hara*, *31. 1. 45, KTK 26. 5. 71, kansantaloustiede; ekonomi 1968

- Hakala, Heikki Salomon*, *28. 10. 41, KTK 26. 5. 71, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1965
- Hartikainen, Seppo Juhani*, *19. 12. 40, KTK 13. 11. 70, kansantaloustiede; ekonomi 1966
- Heikkilä, Markku Antero*, *24. 4. 44, KTK 18. 9. 70, ltt: markkinointi; ekonomi 1968
- Heinimäki, Heikki Reijo Viljam*, *20. 1. 45, KTK 26. 2. 71, talousmaantiede; ekonomi 1969
- Heinonsalo, Eero Antero*, *8. 11. 36, KTK 10. 2. 71, ltt: markkinointi; ekonomi 1960
- Helén, Harry Juhani*, *5. 9. 45, KTK 12. 5. 71, tavaraooppi ja teknologia; ekonomi 1970
- Henttonen, Liisa Marjatta s. Hillu*, *6. 3. 46, KTK 17. 1. 71, kansantaloustiede; ekonomi 1969
- Holopainen, Veli-Pekka*, *12. 8. 43, KTK 17. 11. 70, ltt: hallinto; ekonomi 1966
- Hyttinen, Paula Marja Kyllikki*, *9. 2. 41, KTK 23. 10. 70, englantia; kirjeenv.tutkinto 1962
- Hyttinen, Teppo*, *18. 10. 17, KTK 29. 1. 71, talousmaantiede; ekonomi 1947
- Hyytiäinen, Sirkka-Liisa s. Salo*, *13. 6. 44, KTK 11. 5. 71, saksan kieli; kirjeenv.tutk. 1966
- Hämäläinen, Erkki Tapani*, *25. 12. 45, KTK 29. 4. 71, ltt: markkinointi; ekonomi 1969
- Johansson, Inkeri Kristiina*, *22. 5. 41, KTK 13. 5. 71, oikeustiede; ekonomi 1962
- Joutsenniemi, Juhani*, *17. 6. 43, KTK 15. 3. 71, ltt: markkinointi; ekonomi 1968
- Joutsenniemi, Kalevi*, *24. 9. 44, KTK 28. 4. 71, kansantaloustiede; ekonomi 1969
- Kauppinen, Kare Aukusti*, *1. 6. 43, KTK 18. 9. 70, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1968
- Kemppainen, Erkki Juhani*, *30. 6. 40, KTK 21. 10. 70, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1964
- Kosunen, Reijo Aulis*, *27. 10. 46, KTK 15. 10. 70, kansantaloustiede; ekonomi 1968
- Kuisma, Jouko Kalevi*, *28. 6. 47, KTK 30. 4. 71, ltt: markkinointi; ekonomi 1969
- Kuparinen, Terho Matti*, *5. 8. 37, KTK 18. 11. 70, kansantaloustiede; valt.maist. 1968
- Kärkkäinen, Rauno Juhani*, *16. 6. 42, KTK 16. 4. 71, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1967
- Kärkönen, Eero Yrjö Kalevi*, *7. 3. 27, KTK 29. 5. 70, tavaraooppi ja teknologia; ekonomi 1967
- Laaksonen, Seppo Juhani*, *13. 9. 44, KTK 3. 11. 70, ltt: hallinto; ekonomi 1967
- Laivo, Ritva Marja-Leena*, *7. 3. 41, KTK 26. 5. 71, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1964
- Lehtonen, Pekka Anttoni*, *29. 6. 46, KTK 23. 10. 70, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1968
- Leskinen, Veli-Mikko Ilmari*, *28. 10. 45, KTK 26. 5. 71, talousmaantiede; ekonomi 1969
- Lilja, Kari*, *31. 8. 45, KTK 5. 3. 71, ltt: hallinto; ekonomi 1968
- Luhtanen, Jukka Veikko*, *10. 7. 44, KTK 11. 12. 70, oikeustiede; ekonomi 1968
- Makkonen, Kari Veikko*, *8. 4. 47, KTK 12. 1. 71, taloushistoria; ekonomi 1969
- Matikainen, Annikki*, *21. 6. 41, KTK 30. 3. 71, englannin kieli; kirjeenv.tutk. 1964
- Mattila, Jussi Jouko Kustaa*, *27. 10. 42, KTK 26. 5. 71, talousmaantiede; ekonomi 1968
- Maunuksela, Osmo Uolevi*, *27. 1. 43, KTK 30. 4. 71, oikeustiede; ekonomi 1966
- Muurainen, Aaro Johannes*, *1. 7. 11, KTK 5. 10. 70, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1947
- Mäkelä, Esko Emil*, *11. 11. 43, KTK 16. 4. 71, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1966
- Möller, Karl Edvard Kristian*, *3. 6. 48, KTK 26. 5. 71, ltt: markkinointi; ekonomi 1970
- Niemelä, Olavi Ilmari*, *29. 6. 34, KTK 29. 4. 71, ltt: systeemit; ekonomi 1961
- Nummi, Osmo Juhani*, *3. 1. 45, KTK 26. 5. 71, talousmatematiikka; ekonomi 1967
- Oja, Seppo Raimo*, *27. 3. 40, KTK 10. 8. 70, ltt: markkinointi; dipl.ins. 1965
- Olkkonen, Timo Tapani*, *11. 5. 41, KTK 18. 9. 70, oikeustiede; ekonomi 1969
- Palomäki, Tuula Kaarina, s. Pennanen*, *15. 9. 41, KTK 26. 11. 70; englannin kieli; kirjeenv. tutkinto 1965
- Pellinen, Silja Thelma Kaarina s. Vahanen*, *3. 5. 40, KTK 16. 12. 70, saksan kieli; kirjeenv. tutkinto 1964
- Penttilä, Kyösti Tapani*, *2. 10. 44, KTK 26. 5. 71, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1969
- Penttinen, Jyrki Tapio*, *14. 9. 45, KTK 17. 7. 70, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1968
- Piironen, Esko Juhani*, *5. 10. 41, KTK 9. 11. 70, kansantaloustiede; ekonomi 1966
- Potila, Antti*, *1. 11. 38, KTK 27. 4. 71, talousmatematiikka; dip.ins. 1963
- Poutsaari, Heikki*, *20. 8. 38, KTK 9. 3. 71, kansantaloustiede; ekonomi 1962
- Prepula, Eero Antti*, *16. 11. 43, KTK 16. 10. 70, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1966

Priha, Pirkko Elina s. Pekkala, *2. 7. 46, KTK 13. 11. 70, ltt: markkinointi; ekonomi 1968
Pulli, Lauri Matteus, *20. 9. 38, KTK 2. 4. 71, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1962
Puranen, Kristina, s. Hukkinen, *22. 8. 30, KTK 26. 3. 71, englannin kieli; ekonomi 1952
Raananen, Anna-Maija, *29. 4. 43, KTK 2. 3. 71, englannin kieli; kirjeenv.tutkinto 1965
Rekola, Kalervo Leo Jalmari, *30. 12. 45, KTK 26. 2. 71, ltt: hallinto; ekonomi 1968
Reunama, Seija Maire Hannele, *18. 7. 42, KTK 6. 10. 70, englannin kieli; kirjeenv.tutkinto 1966
Rökman, Maija Kristiina, s. Terho, *4. 11. 47, KTK 26. 5. 71, ltt: markkinointi; ekonomi 1970
Saarikoski, Jussi Matti, *17. 2. 42, KTK 26. 5. 71, ltt: markkinointi; ekonomi 1967
Saarinén, Arja Irmeli, s. Laine, *12. 10. 46, KTK 27. 4. 71, ltt: hallinto; ekonomi 1968
Saarinén, Risto Heikki, *19. 1. 44, KTK 26. 5. 71, kansantaloustiede; ekonomi 1967
Sajaniemi, Eeva, *5. 5. 46, KTK 6. 5. 71, ltt: markkinointi; ekonomi 1968
Salonen, Riitta Kristiina, s. Inkilä, *4. 12. 47, KTK 29. 1. 71, oikeustiede: yksityisoikeus; ekonomi 1970
Seppovaara, Lasse Juhani, *14. 2. 47, KTK 28. 4. 71, kansantaloustiede; ekonomi 1968
Sikström, Matti Olavi, *28. 11. 47, KTK 16. 4. 71, kansantaloustiede; ekonomi 1969
Sohlberg, Kari Olavi, *16. 10. 40, KTK 3. 9. 70, taloushistoria; ekonomi 1967
Soveri, Pekka Sakari, *28. 11. 45, KTK 5. 2. 71, ltt: markkinointi; ekonomi 1969
Steuer, Outi Elina, s. Sääksjärvi, *27. 8. 41, KTK 3. 5. 71, saksan kieli; ekonomi 1964
Syväranta, Jorma Olavi, *22. 1. 44, KTK 11. 1. 71, ltt: markkinointi; ekonomi 1968
Sääskilähti, Antti Juhani, *8. 3. 44, KTK 30. 4. 71, kansantaloustiede; ekonomi 1968
Talkamo, Vesa Veikko, *22. 9. 43, KTK 29. 4. 71, ltt: markkinointi; ekonomi 1966
Tarkiainen, Veikko Juhani, *9. 1. 42, KTK 27. 4. 71, ltt: markkinointi; valt.kand. 1965
Tiilikainen, Jukka Antero, *20. 6. 42, KTK 30. 4. 71, oikeustiede; ekonomi 1966
Tikka, Esko Tapani, *9. 2. 43, KTK 24. 5. 71, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1967
Tikkanen, Erkki Juhani, *2. 11. 44, KTK 12. 5. 71, kansantaloustiede; ekonomi 1967
Tirkkonen, Sonja Hellevi, *24. 1. 40, KTK 3. 11. 70, englannin kieli; kirjeenv.tutkinto 1962
Topo, Lasse Juhani, *9. 8. 34, KTK 29. 5. 70, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1958
Tuuminen, Martti Kalevi, 10. 11. 48, KTK 12. 2. 71, ltt: markkinointi; ekonomi 1970
Ursin, Matti Juhani, *7. 10. 41, KTK 24. 2. 71, kansantaloustiede; ekonomi 1966
Uuspää, Matti Veikko, *1. 3. 46, KTK 11. 12. 70, ltt: markkinointi; ekonomi 1968
Wallenius, Ilkka Jyrki, *11. 10. 49, KTK 26. 3. 71, talousmatematiikka; ekonomi 1970
Vanhanen, Heidi Maria, s. Lindblom, *6. 12. 44, KTK 11. 12. 70, talousmaantiede; ekonomi 1969
Vanhanen, Veli Tapani, *16. 6. 48, KTK 26. 5. 71, kansantaloustiede; ekonomi 1970
Vartiainen, Ilkka Sakari, *16. 3. 40, KTK 7. 5. 71, ltt: laskentatoimi; ekonomi 1964
Virtanen, Raili, *18. 3. 40, KTK 4. 5. 71, ltt: hallinto; ekonomi 1962
Ylikoski, Tuire Elina, s. Salo, *3. 3. 46, KTK 25. 5. 71, ltt: markkinointi; ekonomi 1968
Ylä-Liedenpohja, Jouko Aatos, *17. 2. 45, KTK 11. 1. 71, kansantaloustiede; ekonomi 1967
KTK-tutkinnon suorittaneita yhteensä 93.

Kauppatieteiden maisterin arvon ovat juhlallisessa promootiossa saaneet kauppatieteiden kandidaatit:

Aalto, Matti Jalmari; Aalto, Pirkko Kaarina; Aho, Atso Akseli; Ahti, Alvar Sakari; Airisto, Liisa Alli Alice; Alanko, Jorma Salomon; Alhava, Markku Jouni; Anttikoski, Sirkka Sinikka; Arvola, Ilkka Tapani; Auvinen, Eero Ilmari; Baibulat, Muassäs; Chydenius, Björn Alvar; Chydenius, Seija Leena Marjatta; Collin, Raija Irmeli; Dahlstedt, Roy Claes Gunnar; Fagerlund, Markku Juhani; Forsman, Sven Erik; Glöersen, Eeva Liisa; Harjula, Markku Sakari; Harlio, Helka Elina; Hartikainen, Seppo Juhani; Heikkilä, Markku Antero; Heinimäki, Heikki Reijo Viljam; Heinonsalo, Eero Antero; Henttonen, Liisa Mar-

jatta; Helén, Harry Juhani; Hirvensalo, Satu Inkeri; Holopainen, Veli-Pekka; Huhtala, Jukka Aarne Antero; Hyttinen, Teppo; Hyytiäinen, Reino Armas Heikki; Hyytiäinen, Sirkka-Liisa; Häkklä, Liisa Elina; Hämäläinen, Erkki Tapani; Höckerstedt, Ulla Katriina; Jalli, Lauri Yrjö Kalervo; Johansson, Inkeri Kristiina; Jouhki, Lauri Juhani; Joutsenniemi, Kalevi Juhani; Järvinen, Raili Helena; Kallioniemi, Kari Markku Olavi; Kempainen, Erkki Juhani; Keskiäari, Matti Aarne Juhani; Kesti, Riitta Terttu Irmeli; Kiiskinen, Riitta Marja; Koivisto, Erkki Arto Juhani; Koskela, Timo Martti; Koskinen, Kurt Olle Ossian; Koskinen, Yrjö Veikko; Kosunen, Reijo Aulis; Kuikka, Paavo Antero; Kuisma, Jouko Kalevi; Kähäri, Heikki Matti Kalevi; Kärkkäinen, Rauno Juhani; Kärkönen, Eero Yrjö Kalevi; Kääriäinen, Kari Veikko; Kääriäinen, Markku Juhani; Könönen, Reino Juhani Kalevi; Lammi, Seppo Veikko; Lampén, Erkki Kalevi; Larmola, Anna Leena; Lehtinen, Reijo Antti Juhani; Lehtinen, Uolevi Valdemar; Lilja, Kari Tapio; Linnasalmi, Leena Anneli; Liukkonen, Pekka Kalevi; Luhtanen, Jukka Veikko; Löytömäki, Jouni Antero; Makkonen, Kari Veikko; Malmio, Jyrki Sakari; Mannermaa, Mauri Kari Kalervo; Matikainen, Annikki; Maukonen, Tarja Anita; Maunuksela, Osmo Uolevi; Mitro, Erkki Juhani; Mujunen, Leo Antero; Muurainen, Aaro Johannes; Mäkelä, Esko Emil; Niemelä, Olavi Ilmari; Nirvi, Kerttu Annikki; Närhinen, Ritva Eija Anneli; Oja, Seppo Raimo; Olkkonen, Timo Tapani; Oukari-Hannonen, Tytti Tellervo; Paananen, Kari Tapani; Palomäki, Tuula Kaarina; Pekonen, Kari Jouko; Pellinen, Silja Thelma Kaarina; Peltola, Timo; Pihlström, Ulla Maija; Piironen, Esko Juhani; Pirinen, Olavi; Pitäjänmäki, Paavo Tauno Johannes; Porkka, Raimo Juhani; Porvali, Harri Eino; Potila, Antti; Poutsaari, Heikki; Prepula, Eero Antti; Priha, Pirkko Elina; Prihti, Aatto Eero Matias; Pulli, Lauri Matteus; Puranen, Kristiina; Pöysti, Elsa Maria; Raanamo, Anna-Maija; Rajala, Pirkko Anneli; Reinikka, Alpo Antero; Rekola, Kalervo Leo Jalmari; Reunama, Seija Maire Hannele; Riikonen, Veli Tapio Juhani; Rikkinen, Teuvo Juhani; Rissanen, Erkki Pentti Juhani; Saari, Kirsti Kaarina; Saarinen, Arja Irmeli; Saastamoinen, Erkki Tapani; Sajaniemi, Eeva; Salmi, Aunus Olavi; Salonen, Riitta Kristiina; Sarja, Oili Onerva; Seppälä, Jorma Kalevi; Seppälä, Matti Veli; Seppälä, Raija Tuulikki; Seppälä, Reijo Jaakko Sakari; Sikström, Matti Olavi; Sillberg, Erkki Olavi; Sirén, Lea Kaarina; Snellman, Erik Johannes; Sohlberg, Kari Olavi; Stenhäll, Turo Uolevi; Steuer, Outi Elina; Stähle, Eeva Kaarina; Sulonen, Taisto Arvo; Suonio, Kerttu Leena Ilona; Sysjö, Kyösti Juhani; Syväranta, Jorma Olavi; Särkkä, Seppo Ilmari; Sääskilahti, Antti; Takala, Liisa Anneli; Talkamo, Vesa Veikko; Thadani, Ashok Motiram; Tiainen, Anja Irmeli; Tiilikainen, Jukka Antero; Tiitola, Seppo Veli; Tikkanen, Erkki Ilmari; Toivanen, Tuire Marja; Topo, Lasse Juhani; Tuuminen, Martti Kalervo; Ursin, Matti Juhani; Uusvasalo, Marja Inkeri; Uuspää, Matti Veikko; Wallenius, Ilkka Jyrki; Vanhanen, Matti Juhani; Varjonen, Matti Tapani; Vartiainen, Ilkka Sakari; Vartiainen, Juha-Pekka; Wartiovaara, Risto Kustaa; Vasama, Veli-Pekka Tauno; Virta, Aira Irmeli Synnöve; Virtanen, Kalervo Ensio; Virtanen, Raili; Wuorenjuuri, Antti Kustaa.

Pro gradu -kokeen

ovat lukuvuonna 1970—71 suorittaneet seuraavat kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevat, jotka ovat tutkimuksissaan käsitelleet alla mainittuja aiheita:

Liiketaloustiede, hallinto

Holopainen, Veli-Pekka, Eräiden toimialojen sijaintiin vaikuttavista tekijöistä ja toimipaikkojen välisistä kontakteista Helsingin kaupungissa; *Laaksonen, Seppo*, Kansainväliset operaatiot yritysten organisaatio-ongelmana; *Lilja, Kari*, Tuotanto-organisaation rakenne ja toiminta sekä hierarkisen konfliktin syntyminen selittäminen; *Rekola, Kalervo*, Suomen meijereiden liikkeenjohdollinen järjestelmä yritysdemokratian toteuttajana meijeriliikkeenjohdon arviona tarkasteltuna; *Saarinen, Arja*, Vuorotyön ongelmia; *Virtanen, Raili*, Epäviralliset ryhmittymät Yleisradiossa; *Rantanen, Tarmo*, Kulutustavaroiden muuttuva jakelujärjestelmä ja jakelukeskuksen funktiot.

Liiketaloustiede: laskentatoimi

Alanko, Jorma, Osakkeet investointina; *Kauppinen, Kare*, Yrityksen likviditeettisuunnittelu; *Kemppainen, Erkki*, Traditionaaliset laskentamenetelmät investoinnin edullisuuden arvostelussa; *Kärkkäinen, Rauno*, Vaihto-omaisuusmenojen jaksotusnormistosta vuosituloksen manipulointikeinona ja sen merkityksestä voitonjaon intressenteille; *Mäkelä, Esko*, Kuluvarasto ja sen hoitaminen; *Prepula, Eero*, Luotonsaannin kriteerit ja taseinformaatio; *Pulli, Lauri*, Yrityksen päämääristä, niiden empiirisestä tutkimisesta ja päämäärien suunnittelusta; *Tetri, Risto*, Tukku liikkeen tuotannollisen toiminnan tuottavuuden mittausta.

Liiketaloustiede: markkinointi

Heinonsalo, Eero, Tutkimus naisten ja lasten vaatteita vievien yritysten markkinointipolitiikasta Länsi-Saksassa (tarkasteltuna EEC:n ja EFTA:n mahdollisen yhtymisen kannalta); *Helesuo, Juhani*, Uusien autojen osamaksukauppa Suomessa; *Hämäläinen, Erkki*, Vähittäiskaupan keskittyminen eritasoihin keskuksiin; *Joutsenniemi, Juhani*, Palveluvarustuksen lisääntymisen vaikutus asiointisuuntautumisen muuttumiseen alakeskuksissa; *Kuisma, Jouko*, Tutkimustoiminta mainonnan luovan suunnittelun apuna; *Möller, Kristian*, Markkinointikommunikaatio; *Oja, Seppo*, Energian jakelun rakenne Suomessa; *Pasanen, Helena*, Vähittäiskaupan myyntihenkilöstö; *Pitkänen, Aila*, Markkinointikommunikaatio ja sen osatekijät kuluttajan omaksumisprosessiin vaikuttavana tekijänä; *Priha, Pirkko*, Teollisten yritysten ulkomaisista yhteistyösopimuksista erityisesti Suomen kannalta tarkasteltuna; *Rökman, Maija*, Tutkimus renkaiden jake-luteiden rakenteesta ja myyntiehdoista maassamme; *Saarikoski, Jussi*, Vuosisuunnitelman laatiminen kahvin markkinoimiseksi; *Sajaniemi, Eeva*, Vienninedistämistoiminta Suomessa; *Soveri, Pekka*, Tutkimus Mikkelin läänin matkailuyritystoiminnasta; *Syväranta, Jorma*, Huolintaliikkeen organisaation uudistaminen kuljetusvälineitten kehityksen asettamien vaatimusten mukaiseksi; *Talkamo, Vesa*, Myynnin ennakointi tarkasteltuna erään bensiiniä myyvän yrityksen kannalta; *Tuuminen, Martti*, Viinin rahoituslähteet Suomessa; *Uuspää, Matti*, Majoituspalvelusten kysynnästä ja tarjonnasta Suomessa vuosina 1970–73; *Ylikoski, Tuire*, Kotimaan matkailukulutus ja sen suuruutta ja rakennetta koskevan empiirisen tutkimuksen suunnittelua.

Liiketaloustiede: systeemit

Aho, Atso, Tukku- ja vähittäisvaraston integroitu tarkkailu; *Niemelä, Olavi*, Logistisen järjestelmän ohjauksen simulointimalli.

Kansantaloustiede

Airaksinen, Timo, Teollisuuden kehitysedellytyksistä Heinolan, Mikkelin, Pieksämäen, Savonlinnan ja Varkauden vaikutusalueilla; *Alho, Olavi*, Empiirinen tutkimus sähkövoiman tuotannosta Suomessa; *Hartikainen, Seppo*, Diversifikaatio yrityksen strategisessa suunnittelussa; *Henttonen, Liisa*, Kansainvälisen maatalousongelman ratkaisuyrityksiä kauppapolitiikan keinoin; *Joutsenniemi, Kalevi*, Suomen massa- ja paperiteollisuuden vientimahdollisuudet 1970-luvulla; *Kosunen, Reijo*, Sähköteknillisen teollisuuden kansainvälistä kauppaa haittaavat institutionaaliset tekijät; *Piironen, Esko*, Integraatioteoriasta ja sen dynamiikasta; *Saari, Risto*, Moniyhtälömalli, kananmunien sekä kananlihan kysyntä ja tarjonta Suomessa; *Seppovaara, Juhani*, Asuntopolitiikka erityisesti asumiskustannusten ja tulotason kehityksen suhteen; *Sääski-lahti, Antti*, Teollisen toimialan kansainvälinen kilpailukyky; *Tikkanen, Erkki*, Kansainvälisessä taloudessa tapahtuvat muutokset ja niiden ilmentymät; *Ursin, Matti*, Lisäbudjetit Suomen budjettijärjestelmän osana, niiden tulot ja menot verrattuna varsinaisiin tulo- ja menoarvioihin 1950- ja 1960-luvuilla; *Ylä-Liedenpohja, Jouko*, Optimaalisesta pääoman akkumulaatiosta ja teknisestä kehityksestä.

Oikeustiede

Johansson, Inkeri, Esineen ominaisuuksiin kohdistuva vakuuttelu irtaimen kaupassa; *Luhtanen, Jukka*, Vahingonvaaran siirtyminen irtaimen kaupassa; *Maunuksela, Osmo*, Osuuskuntien fuusioista; *Salonen, Riitta*, Sattumanvarainen etu; *Tiilikainen, Jukka*, Tavaramerkin rekisteröinnin edellytyksistä.

Talousmaantiede

Heinimäki, Heikki, Sovellutus linja-autoliikenteen järjestelystä Helsingin maalaiskunnassa; *Hyttinen, Teppo*, Puolan hiilenviennin kehitys II maailmansodan jälkeen varsinkin Suomen kannalta katsottuna; *Mattila, Jussi*, Menekin väheneminen etäisyyden funktiona uudisteiden leviämisteorian valossa (empiirinen ja teoreettinen tarkastelu); *Tuorila, Kalevi*, Euroopan talousyhteisön energiahuolto ja maaöljyn tuonti vv. 1958–67; *Vanhanen, Heidi*, Kaupunkimaisten toimintojen sijoittuminen keski-suudessa suomalaisessa kaupungissa.

Talousmatematiikka

Potila, Antti, Optimaalinen ennustaminen; *Wallenius, Jyrki*, Dynaamisen deterministisen optimointiongelman ratkaisumetodiikka.

Tavarateknologia

Autere, Seppo, Paahdon vaikutus kahvin koostumukseen sekä koneellisen työn selostus aiheesta paahdon vaikutus kahvin kofeiini- ja trigonelliinipitoisuuteen; *Helén, Harry*, Ravintorasvojen ja -öljyjen autoksidaatio sekä erilaisten antioksidanttien ja pakkausten vaikutus siihen.

Taloushistoria

Collin, Raija, Suomen sodanjälkeinen laivanrakennusteollisuus; *Makkonen, Kari*, Suomen itsenäisen kauppapolitiikan synty ja ulkomaankauppa itsenäistymisestä pulavuosiin.

Englannin kieli

Aalto, Ulla-Maija, A Comparative Study of Some Quantitative Factors in Advertising English; *Airisto, Liisa*, The Finnish "korvata" and its English Equivalents; *Matikainen, Annikki*, The Roam Treaty — the English Translation Compared with the French Original; *Palomäki, Tuula*, Various Ways of Expressing the Finnish Illative in English with Main Emphasis on Prepositional Idioms; *Puranen, Kristina*, Metaphors in the Economist; *Raanamo, Anna-Maija*, Packaging Terminology; *Tirkkonen, Sonja*, Verbs Denoting Conveyance of Information; *Visa, Anneli*, A Study of the Language of English Telex Messages.

Saksan kieli

Hyytiäinen, Sirkka-Liisa, Regionale Besonderheiten des Österreichischen Wortschatzes; *Steuer, Outi*, Zum Gebrauch des Fremdwortes.

Hyväksytyt laudaturtutkimukset sivuaineessa

Holopainen, Veli-Pekka, liiketaloustiede: laskentatoimi, Toimihenkilöiden yritykselle aiheuttamien kustannusten ja toimihenkilöiden ajankäytön tutkimisesta ja tulosten hyväksikäyttömahdollisuuksista; *Koivisto, Pentti*, liiketaloustiede: laskentatoimi, Osakerahoitus, osakesijoittaminen ja rahoitus — kansainvälistä tarkastelua; *Salmi, Timo*, liiketaloustiede: laskentatoimi, A Problem of the Multinational Firm; *Siimestö, Orvo*, liiketaloustiede: markkinointi, Tutkimus elektroniikka-alan rakenteesta, kehityksestä ja lähitulevaisuuden kehitysnäkymistä Suomessa.

Ekonomin tutkinto

Ekonomin tutkinnon ovat lukuvuonna 1970—71 suorittaneet seuraavat ylioppilaat, yhteensä 326.

Aalto, Aila Tuulikki
 Ahola, Seppo Sakari
 Ala-Kiikonen, Tuula Irmeli
 Anttila, Raili Marjatta
 Aro, Mikko Juhon
 Arponen, Väinö Tapio
 Autio, Reijo Kalevi
 Becker, Leena Sisko, s. Peura-
 koski
 Bergroth, Mikko Gunnar
 *)Boxström, Tuula Tellervo
 Collin, Lars Erik
 Eloranta, Pentti Olavi
 Enqvist, Aimo Juhani
 Erkkilä, Hannu Oskari
 Eskola, Ilkka Henrikki
 Eskola, Leena Marjatta
 Eteläpää, Sirkka-Liisa, s. Luuk-
 konen
 Feirikki, Paavo Kaarlo
 Forsberg, Irma Anneli s Jakosuo
 Gahmberg, Henrik Johannes
 Haapa-aho, Erkki Matti Johan-
 nes
 Haapaniemi, Kalervo Teemu
 Robert
 Hakkarainen, Teuvo Eino
 Hakola, Tuula Irmeli, s. Jaati-
 nen
 Halkilahti, Heikki Kaarlo
 Hannus, Eva Kristina s Nyholm
 Hanttu, Reijo Kalevi
 Hara, Jorma Heikki
 Harja, Matti Salomon
 Hassinen, Kari Antero
 Heininen, Juhani Unto Kalevi
 Heinonen, Pirjo Irene
 Heiskanen, Pauli Kalervo
 Helle, Seija Irmeli
 Helles, Timo Mikko
 Herrala, Tuula Anneli
 *) oivallisesti

Hietanen, Seppo Olavi
 Hietanen, Sirkka Anna-Liisa
 Hilpinen, Jorma Antero
 Hirvonen, Anneli Marjatta, s.
 Tolvanen
 Hoikkala, Kari Asko Sakari
 Hokkinen, Erkki Juhani
 Honni, Matti Toivo Antero
 Hurri, Hannu Ilmari
 Huttunen, Jussi Väinö Untamo
 Huttunen, Seija Sinikka
 Hyvärinen, Heikki Uolevi
 Hämäläinen, Jorma Matti Ka-
 levi
 Hämäläinen, Kenneth Carl-
 Henrik
 Hämäläinen, Sirpa-Liisa Tel-
 lervo, s. Halonen
 Hännikäinen, Irja
 Härkönen, Lasse Juhani
 Ikäheimonen, Jouko Sakari
 Immonen, Seija Tellervo
 Inkeroinen, Pekka Erkki An-
 tero
 Isaksson, Jorma Erik
 Iso-Koivisto, Taina Kaarina
 Jaakkola, Ritva Ilona
 Jaakola, Irma Kyllikki
 Jalonen, Arjo Jukka Untamo
 Jatila, Ulla Kristiina
 Jauhiainen, Marja Kaarina, s.
 Sarrivaara
 Jokilaakso, Raimo Anselmi
 Jokinen, Erkki Tapani
 Jormakka, Tuula Tellervo
 Junka, Teuvo Esko Aaprani
 Juusela, Anja Kyllikki
 Järvi, Risto Aito
 Järvinen, Pertti Tuomo
 Jäämies, Sirkku Helena
 Jääskeläinen, Tarja Katriina, s.
 Muukkonen

Kaipanen, Tuomo Lauri Taav
 Kallio, Markku Juhani
 Karén, Kirsti Kaarina, s. Vas
 Kareranta, Yrjö Vilho Kalev
 Karjalainen, Heikki Veli
 Karppinen, Kari Juhani
 Karppinen, Marja-Liisa Tell
 vo, s. Willström
 Karvonen, Heikki Ilmari
 Kaskeala, Lauri Tapani
 Kataja, Timo Tapio
 Kauhanen, Tuula Sinikka,
 Olkkola
 Kauppinen, Veijo Aarre U
 tamo
 Kautto, Matti Kalervo
 Kelhu, Eero Olavi
 *)Kervinen, Esko Antero
 Keskinen, Sirpa-Liisa
 Kettunen, Soili Anneli
 Kettunen, Stiina Päivikki
 Kettunen, Tuula Taina Tell
 vo, s. Silvennoinen
 Keski-Nisula, Mirja Anna T
 lervo, s. Haapoja
 Keurulainen, Seppo Juhani
 Kilpelä, Pirkko Anneli, s. Lin
 roos
 Kilpeläinen, Sulo Veikko
 Kivelä, Kirsti Helena
 Kivi, Pentti Oskari
 Kivikero, Maj-Lis Anneli, s. L
 kin
 Knuuttila, Marja Sofia
 Koho, Heikki Juhani
 Kohonen, Hilikka Helena
 Kohonen, Pirjo Aune Irma
 Koiranen, Matti Jalmari
 Kokkonen, Tuomo Olavi
 Koksalo-Ahonen, Ritva Hann
 le, s. Koksalo
 Konttinen, Olli Veli Juhani

Koponen, Liisi Kyllikki, s. Salminen
 Kopra, Ismo Esko Antero
 Korhonen, Ansa Anneli, s. Suikkanen
 Korkatti, Kari Johannes
 Koskinen, Antti Sipi Johannes
 Koskinen, Matti Juhani
 Koskivaara, Ari Kalevi
 Kosunen, Aulis Ilmari
 Kotilainen, Terttu Anneli
 Kuittinen, Hilikka Kaarina
 Kuosmanen, Pirjo Riitta Hannele, s. Laurila
 Kuronen, Leena-Marjatta
 Kuronen, Pirkko Heleena
 Kuusi, Kim Olavi
 Kuusinen, Irja Elisabet
 *)Kännö, Simo Lauri Juhani
 Köntti, Erkki
 Köppi, Irma Kaarina
 Laakso, Markku Juhani
 Laaksonen, Raimo Tapio
 Lahdelma, Teuvo Tuomo Sakari
 Lahtinen, Jukka Hannu Olavi
 Lahtinen, Ritva Kyllikki
 Laitakari, Jaakko Verner
 Laitinen, Esa Heimo Antero
 Laitinen, Kaija-Anneli
 Laitinen, Marja-Terttu
 Lampén, Matti Pekka
 Lampila, Eila Kirsti Johanna, s. Nuotio
 Lappalainen, Martti Einari
 Latva-Käyrä, Eira Marjatta, s. Mäenpää
 Latvala, Marja Kaarina (Kaija)
 Laukkanen, Pertti Olavi
 Lehmusto, Helena Kristiina, s. Kulmala
 Lehtinen, Aarno Olavi Ensio
 Lehtonen, Heli Marjatta, s. Siirén
 Lehtonen, Jeanne Maria
 Lehtonen, Risto Ilmari
 Lepistö, Martti Alfred
 Leppiniemi, Jarmo Tapani Albert

*) oivallisesti

Lilja, Merja Kyllikki
 Lindgren, Timo Henrik
 Lindholm, Hannu Toivo Juhani
 Lindholm, Matti Armas
 Lindy, Risto Kurt
 Lintula, Ari Jouko Armas
 Louko, Ossi Kalevi
 Luotola, Riitta Sinikka
 Lupari, Rolf Paul Johan
 Lähteenkorva, Heljä Marjut Kristiina
 Majander, Marjatta Kaarina
 Makkonen, Ulla Maija, s. Kinnunen
 Malkki, Olli Sakari
 Marjala, Aaro
 Mattila, Airi Inkeri, s. Jaro
 *)Mattila, Pentti Ilmari
 Mattila, Pentti Olavi
 Maukonen, Seppo Kalevi
 Maula, Veli Pekka
 Metsä-Ketelä, Kirsti Hilikka Anneli s. Kuusisto
 Mikkonen, Jorma Juhani
 Mikkonen, Leena Marjut Hellevi
 Mildh, Kristina
 Minkkinen, Irma Helena
 Mutikainen, Erkki Juhani
 Myllyniemi, Jorma Antero
 Mäkeläinen, Risto Kalevi
 Mäkinen, Marjatta Elisabet, s. Eväsoja
 Mäkinen, Sirpa Marja-Leena
 Naarvala, Pekka Antti
 Naulapää, Pertti Eino
 Neuvonen, Anneli
 Niemi, Pertti Juhani
 Nieminen, Timo Juhani
 Nieppola, Pertti Kalervo
 Nikkilä, Marita Mirjami
 Nissinen, Erkki Antti Juhani
 *)Nissilä, Juha Eero
 Nisula, Markus Ilmari
 Nurmi, Kai Juhani
 Nurminen, Tapio Kullervo
 *)Nylund, Matti Juhani
 Näyhä, Ulla Eeva

Näykki, Pirjo Tellervo
 Ojanperä, Esko Ensio
 Oksa, Sinikka Johanna, s. Raatikainen
 Oksanen, Erkki Juhani
 Oksman, Ulla Riitta
 Olkinuora, Matti Sakari
 Ollikainen, Leila Marjatta
 Orama, Matti Tapio
 Paajanen, Rauno Kullervo
 Paalanen, Seppo Tapio
 Paasikallio, Tapio Olavi
 Pajula, Sirpa Annikki
 Pakarinen, Asta Terhikki
 Parikka, Lauri Tapani
 Partanen, Martti Olavi
 Peltonen, Toivo Olavi
 Pennanen, Maija Liisa, s. Assinen
 Pesola, Riitta Elina, s. Soras
 Pihl, Gunnel Birgitta
 Piironen, Raimo Juhani
 Piltz, Martti Heinrich Kristian
 Pirilä, Marja Elina, s. Ranne
 Pirttijärvi, Esko Eemeli
 *)Pitkänen, Kari Jouko Juhani
 Pohjanpalo, Tony
 Pohls, Jussi Vilhelm
 Polvikoski, Pirkko Marjatta, s. Kuparinen
 Poutanen, Aira Marita
 Puiro, Raija Marketta, s. Siikainen
 Pulkkinen, Irma Liisa, s. Härkönen
 Puntala, Teuvo Tapani
 Puolanne, Arto Aimo Antero
 Pönkänen, Saara Sinikka, s. Saastamoinen
 Rajala, Leena Tellervo, s. Laine
 Rannikko, Seija Irmeli
 Rannisto, Olli Veli Juhani
 Ranta-Korpi, Riitta Anneli
 Rantanen, Lea Anneli, s. Ilmonen
 Reijonen, Pirkko-Liisa, s. Linkomo
 Reikko, Tuula Kyllikki
 Reinikainen, Jorma Antero

Riekkinen, Veli Pekka Juhani
 Riihikallio, Reino Kaarlo Antero
 Riikonen, Yrjö Pekka Juhani
 Rintakoski, Kimmo Matti Kulervo
 Riste, Heikki Artturi
 Rita, Pentti Kalevi
 Ruuska, Leena Mari
 Rytönen, Kaimo Antero
 Saarela, Osmo Olavi
 Saarelainen, Elli Marjatta
 Saari, Kaija Marketta
 Saarinen, Eero Juho Severi
 Salminen, Leo Antero
 Salo, Anja Marjatta, s. Hongisto
 Salo, Ismo Tapio
 Salonen, Mikko Antero
 Salusjärvi, Marja-Kaarina, s. Lehtiö
 Sarkamies, Markku Pentti Santeri
 Saukko, Jorma Tapio
 Saurama, Leena Sisko Katriina, s. Sipilä
 Seppänen, Merja Helena
 Seuri, Marja-Leena
 Sheppard, Kira Anneli s. Mauranen
 Sikström, Meri Tuulikki s. Laitinen
 Simpanen, Erkki Juhani
 Simula, Markku Tapani
 Sirén, Ritva Irmeli, s. Pirhonen
 Sirviö, Olli Pekka
 Soinio, Veikko Olavi
 Spåre, Harri Erik

*) oivallisesti

Stremouhov, Jaakko Johannes
 Sulamaa, Olli Jussi Eemeli
 Summa, Timo Einari
 Sundberg, Marina Margaretha
 Sundholm, Timo Johannes
 Suomela, Jukka Tapani
 Suominen, Jukka Antero
 Surakka, Marja Riitta Elina
 Sutinen, Helmi Annikki Ilona
 Sydänmaa, Risto Markku Eemeli
 Söderlund, Martti William
 Tainio, Risto Seppo Ilmari
 Tainio, Timo Tapio
 Takalo, Leena Pirketta s. Männistö
 Talikka, Ulla Marja
 Tammilehto, Tytti Maarit
 Tammivuori, Outi Helena, s. Mäkelä
 Tapanainen, Tapani Kalevi
 Teppo, Paavo Kalevi
 Terho, Maija Kristiina
 Terho, Ulla Raija Helena
 Teräs, Timo Juhani
 Tiiri, Pirjo Marjatta
 Timonen, Markku Sakari
 Toiviainen, Jaakko Tapani
 Toivonen, Matti Olavi
 Torniainen, Heikki Olavi
 Tunturi, Erkki Olavi
 Tuomi, Kari Juhani
 Tuomola, Ulla Helena
 Tyyskä, Brita Anneli, s. Seppälä
 Töyri, Jarmo Ilpo Tapani
 *)Uimonen, Anu Liisa Helena
 Vainio, Olli Ilmari

*)Wakkola, Marja-Riitta
 Valkeejärvi, Hanna-Liisa
 Valkonen, Mikko Markus Petteri
 Vanhanen, Veli Tapani
 Ward, Kaija Terttu Inkeri, s. Heinonen
 Varpula, Sisko Liisa Mirjam
 Vartiainen, Maarit Hannele, s. Keinonen
 Vartiainen, Tuula Riitta Anneli
 Vatanen, Juha Matti Sakari
 Vehviläinen, Salme Helinä
 Wennäkoski, Matti Juhana
 Venäläinen, Pasi Eerik
 Vihavainen, Ritva Anneli
 Virkkunen, Helmi Marjaana
 Virkkunen, Liisa Inkeri
 Viro, Markku Tapani
 Virolainen, Kaija Marjatta
 *)Virrankoski, Risto Tapio
 Virtanen, Aino Marjatta
 Virtanen, Pentti Juhani
 Virtanen, Riitta-Leena Irmeli
 Vita, Erkki Kari Uolevi
 Vitikainen, Matti Tapani
 Voutilainen, Maija Helena
 Voutilainen, Ritva-Liisa
 Wuolle, Marianna Airi Helena
 Vuorensola, Jorma Kalervo
 Vuori, Synnöve Irma Katarina
 Vuorimaa, Pirkko Anneli
 Vuorinen, Raili Orvokki
 Väisänen, Kari Pentti
 Väyrynen, Esko Erkki Olavi
 Åberg, Kaj Henrik

Akateeminen sihteerin tutkinto

Akateemisen sihteerin tutkinnon ovat suorittaneet seuraavat ylioppi-
laat, yhteensä 99.

Aalto, Leena Marjukka
Aho, Helena Marjatta
Berg, Heljä Aulikki
Eskelinen, Ann-Mari, s. Bäck-
ström
Eskola, Eeva-Maija Irmeli, s.
Västinsalo
Haapio, Eeva Marjatta
Haarla, Eija-Riitta Ilona
Haikonen, Pirkko Anneli
Hakala, Sirkku Marketta Kat-
riina
Hakola, Marita Margareta
Hallila, Päivi Maria
Harri, Riitta Marjatta
Heikkilä, Virve Helinä
Helin, Marja Kristiina
Helin, Pirjo Tuulikki
Hietaniemi, Tuula Helena
Honkala, Terttu Mirjami
Hujanen, Rauni Mirjami
Isoaho, Marja-Liisa Kyllikki, s.
Lampinen
Jeskanen, Birgit Marjatta
Joutsa, Kristina Margareta, s.
Lindblad
Juntunen, Maija-Leena, s. Ruo-
kolainen
Kahala, Asta Anneli, s. Rautiai-
nen
Kaira, Ritva Irmeli
Kakko, Marja-Terttu Hannele,
s. Jokinen
Kalliomäki, Seidi Annikki
Kanervisto, Tuula Irene, s. Mik-
konen
Kari, Marja-Liisa, s. Ruotsi
Kauppinen, Tuula Kaarina
Kilpikoski, Airi Marja-Liisa, s.
Köppi
Kivelä, Leila Anneli
Kivinen, Irene Kristiina
Koivula, Laila Marjaterttu
(*) oivallisesti

Kokko, Maria Liisa
Kontinen, Kaija Irmeli
Kontteli, Anna-Liisa
Kynäslahti, Marjut Regina
Launomaa, Marja Liisa Tuu-
likki, s. Kantola
Lehto, Katri Tellervo, s. Roiha
Lehtonen, Kirsti Sinikka, s.
Karppinen
Lehtonen, Pirjo Kyllikki
Leppänen, Marketta Rauni
Ragnhild, s. Heininen
Leppänen, Vuokko Ritva Helena
Loimio, Pirkko Tellervo
Lotz, Riitta Hannele, s. Kemp-
painen
Mai, Pirjo Anneli, s. Kumpulai-
nen
Marttinen, Anna-Maija, s. Paro-
nen
Mela, Helena Marjatta
Mykkänen, Leena Marjatta
Myllö, Ulla Kristiina, s. Lattu-
nen
Mäkynen, Leena Maria
Nevasalo, Leena Maria, s. Fred-
rikson
Nieminen, Tuula Kaarina
Nyberg, Ritva Anneli
Oivanen, Arja Heleenä
Otranen, Ritva Liisa
Paajanen, Anja Irene, s. Turu-
nen
Paajanen, Tuula Anneli
Partanen, Pirkko-Leena
Pekkola, Marja-Leena
Peltonen, Kirsti Kaarina
Peltonen, Rita-Birgit, s. Kuusa-
koski
Perttu, Tellervo Eeva Liisa
Pesola, Ritva Annikki s. Valli
Pietilä, Riitta Anneli
Puolanne, Auli Inari, s. Räisä-
nen

Puurunen, Oili Mirjami
Raita, Raili Sanelma
Ranta-aho, Seija Liisa Mirjami,
s. Törmälä
Rantala, Tuula Kaarina
(*) Rinne, Seija Leena
Rinne, Ulla Maija, s. Paajanen
Rostedt, Tuula Marjatta, s. Pöhlö
Ruukki, Vappu Laura
Ryti, Liisa Aune Kaarina
(*) Rötö, Pirjo Liisa Annikki
Saarni, Pirjo-Leena Irmeli
Salmenkangas, Leeni Kaarina,
s. Vehviläinen
Salonen, Ulla Marjatta, s. Ma-
tinaro
Salovaara, Seija Marja Anneli
Saramäki, Eeva Kaarina, s.
Kekki
Soininen, Eeva Helena, s. Liuk-
konen
Sulonen, Tuire Marita
Suominen, Lea Kyllikki
Tamminen, Airi Kaarina, s.
Winter
Tikkanen, Lena Marjatta
Tilli, Kirsti Maria, s. Fredriksson
Timonen, Eeva Kaarina
Tommola, Maire Kaarina
Torvinen, Riitta Katriina, s.
Sandberg
Uuttu, Terttu Marjatta
Waismaa, Anja Kaarina
Vanhala, Ulla Pirjo Sinikka
Vatvala, Mirjami Kaarina
Vento, Arja Tuija Aulikki
Vesänen, Tuula Paula Irene, s.
Turunen
Vuorio, Pirkko Tellervo, s. Ny-
man
Vähä-Sipilä, Sirkka Anneli, s.
Leino
Yli-Juusela, Marja-Terttu

Kirjeenvaihtajan tutkinto

Kirjeenvaihtajan tutkinnon ovat suorittaneet seuraavat ylioppilaat, yhteensä 7.

Ahonen, Eira Tellervo, s. Ny-
gren
Hartikka, Lyyli Valpuri
Kanerva, Ulla-Maija

Kaski, Kirsti Helena, s. Rautiai-
nen
Malmipohja, Aino Marjatta, s.
Eskelinen

Mikkola, Pirkko Riitta Hannele
Virja, Irma Kaarina

VII Stipendit

Valtion korkeakoulustipendit

Korkeakoulustipendeistä annetun asetuksen (298/53) 4 §:n 1 momentin mukaisia varsinaisia opiskelustipendejä Kauppakorkeakoulu sai lukuvuodeksi 1971—72 käytettäväkseen keväällä 1971 193 kokostipendiä määrältään 1.040,—, 266 puolistipendiä määrältään 720,—, 48 opiskeluvälinestipendiä määrältään 170,— ja 10 vieraspaikkakuntalaisen lisää määrältään 300,— eli yhteensä 403.400,—. Määrä kasvoi tuntuvasti edellisestä vuodesta.

Korkeakoulun opintotukilautakunnan puheenjohtajana on toiminut professori *Jouko Paakkanen* varamiehenään apulaisprofessori *Erkki Penttilä* ja jäseninä lehtorit *Jaakko Havukkala* sekä *Hilkka Saario*. Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan edustajina opintolautakunnassa ovat lukuvuonna 1970—71 olleet kauppat.yo *Tuula Kauhanen*, ekon. *Raija Lilja* ja kauppat.yo *Ilpo Niitti*. Sihteerinä on ollut opintosihtööri *Tauno Pesola*.

Kokouksessaan 21 p:nä toukokuuta lautakunta päätti jakaa lukuvuoden 1971—72 varsinaiset opiskelustipendit seuraavasti:

Kokostipendin saivat (yhteensä 193 kpl):

1970 aloittaneet

Osmo Veli P. Ahtiainen, Reijo Kalevi Ahtila, Riitta Leena Damskägg, Timo Antero Fagerlund, Eeva Maija Hannikainen, Pirkko Sisko Heikkilä, Pentti Juhani Heinonen, Kirsti Helena Hietala, Väinö Juhani Hiltunen, Timo Tapio Honka, Pirjo Helena Hovila, Soili Sinikka Hyväri, Kari Olavi Härmäläinen, Eeva-Riitta Jaatinen, Arja Maritta Janhunen, Tuomo Elias Jokela, Erkki Viljo Kemppainen, Kari Jukka Kumpulainen, Tuula Maarit Kupari, Tuomo Juhani Kärkäs, Kaija Helena Laine, Pirjo Maritta Lehtikainen, Sirkka Kristiina Lehtonen, Pirkko Annikki Leppänen, Ilkka Kalevi Loponen, Jouni Ilmari Lähti, Markku Olavi Marttila, Pirkko Tellervo Mikkola, Hannu Erkki Mutikainen, Pauli Antero Mäkelä, Pertti Kalevi Mäkelä, Pirkko-Liisa Männistö, Helinä Katriina Niemi, Risto Väinö Nopanen, Reijo Antti Nurkkala, Seija Maritta Nuutinen, Eero Juhani Odelma, Airi Maritta Pallonen, Esko

Olavi Palojärvi, Harri Johannes Peltonen, Kaapo Juhani Pulkkinen, Lasse Tapani Rasi, Aune Helena Repo, Pirjo Annikka Ruhanen, Marjut Hannele Räihä, Pirkko Anneli Räsänen, Sirpa Marja Helena Salmi, Seppo Juhani Salminen, Pekka Into Kalevi Salmivuori, Airi Sisko Salo, Helena Tuulikki Salo, Kari Esko Juhani Salonen, Mirja Tuulikki Saraneva, Pirjo Kaarina Selesvuo, Kirsti Kaarina Suominen, Pauli Mauno Suutarinen, Alpo Antero Tanskanen, Soili Irmeli Teikari, Leena Sirkka-Liisa Tiihonen, Ilkka Voitto Ilmari Touronen, Anneli Margareta Tuominen, Terttu Irmeli Turtiainen, Timo Juhani Valttonen, Liisa Elviira Willing, Pirjo Irmeli Vuorela.

1969 aloittaneet

Matti Johannes Aro, Tarja Tuulikki Arola, Annaliisa Marjaana Haantio, Ritva Kyllikki Haapaniemi, Jouko Ensio Heinonen, Hannu Kalevi Hiltunen, Tuula Annikki Hutri, Seija Annikki Huurinainen, Anu-Hilkka Hyppönen, Risto Taneli Hölttä, Esko Sakari Isohella, Hilkka Aune Jokinen, Vilho Edvard Kallinen, Esa Niilo Juhani Kangas, Ritva Anneli Kankkunen, Aila Helena Karkiainen, Erkko Olavi Karvonen, Liisa Kaarina Karvonen, Ulla Maija Kinnunen, Marjut Hannele Kuisma, Timo Antero Kuusipalo, Raija Anneli Lahdensalo, Yrjö Sakari Lampinen, Maria Kyllikki Lehtinen, Toini Elina Leskinen, Jukka Eljas Liimatainen, Marjo-Ritva Lindfors, Hilkka Irmeli Lindroos, Helena Margit Lumiaho, Marja-Riitta Elisabet Lumme, Leila Kyllikki Luukkanen, Göran Henrik Löfman, Pirjo Hannele Majamäki, Terttu Hannele Malinen, Marja Leena Mankinen, Seppo Juhani Mansukoski, Marjut Kristiina Martikainen, Satu Helena Matikka, Pertti Ilmari Mela, Marjo Hannele Miettinen, Helmi-Riitta Marjatta Moisio, Pirkko Anneli Mårtens, Erkki Kalervo Nieminen, Seppo Ilpo Juhani Nieminen, Laila Annikki Nikkilä, Mirja Salome Nippala, Ritva Helena Nukarinen, Helena Pappi, Raili Tellervo Patrikainen, Martti Juhani Pitkänen, Pirkko-Liisa Pohjoisaho, Pauli Erkki Potttonen, Irma Marja Tuulikki Puska, Tuula Marjatta Puurtinen, Aimo Antero Päiviö, Sirkku Helena Rainio, Marja-Liisa Ratia, Arja Anneli Riihimäki, Kirsti Kyllikki Rissanen, Aila Margetta Ronni, Markku Alvari Ruuska, Raija Annikki Ryöti, Matti Olavi Salmivuori, Leena Anneli Salo, Pirjo Sisko Santapukki, Hannu Urho Santti, Kirsti Helena Savelius, Laila Orvokki Savolainen, Martti Johannes Sepponen, Aimo Juhana Siitonen, Esko Pekka Sakari Sipilä, Anneli Marjatta Sirén, Oili Aulikki Soinisalo, Pirkko Iлона Tanskanen, Kari Juhani Toikka, Kaisa Helena Tokola, Hilkka Tuulikki Tujulainen, Juha Kalevi Vanhala, Marja-Liisa Vartiainen, Silja Seija Inkeri Vesa, Leena Katri Westman, Elisabeth Vihavainen, Tuula Helina Vihavainen, Satu Anneli Vihervaara, Maritta Anneli Virolainen, Heli Tuulikki Virtanen, Tapio Ilmari Virtanen.

1968 aloittaneet

Pauli Kalervo Heiskanen, Pirjo-Liisa Helin, Aila Tuulikki Huggila, Sirpa Marjatta Hulkkonen, Tuula Tellervo Jormakka, Teuvo Esko Aaprami Junka, Mirja Arja Juurikkamäki, Lauri Tapani Kaskeala, Liisa Marjatta Kerälä, Pirjo Riitta Hannele Kuosmanen, Ritva Kyllikki Lahinen, Ulla Kristiina Lattunen, Jarmo Tapani Leppiniemi, Kaija Aili Tuulikki Markkola, Jorma Juhani Mikkonen, Ulla Marjatta Mäkelä, Tuula Kaarina Nieminen, Erkki Antti Juhani Nissinen, Raili Inkeri Partanen, Satu Kyllikki Pohjanhovi, Arja Maritta Rahko, Pirkko Irmeli Rantanen, Riitta Marita Ruuskanen, Liisa Marjatta Räisänen, Ritva Marjatta Sinkkilä, Tuula Riitta Timperi, Riitta Sisko Helena Vanhala, Kaija Marjatta Virolainen, Marja-Liisa Virtanen, Eira Taimi Tellervo Yrjämä

Kandidaatin tutkintoa suorittavat

Riitta Elina Hautakorpi, Riitta-Liisa Helminen, Irma Kyllikki Jaakola, Annikki Marja-Liisa Koski, Ulla Riitta Oksman, Marjatta Irmeli Pulkkinen, Silja Helena Tuominen, Leena Sirkka Sinikka Turunen, Ulla Pirjo Sinikka Vanhala, Tuija Aulikki Vento, Pekka Antero Ylä-Anttila.

Puolistipendin saivat (yhteensä 256 kpl, opiskeluvälinestipendin lisäksi saaneet merkitty opv):

1970 aloittaneet

Kerttu Marjatta Backholm, Harri Salomon Behm, Tapio Olavi Eskelinen, Timo Heino Juhana Haapkylä, Leila Kaarina Hartman, Pirkko Irmeli Hautala, Martti Antero Heikkinen, Pirkko Anneli Heikkinen, Pekka Ensio Johannes Heinonen, Leena Marjatta Hirvonen, Irma Elina Holopainen, Linnea Sisko Hongisto, Sirpa Anneli Honkanen, Sylvi Inkeri Honkanen, Kaarlo Juhani Hyttinen, Veli Sakari Hyttinen, Merja Maritta Häkkinen, Tuula Satu Hämäläinen, Eila Anneli Ilmonen (opv), Eeva-Riitta Jouhki (opv), Mauri Veikko Juvonen, Orvokki Onerva Järvinen, Tuula Anitta Kalliomäki, Kaija Irmeli Kamppari, Matti Sakari Kangas, Riitta Elisabeth Karppinen, Seppo Ensio Karvonen, Kirsti Irmeli Kataja (opv), Sini Päivikki Kataja, Kirsi-Marja Kavenius, Eero Juhani Kelo, Leena Kaarina Kelvola, Matti Sakari Kemiläinen, Ari Artturi Kinaret, Erja Ritva Kinnari (opv), Kristiina M-M Koittola, Marju Elisabet Koivukoski, Liisa Annikki Kolehmainen, Laura Emilia Kovanen, Rauli-Pekka Laine, Jorma Juhani Lappalainen (opv), Liisa Marjatta Lehmusvirta, Riitta Liisa Likovuori, Anja Susanna Linnakorpi (opv), Merja Riitta Lopenen, Heli Maarit Luukkonen, Heikki Juhani Malinen (opv), Marja Hillevi Mattsson, Sirpa Tuulikki Minkkinen, Raija Irmeli Moilanen, Tuula Anneli Niskanen (opv), Leena Kaarina Olenius (opv), Sirpa Tuulikki Pelkonen, Brita Helena Pertola, Pertti Tapio Pesonen (opv), Simo Kalevi Pietilä, Sisko Kyllikki Poropudas, Paavo Kalervo Pulkkinen, Rauha Ester Puumalainen (opv), Heli Marjatta Riukula (opv), Ari Jukka Olavi Rostedt, Hanna-Maija Ruuska, Hilka Gerda Maria Ryti, Aira-Kaija Johanna Salo, Eila Sinikka Salomaa, Sirpa Helena Savolainen, Veli Matti Tahvanainen, Ritva Hannele Takala, Raimo Taisto Toivanen, Tuula Helena Toivonen, Mauri Tapio Tuominen (opv), Leena Mirjam Tuunainen, Rainer Kari Vainionkulma, Seija Maria Vainiopekkä, Raija Tuulikki Valkama, Maria Marketta Valli, Anna-Maija Valtonen, Freddie Yagil Wardi, Paula Kristiina Vesterinen, Ilkka Antero Wirta, Raija Kaarina Wirta (opv), Liisa Hannele Vähähyppä, Aila Marjatta Yletyinen, Kirsti Annikki Yli-Öyrä, Eira Tellervo Ylä-Anttila, Kirsti Anneli Österman

1969 aloittaneet puolistipendi

Seija Kaarina Ahola, Ulla Marjaana Ahtiainen, Harri Kalevi Ahveninen, Oili Hannele Auvinen, Riitta Anneli Bogomoloff (opv), Eeva-Liisa Elo, Kaarina Kaija-Liisa Eloranta, Hannu Ahti Hakala, Sirkka Liisa Hakulinen, Ritva-Liisa Hallaperä, Marja-Liisa Hannula, Maija Marjatta Heino, Ulla Marjatta Heiskanen, Raija Kaarina Hietanen, Rense 't Hooft (opv), Heikki Tapio Horstila, Jorma Juhani Huittinen, Riitta Aulikki Huovinen, Pirkko Inkeri Huttunen, Kaija Hannele Hännikäinen, Raija Elisabet Hännikäinen, Riitta Kyllikki Hänninen, Jorma Sulevi Iivonen, Maj-Britt Heidi Jalovaara, Kurt-Henrik Christian Jordas, Tuija Helena Junkkari, Pirjo Kaijeli Juntunen, Eeva Eriikka Jussila, Anja Marjatta Kananen, Jussi Pirkka Karjalainen, Pirjo Sisko Kauppila (opv), Seija Anneli Keinänen (opv), Aino Inkeri Kervinen, Saima Ester Hellevi Kivioja (opv), Leena Marjatta Koivisto, Lasse Tapani Koivunen (opv),

Marjo Kristina Koivunen, Tapio Korhonen, Markku Olavi Koskela (opv), Kai Veikko Koski, Lea Annikki Kostian, Riitta Helena Lahtinen, Irja Tellervo Laiho, Kaija-Anneli Laitinen, Kerttu Marje Larm, Arja Sanelma Lassila, Marja-Leena Laukkanen, Eeva Marjatta Laurila, Eija Anneli Lehtonen, Heli Kirsti Leisiö, Marja-Leena Lenkkeri, Pentti Juhani Malinen (opv), Marja-Liisa Manninen (opv), Paula Marita Marjaniemi, Eero Emil Mattila, Pia Aira Orvokki Maura, Leena Marjatta Mustonen (opv), Liisi Tellervo Myllykangas, Helena Hillevi Mäenpää, Tapani Jaakko Mäki, Mikko Tapani Mäkinen, Riitta Hillevi Mäkinen, Leo Jouni Mäkyne, Marjo Tellervo Nikkola (opv), Maija Kaarina Nikulainen (opv), Erkki Elias Nurmesniemi, Tuula Maria Nurmilaikas (opv), Pekka Sakari Ojanperä, Arja Pirkko Sinikka Okkonen (opv), Eeva Marjatta Onttinen, Marja Terttu Ora, Tapio Martti Kalevi Otamaa, Aarni Arimo Paavilainen, Karin Linnea Palonen, Marja Kaarina Peltola, Pirjo Katri Pennanen, Olavi Antero Pesonen, Olli Juhani Pieviläinen, Pirjo Orvokki Pirhonen, Antti Aimo Juhani Purhonen, Leena-Sisko Iiris Pöyhönen, Leila Kristiina Rantala, Tuula Marketta Ratilainen, Pirjo Helena Riikonen, Meeri Elsa Rossi, Eero Ilmari Rytönen, Eila Marjatta Saarinen, Erkki Kalevi Saarinen, Eeva-Riitta Annikki Saikkonen, Mervi Kristiina Salminen, Raili Marjatta Salminen, Arja Kristiina Salojärvi, Marja Anneli Savaja, Sinikka Marja-Leena Savolainen, Seija Inkeri Siikanen, Pirjo Anneli Siitonen, Martta Elina Sinkkonen, Ulla Maija Sirainen, Markku Juhani Somerkoski, Harri Erik Späre (opv), Tuula Tellervo Suikki, Matti Juhani Suni (opv), Jouko Juhani Suominen, Merja Hannele Tahkokallio, Sanna Maija Taipale, Tuula Margit Tapanainen, Aila Marjatta Tolvanen, Matti Juhani Antero Tuominen (opv), Tuula Sanelma Tuovinen, Paula Helina Turpeinen, Jorma Ensio Turunen, Mirja Kaarina Uosukainen, Kari Juhani Vainio, Paula Marjatta Valtonen, Pirjo Irmeli Varis, Ritva Marita Viitalahti, Marja Heleena Virta, Tuula Margit Väisälä

1968 aloittaneet

Margit Hannele Ahlgrén, Ritva Marjatta Aaltonen, Marja-Leena Sinikka Erkkilä, Riitta Katariina Granskog, Kalervo Teemu Robert Haapaniemi, Aila Anja Marjatta Hakakari, (opv), Seija Irmeli Helle, Irmeli Marjatta Hirvonen, Marja-Leena Hirvonen, Erkki Juhani Hokkinen, Terttu Anneli Honkala, Riitta-Liisa Hyvönen, Jorma Matti Kalevi Hämäläinen, Maire Marketta Ikonen (opv), Anita Brita-Liisa Jokinen, Ahti Henrik Kaarenoja, Laura Helena Kaartinen, Liisa Kaarina Kenttä, Kauko Juhani Kervinen (opv), Elisabet Kupila, Eila Inkeri Kuusela, Mirja Irmeli Kuutio, Mauri Tapio Kymäläinen, Harri Uolevi Laitinen, Raija Anita Luonua, Yrjö Kim David Luotonen (opv), Tuula Helinä Mikola, Ulla Marketta Muhonen, Kaisu Marjatta Mäkinen, Kari Hannu Kullervo Nykänen, Keijo Tuomo Juhani Pulli, Seppo Pekka Juhani Puoskari, Matti Tapio Rantanen, Ulla Ropponen, Hanna-Liisa Saarinen, Leena Marjatta Salomaa, Erkki Juhani Simpanen (opv), Eero Olavi Sukanen, Veikko Olavi Tapola, Ritva Marita Virtala

Kandidaatin tutkintoa suorittavat

Harry Juhani Helén, Tuula Anneli Herrala (opv), Ritva Kaarina Hynninen, Soili Anneli Kettunen, Ilkka Tapio Mäkelä (opv), Sirkka Anneli Ronkainen, Raili Tellervo Sistonen, Marja-Liisa Esteri Stigell (opv), Tuire Marita Sulonen, Kaisa Inkeri Suvanto, Rauno Kalevi Vainio, Synnöve Irma Katarina Vuori

Puolistipendin ja vieraspaikkakuntalaisen lisän saivat (yhteensä 10 kpl):

Oili Liisa Hintsala, Heikki Uolevi Hyvärinen, Kai Henrik Häppölä, Leena Sinikka Janho-

nen, Maija Riitta Kasurinen, Pirjo Anita Hannele Kervinen, Risto Olavi Koskinen, Marja-Liisa Kaarina Laamanen, Marja Liisa Lehtosaari, Pirkko Annikki Saarikko

Opiskeluvälinestipendin saivat (yhteensä 9 kpl):

Liisa Kaarina Ahveninen, Ritva-Leena Borisoff, Brita Annikki Hellberg, Pauli Ensio Kuutio, Yrjö Antero Silander, Iiro Tapio Edvin Tainio, Ritva Helena Toikkanen, Eija Marjut Venetkoski, Markku Juhani Willström.

Korkeakoulun omat stipendit

Ottaen huomioon stipendirahastojen määräykset stipendien tarkoituksesta on seuraaville korkeakoulun opettajille ja virkailijoille jaettu stipendejä:

Professori Kalle Kaupin rahasto: Kauppat.maist. Kaj Gustafsson 800 mk, kauppat.kand. Kari Haavisto 800 mk, lab.mest. Yrjö Kainulainen 700 mk, kauppat.maist. Asko Korpela 1.000 mk, dos. Aleks. Kotkansalo 800 mk, kauppat.kand. Uolevi Lehtinen 1.000 mk, professori Arvi Leponiemi 1.000 mk, fil.kand. Eero Niemi 1.000 mk.

Kauppakorkeakoulun hallituksen kanslerin käytettäväksi myöntämät varat: Lehtori Philip Bingham 800 mk, mr. Donald Fields, MA 1.000 mk, dos. Ralf Helenius 500 mk, hum.kand. Marja-Leena Huhtala 1.000 mk, kauppat.maist. Helmi Jutila 1.000 mk, apul.prof. Jarl Louhija 900 mk, fil.tri Ferodoro Nikolowski 800 mk, fil.lis. Lauri Rossi 600 mk, fil.maist. Kyllikki Ruokonen 1.000 mk, fil.maist. Eija Salo 800 mk, lehtori Martin Sevelius 600 mk, lehtori Elsa Vuorinen 1.000 mk.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahasto: Kauppat.kand. Eero Auvinen 1.000 mk, oikeustiet.lis. Ilmari Ojanen 1.000 mk, kauppat.kand. Markku Visapää 1.000 mk, fil.kand. Pentti Woivalin 1.000 mk.

Kauppaneuvos Osk. Huttusen stipendirahasto Oy Mars Ab:n stipendirahasto: Kauppat.kand. Timo Hallamaa 800 mk, kasvat.tiet.kand. Vesa Seppälä 320 mk, ekonomi Jorma Viitanen 600 mk.

Kauppakorkeakoulun entiset ja nykyiset oppilaat ovat saaneet stipendejä seuraavasti:

Oskari Aromaan rahasto: Aaltio, Leena M. 700 mk, Aspara, A. Hannele 700 mk, Haapa-aho, Erkki N. 380 mk, Kemppainen, Erkki J. 700 mk, Korkeaaja, Kaarina K. 50 mk, Korolainen, Reima A. 700 mk, Kosonen, Tuula A. 700 mk, Kuusi, Kim. O. 700 mk, Lönnqvist, Susanne I. 350 mk, Myllynen, Hannu K. 400 mk, Mäntylä, Maire T. 700 mk, Otamaa, Riitta K. 40 mk, Oukari-Hannonen, Tytti T. 700 mk, Paajanen, Rauno K. 700 mk, Riihikallio, R. Antero 560 mk.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahasto: Kankkunen, Ritva A. 400 mk, Lumiaho, Helena M 400 mk, Rökman, Maija K. 700 mk, Sarvikivi, Kalevi M. 700 mk, Turunen, Leena S. 700 mk, Vesanmaa, Tuula I. 700 mk, Virtanen, Tapio I. 400 mk.

Kalle Kaupin muistorahasto: Haapa-aho, Erkki M. 260 mk, Härkönen, Lasse J. 700 mk, Mitro, Ilkka O. 700 mk.

Kauppateiden Kandidaattiyhdistys ry:n rahasto: Haapa-aho, Erkki M. 60 mk, Hurskainen, Arvi E. 210 mk, Lassila, Kari T. 200 mk.

Kilpiä Oy:n rahasto: Hurskainen, Arvi E. 170 mk, Wakkola, Marjariitta 700 mk.

Aleksanteri Konkosen lahjoitusrahasto: Hurskainen, Arvi E. 170 mk.

Alfred Kordelinin stipendirahasto: Hurskainen Arvi E. 140 mk, Joutsenniemi, Kalevi 130 mk.

K. H. Lehtisen rahasto: Joutsenniemi, Kalevi 410 mk.

P. A. Luostarisen stipendirahasto: Kuokkanen, M. Onerva 420 mk.

Tukkukauppias S. Mäntysen rahasto: Joutsenniemi, Kalevi 160 mk, Kuokkanen, M. Onerva 280 mk, Miettinen, Eeva K. 520 mk.

V. P. Nurmilahden muistorahasto: Kännö, Simo L. 670 mk, Miettinen, Eeva K. 180 mk.

Anni ja Samuli Pajarisen stipendirahasto: Hietala, Eila A. 230 mk.

Gustav Pauligin stipendirahasto: Hietala, Eila A. 470 mk, Korkeaoja, Kaarina K. 650 mk, Kännö, Simo L. 30 mk.

Elin ja Evert Sellgrenin stipendirahasto: Riihikallio, R. Antero 140 mk.

Oy Stockmann Ab:n 100-vuotisrahasto: Airaksinen, Timo J. 700 mk, Lehti, Matti V. 700 mk, Levonen, Anna-Liisa 700 mk, Lilja, Kari T. 700 mk, Möller, Kristian 100 mk, Salmi, Timo Y. 700 mk, Seppälä, Vesa 700 mk, Viitanen, Jorma 700 mk.

Talous-Osaakekaupan stipendirahasto: Otamaa, Riitta K. 360 mk.

Eeva ja Matti Virkkusen muistorahasto: Lassila, Kari T. 500 mk, Lönnqvist, Susanne I. 100 mk, Möller, Kristian 600 mk, Rautio, Keijo A. 400 mk, Visapää, Markku T. 400 mk.

Professori Henrik Virkkusen muistorahasto: Visapää, Markku T. 300 mk, Wallenius, Ilkka J. 700 mk.

Hanna ja Eino Haapalan lahjoitusrahasto: Helin, Pirjo-Liisa 500 mk, Hyvärinen, Heikki 700 mk, Jaakola, Taina 500 mk, Jokinen, Brita-Liisa 500 mk, Junka, Teuvo 500 mk, Kivelä, Kirsti 500 mk, Luotonen, Kim 500 mk, Manninen, Marja-Liisa 400 mk, Mansukoski, Seppo 400 mk, Mikola, Tuula 500 mk, Munukka, Sirpa 700 mk, Okkonen, Arja 500 mk, Pesonen, Anita 300 mk, Pohjanhovi, Satu 500 mk, Pohjoisaho, Pirkko-Liisa 450 mk, Pohjonen, Oili 500 mk, Rahko, Arja 500 mk, Ryöti, Raija 500 mk, Rötö, Pirjo 500 mk, Takalo, Päivi 400 mk, Teittinen, Pirjo 500 mk, Tuominen, Silja 100 mk, Valkama, Raija 800 mk, Vanhala, Sinikka 100 mk, Vartiainen, Marja-Liisa 450 mk.

Kauppaneuvos A. Sergejeff'in stipendirahasto: Helén, Harry 800 mk, Hokkinen, Erkki 500 mk, Jaakola, Irma 400 mk, Lappalainen, Matti 500 mk, Lönnqvist, Frank 700 mk, Paajanen, Tuula 450 mk, Pesonen, Anita 500 mk, Pöyhönen, Liisa 350 mk, Pikkarainen, Laila 800 mk, Tuominen, Silja 180 mk, Vanhala, Sinikka 200 mk, Vuori, Synnöve 120 mk.

Oy G. W. Sohlberg Ab:n stipendirahasto: Kaskeala, Tapani 140 mk, Mäkelä, Ilkka 125 mk, Mäkinen, Anneli 195 mk.

Suomen Yhdyspankin Riemujuhlarahasto: Junno, Tuula 335 mk, Mäkinen, Anneli 100 mk, Poikolainen, Eira 500 mk, Pöhlö, Marja-Riitta 500 mk, Sipinen, Marja-Leena 500 mk, Toikka, Raili 165 mk, Vanhanen, Heidi 400 mk.

Kauppakorkeakoulun Keräyksen Naistoimikunnan stipendirahasto: Elo-Rauta, Hilikka 500 mk, Halli, Pirkko 500 mk, Mikkonen, Leena 500 mk, Reikko, Tuula 500 mk, Vuori, Synnöve 310 mk.

Ivar Lindforsin stipendirahasto: Mäkinen, Anneli 105 mk, Toikka, Raili 205 mk, Virtanen, Marja-Liisa 500 mk, Vuohelainen, Pirjo 500 mk, Yli-Hemmo, Elina 500 mk, Yrjämä, Tellervo 500 mk.

Oy Mars Ab:n stipendirahasto: Tuominen, Silja 220 mk.

Maija ja Lauri Niiniojan rahasto: Mäkelä, Ilkka 375 mk, Naarvala, Pekka 500 mk, Sutinen,

Ilona 500 mk, Toikka, Raili 30 mk, Vuolinko, Sirkka-Liisa 400 mk, Vuori, Synnöve 70 mk.

Pohjolan stipendirahto: Vanhala, Sinikka 200 mk.

Birger Wegeliuksen stipendirahto: Kaskeala, Tapani 360 mk.

Palkintoina seminaarikirjoituksista ovat allamainituissa aineissa saaneet:

Hallinto: Aalto, Aila 60 mk, Autio, Pekka 60 mk, Elo, Erja 60 mk, Hassinen, Kari 50 mk, Laitinen, Kaija 50 mk, Leppiniemi, Jarmo 60 mk, Luoma, Jutta 60 mk, Pekkala, Jouni 60 mk, Peltonen, Kaarina 60 mk, Pohls, Jussi 50 mk, Pääki, Ulla 60 mk, Raade, Juhani 60 mk, Ropponen, Pekka 60 mk, Rossi, Osmo 60 mk, Ruosteenoja, Tarmo 60 mk, Rytönen, Kaimo 50 mk, Saikkonen, Eeva-Leena 60 mk, Saikkonen, Olli 60 mk, Salmenkangas, Antti 60 mk, Salminen, Antero 50 mk, Salonen, Lauri 60 mk, Simpanen, Erkki 50 mk, Sokka, Martti 60 mk, Teräs, Timo 60 mk, Tuominen, Jukka 60 mk, Vitikainen, Asta 60 mk.

Markkinointi: Aitasalo, Maija 80 mk, Altonen, Ritva 50 mk, Hallamaa, Outi 32 mk 50 p. v. Herten, Markku 50 mk, Heinonen, Jouko 80 mk, Heinonen, Varpu 32 mk 50 p, Honni, Matti 80 mk, Hooft, Rense 50 mk, Hyvärinen, Ilkka 32 mk 50 p. Härmäläinen, Kenneth 32 mk 50 p. Härmäläinen, Jorma 80 mk, Ingman, Elina 32 mk, 50 p., Janhonen, Leena 50 mk, Kataja, Timo 40 mk, Kautto, Matti 50 mk, Koho, Heikki 40 mk, Kurri, Ahti 80 mk, Lagerbohm, Marjukka 32 mk. 50 p., Latvus, Arno 80 mk, Lilja, Merja 80 mk, Mattila, Airi 32 mk. 50 p., Mela-järvi, Riitta 32 mk 50 p., Mäkinen, Raili 80 mk, Mäkipää, Veikko 50 mk, Nikulainen, Harri 50 mk, Nissinen, Erkki 80 mk, Nylund, Matti 32 mk 50 p, Oinonen, Tuula 32 mk 50 p, Olkinuora, Matti 32 mk 50 p, Paakkinen, Raili 32 mk 50 p, Pilz, Martti 80 mk, Pääki, Ulla 80 mk, Riihonen, Simo 50 mk, Rita, Pertti 50 mk, Saares, Pekka 32 mk 50 p, Salo, Pirkko 80 mk, Sarasmäki, Eeva 32 mk 50 p, Savolainen, Veikko 80 mk, Seppä, Ritva 32 mk 50 p, Sinkilä, Ritva 80 mk, Tupala, Maija 80 mk, Wallner, Liisa 50 mk, Venäläinen, Pasi 80 mk, Väisänen, Heino 32 mk 50 p.

Laskentatöimi: Bergroth, Mikko 50 mk, Haapa-aho, Marja-Leena 50 mk, Hilpinen, Jorma 65 mk, Järveläinen, Leena 50 mk, Kaarenoja, Ahti 50 mk, Korkatti, Kari 50 mk, Majander, Marjatta 50 mk, Marjala, Aaro 50 mk, Merikanto, Kalevi 50 mk, Mikkonen, Jorma 65 mk, Mutikainen, Erkki 80 mk, Niitti, Ilpo 65 mk, Nikander, Vesa 50 mk, Nykänen, Hannu 65 mk, Palander, Pirkko 50 mk, Peltonen, Kaarina 65 mk, Pitkänen, Kari 85 mk, Salminen, Antero 50 mk, Späre, Harri 50 mk, Suikkanen, Anneli 50 mk, Tammivuori, Outi 65 mk, Timonen, Markku 65 mk, Valkonen, Petteri 50 mk.

Systeemit: Huttunen, Heikki 70 mk, Kervinen, Esko 70 mk, Kuusi, Kim 70 mk, Salonen, Lauri 60 mk.

Kansantaloustiede: Hyvärinen, Heikki 50 mk, Junka, Teuvo 60 mk, Juvaste, Risto 70 mk, Kavetvuori, Matti 70 mk, Kautto, Esko 50 mk, Kohonen, Hilka 80 mk, Nieppola, Pertti 70 mk, Niitti, Ilpo 80 mk, Nissilä, Olli 80 mk, Oura, Liisa 60 mk, Piironen, Raimo 60 mk, Salo, P. 50 mk, Seuri, Marja-Leena 80 mk, Rahko, Arja 80 mk, Viitanen, Harri 80 mk, Virtanen, Heli 70 mk, Virtanen, R-L. 50 mk.

Oikeustiede: Aitasalo, Maija 80 mk, Halkilahti, Heikki 70 mk, Hulkkonen, Marjatta 80 mk, Järvelä, Aira 50 mk, Jääskeläinen, Tarja 50 mk, Kauppila, Pirjo 50 mk, Kekki, Eero 50 mk, Korhonen, Eeva 80 mk, Lehtonen, Heikki 50 mk, Lindholm, Matti 80 mk, Mäkiö, Risto 80 mk, Pajula, Sirpa 50 mk, Ravantti, Eero 50 mk, Salmivuori, Matti 50 mk, Santapukki, Pirjo 50 mk, Seiskari, Jorma 50 mk, Seppänen, Eero 50 mk, Setälä, Tuula 50 mk, Österlund, Kari 50 mk.

Talousmaantiede: Hirvonen, Marjatta 80 mk, Hyvärinen, Ilkka 50 mk, Kervinen, Pirjo 80 mk, Korhonen, Heikki 50 mk, Kärki, Raila 80 mk, Lehto, Hannu 50 mk, Mustanoja, Leila 50 mk, Pesola, Riitta 50 mk, Pilz, Martti 80 mk, Seppälä, Jukka 50 mk, Talasterä, Hannu 60 mk, Vuorinen, Raili 80 mk.

Tavaraoppi ja teknologia: Kauppinen, Vesa 50 mk, Majander, Marjatta 50 mk, Nylund, Matti 80 mk, Purhonen, Antti 50 mk, Tyyskä, Brita 70 mk.

Talousmatematiikka: Rosenberg, Leo 80 mk, Santti, Hannu 90 mk.

Tilastotiede: Kaipainen, Tuomo 80 mk.

Sosiologia: Helin, Pirjo-Liisa 60 mk, Hirsimäki, Anna-Maija 60 mk, Konttinen, Aino 60 mk, Koskenkorva, Ulla 60 mk, Lindfors, Marjo-Ritva 60 mk, Sihvonen, Sinikka 60 mk, Toivola, Sinikka 60 mk, Tuhkalainen, Marketta 60 mk.

Taloushistoria: Haapa-aho, Erkki 40 mk, Isohella, Sakari 20 mk, Roine, Marjaliisa 20 mk, Ruuska, Markku 30 mk.

Englannin kieli: Helin, Pirjo-Liisa 50 mk, Hännikäinen, Mirja 50 mk, Lehmus, Irma 70 mk, Lönnqvist, Susanne 80 mk, Teittinen, Pirjo 50 mk.

Espanjan kieli: Tähtinen, Irja 50 mk.

Venäjän kieli: Eronen, Jarmo 25 mk, Saarto, Vesa 25 mk.

Saksan kieli: Eskola, Irmeli 60 mk, Junnilainen, Marja-Liisa 40 mk, Karkiainen, Aila 40 mk, Kirvelä, Outi 30 mk, Lammi, Mirja 40 mk, Riikonen, Pirjo 30 mk, Tolvanen, Aila 40 mk.

Helsingissä kesäkuussa 1971.

Jaakko Honko

Kauppakorkeakoulu ja yhteiskunta

*Puhe, jonka rehtori, professori Jaakko Honko
piti Kauppakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 11. 9. 1970*

Useissa yhteyksissä on sanottu, että viime lukuvuoden 1969—70 aikana tapahtui maamme korkeakouluissa enemmän kuin kymmenenä edellisenä vuonna yhteensä. Näin oli asian laita siitakin huolimatta, että eräät tapahtumat, mm. korkeakoulujen hallinnonuudistus suurelta osalta vielä jäivät odottamaan toteutustaan. Korkeakouluista tuli myös yleisen kiinnostuksen kohde yhteiskunnassa; nykykielellä sanottuna korkeakouluista tuli suorastaan pop.

Korkeakoulujen tehtävä puntariin

Hallinnonuudistuskeskustelun pintakuohuissa vilahtelivat, ilman että niihin vielä olisi varsinaisesti paneuduttu, lukuisat hyvinkin perustavanluonteiset kysymykset kuten korkeakoulujen tehtävä ja päämäärät sekä suhteet yhteiskuntaan. Nämä ongelmat tuskin tulivat esille sattumalta. Näkisin ennemminkin, että niiden esille tulo on tietyn vääjäämättömän kehitysprosessin ja samaan suuntaan vaikuttavien taustavoimien tulos. Tuntuu ehkä ensin oudolta, kun sanon, että eräänä mielestäni keskeisenä taustasyynä on luonnontieteiden ja tekniikan valtaisa kehitys.

Asia on kuitenkin niin, että juuri tämän kehityksen seurauksena ihminen voi irroittautua fyysisen ympäristön välittömästä määräysvallasta ja hänen mahdollisuutensa näin suuresti kasvavat. Silloin on luonnollista, että ajattelun painopiste siirtyy kohti arvojen ja päämäärien punnintaa, kohti tavoitteellista ja suunniteltua toimintaa. Tämä kehitys tuo kaikille organisaatioille: valtiolle, kunnalle, korkeakoululle, yritykselle

jne. niiden tehtävän tai toiminta-ajatuksen kehittämisen sekä päämäärien ja tavoitteiden selvittämisen ja asettamisen keskeiselle sijalle, vieläpä saat-
taa ne kokonaan uuteen valoon. Lähtökohtana on ennemminkin loppu-
tulos, inhimilliset tarpeet kuin alkutilanne, olemassa olevat resurssit. Li-
sääntynein mahdollisuuksin varustetun ihmisen ei tule vain muistaa
kysyä, mihin hän pystyy, vaan nimenomaan, mitä hän haluaa.

Ajateltaessa yleisesti jonkin korkeakoulun tehtävää, on ilmeistä, ettei
koulutuksessa keskeisellä sijalla ole tieto tai oppi sinänsä, vaan viime
kädessä ihminen. On kysymys ihmisestä, joka hankkii tietoa, oppii ja
kehittyy. Näin koulutuksessa ainakin ensimmäisen vaiheen kysymys
”mitä varten” muuntuu kysymykseksi ”ketä varten”. Koulutus kuitenkin
taas tarvitsee omat puitteensa, esim. korkeakoulun. Tämä puolestaan ei
ole mikään irrallinen saareke; se on järjestyneen yhteiskunnan eräs insti-
tuutio. Jo tämä tosiasia liittää ihmisen koulutuksen yhteiskuntaan, sen
päämääriin ja sen tarpeisiin.

Ylioppilaat ovat eri yhteyksissä aiheellisesti korostaneet, että korkea-
koulujen tehtävänä olisi opettaa — niin kuin he sanovat — elämää. Ei
voi olla tässä yhteydessä palauttamatta mieleen ikivanhaa latinankielistä
sananpartta ”Non scholae sed vitae discimus”, emme opiskele koulua,
vaan elämää varten. Tämäkin muuten osoittaa, että monet korkeakoulu-
keskustelun peruskysymykset eivät sinänsä ole uusia, mutta sen sijaan
uusia vivahteita on sitäkin runsaammin. Tuskin erehdyn, kun oletan
ylioppilaiden heidän katsoessaan korkeakoulun tehtäväksi ”opettaa elä-
mää”, heidän tarkoittavan nimenomaan sitä elämää, joka on korkea-
koulua ympäröivässä yhteiskunnassa.

Korkeakoulujen kehityksen kannalta kysymys niiden tehtävästä on
tietysti ensiarvoisen tärkeä, mutta yleisessä muodossa ratkaistavaksi perin
vaikea ongelma. Pelkistääkseni kysymyksen, on esitettävänä kaksi taval-
laan äärinäkemystä, joista toisen mukaan korkeakoulu palvelee parhaiten
yhteiskuntaa toimiessaan tutkimuksen, opetuksen ja yleensä ajatusten-
vaihdon puolueettomana tapahtumapaikkana. Toisen päänäkömyksen
mukaan taas korkeakoulun tulisi palvellakseen yhteiskuntaa olla yhteis-
kunnallisen muuttumisen tyysija ja moottori. Nämä äärimmäisyydet,
joiden kummankin puolesta voidaan esittää perusteluja, näyttävät olevan
varsin kaukana toisistaan. On syytä erityisesti korostaa, että niin kauan
kuin on selvästi eriäviä käsityksiä korkeakoulun tehtävästä, on mahdo-
tonta löytää yksiselitteistä yleistä ratkaisua lukuisiin korkeakoulun ja sen
toiminnan keskeisiin ongelmiin.

Kauppakorkeakoulun tehtävän analysointia

En kuitenkaan pyri sen enemmälti tässä hakemaan vastausta korkea-

koulun tehtävään yleisessä muodossa. Yritän sensijaan hieman yksityiskohtaisemmin analysoida Kauppakorkeakoulun tehtävää. Kuten tiedetään, perussääntöjen mukaan Kauppakorkeakoulun tehtävänä on ”vapaa tieteellisellä tutkimus- ja opetustyöllä edistää aineellista ja henkistä viljelyä sekä kehittää maan nuorisoa kykeneväksi talouselämän palvelukseen”.

Lukemassani tehtävän määrittelyssä on useita eri aineksia: Vapaa tieteellinen tutkimus ja opetus, maan nuorison kehittäminen ja yhteiskunnan erään osan, talouselämän palveleminen. Olen aikaisemmin käsityksenäni todennut, että perussääntömme yleislinjoiltaan saattavat keltava edelleenkin Kauppakorkeakoulun tehtävän ja sitä kautta suunnan osoittajiksi. On kuitenkin eräitä kohtia, jotka tarvitsevat tarkistuksia. Tällainen kohta on mm. ”maan nuoriso”. Korkeakoulun toiminnan painopiste on ilmeisesti edelleenkin nuorison kehittämisessä, mutta se ei suinkaan ole ainoa kohde — ellei sitten hyväksytä määrittelyä, jonka mukaan ihminen on nuori niin kauan kuin hän yleensä opiskelee. Varttuneiden aikuisten koulutuksen tulemisesta tärkeäksi osaksi Kauppakorkeakoulun normaalia toimintaa on selvänä osoituksena nyt alkava maamme korkeakoululaitoksen piirissä kokonaisuutenakin uusia uria avaava lukuvuoden kestävä johtamistehtäviin valmistava liiketaloudellinen jatkokoulutusohjelma, johon otettiin noin 50 osanottajaa. Näin korkeakoulumme kehittämisessä graduate school -tyyppiseksi korkeakouluksi otetaan tänä syksynä jälleen merkittävä askel suuntaan, johon tulisi mielestäni jatkuvasti edetä alkaneella vuosikymmenellä.

Kun puutuin sanontaan ”maan nuoriso”, se ansaitsee ilmeisesti tarkistusta myös ensimmäisen sanan osalta. Jo pitkään on korkeakoulumme ulottanut ei vain suhteitaan vaan myös suoranaista toimintaansa maan rajojen ulkopuolelle. Kauppakorkeakoulu on luonteensa mukaisesti kansainvälisesti orientoitunut. Tämä on ilmennyt nimenomaan viime vuosina yhä lisääntyvänä kansainvälisenä toimintana. Tänäpä se saa näkyvän ilmauksensa, kun 20:n suuruinen, 15:a eri kehitysmaata edustava opiskelijain ryhmä on aloittamassa opintonsa Kauppakorkeakoulussa. Aikaisemmat kokemukset osoittavat, ettei tällainen toiminta ole hyödyllistä vain kehitysmaaopiskelijoille, vaan ja nimenomaan myös meille. Tietojen ja näkökantojen, väitteiden ja vastaväitteiden tuoreus on omaa luokkaansa tällaisessa kurssissa ja kuinka paljon se auttaakaan meitä suomalaisia paikallistamaan myös omaa asemaamme maailman kartalla! Tuskin liioittelen sanoessani, että tämänhetkisten näkymien valossa on meillä hyvät mahdollisuudet kehittää tätä toimintaa ja korkeakoulustamme on lähivuosina omalla alallaan aikaansaataavissa kehitysmaaopiskelijoiden keskuspaikka ei vain Suomessa vaan paljon laajemmissa puitteissa.

Todellinen kansainvälisyys ei tunne ilmansuuntia, sanotaan. Osoituksena korkeakoulumme kansainvälistymisestä on suhteittemme ja kanssakäymisemme lisääntyminen myös itään sekä Neuvostoliittoon että muihin Itä-Euroopan maihin. Osittain ovat tässä tien avajia olleet ylioppilaat, mutta myös opettajat, ja yhä enemmän on syntymässä yhteyksiä korkeakoulujen välille. Tähän on mm. siinä suhteessa hyvät luontaiset edellytykset, että lukuisat Itä-Euroopan korkeakoulut muistuttavat rakenteeltaan ja suuntautumiseltaan koko koulutuksen kentässä omaa Kauppakorkeakoulumme. Tiedossani olevien seikkojen perusteella odotan, että jo alkanut suuntaus edessä olevana lukuvuonna edelleen jatkuu ja voimistuu siten vahvistaen korkeakoulumme kansainvälistä luonnetta. Tällä yhteistoiminnan suunnalla on kuitenkin vielä paljon aikaansaata- vissa.

Kun puhutaan Kauppakorkeakoulun tehtävästä, on selvää, ettei koskettelemani ”maan nuoriso” siis kata koko kohdetta, mutta kylläkin osoittaa tulevaisuudessaakin painopistesuunnan. Tehtävänmäärittely päättyy sanoihin ”talouselämän palvelukseen”. Sanan talouselämä sisällön tulkitsisin — kuten olen eri yhteyksissä tehnyt — varsin laajasti käsittämään mitä moninaisimmat taloudelliset toiminnot ei vain yrityksissä, vaan myös julkisen vallan palveluksessa, järjestöissä, taloudellisen opetuksen ja tutkimuksen piirissä samoin kuin erilaisissa kansainvälisissä tehtävissä, joissa edellytetään taloudellisten kysymysten tuntemusta. On selvää, että tässäkin on kysymys painopisteestä, ei siitä etteikö vielä muitakin alueita voisi tulla kysymykseen. Näin tehtäväkenttää voidaan pitää varsin kattavana ja palvellessaan talouselämää Kauppakorkeakoulu palvelee koko yhteiskuntaa.

Mutta olemmeko valmiit hyväksymään sanonnan ”talouselämän palvelukseen” jälkimmäisen osan? Tuleeko korkeakoulun kehittää ihmisiä palvelemaan yhteiskuntaa tai jotain sen osaa, kuten talouselämää? Edellä esittämäni sanan ”talouselämä” tulkinnan mukaisesti en tällöin tietystikään tarkoita jonkun suppean osan, eturyhmän tai muun vastaavan palvelemista, vaan yhteiskunnan erästä laajaa toiminta-aluetta.

Palvelemisen kohdalla on vastaukseni empimättä myönteinen. Tuskin voi tarpeeksikaan korostaa palvelemiseen valmistautumisen merkitystä kaikessa koulutuksessa. Korkeakoulut eivät ole itsetarkoituksia eivätkä niiden piirissä työskentelevät tee sitä itseään varten, vaan palvellakseen suurempaa kokonaisuutta, yhteiskuntaa ja sen osia. Yhteiskuntaa palvelee ymmärrettävästi myös siihen kriittisesti suhtautuminen ja pyrkimys sen kaikinpuoliseen kehittämiseen. Yhteiskunnan kannalta katsottuna jostakin korkeakoulusta työelämään lähtevän suusta oikeastaan ei ensisijaisen kysymyksen tulisi kuulua ”mitä minulle on tarjolla”, vaan ”mitä

minä voin tarjota”? Tähän kysymykseen sisältyy eräs koulutuksen kaikkein arvokkaimpia ja samalla myös kaikkein vaikeimpia tavoitteita.

Integrointiajatus Kauppakorkeakoulun tehtävän toteutuksessa

Kun on kysymys Kauppakorkeakoulun tehtävän toteutuksesta, sen tutkimuksen ja opetuksen sisällöstä, tulee varsin keskeiselle sijalle viime aikoina muissa yhteyksissä hyvinkin paljon esiintynyt käsite. Tämä käsite on integrointi, yhdentyminen, kokonaisuuksien muodostuminen osista, mikä läheisesti liittyy jo aikaisemmin useissa yhteyksissä esittämäni yleisen erikoiskoulutuksen — tai jos halutaan sanoa — erikoistuneen yleiskoulutuksen ajatukseen. On paljon puhuttu yleisen koulutuksen tarpeellisuudesta ja lähimain yhtä paljon siitä miten tarpeellista koulutuksessa erikoistuminen on. Painopistekin on saattanut vaihdella hieman samaan tapaan kuin suhdannevaihtelut talouselämässä. Korkeakoulun kehittäminen on kuitenkin rakennettava ennakoitavissa olevien yhteiskunnan pitkän tähtäyksen kehityssuuntien eikä suhdanteiden varaan.

On odotettavissa, että koulutettu ihminen tulee entistä enemmän tarvitsemaan yleistä koulutusta. Mutta hänen tulisi myös olla korkeimman luokan spesialisti, koska ihminen ei tavallisesti pysty samanaikaisesti hallitsemaan useita aloja. Näin on ongelmana jatkuvasti yleisen ja erikoistuneen koulutuksen yhdistäminen. Tähän korkeakouluopetuksen sisällön keskeiseen haasteeseen on mielestäni vastauksena yleinen erikoiskoulutus, joka perimmältään merkitsee tietyn erikoisalueen tarkastelua useiden tieteenalojen näkökulmasta. Yleinen erikoiskoulutus samalla merkitsee tieteiden välistä yhteistyötä ja opinnoissa nimenomaan sitä, että ne sisällöltään integroidaan mielekkäiksi kokonaisuuksiksi. Tällöin eri aineet muodostavat kokonaisuuksia, joita osaltaan yhdistävät yhteiset kysymyksenasettelut.

Koska pidän integroinnin ja siihen liittyen yleisen erikoiskoulutuksen ajatusta Kauppakorkeakoulun eräänä kulmakivenä otettakoon vielä tarkasteltavaksi jo sivuamani kansainvälisyys. Sekin on integrointikysymys, on kysymys siitä miten kansainvälinen näkökulma tai tarkastelutapa integroidaan eri aineisiin. Kansainvälisyys ei tämän valossa ole niinkään kyltti tai pinta, joka voidaan siirtää tai asettaa kulloinkin halutulle paikalle. Kansainvälisyys on ennemminkin ainesosa tai kantava rakenne, luonnollinen osa sisältöä. Kuta paremmin se on sulautunut ajatusmaailmaamme sitä luonnollisempi se on ja sitä vähemmän se näkyy jonain erityisenä ja poikkeavana. Ekonomikoulutustakaan ei aikaansaada liimaamalla tämä tavallaan etiketiksi eri aineisiin, sen perusajatukset on jo alunperin rakennettava niiden sisään.

Mutta integroinnin kohdalla ei ole vain kysymys siitä, miten opinnot

integroidaan paikallisesti, vaan on myös kysymys siitä, miten ne integroidaan ajallisesti, miten ne ajallisesti liittyvät toisiinsa ja muodostavat kokonaisuuden. Tärkeään asemaan tulee tällöin jo sivuamani täydennys- ja jatkokoulutus. Ongelmana ei esim. ensisijaisesti ole se montako vuotta on varsinaisia korkeakouluopintoja, vaan nimenomaan se, kuinka pitkä koulutusaika halutaan koko ihmiselämän kuluessa ja kuinka tämä edullisimmalla tavalla jaetaan. Näin varsinaiset korkeakouluopinnotkin voidaan nähdä oikeassa ympäristössään eräänä vaiheena koko jatkuvaa prosessia.

Elinikäisen koulutuksen suunnittelu on eräs velvoittavimpia haasteita korkeakoululaitokselle kaikissa kehittyneissä yhteiskunnissa. Näin sekä paikalliseen että ajalliseen integrointiajatteluun liittyen tulee entistä keskeisempänä kysymyksenä esille jo aikaisemmin eri esityksissäni korostamani seikka. Kauppakorkeakoulun rakentaminen elimelliseksi osaksi koko yhteiskunnan, sen kaikki alat ja ikäluokat kattavaa koulutusjärjestelmää.

Korkeakoulun tulevaisuuden suunnittelu

Olen analysoinut melko pitkään Kauppakorkeakoulun tehtävän eri osia ja toteutusta. Tämän olen tehnyt lähinnä sen vuoksi, että mitä moninaisimmat korkeakoulun tulevan toiminnan ongelmat ja haasteet sekä niiden ratkaisut ja vastaukset saattavat palautua juuri Kauppakorkeakoulun tehtävään. Viime lukuvuoden alussa käsittelin eräitä niistä haasteista, joita Kauppakorkeakoululla on edessään 1970-luvulla ja yritin löytää vastauksia niihin. Tehtävän lisäksi palaan haasteista eräisiin vielä tässä yhteydessä samalla kiinnittäen huomiota muutamiin tärkeimpiin tapahtumiin ja tulevaisuuden näkymiin.

Kun kaavaillaan jonkin korkeakoulun tai minkä tahansa organisaation tulevaisuutta, on edelleen muistettava se tärkeä seikka, ettei tuleva kehitys synny vain menneen kehityssuunnan suoranaisesta jatkamisesta eikä myöskään jostain tulevaisuuden ennusteesta sinänsä. Seurattuani jatkuvasti ja jo alkuvaiheista 1950-luvulta lähtien pitkän tähtäyksen suunnittelua — ja oltuani siinä mukana — eräissä tässä toiminnassa kaikkein kehittyneimmissä organisaatioissa eri maissa voinen eräänä kokemuksena esittää tavallaan paradoksin: Sitä mukaa kuin on kehittynyt kyky ennustaa tulevaisuutta, on myös lisääntynyt pyrkimys vaikuttaa siihen. Ennusteet ovat suunnittelulle välttämättömiä. Mutta niiden esittämää tulevaisuutta ei oteta fatalistin tavoin annettuna, vaan etenkin pitkän tähtäyksen suunnittelussa juuri punnitaan, mikä kehitys halutaan ja pyritään saamaan tapahtuvaksi sellaista mitä muutoin ei tapahtuisi. Tämä koskee myös jonkin korkeakoulun suunnittelua. Sanonta ”ennustaminen on fatalistin työtä, suunnittelu optimistin” pitäänee varsin hyvin paikkansa.

Rohkenen väittää, että Kauppakorkeakoulun valmius vastata sen

edessä oleviin haasteisiin olisi olennaisesti nykyistä alhaisempi, ellei meillä olisi jo 1960-luvun alkupuolelta lähtien jatkuvasti toteutettu oman korkeakoulumme pitkän tähtäyksen suunnittelua. Sen käynnistäminen tapahtui aikana, jolloin asia vielä oli muulle korkeakoulumaaailmalle vieras. Meitä usein arvosteltiin, kun me tuolloin pohdimme korkeakoulumme tehtävää, päämääriä ja toimintaperiaatteita sekä laadimme pitkän ajan suunnitelmia tutkimuksen, opetuksen, tilojemme ja taloutemme osalta. Kaiken tällaisen pohdiskelun katsottiin huonosti sopivan akateemisiin ympyröihin. Tänään me tiedämme, ettei korkeakoulujen oman toiminnan suunnittelu ole vain yleisesti hyväksytty, vaan sitä eri korkeakouluissa suorastaan vaaditaan.

Tieteellinen tutkimus

Korkeakoulumme keskeisen tehtäväkentän tieteellisen tutkimuksen osalta on nähtävissä suotuisaa, joskaan ei järin nopeaa kehitystä. Tärkeimpiin tapahtumiin kuuluu Perustutkimuksen laitoksen ensimmäisten virkojen ja toimien, niihin luettuna johtajaprofessorin virka, tuleminen valtionavun piiriin. Tämä merkitsee lähtökohtaedellytyksien luomista tieteellisten tulosten aikaansaamiselle, mutta ei ymmärrettävästikään vielä tieteellisiä tuloksia sinänsä. Kun edellisen lukuvuoden avajaisissa puhuin 50:n tohtorin tavoitteesta alkaneella vuosikymmenellä korkeakoulussamme, on todettava että 1970-luvun ensimmäisen lukukauden aikana on meillä ollut kaksi tohtorinväitöstä ja kahden viimeksi kuluneen lukuvuoden aikana yhteensä viisi. Tämäkin sinänsä parantamista vaativa saavutus on kuitenkin yhtä enemmän kuin kaikkina aikaisempina lukuvuosina 1960-luvulla yhteensä.

Tieteellisen jälkikasvun lisäämisessä on ainelaitosten, Perustutkimuksen laitoksen ja Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen piirissä tapahtuvan työn ohella merkittäväksi mahdollisuudeksi avautumassa myös korkeakoulumme opiskelijoiden mukaanpääsy ulkomaisiin tohtoriohjelmiin. Näinä viikkoina aloittaa kolme korkeakoulumme opettaja- tai tutkijakuntaan kuuluvaa kauppatieteiden lisensiaattia tai kandidaattia opiskelunsa USA:ssa sikäläisten stipendien turvin kaikkein parhaimpien yliopistojen tohtoriohjelmissa. Yksi heistä kuuluu niiden viidentoista pitkäaikaisen stipendiaatin joukkoon, jotka valittiin koko Euroopan yliopistoista ja korkeakouluista. Opettajain ja tutkijain jälkikasvun lisäämisessä on nyt mainitsemaani mahdollisuutta tietysti jatkuvasti pyrittävä käyttämään hyväksi ja kehittämään sekä saamaan se osaksi järjestelmällistä kokonaisuutta.

Tieteellisen tutkimuksen kehittämisen kannalta korkeakoulussamme on tärkeää, että kehitetään tutkimuspolitiikan linjanvetoa Kauppakorkea-

koulun tehtävän ja yhteiskunnan kannalta merkittävät tutkimusalueet huomioon ottaen, että lisätään tieteidenvälistä yhteistyötä ja ryhmätyöskentelyä sekä että myös parannetaan tutkijain ohjausta. Viimeksi mainitunkin osalta tuntuu syntymässä oleva ryhmätyöskentelyyn perustuva järjestely, erityisten ohjausryhmien muodostaminen käyttökelpoiselta ratkaisulta. Tutkimuksessa ollaan näinä aikoina luomassa edellytyksiä tehostuneelle toiminnalle, mutta siitä tulokset eivät ole varsinaisesti nähtävissä ennenkuin tämän vuosikymmenen puolivälin jälkeen. Lähimpien parin kolmen vuoden aikana saattavat esim. tohtorinväitöksiä osoittavat luvut pikemminkin olla varsin alhaiset. Vasta vuosikymmenen puolivälistä lähtien on mahdollista tehdä johtopäätöksiä siitä miten korkeakoulumme selviää vaativasta tehtävästään, johon kuuluu pääosiltaan vastata oman alansa tieteellisestä jälkikasvusta koko maassa.

Opetus ja tutkinnot

Hyväksyttäessä yleisen erikoiskoulutuksen ajatus tulee opetuksessakin erittäin tärkeäksi kehittää eri tieteenalojen välisiä yhteyksiä. Esim. ekonomiksi ei tulla opiskelemalla irrallisia aineita, esim. hieman liiketaloustieteen aineita, kansantaloustiedettä, oikeustiedettä, sosiologiaa jne., vaan ekonomiksi tullaan opiskelemalla näiden muodostamia kokonaisuuksia. Ongelmien monipuolinen tarkastelu taas edellyttää sitä, että lukuisat aineet ovat vahvasti edustettuina korkeakoulussa. Esim. logiikan ja tietoteorian sisällyttämisen meillä koulutukseen ei tulisi tapahtua sen vuoksi, että se on "hienoa", vaan sen vuoksi, että se pitkälle viedyssä yleisessä erikoiskoulutuksessa on mitä suurimmassa määrässä tarpeellista.

Varsinkin käyttäytymistieteillä on melkoinen panoksensa annettavana. Siksi on hartaasti toivottavaa, että niihin erikoistuneissa laitoksissa maassamme tämän alan tutkimus alkaisi nykyistä paljon laajemmasta mitasta suuntautua mm. eri organisaatioiden päätösprosessien ongelmiin ja näin tässä suhteessa vallitsevaa vaikeaa opettajapulaa voitaisiin lieventää. Sitä ei odoteta yksinomaan Kauppakorkeakoulussa, vaan mm. johtamiskoulutuksessa on nähtävissä sama ongelma: Johtamiskysymyksiin erikoistuneiden nimenomaan psykologien ja sosiologien puute meidän maassamme. Ongelma on sikäli erityisen varteenotettava, että sen ratkaiseminen tekisi mahdolliseksi käyttäytymistieteiden sanoman leviämisen yrityksiin ja muihin organisaatioihin kokonaan toisessa mitassa kuin nykyisellään tapahtuu.

Suunnitteilla oleva korkeakoulumme tutkintorakenteen uudistus, joka kuluneen lukuvuoden aikana laajennettiin käsittämään myös kieliopinnot, tarjoaa toteutuessaan nykyistä suuremman valinnanvaran eri aineiden välillä. Mutta toisaalta uudistus tarjoaa sitä haluaville lisääntyneitä

erikoistumismahdollisuuksia. Uudistus on tulossa valtakunnalliseksi sikäli, että eri kauppakorkeakoulut ovat viime keväänä esittäneet suurin piirtein samansuuntaiset kannanotonsa uudistuksen eräisiin pääkohtiin mm. kestoön, pääsisältöön ja koostumiseen suorituspisteistä. Kannanotot eivät ole tuoneet olennaisia poikkeuksia tai lisäyksiä siihen, mitä omasta tutkinnonuudistuksestamme on jo aikaisemmin selostettu. Näin toivottavasti uudistus voidaan toteuttaa koordinoitusti koko kauppakorkeakoululaitoksessa, mikä sen yhtenäisyyden ja kehityksen kannalta on huomattava etu. Samalla on kuitenkin mahdollista, että uudistuksen toteutuminen omassa korkeakoulussamme jonkin verran siirtyy.

Viime lukuvuonna suoritettiin tässä korkeakoulussa ennätysmäärä erilaisia tutkintoja, kaikkiaan lähes 500. Painopiste on jatkuvasti siirtynyt ylempiä tutkintoja kohden niin että esim. kauppatieteiden kandidaatin tutkintoja suoritettiin 79, lisensiaatin tutkintoja 5 ja tohtorin tutkintoja 3, kaikki suurempia lukuja kuin minään aikaisempaan lukuvuonna. Se että suoritettujen tohtorin tutkintojen luku on yhtä suurempi kuin tarkastettavaksi esitettyjen väitöskirjojen määrä, johtuu yhden väitöskirjan hyväksymisen siirtymisestä edelliseltä lukuvuodelta. Kun samanaikaisesti painopisteen siirtymisen kanssa opiskelijain kokonaislukumäärä kasvaa niin, että se nyt lukuvuoden alkaessa on lähes 3.200, on seurauksena opettajien työmäärän väistämätön lisääntyminen. Siitäkin huolimatta, että on saatu lisää opettajan virkoja ja toimia, on opiskelijain luku yhtä opettajaa kohden edelleen korkea ja opettajain työmäärä raskas. Näin ollen on tarpeen pyrkiä jatkuvasti tutkimaan uudentyyppisten opetusmenetelmien lisäämismahdollisuuksia mm. sellaisten, joissa opiskelijoiden oma panos tulee entistä enemmän esille. Samoin on paikallaan pyrkiä lisäämään varttuneiden ja hyvin menestyneiden opiskelijoiden käyttämismahdollisuuksia etenkin harjoitusluonteisessa perusopetuksessa. Kun esim. jokaiselle tänä syksynä opintonsa aloittavalle yli 600:lle opiskelijalle annetaan perusopetus tietojenkäsittelyssä niin että kukin joutuu suorittamaan mm. tietokoneen ohjelmointitehtäviä, on tämä nyt tosiasiassa mahdollista käyttämällä laajassa mitassa opettajina kolmannen vuosikurssin opiskelijoita.

Hallinnon uudistus

Alkanut vuosikymmen on koulutusyhteiskunnan rakentamisen aikaa. Tämä edellyttää uusia näkemyksiä koko oppimis- ja koulutusprosessiin. Usein puhutaan innovaatioiden tarpeellisuudesta mm. jonkin maan kansainvälisen kilpailukyvyyn säilyttämiseksi tai lisäämiseksi — näin olen itsekin useissa yhteyksissä esittänyt. Kun samanaikaisesti katsotaan, että korkeakouluopintojen tulisi auttaa uutta luovaan ajatteluun ja innovaa-

tioiden aikaansaamiseen tulevaisuuden yhteiskunnassa, ei pidä unohtaa sitä, että kilpailukykyään saattaa parhaiten kohottaa se maa, joka pystyy parhaisiin innovaatioihin koulutuksessa itsessään ja sen järjestelyissä.

Viimeksi esitetty näkökohta johtaakin meidät jo korkeakoulujen hallinnon ja sen uudistuksen pariin. Kaikilla meillä on tiedossamme sen osalta tapahtunut yleinen kehitys, joten siihen ei ole tarpeen tässä yksityiskohdittain puuttua. Johtopäätöksenä voinee vain todeta: jos korkeakoulujen hallinnonuudistuksesta päättäminen olisi tapahtunut niin voimakkaiden mielipide-eroavuuksien ja ristiriitojen vallitessa kuin oli nähtävissä puitelain eduskuntakäsittelyn viime vaiheissa tämän vuoden alussa, niin syntynyt laki olisi tuskin ollut hedelmällinen työskentelyn lähtökohta minkään osapuolen kannalta. Sanottu ei kuitenkaan missään tapauksessa oikeuta siihen johtopäätökseen, että puitelain mukana olisi myös korkeakoulujen koko hallinnonuudistuksen annettava raueta. Pikemminkin tapahtunut kehitys toi korkeakouluille entistä suuremman vastuun siitä, että niiden toimesta halutaan kehittää hallintoa ja että myös pystytään siihen.

Korkeakoulussamme toteutettiin kuluvana lukuvuonna laitos- ja ainehallinnon kokeilu, joka merkitsi opiskelijoiden mukaantuloa tämän portaan hallintoon. Kokeilua jatketaan edelleen ottaen oppia havaituista puutteista ja myös hyvistä puolista. Sitä voitaneen kokonaisuutena pitää tyydyttävästi onnistuneena. Parhaillaan hallinnon väliaikaisjärjestelyä laajennetaan opetustoimikuntaan niin, että sen yhdeksästä jäsenestä kolme tulee olemaan opiskelijain edustajia. Näin opiskelijat nyt muodostavat 1/3:n niissä päätöksentekokeleimissä, jotka välittömimmin käsittelevät opiskeluun liittyviä kysymyksiä.

Keskustelu hallinnonuudistuksesta on meillä saanut uutta pohjaa ja konkreettista sisältöä, kun korkeakoulumme hallinnonuudistustoimikunta sai lausuntokierrosta varten valmiiksi ehdotuksen mietinnöksi viime kesäkuussa. Toimikuntaan on kuulunut kolme opettajaneuvoston valitsemaa edustajaa, kolme opiskelijain edustajaa sekä edellä mainittujen yhteisesti sopima puheenjohtaja. Toimikunnan ehdotus on monessakin suhteessa kiintoisa.

Ehdotuksen mukaan Kauppakorkeakoulun ylimpänä päätöselimenä olisi 40-jäseninen valtuusto. Sen jäsenistä 30 valittaisiin korkeakoulun piiristä yleisillä vaaleilla niin, että opettajien edustajia tulisi valtuustoon 15 ja opiskelijain edustajia samoin 15. Kysymyksessä on siis henkilö ja ääni -periaatteen soveltaminen niin, että opettajien ja opiskelijain edustukset on kiintiöity. Kauppakorkeakoulun ulkopuolisen yhteiskunnan luottamushenkilöitä nimeäisivät valtuustoon Ekonomiliitto, Helsingin kaupunki, työmarkkinajärjestöt ja valtio, yhteensä 10 edustajaa.

Kauppakorkeakoulun hallitus päättäisi ehdotuksen mukaan sekä tutkimus-, opetus- että talousasioista. Sen yhdeksästä jäsenestä edellytetään vähintään neljältä hyvää perehtyneisyyttä tiettyihin nimettyihin hallinnon aloihin. Hallituksen valitsisi valtuusto rehtorin ehdotuksen perusteella. Hallituksen alaisena toimisivat tutkimus-, opetus-, talous- ja opintoasiain neuvostot. Niistä tutkimusneuvostossa olisi opettajain enemmistö, opetusneuvostossa opettajien ja opiskelijoiden edustajia olisi yhtä paljon, kun taas opintoasiain neuvostossa olisi opiskelijaenemmistö. Talousneuvosto edustaisi huomattavaa taloudellista asiantuntemusta ja sen enemmistö saattaisi muodostua ulkopuolisen yhteiskunnan luottamushenkilöistä. Sen kannanotoilla olisi suuri paino mm. niin, että hallituksen poiketessa talousneuvoston kannasta olisi ensiksi mainitun päätöksen tulakseen voimaan tapahduttava huomattavalla määräenemmistöllä.

Alihallinnossa olisi päätösvalta nimenomaan laitoskollegioilla ja laitosten johtajalla, joka tulisi mieluiten valita laitoksen korkeimman viran haltijoista.

Ehdotuksessa suositellaan ensisijaisena mahdollisuutena, että Kauppakorkeakoululla olisi oma kansleri. Hänen tulisi olla henkilö, joka ansiokkaasti on toiminut tieteen ja taloudellisen kulttuurin hyväksi. Kanslerin valitsisi vaalikollegio, jonka muodostavat valtuusto ja hallitus.

Rehtorin tehtävät olisi määrättävä tähänastista yleisemmin. Hänen tulisi olla Kauppakorkeakoulun professori ja hänet valitsisi valtuusto.

Organisaation rakenteen osalta on havaittavissa mielenkiintoinen piirre, eräänlaisen välihallinnon syntyminen joustavan ja uudistuksia suosivan projektihallinnon muodossa. Päätöksentekoon ja tehtäviin liittyen ansaitsee huomiota päätöksenteon selvä jakaminen päätöstyypeittäin jo mainitsemiini neljään neuvostoon, mikä järjestely myös tekee mahdolliseksi osallistumissuhteiden vaihtelun neuvostoissa.

Toimikunnan ehdotuksen toteutuminen merkitsisi eri kohdissa hyvinkin radikaaleja ja syvällekäypiä muutoksia korkeakoulumme nykyiseen hallintoon. Ehdotus on mielestäni vielä hieman keskeneräinen ja sen eri osista voidaan esittää voimakkaastikin poikkeavia mielipiteitä ja kohdistaa niihin arvostelua. Käsitykseni mukaan toimikunnan ehdotus voi kuitenkin tarjota, ja toivon sen tarjoavan, kestäviä kiinnekohtia korkeakoulumme hallinnon uudistukselle. Sanomaani ei silti pidä tulkita niin, että olisin toimikunnan kanssa kaikissa kohdissa samaa mieltä. Päinvastoin, työssä on mielestäni korjaamisen aihetta ja se saa toivottavasti nyt lausuntovaiheessa eräisiin olennaisiin kohtiin joukon parannuksia, muutoksia ja täydennyksiä. Hallinnonuudistustoimikunta ansaitsee joka tapauksessa tähänastisesta työstään tunnustuksen. Se tosiasia, että toimikunnan ehdotus tässä vaiheessa on yksimielinen, ei ole vähiten huomion-

arvoinen seikka.

Ehdotuksen yhteydessä on paikallaan myös puuttua erääseen tärkeään asiaan. Tämä on päätoimisen hallintohenkilökunnan tarve korkeakouluissa. Niiden päämäärien toteutusta kokonaisuudessaan ei nimittäin paranneta sillä, että hyvin paljon lisätään opettajien ja opiskelijoiden hallinnollisia tehtäviä. Tärkeämpää on saada pätevää väkeä, jolle hallinto on päätehtävä. Olen summittaisesti laskenut paljonko hallintohenkilökuntaa olisi omassa korkeakoulussamme lisättävä toimikunnan ehdotuksen toteuttamiseksi ja päätynyt, ei vähempään kuin yli 20:n henkilön lisäystarpeeseen. Heistä enimmäen osan tehtävät eivät tosin olisi erityisen vaativia, minkä lisäksi on otettava huomioon se, että osa kasvusta aiheutuu jo toimeenpannusta hallinnon uudistuksesta. Jos todella halutaan päästä tehostettuun hallintoon, olisi henkilökuntakysymys viipymättä ratkaistava. Muutoin mikä tahansa hallinnon järjestely on jo ennakolta tuomittu epäonnistumaan.

Kun korkeakoulujen hallinnonuudistuskeskustelua ja siinä keskeisen osallistumiskysymyksen pohdintaa on nyt jälleen tiiviisti käyty vuoden ajan, olen tullut entistä vakuuttuneemmaksi siitä, että ongelman ydin on pelkistettävissä viime lukuvuoden avajaisissa esittämäni kysymyksenasetteluun, johon vastauksen löytäminen voi myös johtaa ongelman ratkaisuun. Kysymyksenasetteluna on pelkistetyksi sanottuna korkeakoulun intressien ja yhteiskunnan intressien tasapainottaminen. Tämä on peruskysymys, jota ei voida kiertää.

Oikeusturva

Korkeakoulun hallinnon kehittämiseen liittyen voidaan todeta, että kansleri viime vuoden lopulla vahvisti opiskelijoiden oikeusturvaa koskevat uudet säännökset. Näin meillä on ollut jo lähes vuoden toteutettuna pääpiirteittäin sellainen opiskelijain oikeusturvan järjestely, johon ymmärtääkseni tähdätään koko korkeakoululaitoksemme osalta tämän vuoden alussa asetetussa valtion komiteassa.

Pidän oikeusturvan järjestämistä erittäin tärkeänä asiana, jopa niin tärkeänä, että väittäisin monien kiistojen jääneen eri korkeakouluissa kokonaan syntymättä jos oikeusturvakysymykseen olisi kiinnitetty riittävästi huomiota. Hallinnon uudistus ja oikeusturva tietysti liittyvät toisiinsa mitä läheisimmin. Niinpä korkeakoulun ulkopuolisten kanssa hallinnon uudistuksesta keskustellessaan saattaa heiltä saada joukon parannusehdotuksia, jotka miltei yksinomaan kuuluvat oikeusturvan eikä sinänsä hallinnon uudistuksen piiriin. Haluamatta väheksyä hallinnon uudistusta, tuleekin väistämättä kysyneeksi, onko korkeakouluongelmista oikeusturvan järjestäminen pantava hallinnon uudistuksen edelle?

Jos näin on, olemme toimineet oikeassa järjestyksessä. Korkeakoulumme on edelläkävijänä maamme korkeakouluista toteuttanut opiskelijoiden oikeusturvan järjestämisen. Ajankohtainen kysymyksemme on, haluameko jatkaa tätä pioneerin rooliaamme myös hallinnon uudistuksessa?

Toistaiseksi ei meillä Kauppakorkeakoulussa opiskelijoiden oikeusturvan järjestely ole uusien säännöksiä voimassa ollessa joutunut kertaakaan sovellettavaksi mitä puolestaan — paradoksaalista kylläkin — pitäisin juuri osoituksena säännöksiä aikaansaamisen tarpeellisuudesta. Tärkeimpiin lähiajan tavoitteisiin kuuluu nyt opettajien oikeusturvan järjestäminen.

Rinnan korkeakoulumme sisäisen rakennustyön kanssa ovat edistyneet ulkoiset, konkreettiset rakennustyöt. Kun tämän lukuvuoden alusta olemme päässeet muuttamaan lisärakennukseemme, joka on Antti Chydeniuksen mukaan saanut nimen Chydenia, voidaan samalla todeta, monivaiheisen prosessin toimitilojemme lisäämiseksi saavuttaneen tärkeän virstanpylvään. Kaksi taloa yhteensä tarjoaa meille nykyisellään hyvin tyydyttävät tilat, mutta nämä eivät vielä edellytä toimintamme olennaista laajentumista. On ymmärrettävää, että nyt tapahtunut toimitilojemme lisääntyminen on ollut taloudellisesti raskas toimenpide. Ilman Liikesivistysrahaston huomattavaa tukea ei laajennuksen rahoitus olisi ollut järjestettävissä. Tästä rahasto ansaitsee korkeakoulumme taholta parhaan kiitoksen.

Kauppakorkeakoulu ja tulevaisuuden yhteiskunnan tarpeet

Kauppakorkeakoulu täyttää tämän lukuvuoden aikana 60 vuotta. Toivottavasti siitä voidaan sanoa kuten useista samanikäisistä ihmisistä, että se on ”ikävuosiinsa nähden varsin pirteä”. Tämä eteenpäin pyrkivä, tulevaisuuteen suuntautunut ja nuorekas mieli on kaikessa korkeakoulu-toiminnassakin tärkeimpiä asioita.

Kun arvioidaan sekä oman korkeakoulumme että koko kauppakorkeakoululaitoksen tulevaisuutta maassamme, on laadittujen ennusteiden perusteella nähtävissä, että kauppakorkeakouluissa annettavan koulutuksen kysyntä yhteiskunnan ja talouden kehittyessä 1970-luvulla selvästi kasvaa ja monipuolistuu. Tämä tausta tarjoaa kauppakorkeakoululaitoksen kehittämislle suotuisat lähtökohdat ja laajenevan perspektiivin. Sen tulevaisuutta tarkasteltaessa on kuitenkin aina muistettava, että palvelellakseen tehtävänsä mukaisesti yhteiskuntaa on Kauppakorkeakoulun oltava yhteiskunnan kannalta hyödyllinen, tyydytettävä yhteiskunnan tarpeita ja vastattava sen päämääriä. Niin kauan kuin kauppa-korkeakoululaitos ja yksittäiset kauppakorkeakoulut tämän omalla kentällään suorittavat paremmin kuin jokin muu vaihtoehto, on niillä vankka

asemansa korkeakoulumaailmassa ja koko yhteiskunnassamme.

Kaikessa koulutuksessa tähdätään tulevaisuuteen. Silloin myös tähdätään yhteiskuntaan, joka ei muutosten seurauksena enää ole tämän päivän yhteiskunta. Siksi koulutuksessa on pyrittävä ottamaan huomioon ennakoitavissa olevat muutokset, erityisesti yleiset kehityssuunnat ja tulevan yhteiskunnan tarpeet. On kysyttävä millainen on huomispäivän yhteiskunta, millainen on huomispäivän yritys ei vain silmälläpitäen meidän olosuhteitamme, ei vain koko Eurooppaa vaan huomispäivän koko maailmaa.

Korkeakouluissa annettavassa koulutuksessa ei kuitenkaan riitä asettaa tavoitteeksi ainoastaan kykyä mukautua muutoksiin ja kykyä toimia muutuneissa olosuhteissa, vaan ennen kaikkea on tähdättävä kykyyn itse aikaansaada muutoksia, jotka edistävät haluttua kehitystä. Tavoitteeksi opetuksen sisällössä tulee siten kehittää opiskelijan kykyä innovaatioiden, uudisteiden aikaansaamiseen. Samalla on muistettava jo mainitsemani seikka: innovaatioiden tavoite koskee myös koulutusta itseään ja sen järjestelyä. Vasta silloin, kun korkeakoulu itse on innovaatio-organisaatio voi sen edellyttää pystyvän kehittämään opiskelijoissaankin kykyä niiden aikaansaamiseen. Tämä koskee yhtä hyvin teknisiä, taloudellisia kuin sosiaalisiaakin innovaatioita.

Ydinkysymyksenä koulutuksessa on vast'edeskin sen laatu. Oman korkeakoulumme ja koko kauppakorkeakoululaitoksen tulevaisuus riippuu ratkaisevasti näiden korkeakoulujen henkisestä kapasiteetista. On välttämätöntä, että niillä on taloustieteiden muodostama runko. Mutta on yhtä välttämätöntä, että nämä korkeakoulut pystyvät luomaan uusia lukuisten tieteiden välisiä yhteyksiä saman korkeakoulun sisällä minkään raja-aitojen tätä estämättä. Näin käy mahdolliseksi kehittää ihmisiä niihin tehtäviin, joihin kouluttamisesta kauppakorkeakoulut tähänkin asti ovat vastanneet samoin kuin myös kehittää ihmisiä uusiin huomispäivän tehtäviin, joille tämän päivän opiskelijat vasta luovat sisällön.

Toivotan korkeakoulun opiskelijat, virkailijat ja opettajat tervetulleiksi aloittamaan uutta lukuvuotta. Osoitan tervetulon toivotukseni erityisesti niille ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille, jotka nyt aloittavat opintonsa Kauppakorkeakoulussa.

I wish all our foreign students from Africa, Asia and Latin America heartily welcome to begin the studies in our School.

SISÄLLYS

I	HALLINTO, OPETTAJAT, LAITOKSET SEKÄ VIRAN- JA TOIMENHALTIJAT 31. 5. 1971	11
	<i>Hallinto</i>	
	Kansleri, valtuuskunta	11
	Hallitus	13
	Rehtori, vararehtori	14
	<i>Kauppakorkeakoulun kannatusosakeyhtiö</i>	
	Johtokunta	14
	<i>Opettajakunta</i>	
	Varsinaiset professorit	14
	Apulaisprofessorit	15
	Dosentit	16
	Yliassistentit ja lehtorit	16
	Opettajat	17
	Assistentit	20
	Eläkkeellä olevat opettajat	21
	<i>Yleiset laitokset</i>	
	Kirjasto	21
	Perustutkimuksen laitos	22
	ATK-laitos	23
	Audiovisuaalinen laitos	23
	<i>Ainelaitokset</i>	
	Liiketaloustiede, hallinnon laitos	23
	Liiketaloustiede, laskentatoimen laitos	23
	Liiketaloustiede, markkinoinnin laitos	23
	Liiketaloustiede, systeemien laitos	23
	Kansantaloustieteen laitos	23
	Oikeustieteen laitos	23
	Talousmaantieteen laitos	23
	Talousmatematiikan ja tilastotieteen laitos	24
	Tavarateknologian laitos	24

Virkailijat ja toimenhaltijat

Talousjohtaja	24
Korkeakoulun sihteeri	24
Tiedotussihteeri	24
Opintos sihteeri	24
Kanslerin virasto	24
Rehtorin virasto	24
Keskuskanslia	24
Laitoskansliat	25
Vahtimestarit	25
Puhelinkeskukset	25
Konemestari ja talonmiehet	25
Eläkkeellä olevat virkailijat ja toimenhaltijat	25

II	YLEISIÄ TIETOJA	26
	<i>Kanslerin ja rehtorin toimet</i>	26
	<i>Kauppakorkeakoulun hallintoa koskevia tapahtumia</i>	26
	<i>Virat ja toimet</i>	28
	<i>Valtion tutkimusstipendit ja opintolainatakaukset</i>	38
	<i>Kauppakorkeakoulun pysyvät toimikunnat</i>	39
	<i>Muut toimikunnat ja komiteat</i>	42
	<i>Korkeakoulujen sisäisen hallinnon uudistaminen</i>	43
	<i>Kauppakorkeakoulun hallinnon uudistuksen kokeilutoiminta</i>	43
	<i>Kauppakorkeakoulun lisätilat</i>	44
	<i>Chydenian vihkiäiset</i>	45
	<i>Vienninedistämiskurssi kehitysmaiden stipendiaateille</i>	50
	<i>Rehtorien neuvosto</i>	51
	<i>Ulkomaisia luennoitsijoita</i>	51
	<i>Kauppakorkeakoulun julkaisusarja</i>	51
	<i>Kauppakorkeakoulu 60-vuotias</i>	52
	<i>Kauppakorkeakoulun promootio 1970</i>	54
	<i>Lahjoitukset</i>	70
	<i>Stipendivarat</i>	70
	<i>Kirjasto</i>	72
	<i>Jäähyväisluentotilaisuus</i>	76

III	LUENNOT JA HARJOITUKSET KERTOMUS-	
	KAUTENA 1970—71	82
	<i>Kauppätieteiden lisensiaatin ja kandidaatin tutkinnot</i>	82
	Metodiopetus	82
	Liiketaloustiede, hallinto	82

Liiketaloustiede, laskentatoimi	82
Liiketaloustiede, markkinointi	83
Liiketaloustiede, systeemit	84
Kansantaloustiede	85
Oikeustiede	85
Talousmaantiede	85
Talousmatematiikka	86
Tavarateknologia	87
Sosiologia	87
Taloushistoria	87
Englannin kieli	87
Espanjan kieli	88
Ranskan kieli	88
Ruotsin kieli	88
Saksan kieli	88
Venäjän kieli	88
Suomen kieli ja tyylioppi	88
<i>Ekonomin, akateemisen sihteerin ja kirjeenvaihtajan tutkinnot</i>	89
<i>Liikkeenjohdon täydennyskoulutus</i>	89
Liikkeenjohdon Instituutti	89
Johtamistehtäviin valmistava jatkokoulutusohjelma	91
<i>Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos</i>	93

IV	OPETTAJAIN JA VIRKAILIJAIN KIRJALLINEN TUOTANTO SEKÄ TOIMINTA KORKEAKOU- LUN ULKOPUOLELLA	94
V	TILASTOLLISIA TIETOJA OPPILAISTA	116
	<i>Opiskelijain lukumäärä</i>	121
VI	OPPIARVOT JA TUTKINNOT	122
	<i>Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinto</i>	122
	<i>Kauppätieteiden kandidaatin tutkinto</i>	122
	<i>Ekonomin tutkinto</i>	128
	<i>Akateeminen sihteerin tutkinto</i>	131
	<i>Kirjeenvaihtajan tutkinto</i>	132

VII	STIPENDIT	133
	<i>Valtion korkeakoulustipendit .....</i>	133
	<i>Korkeakoulun omat stipendit .....</i>	137

KAUPPAKORKEAKOULU JA YHTEISKUNTA

<i>Puhe, jonka rehtori, professori Jaakko Honko piti kauppa-</i>	
<i>korkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 11. 9. 1970 .....</i>	141

